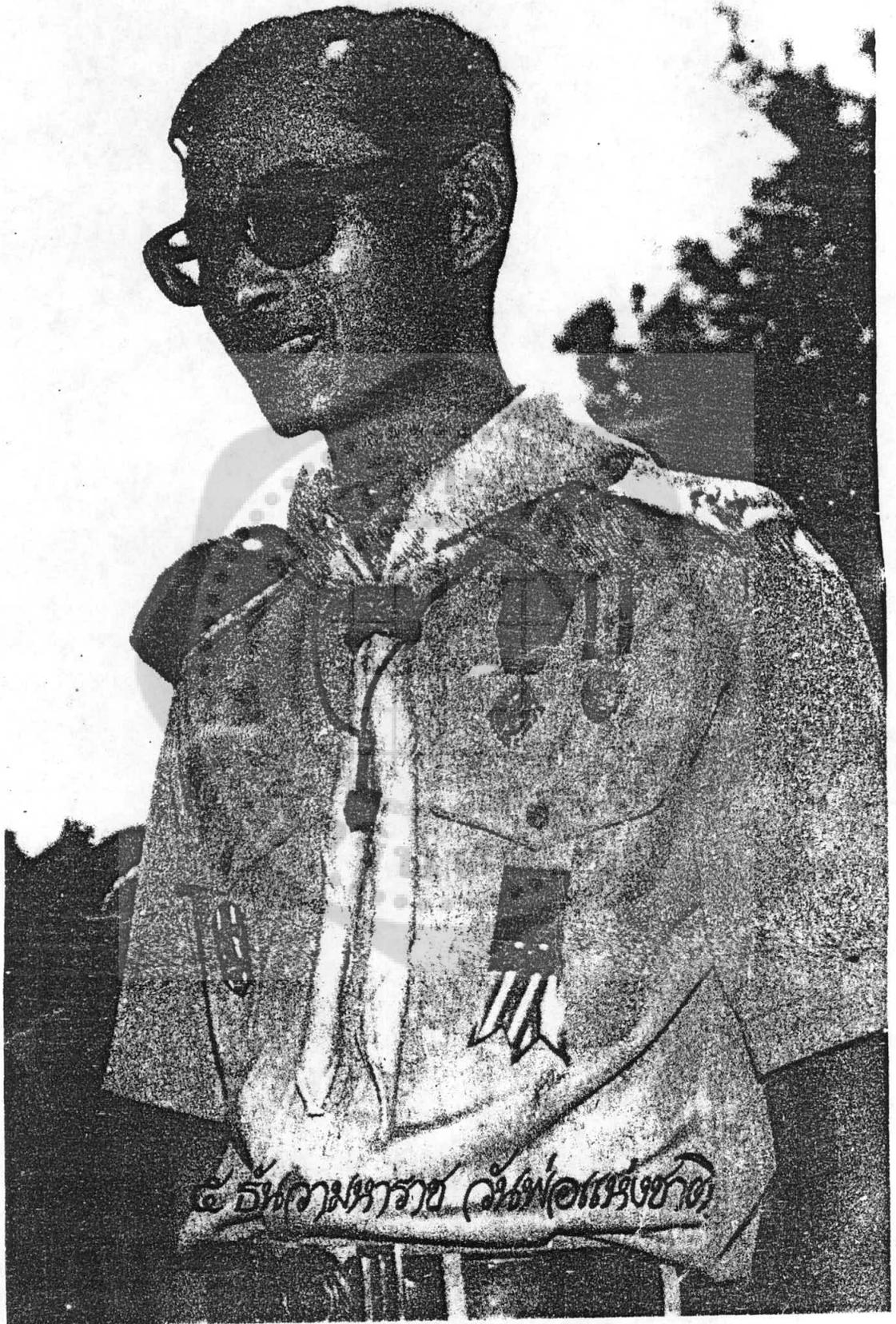

369.43
๑๖1๑1๗

คำนำ

การลูกเสือเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเยาวชน เพราะการลูกเสือสามารถพัฒนาเยาวชนได้ทุกด้าน และทำให้เกิดความสุขสนุกสนานไปกับกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี การลูกเสือเป็นกิจกรรมที่เป็นสากลแพร่หลายทั่วโลก ประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การลูกเสือโลกเพราะเกิดความศรัทธาในคุณค่าที่ได้รับจากการลูกเสือในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ รวมทั้งการมีความสัมพันธ์อันดีคุณงามความดีมิตรกับเพื่อนลูกเสืออื่นทั่วโลก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นคุณค่าของการลูกเสือ เช่นเดียวกับลอร์ดเบเดน-โพเอลล์ (บี.พี.) ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ที่ว่าถ้าเด็ก ๆ ได้รับการฝึกอบรมที่ดีแล้วจะมีความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองอย่างยิ่ง จึงได้ทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้น จากนั้นกิจการลูกเสือไทยได้มีวิวัฒนาการอย่างมั่นคงก้าวหน้าตลอดมาจนปัจจุบัน

การลูกเสือของไทยถือเป็นขบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเยาวชน เป็นกิจกรรมที่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ต้องเรียนรู้ และในส่วนตัวนำลูกเสือก็จำเป็นต้องมีการศึกษาฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ความสามารถในการที่จะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับลูกเสือได้ ซึ่งอาจจะเป็นครู อาจารย์ในสถานศึกษา หรือบุคคลทั่วไปในวงการอาชีพต่าง ๆ ที่มีความรักและศรัทธาในกิจการลูกเสือ

ในหลักสูตรวิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดให้นิสิตวิชาเอกสันตนาการต้องเรียนวิชาการลูกเสือเป็นวิชาบังคับ โดยมุ่งให้นิสิตมีความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่หรือมีส่วนร่วมเป็นตัวนำลูกเสือได้ หนังสือเล่มนี้จึงเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนิสิตวิชาเอกสันตนาการ ผู้เกี่ยวข้องในกิจการลูกเสือ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในการใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ผู้เรียบเรียงขอขอบคุณทุกท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นอย่างดี จนหนังสือเล่มนี้สำเร็จ ลุล่วงตามที่มุ่งหวังไว้ ขอขอบคุณ

พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์

สารบัญ

		หน้า
บทนำ		
บทที่ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลูกเสือ	1
	ความสำคัญของลูกเสือ	1
	ความหมายของขบวนการลูกเสือ	2
	วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ	2
	หลักการสำคัญของการลูกเสือ	3
	วิธีการในการฝึกอบรมลูกเสือ	3
	ประโยชน์ของการลูกเสือ	5
	ความหมายของคำ SCOUT	5
บทที่ 2	วิวัฒนาการของลูกเสือโลก	8
	ประวัติผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก	8
	กิจการของลูกเสือโลก	14
	องค์การลูกเสือโลก	14
	- สมัชชาลูกเสือโลก	14
	- คณะกรรมการลูกเสือโลก	16
	- สำนักงานลูกเสือโลก	18
	สมัชชาลูกเสือเขตเอเชีย-แปซิฟิก	21
	การประชุมลูกเสือโลก	23
	เครื่องหมายและธงคณะลูกเสือโลก	24
	- ความหมายของธงคณะลูกเสือโลก	24
บทที่ 3	วิวัฒนาการของลูกเสือไทย	27
	ประวัติผู้ให้กำเนิดลูกเสือไทย	27
	- พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	27
	ประวัติของลูกเสือไทย	29
	- ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454 - 2465)	29
	- ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2466 - 2482)	30
	- ยุคระคับระคอง	31
	- ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2489 - 2514)	31
	- ยุคถึงประชาชน (พ.ศ. 2514 - ปัจจุบัน)	34

	หน้า
บทที่ 4 การบริหารงานลูกเสือแห่งชาติ	38
โครงสร้างของการบริหารงานลูกเสือแห่งชาติ	38
- คณะลูกเสือแห่งชาติ	38
- สภาลูกเสือแห่งชาติ	38
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ	39
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ	39
- งานลูกเสือระดับจังหวัด	40
- งานลูกเสือระดับอำเภอ	41
- งานลูกเสือใน โรงเรียน	41
- ประเภทของลูกเสือ	42
- ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ	42
- ตำแหน่งผู้ตรวจการลูกเสือ	43
กลุ่มลูกเสือ	43
สโมสรลูกเสือ	43
โครงสร้างคณะลูกเสือแห่งชาติ	43
นโยบายคณะลูกเสือแห่งชาติ	50
เครื่องหมายลูกเสือแห่งชาติ	50
ความหมายของเครื่องหมายลูกเสือ	51
ธงลูกเสือ	52
- ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ	52
- ธงลูกเสือประจำจังหวัด	53
- ธงประจำกลุ่มหรือกองลูกเสือ	53
บทที่ 5 คำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ของลูกเสือ ระเบียบวินัยและระบบหมู่	55
คำปฏิญาณ	55
- คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง	55
- คำปฏิญาณของลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ	56
กฎของลูกเสือ	57
- กฎของลูกเสือสำรอง	58
- กฎของลูกเสือ	58
คติพจน์ของลูกเสือ	60
ระเบียบวินัย	61

	หน้า
เครื่องแบบ	63
การทำความเคารพ	72
รหัสลูกเสือ	73
การสัมผัสมือ	74
สัญญาณมือ	75
สัญญาณนกหวีด	84
ระบบหมู่	84
- การสร้างระบบหมู่	85
- หน้าที่และความรับผิดชอบภายในหมู่	85
- หน้าที่ของนายหมู่	86
- การฝึกอบรมนายหมู่	87
- ที่ประชุมนายหมู่	87
- แนวปฏิบัติในการจัดที่ประชุมนายหมู่	88
บทที่ 6 พิธีการลูกเสือ	95
พิธีการลูกเสือสำรอง	95
- พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง	95
- พิธีทำแกรนด์ฮาวล์	99
- พิธีเปิดและปิดการประชุมกองลูกเสือสำรอง	100
- พิธีประดับดาวดวงที่ 1	104
- พิธีประดับดาวดวงที่ 2	104
- พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ	105
พิธีการลูกเสือสามัญ	107
- พิธีเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่)	107
- พิธีปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่)	107
- พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญ	108
- พิธีส่งลูกเสือสามัญไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	110
พิธีการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	111
- พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	111
- พิธีส่งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญ	113
พิธีการลูกเสือวิสามัญ	114
- พิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ	114

	หน้า
บทที่ 7	
หลักสูตรลูกเสือ	117
ประเภทของลูกเสือ	117
หลักสูตรลูกเสือ	118
- หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ	118
- หลักสูตรของกรมวิชาการ	118
หลักสูตรลูกเสือสำรอง	119
- โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสำรอง	121
- เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง	123
หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญ	126
- โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญ	127
หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	129
- กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	130
หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก	132
หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ	132
หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือหลวง	133
บทที่ 8	
การจัดกิจกรรมในกองลูกเสือ	136
กิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน	136
กิจกรรมนันทนาการในกองลูกเสือ	143
- การร้องเพลง	143
- การเล่นเกม	147
- การชุมนุมรอบกองไฟ	152
บทที่ 9	
การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและการสอนวิชาลูกเสือ	159
การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ	159
เป้าหมายและวัตถุประสงค์การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.)	163
การสอนลูกเสือ	165
หลักการที่พึงปฏิบัติในการวางแผนการสอน	166
ขั้นตอนในการดำเนินการสอนของลูกเสือแต่ละประเภท	166

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	ลอร์ด เบเดน - โพลด์ (Lord Baden - Powell) ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก	7
2	ธงคณะลูกเสือโลก	24
3	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย	26
4	เครื่องหมายลูกเสือแห่งชาติ	50
5	ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ	52
6	ธงลูกเสือประจำจังหวัด	53
7	เครื่องแบบลูกเสือสำรอง	65
8	เครื่องแบบลูกเสือสามัญ	66
9	เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	67
10	เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ	68
11	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาสามัญ	69
12	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาหญิง	70
13	เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาสมุทร	71
14	การทำวันทยหัตถ์	72
15	การทำวันทยาวัธ-เรียบอาวุธ	73
16	การแสดงรหัสดูกเสือ	74
17	สัญญาณมือ	75
18	แถวตอน	76
19	แถวหน้ากระดานหมู่ปีกระยะ	77
20	แถวหน้ากระดานหมู่เป็กระยะ	78
21	แถวรูปครึ่งวงกลม	79
22	แถวรูปวงกลม	80
23	แถวรูปสี่เหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง	81
24	แถวรัศมีหรือล้อเกวียน	82
25	สัญญาณแถว “ตามระเบียบพัก”	83
26	สัญญาณ “ตรง” หรือ “นั่ง”	83
27	การจัด โต๊ะหมู่ทางพิธีการลูกเสือ	91

ภาพประกอบที่		หน้า
28	พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรองที่มีกองลูกเสืออยู่แล้ว	97
29	พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรองที่ยังไม่มีกองลูกเสือ	98
30	การทำแกรนด์ฮาว์ล	99
31	พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ	106
32	พิธีส่งตัวลูกเสือสามัญไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	111
33	พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	112
34	พิธีส่งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญ	114

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิตี		หน้า
1	แสดงโครงสร้างคณะลูกเสือแห่งชาติ	44
2	แสดงการบริหารงานสภาลูกเสือแห่งชาติ	45
3	แสดงโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ	46
4	แสดงการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด	47
5	แสดงการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ	47
6	แสดงโครงสร้างคณะกรรมการลูกเสือกรุงเทพมหานคร	48
7	แสดงโครงสร้างคณะกรรมการลูกเสือเขต	48
8	แสดงกองลูกเสือประเภทต่าง ๆ และประเภทของลูกเสือ	49
9	แสดง โครงสร้างกลุ่มลูกเสือ	49
10	แสดงตัวอย่างผังที่ประชุมนายหมู่ลูกเสือ	90
11	แสดงแผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 2 ระดับ	161
12	แสดงขั้นตอนการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือประเทศไทย	162

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนหลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง	121
2	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสำรองหลักสูตรดวงดาวที่ 1	121
3	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสำรองหลักสูตรดวงดาวที่ 2	122
4	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสำรองหลักสูตรดวงดาวที่ 3	123
5	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญ หลักสูตรลูกเสือตรี	127
6	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญ หลักสูตรลูกเสือโท	128
7	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญ หลักสูตรลูกเสือเอก	128
8	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หลักสูตรเครื่องหมาย ลูกเสือโลก	132
9	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หลักสูตรเครื่องหมาย ลูกเสือชั้นพิเศษ	132
10	แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หลักสูตรเครื่องหมาย ลูกเสือหลวง	133

บทที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลูกเสือ

ความสำคัญของลูกเสือ

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย โดยทรงเริ่มก่อตั้งกองลูกเสือขึ้น เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 กิจกรรมลูกเสือไทยก็มีวิวัฒนาการมา โดยตลอดทุกยุคทุกสมัย นับเป็นพระปรีชาญาณของพระองค์อย่างยิ่งที่ทรงเห็นคุณค่าของลูกเสือ เช่นเดียวกับ ลอร์ด เบเดน - โพลล์ (Lord Baden-Powell) หรือ บี.พี. ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ทั้งนี้เพราะ บี.พี. เห็นความสำคัญของเด็ก ๆ ที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาให้มีความสามารถได้ ทำให้เด็กมีความกล้าหาญ มีระเบียบวินัย มีความฉลาดมีไหวพริบ รู้จักช่วยเหลือตนเองได้เป็นอย่างดี

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า เยาวชนไทยนั้นถ้าได้รับการฝึกอบรมที่ดีแล้วจะเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองอย่างยิ่ง และจากการที่พระองค์ทรงเสด็จไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษรวม 9 ปี ตั้งแต่พระชนมายุ 14 พรรษา เมื่อเสด็จกลับจึงได้ทรงตั้งกองเสือป่าขึ้น หลังจากนั้น 2 เดือน จึงตั้งกองลูกเสือขึ้น และได้ทรงดำเนินการในเรื่องการลูกเสือด้วยพระองค์เอง ทั้งระเบียบข้อบังคับและการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงต่อปวงชนชาวไทย นับแต่นั้นมาการลูกเสือของไทยก็เจริญรุ่งเรืองตามลำดับตลอดมาทุกยุคทุกสมัย และนับเป็นประเทศที่ 3 ของโลกที่ตั้งกองลูกเสือขึ้น (ค.ศ.1911) โดยมีประเทศอเมริกาเป็นประเทศที่ 2 (ตั้งเมื่อ ค.ศ. 1910) ปัจจุบันประเทศที่เป็นสมาชิกสมาชิกลูกเสือโลกมีกว่า 150 ประเทศ

กิจกรรมลูกเสือมีความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และผู้มีพระคุณ การลูกเสือยังปลูกฝังระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความสามัคคี ความเสียสละ ความอดทนอีกด้วย

ในภาวะที่สังคมเปลี่ยนแปลงได้ส่งผลกระทบต่อเยาวชน ทำให้เยาวชนมีปัญหามากขึ้น แต่สิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือกระบวนการลูกเสือ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยยังมีกิจกรรมลูกเสือให้ไว้กับเยาวชนไทยอยู่ตลอดมา ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวพระราชทานธงประจำกองลูกเสือ มณฑลกรุงเทพฯมหานคร เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2458 ตอนหนึ่งว่า “...เจ้าต้องรู้สึกรู้ว่าการที่เจ้าเป็นลูกเสือ ย่อมมีความประพฤติแปลกกว่าเด็กกลางถนน เจ้าจะประพฤติอย่างเด็กกลางถนนไม่ได้ เพราะเจ้าเป็นคนที่มีพระเจ้าแผ่นดินรู้จักเสียแล้ว หวังใจว่าเจ้าจะเป็นกำลังของชาติ และเชิดชูให้ชาติถึงซึ่งความเจริญในภายหน้า...”

ปัจจุบันการลูกเสือเป็นที่แพร่หลายในประเทศไทย และการจัดการศึกษาเพื่ออบรมเยาวชน ก็ได้ให้ความสำคัญต่อการลูกเสือ โดยใช้การลูกเสือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และทรงคุณค่า อย่างสูงยิ่งในการพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองดีของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความหมายของขบวนการลูกเสือ

ขบวนการลูกเสือ คือขบวนการพัฒนาเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการซึ่งผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้ให้ไว้

ขบวนการนี้เป็นขบวนการสากลระดับโลก มีประเทศสมาชิกกว่า 150 ประเทศ มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือกว่า 20 ล้านคน นับเป็นกิจกรรมสากลที่มีขบวนการยิ่งใหญ่ของโลกอย่างหนึ่งที่เดียว

วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 ระบุไว้ว่าคณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทางต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟังและพึ่งตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ ทั้งนี้

โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด ๆ (กรมพลศึกษา, ม.ป.ป. :1)

ในการพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้ มีแนวทางในการพัฒนาแยกได้เป็นรายละเอียด 8 ประการคือ

1. พัฒนาทางกาย
2. พัฒนาทางสติปัญญา
3. พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม
4. พัฒนาในเรื่องการสร้างค่านิยม และเจตคติ
5. พัฒนาทางสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
6. พัฒนาทางสัมพันธภาพทางสังคม

7. พัฒนาทางสัมพันธภาพต่อชุมชน

8. พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ทั่วไป, 2537 : 18)

หลักการสำคัญของการลูกเสือ

กิจการลูกเสือมุ่งให้เยาวชนได้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ผู้เป็นลูกเสือจึงต้องมีความสามารถในการปฏิบัติตามหลักการสำคัญของลูกเสือได้อย่างดี จึงจะบังเกิดผลที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ หลักการสำคัญของการลูกเสือ มีดังต่อไปนี้คือ

1. นับถือศาสนา
2. มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติของตนเอง
3. มีความศรัทธาในความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก
4. บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
5. ขอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ
6. เข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
7. มีความเป็นอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง
8. มีกำหนดการพิเศษสำหรับการฝึกอบรมโดยอาศัย
 - 8.1 ระบบหมู่
 - 8.2 การทดสอบเป็นขั้น ๆ
 - 8.3 เครื่องหมายวิชาพิเศษ
 - 8.4 กิจกรรมกลางแจ้ง

(สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ, 2537 : 68)

วิธีการในการฝึกอบรมลูกเสือ

การฝึกอบรมมีวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี การลูกเสือนี้อัตลักษณ์ที่แตกต่างไปจากขบวนการอื่น ๆ การฝึกอบรมลูกเสือให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ จึงมีรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ดังต่อไปนี้

1. เครื่องแบบลูกเสือ ลูกเสือต้องมีเครื่องแบบ ในกลุ่มเยาวชนเครื่องแบบเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาสวมใส่ การแต่งเครื่องแบบลูกเสือถือว่าเป็นบุคคลมีเกียรติเป็นคนของพระเจ้าแผ่นดินและ

บ่งบอกว่าการแต่งเครื่องแบบลูกเสือเชื่อถือได้และเป็นคนดี การแต่งเครื่องแบบ ช่วยฝึกรอบรวมความ เป็นระเบียบ เรียบร้อย มีความสะอาด พิถีพิถัน เกิดความรักหมู่คณะ

2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ การฝึกรอบรวมต้องให้ลูกเสือมีความรู้ ความเข้าใจ และ ซาบซึ้งในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งใช้ปฏิบัติกันทั่วโลก เช่น ว่าด้วย ความเป็นพี่น้องกันของเหล่าลูกเสือทุกคนทั่วโลกหรือพร้อมทำความดีทุกเมื่อ ในประเทศไทยมี กฎที่ว่าด้วยความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นต้น

3. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น หลักการข้อนี้ก็เป็นการที่สำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน เพราะ การที่ลูกเสือจะทำอะไรควรมองหรือนึกถึงผู้อื่นก่อนเสมอ พร้อมทำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นและ สังคมก่อนตนเอง

4. การฝึกรอบรวมต่อเนื่องและก้าวหน้า การเข้าเป็นลูกเสือจะมีหลักสูตรฝึกรอบรวมเป็น ขบวนการต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเยาวชนไปที่ละขั้นที่ละตอนอย่างกลมกลืน มีความสัมพันธ์กันไป และบ่งบอกความก้าวหน้าอย่างชัดเจน กิจกรรมทั้งหลายจะตอบสนองโดยการรองรับความ เปลี่ยนแปลงของวัยและร่างกายของเยาวชนตามความต้องการและความสนใจ

5. ระบบหมู่ การดำเนินการตามขบวนการของลูกเสือจะมีระบบในกองลูกเสือ คือมีระบบ หมู่ ซึ่งมีความสำคัญต่อการฝึกการอยู่ร่วมกัน ทำให้รู้จักให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน การรู้จัก การเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ระบบหมู่ต้องมีการช่วยเหลือกัน สามารถปฏิบัติตามกฎได้อย่างดีโดยพร้อมเพรียงกัน

6. เครื่องหมายวิชาพิเศษ การเรียนวิชาพิเศษช่วยพัฒนาความก้าวหน้าให้ลูกเสือได้ ซึ่งมี หลายวิชาสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ หรือความถนัดได้ เมื่อผ่านการทดสอบก็จะได้รับ เครื่องหมายวิชาพิเศษเป็นการเชิดชูเกียรติ และวิชาเหล่านี้สามารถนำไปใช้บำเพ็ญประโยชน์ในชีวิต ประจำวันได้เป็นอย่างดี

7. กิจกรรมกลางแจ้ง ลักษณะสำคัญของกิจกรรมนี้เป็นสิ่งที่ บี.พี. ได้ใช้เป็นหลักในการ ดำเนินกิจกรรมลูกเสือเน้นการทำกิจกรรมกลางแจ้ง เป็นการได้ใช้บรรยากาศนอกเหนือชั้นเรียนไม่ เหมือนวิชาการอื่น ๆ ทั่วไป และมีผลต่อการพัฒนา ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความอดทนต่อความ ยากลำบากได้ กิจกรรมเช่น การเดินทางไกล และการอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมนุกเบิก

8. กิจกรรมนันทนาการ ในขบวนการกิจกรรมของลูกเสือโดยทั่วไป ได้ใช้กิจกรรมประเภท เกมและกีฬา การร้องเพลง การฝีมือหรือการประดิษฐ์ การสะสม หรือเรียนรู้งานอดิเรกต่าง ๆ รวมถึง การเล่นเกม การเดินร่ำต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การฝึกรอบรวมลูกเสือได้ประโยชน์มากขึ้น และบรรลु วัตถุประสงค์เร็วขึ้น

9. การชุมนุมรอบกองไฟ เป็นกิจกรรมสำคัญส่วนหนึ่งในชีวิตของการเป็นลูกเสือที่จะขาดเสียมิได้ การชุมนุมรอบกองไฟเป็นโอกาสสำคัญในการแสดงออกอย่างอิสระของลูกเสืออย่างแท้จริง จะแสดงความสามารถต่าง ๆ ออกมาหรือสะท้อนแนวความคิดหรือปลุกฝังความรักสามัคคีได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ของการลูกเสือ

การลูกเสือเป็นขบวนการให้การศึกษาแบบ มีลักษณะการดำเนินกิจกรรมโดยเฉพาะในตัวเอง สามารถส่งเสริมการศึกษาตามปกติของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงปรารถนา กล่าวคือ

1. ช่วยพัฒนาเยาวชนให้มีความจงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. มีความสำนึกในด้านความกตัญญูต่อพ่อแม่ และผู้มีพระคุณ
3. ช่วยให้เยาวชนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความซื่อตรง รู้จักการเสียสละมีความสามัคคีใน

หมู่คณะ

4. ช่วยให้ลูกเสือปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติ รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
5. ช่วยให้ลูกเสือรักในความเป็นพี่น้อง เป็นมิตร อันเป็นหลักสำคัญที่มีประโยชน์ที่จะช่วยให้สังคมอยู่อย่างสันติมีความสงบเรียบร้อย
6. ช่วยให้ลูกเสือมีความผูกพันกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการใช้ชีวิตกลางแจ้ง รู้จักหวงแหน และอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. ช่วยป้องกันและแก้ปัญหาเยาวชนประพฤติกผิดซึ่งเป็นปัญหาสังคม การส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือจะช่วยป้องกันปัญหาได้ดี (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ทั่วไป, 2537 : 20)

ความหมายของคำ SCOUT

SCOUT คือ ลูกเสือ มาจากคำที่มีความหมายดังต่อไปนี้

S	ย่อมาจาก Sincerity	หมายถึง ความจริงใจ
C	ย่อมาจาก Courtesy	หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน
O	ย่อมาจาก Obedience	หมายถึง การเชื่อฟัง
U	ย่อมาจาก Unity	หมายถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว
T	ย่อมาจาก Thrifty	หมายถึง ความมัธยัสถ์

(กรมพลศึกษา, แผนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญลูกเสือตรี, 2531 :10)

สรุปการลูกเสือมีความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชน ขบวนการลูกเสือแพร่หลายไปทั่วโลก เป็นขบวนการสากล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย เพื่อให้เยาวชนไทยมีความกล้าหาญ รักชาติ เสียสละ เป็นพลเมืองดีของประเทศ การลูกเสือไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิ การเมือง มีวัตถุประสงค์มุ่งพัฒนาเยาวชน สร้างความรักความสามัคคีและมิตรภาพ การดำเนินการเป็นไปตามหลักการมีหลักสูตรและกิจกรรมที่ชัดเจน ต่อการนำไปปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน จึงนับว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาของรัฐ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือจะช่วยพัฒนาร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ทางการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กับมนุษย์มากขึ้น การลูกเสือจะช่วยในการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของเยาวชนให้มีคุณค่าในตนเอง และมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยเหลือกุลสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งด้วย

ภาพประกอบที่ 1 ลอร์ด เบเดน - โพเอลล์ (Lord Baden - Powell) ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก

บทที่ 2

วิวัฒนาการของลูกเสือโลก

ประวัติผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก

ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกคือ ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ ท่านผู้นี้เดิมชื่อเต็มว่า โรเบิร์ต สตีเฟนสัน สไมธ์ เบเดน โพเอลล์ (Robert Stephenson Smyth Baden-Powell) หรือเรียกชื่อท่านโดยย่อทั่วไปว่า บี.พี.(B.P.) บี.พี.เกิดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1857 (พ.ศ. 2400) สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 6 ถนน สแตนโฮพและคาสเตอร์เกท เมืองลอนดอนตะวันตก ประเทศอังกฤษ ในครอบครัวที่มีได้ร่ำรวย นัก บี.พี.มีพี่น้อง 7 คน บิดาเป็นศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด ชื่อ เฮช.จี. เบเดน โพเอลล์ (H.G. Baden Powell) ซึ่งถึงแก่กรรมเมื่ออายุ 64 ปี ขณะนั้น บี.พี.อายุได้ 3 ขวบ มารดาชื่อ เฮนริเอตต้า เกรชา สไมธ์ ถึงแก่กรรมเมื่อ ค.ศ.1816 อายุได้ 90 ปี บี.พี.มีภรรยาชื่อ โอลาฟ เซ็นแคลร์ สมรส เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1912 อายุ 23 ปี ขณะที่ บี.พี.อายุ 53 ปี

ชีวิตในวัยเด็กและการศึกษาในโรงเรียนของ บี.พี.

บี.พี.เป็นคนรูปร่างเล็กแต่แข็งแรงสุขภาพดี เป็นคนร่าเริง ชอบสนุก ชอบเล่นกับสัตว์ ชอบ ร้องเลียนเสียงนก และสัตว์ต่าง ๆ ชอบวาดรูป สามารถใช้มือทั้งสองข้าง ได้ถนัดเท่า ๆ กัน เมื่อบี.พี. เติบโตขึ้นในระหว่างอายุ 11-12 ปี ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ชื่อ โรส ฮิลล์ (Rose Hill Preparatory School) ในกรุงลอนดอนประเทศอังกฤษ และระหว่างอายุ 12-19 ปีได้เข้าเรียนใน โรงเรียนมัธยมชื่อ ชาร์เตอร์ เฮาส์ (Charter House) ในระยะ 2 ปีแรกที่ บี.พี.เรียนที่โรงเรียน ชาร์เตอร์ เฮาส์นั้น ตัวโรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงลอนดอน ต่อมาโรงเรียนได้ย้ายไปตั้งอยู่ในชนบท ณ เมืองโกดอลมิง (Godalming) ในแคว้นเซอร์เรย์(Surrey) ซึ่งมีแม่น้ำไหลผ่าน และมีป่าใหญ่อยู่ติดกับ บริเวณโรงเรียน ซึ่งนักเรียนถูกห้ามมิให้เข้าไปเล่นในป่านี้

บี.พี. มิใช่คนเรียนหนังสือเก่ง แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ของโรงเรียนแล้วมักจะทำอย่าง เองจริงเอางัง บี.พี.ชอบเล่นกีฬาและตำแหน่งที่เล่นได้ดีที่สุด คือตำแหน่งผู้รักษาประตู นอกจากนั้น ยังมีความสามารถทางด้านอื่นอีก เช่น วาดภาพ วาดน้ำ เล่นสเกต ขี่ม้า ว่ายน้ำ อดูดาว ร้องเพลง เล่น คนตรี แสดงละคร ซึ่งได้รับความนิยชมชอบจากเพื่อนนักเรียนเป็นอันมากและสิ่งที่ บี.พี.สนใจ มากที่สุดก็คือ ความสนใจในธรรมชาติศึกษา บี.พี.มักจะใช้เวลาว่างหลบเข้าไปใช้ชีวิตในป่าใหญ่ ที่ ดิบบริเวณโรงเรียนเพื่อศึกษาชีวิตสัตว์ ต้นไม้ ตลอดจนความรู้เชิงพราน วิธีการใช้มีดและขวาน วิธีการเคลื่อนไหวในป่าโดยมิให้มีเสียง จับกระต่ายมาเป็นอาหาร โดยใช้พินกอล์ฟและอำพรางไม้ให้

เกิดวัน เพื่อปกปิดครุมิให้รู้ นี่คือกิจกรรมของ บี.พี.ที่ได้นำมาใช้เป็นรูปแบบของกิจกรรมลูกเสือในสมัยต่อ ๆ มา

ในระหว่างปิดภาคเรียนบี.พี.และพี่ชายอีก 3 คน มักจะท่องเที่ยวพักผ่อนเดินทางไกลไปตามที่ต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยซื้อเรือเก่า ๆ ลำหนึ่งแล้วแล่นไปรอบ ๆ เกาะอังกฤษและที่อื่น ๆ ในตอนหลัง บี.พี.ได้ซื้อเรือพายลำหนึ่งพายไปตามแม่น้ำเทมส์ แม่น้ำอิวอนและแม่น้ำสายอื่น ๆ ในการไปเที่ยวแต่ละครั้งไม่ว่าทางบกหรือทางเรือ ทุกคนต้องมีเครื่องหลังไปด้วย พลบค่ำที่ไหนก็อาศัยนอนในยุ้งข้าวของชาวบ้าน หรือพักแรมใต้ต้นไม้ทำให้ บี.พี.ได้เรียนรู้วิธีการเดินทางไกล รู้จักการใช้แผนที่ การประกอบอาหาร การรักษาตัวไม่ให้เจ็บป่วย และในการเดินทางไกลและพักผ่อนนี้ ท่านได้วาดภาพร่างของอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่ผ่านไป และได้ดูโรงงานอื่น ๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และได้นำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นมาใช้ในการอบรมลูกเสือ

ชีวิตในการรับราชการ

เมื่อ บี.พี.อายุได้ 19 ปี ได้จบการศึกษาจากโรงเรียนชาร์เตอร์ เฮาส์ มารดาของ บี.พี.อยากให้เรียนที่มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด เช่นเดียวกับพี่ชาย 2 คน แต่เขากลับไปสอบเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนนายร้อยในกองทัพบก คือ โรงเรียนนายร้อยแซนด์เฮิสต์ (Sandhurst) เขาสอบได้คะแนนดีมาก คือได้ที่ 5 สำหรับทหารราบ และได้ที่ 2 สำหรับทหารม้า จากจำนวนผู้เข้าสอบ 700 คน จนเป็นที่แปลกใจของตัวเองและคนอื่นที่รู้จักบี.พี. เขาได้รับการบรรจุเป็นทหารโดยการยกเว้นมิต้องเข้ารับการฝึกอบรม ตามขั้นตอนธรรมดาของนักเรียนนายร้อยทหารบกที่แซนด์เฮิสต์ โดยได้รับการแต่งตั้งเป็นนายร้อยตรีในกองทัพบกของอังกฤษ และถูกส่งไปเป็นนายทหารประจำกองร้อยที่ 13 ฮุสซา ในประเทศอินเดีย ซึ่งได้เดินทางไปโดยทางเรือในปี ค.ศ.1876 และได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง บี.พี.ได้รับยศร้อยเอกเมื่ออายุ 26 ปี (ค.ศ.1883) ในระหว่างนี้มีเหตุการณ์ที่แสดงลักษณะพิเศษของ บี.พี. หลายอย่างเช่น

1. ได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาเท่งหมูป่าบนหลังม้า โดยใช้หอกสั้น

2. ขณะมียศเป็นร้อยตรี ได้รับเงินเดือนน้อยมากเพียงเดือนละ 120 ปอนด์ จึงดำเนินชีวิตอย่างประหยัดคือ งดสูบบุหรี่ ดื่มสุราแต่น้อยและหารายได้พิเศษโดยการเขียนเรื่อง และเขียนภาพลงหนังสือพิมพ์

ในปี ค.ศ.1884 บี.พี.ได้รับคำสั่งให้กลับอังกฤษ บี.พี.รู้สึกว่าชีวิตในกรมทหารน่าเบื่อ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1887 ลูกของ บี.พี. ชื่อพลเอก เซอร์ เฮนรี สไมธ์ ได้รับคำสั่งจากกองทัพบกอังกฤษให้ไปประจำที่ เคป ทาวน์ (Cape Town) ในแอฟริกาใต้และได้นำ บี.พี. ไปเป็นทหารคนสนิท ระหว่างที่ บี.พี. เป็นทหารอยู่ในแอฟริกาใต้ ได้มีสิ่งที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือดังนี้

ครั้งที่ 1 ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยเจ้าหน้าที่ทหาร และครอบครัวชาวอังกฤษที่อยู่ในดินแดนของชนเผ่าซูลู บี.พี.ได้เข้าร่วมกับกองกำลังทหารอังกฤษล้อมจับหัวหน้าเผ่าซูลู ชื่อ ดินิส ซูลู

(Diniz Zulu) ในโอกาสนั้น บี.พี. ได้รับลูกปัดสายคล้องคอ (Necklace) ซึ่งทำด้วยไม้แกะเป็นท่อนเล็ก ๆ จากหัวหน้าเผ่า ซึ่งต่อมา บี.พี. ได้นำมาเป็น บีค (Bead) เครื่องหมายวูดแบดจ์ (Wood Badge) สำหรับผู้ที่ผ่านการอบรม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นความรู้ชั้นสูงจนถึงปัจจุบันนี้

ครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ.1895 บี.พี. ได้รับการมอบหมายให้เดินทางไปยังเมืองแอสซันติ (Ashanti) ในแอฟริกาตะวันตกเพื่อปราบกษัตริย์ชื่อว่า เปรมเปห์ (King Prempeh) และได้รับชัยชนะ ในครั้งนี้ได้มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสืออยู่ 3 ประการคือ

1. หมวกปีก บี.พี. ทดลองแต่งกายของตนเองโดยสวมหมวกปีกแบบพวกคาวบอย เป็นครั้งแรกและสวมอยู่ตลอดเวลา เหตุนี้ชาวเมืองจึงเรียก บี.พี. ว่า “คันทะไค” (Kantakye) หมายถึง คนสวมหมวกปีกใหญ่

2. ไม้พลอง และการบุกเบิกทำสะพาน สร้างค่ายพัก โคนต้นไม้ บี.พี. สังเกตว่า หัวหน้าวิศวกรที่ควบคุมการทำถนนและสร้างที่พัก จากฝั่งแอฟริกาตะวันตกไปยังเมืองหลวงของ Ashanti นั้นมักถือไม้พลองยาว มีเครื่องหมายแบ่งเป็นฟุตและนิ้ว บี.พี. อธิบายว่าไม้พลองนั้นมีประโยชน์มาก ใช้เป็นถ่วงค้ำยันเวลาข้ามท้องร่อง ใช้วัดความลึกของบึงน้ำ ใช้เป็นเครื่องวัดส่วนสูงก็ได้ ใช้เป็นอาวุธก็ได้ ฯลฯ

3. การจับมือซ้าย บี.พี. ได้ทราบว่า การจับมือซ้ายนั้น ชาวเมือง Ashanti ถือว่าเป็น เครื่องหมายแห่งการเป็นมิตรซึ่งได้นำมาปฏิบัติในการจับมือของลูกเสือ

ครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ.1896 พวกมาตาบิลี ซึ่งเป็นเผ่าหนึ่งของซูลู เดิมอยู่ในทรานสวาล และถูกพวกบัวร์ขับไล่ จึงอพยพไปอยู่ที่เมืองมาติบิลีแลนด์ (ปัจจุบันเรียก โรดิเชีย) และพวกมาตาบิลีก่อการกบฏ รัฐบาลจึงให้กองทหารอังกฤษไปปราบ บี.พี. ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง และได้รับประสบการณ์เรื่องการสอดแนม โดยเฉพาะการปฏิบัติงานตอนกลางคืน เลยได้ฉายาว่า “Impeesa” อิมปีซ่า แปลว่า หมาป่าไม่เคยนอนหลับ

ปี ค.ศ.1897 บี.พี. ได้รับอนุญาตให้ลากลับมาพักผ่อนที่ประเทศอังกฤษ เขากลับมาพร้อมกับชื่อเสียงที่ดียิ่งขึ้น และได้เลื่อนยศทางทหารด้วย บี.พี. ได้ลากลับไปปฏิบัติงานที่อินเดียอีก 2 ปี

(ค.ศ. 1897 - ค.ศ. 1899)

ปี ค.ศ. 1899 บี.พี. ได้รับอนุญาตให้ลาพักที่อังกฤษ เมื่อไปถึงอังกฤษเขาเขียนหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ “Aid to Scouting” “สิ่งสนับสนุนกิจการสอดแนม” ซึ่งเขาได้เขียนขณะพักผ่อนในแคว้นแคชเมียร์ (Kashmir) หนังสือเล่มนี้ว่าด้วยการสอดแนมสำหรับทหาร บี.พี. ตั้งใจจะให้หนังสือเล่มนี้เป็นคู่มือของทหาร อาจใช้ได้ทุกเหล่า แต่หนังสือเล่มนี้กลับเป็นที่สนใจของเยาวชนวัยรุ่นด้วย (ซึ่งจะเป็น Boy Scouts “เด็กผู้ชายสอดแนมต่อไป”)

การไปแอฟริกาใต้ บี.พี.อยู่ที่ประเทศอังกฤษได้ไม่นานนักสงครามจะเกิดขึ้นในแอฟริกาใต้ ระหว่างอังกฤษกับพวกบัวร์ (Boers) คือพวกดัตช์ (Dutch) ที่อพยพไปอยู่แอฟริกาใต้ บี.พี.ได้รับคำสั่งด่วนให้เดินทางไปแอฟริกาเพื่อป้องกันดินแดน และ บี.พี.ได้นำกองทหาร ไปรักษาเมือง มาฟออีคิง (Mafeking) ซึ่งถูกล้อมโดยกองทหารบัวร์ ซึ่งมีทหาร 9,000 คน บี.พี.มีทหารประมาณ 1,000 คน ทหารเหล่านี้ไม่มีประสบการณ์ในการทำสงครามมาก่อน มีพลเมืองในมาฟออีคิง ประมาณ 8,000 คน แต่พลเมืองไม่ร่วมมือด้วย อาวุธก็ล้าสมัย ฝ่ายพวกบัวร์มีอาวุธที่ทันสมัย แต่ บี.พี.ก็สามารถรักษาเมืองไว้ได้ถึง 217 วัน จนกระทั่งมีกองทหารอังกฤษมาช่วย และทำให้พวกบัวร์ต้องถอยไป

ทำไม บี.พี. จึงรักษาเมืองมาฟออีคิงได้นานถึง 7 เดือน

เพราะ บี.พี.เป็นผู้รอบรู้ มีใจร่าเริง ไม่ย่อท้อต่อความลำบาก พวกบัวร์ ไม่รู้ว่า บี.พี.คิดจะทำอะไรต่อไป บี.พี.ไม่เคยอยู่เฉย เขารู้ดีว่าการป้องกันที่ดีคือการรุก และถ้าทุกคนมีงาน ทำให้ขวัญของเขาจะดีเมื่อผจญข้าศึก แผนการยุทธบางอย่างของ บี.พี.เช่นฝังทุ่นระเบิดหลอกรอบเมืองมาฟออีคิง ประดิษฐ์ไฟฉายเคลื่อนที่ด้วยแก๊สอะเซทีลีน (Acetylene) ทำให้พวกบัวร์คิดว่าเมืองมีไฟฉายรอบเมือง ทำลวดหนามปลอมล้อมเมือง โดยให้ทหารทำทำเดินข้าม โดยก้าวสูง ๆ หลอก ๆ พวกบัวร์คิดว่ามีรั้วลวดหนามรอบเมือง ทำกลอุบายลวงข้าศึกให้เข้าใจผิด คิดว่ามีทหารมากมาย และมีกรป้องกันรักษาเมืองอย่างเข้มแข็ง โดยทุกคืน บี.พี.จะออกจากเมืองเพื่อดูว่าข้าศึกอยู่ที่ไหน และเตรียมแผนป้องกันล่วงหน้าเสมอ วันคืนผ่านไป สถานการณ์ภายในเมืองโดนบังคับมากขึ้น อาหารเริ่มขาดแคลนมากขึ้นทุกวัน ม้า ลา ถูกฆ่ากินเป็นอาหารไปมาก แนวนรบขยายกว้างออกไป ทหารตายมากขึ้น พลรบเหลือจำนวนน้อยลง คณะเสนาธิการของ บี.พี.คิดใช้เด็กหนุ่มชาวเมือง เป็นผู้สอดแนมส่งข่าวหรือทำหน้าที่บุรุษพยาบาล จึงหาเครื่องแบบสีกาเกีและหมวกปีกกว้าง (หมวกคาวบอย) และมอบให้เด็กหนุ่มคนหนึ่ง ชื่อ กู๊ด เยียร์ (Good Year) เป็นผู้นำ เด็กหนุ่มเหล่านี้ได้รับการฝึกอบรมให้มีสมรรถภาพและความกล้าหาญ ปฏิบัติงานได้ผลดีเป็นอย่างมากทำให้ บี.พี.มีความประทับใจในตัวเด็ก ถ้าใช้ให้ถูกทางแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นอย่างมาก ท่านจึงได้ริเริ่มการลูกเสือในเวลาต่อมา จากเหตุการณ์ที่เมืองมาฟออีคิงนี้ ข่าวดูได้แพร่ไปถึงเมืองลอนดอนจนทำให้ บี.พี. ได้กลายเป็นวีรบุรุษไปโดยฉับพลันและได้รับฉายาว่า “ผู้ป้องกันมาฟออีคิง”

การลูกเสือสำหรับเด็กชาย

บี.พี.กลับถึงประเทศอังกฤษ เขาแปลกใจได้เห็นหนังสือคู่มือทหาร “Aid to Scouting” มาใช้ฝึกอบรมเด็กชายในโรงเรียน และในสโมสรเยาวชนต่าง ๆ เพื่อน ๆ จึงให้บี.พี. เขียนหนังสือเล่มนี้ใหม่เพื่อใช้ในการอบรมเยาวชน

ค.ศ.1907 บี.พี. ได้นำเด็ก 20 คน ซึ่งเป็นบุตรของเพื่อนบ้าง เป็นเด็กจากสโมสรเยาวชนบ้าง ไปพักแรมที่เกาะบราวน์ซี (Brown Sea Island) ในอ่าวพูล์ลี (Poole) เมืองโบนิเม้าท์ (Bournemouth)

ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศอังกฤษ เป็นเวลา 9 วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ.1907-8 สิงหาคม ค.ศ.1907 ได้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายคือ

1. บี.พี.แบ่งเด็ก 20 คนเป็น 4 หมู่ ๆ ละ 5 คน เรียกชื่อว่า วูล์ฟส์ (Wolves), เคอิลวส์ (curlews), บูลส์ (Bulls) และเรเวนส์ (Revens) ถือได้ว่าเป็นกองลูกเสือสามัญกองแรกที่เกิดขึ้น โดยมีนายหมู่ของแต่ละหมู่รับผิดชอบในเรื่องความประพฤติ และการปฏิบัติในหมู่ของตน ปรากฏว่าได้ผลดีมาก เด็กรู้จักหน้าที่รับผิดชอบ

2. เด็กทุกคน ต่างชอบการอยู่ค่ายพักแรมและกิจกรรมกลางแจ้ง

3. วิธีที่ได้ผลที่สุดในการศึกษาวิชาลูกเสือ คือ การปฏิบัติจริง และโดยการเล่นเกม

ค.ศ.1908 ภายหลังการนำเด็กไปทดลองอยู่ที่ค่ายเกาะบราวน์ชิลแล้ว บี.พี.ได้เขียนหนังสือ "การลูกเสือสำหรับเด็กชาย (Scouting for boys) จนแล้วเสร็จได้พิมพ์เป็น 6 ตอน ออกพิมพ์จำหน่ายห่างกันทุก 2 สัปดาห์ ราคาเล่มละ 5 เพนนี เล่มแรกออกจำหน่ายในเดือน มกราคม ค.ศ.1908 ขายดีมาก โดยได้เขียนชี้แจงวัตถุประสงค์ สาระสำคัญ คำปฏิญาณและกฎ คติพจน์ รหัส การแสดงความเคารพ การจับมือ เครื่องแบบ แนวการฝึกอบรมลูกเสือ ฯลฯ เขาชวนให้ความสนใจอันกันมาก จึงรวมกันตั้งเป็นหมู่ขึ้น แล้วไปชักชวนผู้ใหญ่ที่เขาเห็นว่าจะเป็นผู้แนะนำเขาได้ให้มาเป็นผู้นำ หรือผู้กำกับ ทำให้กิจการลูกเสือใหม่นี้ได้กระจาย และมีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็วในประเทศอังกฤษ และในประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ สำหรับประเทศที่ไม่ได้เป็นเครือจักรภพอังกฤษ แต่ได้รับเอากิจการลูกเสือไปตั้งขึ้นเป็นประเทศแรกคือ ชิลี(Chili)ในปี ค.ศ.1908 ต่อมาคือสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ.1910 และประเทศที่สามที่จัดตั้งคือประเทศไทย ในปี ค.ศ. 1911 เป็นต้น

ค.ศ.1909 มีการชุมนุมลูกเสืออังกฤษครั้งแรกที่ คริสตัล พาเลซ (Crystal Palace) ในกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 4 กันยายน ค.ศ.1909

- ตั้งสำนักงานลูกเสือ ในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1909 และจัดตั้งกรมการบริหารลูกเสือชุดแรก โดยมี บี.พี.เป็นประธานกรรมการ

- บี.พี.ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นชั้น เซอร์ (Sir) ซึ่งเรียกเต็มว่า เซอร์ โรเบิร์ต เบเดน-โพเวลล์ (Sir Robert Baden-Powell)

ค.ศ.1910 มีการจัดตั้งลูกเสือหญิง (Girl Guides) โดยมีเอกนิส น้องสาวของ บี.พี. เป็นหัวหน้า

ค.ศ.1911 ตั้งกองลูกเสือสมุทร

ค.ศ.1912 บี.พี.เดินทางรอบโลกเพื่อพบกับลูกเสือประเทศต่าง ๆ เป็นการเริ่มต้นของลูกเสือที่จะเสริมสร้างความเป็นพี่น้องทั่วโลก

- บี.พี.สมรสกับ มิสโอลาฟ เซนต์ แคลร์โซมส์ เมื่อ 10 ตุลาคม ค.ศ. 1912

ค.ศ.1914 เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 บี.พี.มอบให้ลูกเสือทำหน้าที่ช่วยทหาร เช่น รักษา สะพาน และสายโทรศัพท์ ทำหน้าที่ผู้สื่อข่าว ช่วยงานในโรงพยาบาล

ค.ศ.1916 ตั้งกองลูกเสือสำรอง

ค.ศ.1917 เลดี เบเดน โพเอลล์ ได้รับเลือกให้เป็นประมุขของลูกเสือหญิง

ค.ศ.1918 ตั้งกองลูกเสือวิสามัญ หรือ Rover Scout ขึ้น

ค.ศ.1919 มิสเตอร์ เคอร์บัวส์ แมคคลาเรน ชื่อกิลเวลล์ ปาร์ค(Gilwell Park) เนื้อที่ 57 เอเคอร์ (ประมาณ 142 ไร่) ให้แก่คณะลูกเสืออังกฤษ ต่อมาได้มีการซื้อที่ดินเพิ่มเติมอีกหลายคราว รวมเป็นเนื้อที่ 108 เอเคอร์ (270 ไร่)

- บี.พี.เป็นผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือรุ่นแรก จำนวน 19 คน ที่กิลเวลล์ ปาร์ค ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจะได้รับ ดินิส ชูลู บีด (Dini Zulu Bead) คนละ 1ท่อน นับว่าเป็นการ เริ่มต้นของการฝึกอบรม วิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นสูงชุดแรก

ค.ศ.1920 มีการประชุมลูกเสือโลกครั้งแรก ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ มีประเทศ ต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ไปร่วมชุมนุมจำนวน 21 ประเทศ จำนวนผู้เข้าชุมนุม 1,050 คน ที่ ประชุมผู้แทนลูกเสือประเทศต่าง ๆ ลงมติให้

- จัดตั้งสำนักงานลูกเสือนานาชาติขึ้นที่กรุงลอนดอน

- มีการประชุมสมัชชาลูกเสือโลกทุก ๆ 2 ปี

ค.ศ.1922 มีการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 2 ที่กรุงปารีส (Paris)

ค.ศ.1924 มีการชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 2 ที่ประเทศเดนมาร์ก

ค.ศ.1926 จัดตั้งกองลูกเสือ สำหรับคนพิการ

ค.ศ.1929 มีการชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 3 ณ ฮาร์โรว์ ปาร์ค เมืองเบอร์เคนเฮด ประเทศ อังกฤษ

- พระเจ้ายอร์ชที่ 5 ได้พระราชทานบรรดาศักดิ์ ให้ บี.พี. เป็นบารอนมีชื่อว่า ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ แห่งกิลเวลล์ (Lord Baden powell of gilwell)

ค.ศ.1933 มีการชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 4 ประเทศฮังการี

ค.ศ.1937 บี.พี.อายุ 80 ปี พระเจ้ายอร์ชที่ 6 พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ Order of Ment (OM.)

ค.ศ.1938 เดินทางจากอังกฤษ ไปพักที่เมืองไนเซอร์ ประเทศเคนยา

ค.ศ.1941 ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อ 8 มกราคม ค.ศ.1941 โดยอีกเพียงเดือนเศษอายุท่านก็จะ ครบ 84 ปี มีหลุมฝังศพอยู่ที่เมืองไนเซอร์ ประเทศเคนยา (อภิข จันทวิมล, 2519 : 19-78)

ความสำคัญในศาสน์ฉบับสุดท้ายของ บี.พี. ที่เขียนถึงลูกเสือ

1. จงทำตนเองให้มีอนามัยดี และแข็งแรงในขณะที่เป็นเด็ก

2. จงมีความพอใจในสิ่งที่เธอมีอยู่ และทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด
3. จงมองเรื่องราวต่าง ๆ ในแง่ดี แทนที่จะมองในแง่ร้าย
4. ทางอันแท้จริงที่จะหาความสุข คือ การให้ความสุขแก่คนอื่น
5. จงพยายามปล่อยอะไรทิ้งไว้ในโลกนี้ ให้ดีกว่าที่เธอได้พบ
6. จงยึดมั่นในคำปฏิญาณของลูกเสือของเธอไว้เสมอ (กวี พันธุ์มีเขาวน และคณะ,

2535 : 24)

กิจการของลูกเสือโลก

การลูกเสือโลกเป็นขบวนการทางการศึกษาสำหรับเยาวชน มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างบุคลิกภาพและพัฒนาการทางด้านสังคม เป็นองค์การอาสาพัฒนา ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง เปิดโอกาสสำหรับคนทั่วไป โดยขึ้นอยู่กับพื้นฐาน ดังนี้

1. ปฏิบัติตามหลักการสำคัญของการลูกเสือที่ได้กำหนดขึ้น โดยผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก และยึดมั่นตามคำสอนของศาสนาที่ตนเคารพนับถือ
2. มีความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง ช่วยสร้างเสริมสันติภาพความเข้าใจอันดี และให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง เข้าร่วมในการพัฒนาสังคม ด้วยการยกย่องและเคารพในเกียรติของบุคคลอื่น และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วโลก
3. มีวิธีการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบบนพื้นฐาน คำปฏิญาณตามกฎหมายของลูกเสือ เรียนรู้โดยการกระทำ วิธีการระบอบหมู่ พัฒนาความก้าวหน้าของบุคคล โดยใช้หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือและกิจกรรมกลางแจ้ง

องค์การลูกเสือโลก

องค์การลูกเสือโลก คือ องค์การนานาชาติที่มีชื่อองค์การของรัฐบาลใด มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ สมัชชาลูกเสือโลก คณะกรรมการลูกเสือโลก และสำนักงานลูกเสือโลก

สมัชชาลูกเสือโลก (World Scout conference)

สมัชชาลูกเสือโลก คือที่ประชุมของผู้แทนคณะลูกเสือประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เริ่มมีการประชุมกันเป็นครั้งแรก เมื่อปี 1920 (พ.ศ.2463) และหลังจากนั้นโดยปกติมีการประชุมทุก ๆ 2 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 32 และจะเปลี่ยนการประชุมทุก ๆ 3 ปี โดยเริ่มต้นตั้งแต่ครั้งที่ 33 เป็นต้นไป ซึ่งได้จัดขึ้น ณ ประเทศไทย ในปี พ.ศ.2536 ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกกว่า 150 ประเทศ ประเทศหนึ่งจะมีคณะลูกเสือแห่งชาติได้เพียงคณะเดียว และต้องไม่ข้องเกี่ยวกับการเมือง

ประเทศต่าง ๆ ที่ได้จัดประชุมสมัชชาลูกเสือโลกแล้วมีดังนี้

ครั้งที่ 1 ปี ค.ศ. 1920	ประเทศอังกฤษ
ครั้งที่ 2 ปี ค.ศ. 1922	ประเทศฝรั่งเศส
ครั้งที่ 3 ปี ค.ศ. 1924	ประเทศเดนมาร์ก
ครั้งที่ 4 ปี ค.ศ. 1926	ประเทศสวีเดน
ครั้งที่ 5 ปี ค.ศ. 1929	ประเทศอังกฤษ
ครั้งที่ 6 ปี ค.ศ. 1931	ประเทศออสเตรีย
ครั้งที่ 7 ปี ค.ศ. 1931	ประเทศออสเตรีย
ครั้งที่ 8 ปี ค.ศ. 1933	ประเทศฮังการี
ครั้งที่ 9 ปี ค.ศ. 1935	ประเทศสวีเดน
ครั้งที่ 10 ปี ค.ศ. 1937	ประเทศเนเธอร์แลนด์
ครั้งที่ 11 ปี ค.ศ. 1939	ประเทศสกอตแลนด์
ครั้งที่ 12 ปี ค.ศ. 1947	ประเทศฝรั่งเศส
ครั้งที่ 13 ปี ค.ศ. 1951	ประเทศออสเตรีย
ครั้งที่ 14 ปี ค.ศ. 1953	ประเทศลิชเชินส์ไตน์
ครั้งที่ 15 ปี ค.ศ. 1955	ประเทศแคนาดา
ครั้งที่ 16 ปี ค.ศ. 1957	ประเทศอังกฤษ
ครั้งที่ 17 ปี ค.ศ. 1959	ประเทศอินเดีย
ครั้งที่ 18 ปี ค.ศ. 1961	ประเทศโปรตุเกส
ครั้งที่ 19 ปี ค.ศ. 1963	ประเทศกรีซ
ครั้งที่ 20 ปี ค.ศ. 1965	ประเทศเม็กซิโก
ครั้งที่ 21 ปี ค.ศ. 1967	ประเทศสหรัฐอเมริกา
ครั้งที่ 22 ปี ค.ศ. 1969	ประเทศฟินแลนด์
ครั้งที่ 23 ปี ค.ศ. 1971	ประเทศญี่ปุ่น
ครั้งที่ 24 ปี ค.ศ. 1973	ประเทศเคนยา
ครั้งที่ 25 ปี ค.ศ. 1975	ประเทศเดนมาร์ก
ครั้งที่ 26 ปี ค.ศ. 1977	ประเทศแคนาดา
ครั้งที่ 27 ปี ค.ศ. 1979	ประเทศอังกฤษ
ครั้งที่ 28 ปี ค.ศ. 1981	ประเทศเซเนกัล
ครั้งที่ 29 ปี ค.ศ. 1983	ประเทศสหรัฐอเมริกา
ครั้งที่ 30 ปี ค.ศ. 1985	ประเทศเยอรมันนีตะวันตก
ครั้งที่ 31 ปี ค.ศ. 1987	ประเทศออสเตรเลีย

ครั้งที่ 32 ปี ค.ศ. 1990	ประเทศฝรั่งเศส
ครั้งที่ 33 ปี ค.ศ. 1993	ประเทศไทย (เริ่มการประชุม 3 ปีต่อครั้ง)
ครั้งที่ 34 ปี ค.ศ. 1996	ประเทศนอร์เวย์

หน้าที่ของสมาชิกลูกเสือโลกโดยย่อมีดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปของคณะลูกเสือโลก
2. พิจารณารับสมาชิกใหม่ และตัดสินเรื่องการขับออกจากสมาชิกภาพ
3. เลือกตั้งกรรมการลูกเสือโลก
4. พิจารณารายงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการลูกเสือโลก
5. พิจารณาแก้ไขธรรมนูญ และข้อบังคับของคณะลูกเสือโลก

(สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 :36-40)

คณะกรรมการลูกเสือโลก (World Scout committee)

คณะกรรมการลูกเสือโลก ก่อประกอบด้วยสมาชิก 12 คน จากประเทศสมาชิก 12 ประเทศ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 6 ปี ซึ่งผู้แทนของแต่ละประเทศที่มาประชุมสมาชิก จะเป็นผู้ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งโดยวิธีลับ ครั้งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการจะหมดวาระ และจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในทุก ๆ 3 ปี ที่มีการประชุมสมาชิกลูกเสือโลกแต่ละครั้ง และอาจมีการเลือกตั้งซ่อมแทนตำแหน่งที่ว่างลง เนื่องจากกรณีที่ลาออกก่อนวาระกำหนดหรือตาย หรือด้วยกรณีใด ๆ สำนักงานลูกเสือโลกจะเป็นผู้แจ้งให้บรรดาประเทศสมาชิกล่วงหน้า 6 เดือน และประกาศให้ประเทศสมาชิกแจ้งความจำนง ขอสมัครเข้ารับการเลือกตั้งไปยังสำนักงานลูกเสือโลกภายใน 8 สัปดาห์ ประเทศที่มีบุคคลเข้าร่วมอยู่เป็นกรรมการลูกเสือโลกอยู่แล้ว ไม่มีสิทธิในการขอส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งอีก

- คณะกรรมการลูกเสือโลก จะมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง สถานที่แล้วแต่คณะกรรมการจะกำหนด

- ประธานคณะกรรมการลูกเสือเขต (Chairman , Regional Scout Committee) อาจได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมด้วย แต่ไม่มีสิทธิออกเสียง

- เลขานุการสำนักงานลูกเสือโลก จะทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการลูกเสือโลก การปกครองของตน โดยได้รับความยินยอมเห็นชอบจากคณะกรรมการลูกเสือโลกแล้ว และโดยเนื้อหาแห่งรัฐธรรมนูญลูกเสือโลก กรรมการที่ปรึกษาการลูกเสือเขตย่อมมีภารกิจและหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือเขตของตน

- แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาตามความจำเป็น เฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเทคนิค ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาอันมั่นคง หรืออาจจะเป็นประโยชน์ที่แท้จริง ของกระบวนการลูกเสือ

- กรรมการลูกเสือโลกอยู่ในฐานะที่จะให้คำปรึกษาหรือแก่งัดการทั้งหลาย ซึ่งอาจให้ความช่วยเหลือแก่กระบวนการลูกเสือได้

- แต่งตั้งกรรมการเกี่ยวกับการศึกษา หรือคณะที่ปรึกษาตามความจำเป็นเฉพาะเรื่อง เพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการลูกเสือโลกจะเป็นผู้พิจารณาตามความต้องการเรื่องนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ.2537 :45-46)

สรุป คณะกรรมการลูกเสือโลกมีหน้าที่โดยย่อดังนี้

1. ส่งเสริมกิจการลูกเสือโลกทั่วไป
2. แต่งตั้งเลขาธิการของสำนักงานลูกเสือโลก
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของสำนักงานลูกเสือโลก
4. จัดหาเงินทุนสำหรับส่งเสริมกิจการลูกเสือ
5. ให้เครื่องหมายลูกเสือสคูดี Bronze Wolf ของคณะลูกเสือโลก แก่ผู้ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือกิจการลูกเสืออย่างดีเด่น

คนไทยที่เคยได้รับเครื่องหมายลูกเสือสคูดี ของคณะลูกเสือโลก คือ

1. นายอภิย์ จันทวิมล ได้รับเมื่อปี ค.ศ. 1972
2. นายจิตร ทังสุบุตร ได้รับเมื่อปี ค.ศ. 1976
3. นายกอง วิสุทธารมย์ ได้รับเมื่อปี ค.ศ. 1980

ผู้มีเกียรติได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการลูกเสือโลก คือ

1. นายอภิย์ จันทวิมล ระหว่างปี ค.ศ. 1965 - ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2508 - 2514)
2. ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน ระหว่างปี ค.ศ. 1981 - ค.ศ. 1987

(พ.ศ. 2524- 2530)

คณะกรรมการลูกเสือโลกมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. มีอำนาจในการ

1.1 ส่งเสริมภราดรพี่น้องลูกเสีรร่วมโลก โดยการเขียนเขียนติดต่อทางจดหมาย การฝึกอบรม และการร่วมชุมนุมอื่น ๆ

1.2 เป็นตัวแทนสมาชิกลูกเสือโลกในระหว่างการประชุม

1.3 ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ ของการลูกเสือ

1.4 สนับสนุนในการที่จะยอมรับประเทศต่าง ๆ ที่ยื่นคำร้อง เพื่อขอเข้าเป็นสมาชิก รับและถอนการจดทะเบียนต่าง ๆ

1.5 เพิกถอน หรือระงับ ข้อบังคับ และระเบียบวาระแห่งที่ประชุมสมัชชา

1.6 แต่งตั้งตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานลูกเสือโลก

1.7 ดูแลการดำเนินงานของสำนักงานลูกเสือโลก

1.8 รับผิดชอบในการหาเงินกองทุนเพิ่มเติม

1.9 เป็นตัวแทนของสำนักงานลูกเสือโลกในกิจการระหว่างชาติ หรือนานาชาติ

1.10 อนุมัติการให้อิสริยาภรณ์แก่ผู้บริการประโยชน์แก่กระบวนการลูกเสือแห่งโลก

2. มีหน้าที่ดังนี้

2.1 แต่งตั้งกรรมการเฉพาะชั่วคราว ตามวาระความจำเป็นในการดำเนินงานเกี่ยวกับ ปัญหาฉุกเฉินที่เกิดขึ้น

2.2 แต่งตั้งอนุกรรมการซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติเฉพาะเรื่องโดยปกติ จะแต่งตั้งจาก บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในกระบวนการลูกเสือโลก (เช่น การให้อิสริยาภรณ์ งานการเงิน ฯลฯ เป็นต้น)

2.3 แต่งตั้งกรรมการเฉพาะกิจ หรือกรรมการที่ได้รับเลือกให้ทำหน้าที่เฉพาะเพื่อ พิจารณาปัญหาเฉพาะ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว

2.4 เป็นผู้อยู่ในฐานะที่ปรึกษาต่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาลูกเสือเขต โดยบุคคล เหล่านั้น ได้รับการเลือกตั้งมาจากสมัชชาลูกเสือเขตนั้น ๆ ซึ่งมีธรรมนูญ

สำนักงานลูกเสือโลก (World Scout Bureau)

ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการของสมัชชาลูกเสือโลก และคณะกรรมการลูกเสือโลก มี เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานลูกเสือโลก และสำนักงานลูกเสืออีก 5 เขตจำนวน 40 คน คือ สำนักงาน ใหญ่เมืองเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ บวกกับสำนักงานลูกเสือเขตที่คอซตาริกา, ฟิลิปปินส์ , เคนยา , อียิปต์

กำเนิดสำนักงานลูกเสือโลกโดยสังเขป

ในปี พ.ศ. 2463 ได้มีการประชุมลูกเสือโลกครั้งแรก ที่ตำบลโอลิมเปีย (Olympia) กรุง ลอนดอน และในการประชุมครั้งนี้ ได้จัดให้มีการประชุมผู้นำทางการลูกเสือนานาชาติครั้งแรกด้วย ในที่ประชุมเห็นควรให้จัดตั้งสำนักงานลูกเสือโลกขึ้น เพื่อจะได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางประสานงาน ของคณะลูกเสือนานาชาติ เผยแพร่ และพัฒนาการแก่ลูกเสือนานาชาติ

จนกระทั่งวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2463 ได้เปิดดำเนินการสำนักงานลูกเสือนานาชาติ (Boy Scout International) ก็ได้เปิดดำเนินการขึ้นภายในอาคารสำนักงานคณะลูกเสือแห่งประเทศไทย ในกรุงลอนดอน โดยขอเช่าสถานที่จากสำนักงานคณะลูกเสืออังกฤษ โดยการดำเนินงานของ

สำนักงานลูกเสือนานาชาตินี้ มร.เฟรดเดอริค เอฟ. เพียบอดี (Mr.Frederrick F.Peabody) ซึ่งเป็นคหบดีผู้มั่งคั่งชาวสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ออกทุนค่าใช้จ่ายแก่สำนักงานฯ โดยตลอดสำหรับปีแรก

ผู้อำนวยการกิตติมศักดิ์คนแรก คือ มร. ฮูเบิร์ต เอส. มาร์ติน (Mr. Hubert S. Martin) และยังคงดำรงตำแหน่งเป็น ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายต่างประเทศของคณะลูกเสืออังกฤษด้วย ดำรงอยู่ได้ 18 ปี ก็ถึงแก่กรรม เมื่อปี พ.ศ.2481

ผู้ที่รับช่วงต่อมา คือ พันเอก เจ.เอส. วิลสัน (J.S.Willson) ได้รับตำแหน่ง ผู้อำนวยการกิตติมศักดิ์คนที่ 2 ขณะเดียวกันเขาเป็นผู้บังคับการค่าย (Camp Chief) ของ กิลเวลล์ ปาร์ค ด้วย

เมื่อพันเอกวิลสัน ได้รับแต่งตั้งก็ได้อ้ายที่ทำการของสำนักงานลูกเสือนานาชาติ ไปที่ใหม่คือ 38 ถนนบักกิงแฮม พาเลซ ในกรุงลอนดอน ในปีรุ่งขึ้น คือ พ.ศ.2482 สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เกิดขึ้น งานของสำนักงานแห่งนี้ก็ซบเซาลง เพราะการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ นั้น เป็นไปโดยไม่สะดวก

ในปี พ.ศ.2488 สำนักงานลูกเสือนานาชาติก็เริ่มคึกคักขึ้นมาอีก และได้ย้ายที่ทำการของสำนักงานไปอยู่ที่ 172 อีบิวรี สตรีท (Ebury Street) , เวสมินสเตอร์ (Wesminster) เพราะสถานที่เดิมหมดสัญญา

ปี พ.ศ.2489 - พ.ศ.2496 ก็ได้หันมาฟื้นฟูการลูกเสือในประเทศลาตินอเมริกา และประเทศอื่น ๆ ที่ชะงักไปขณะที่เกิดสงคราม

ในปี พ.ศ. 2496 นั้นเอง พลตรี ดี.ซี.สเปร์ย์ (D.C.Spray) ก็ได้รับเลือกเป็นผู้อำนวยการสำนักงานนี้ คณะกรรมการของสำนักงานนี้เห็นว่า ควรจะย้ายที่ทำการของสำนักงานไปอยู่ที่ทวีปอเมริกาเพราะสะดวกแก่การหารายได้ เพื่อจะมากำจุนในการดำเนินงานของสำนักงานลูกเสือนานาชาติ เพราะลำพังค่าธรรมเนียมสมาชิกประจำปีประเทศต่าง ๆ นั้นไม่พอที่จะดำเนินงาน ซึ่งขณะนั้นเศรษฐกิจของประเทศไทย และยุโรปต่ำมากเกือบทุกประเทศ การหาเงินบำรุงสำนักงานจึงทำได้ลำบาก ดังนั้นสำนักงานลูกเสือโลกจึงย้ายจาก กรุงลอนดอนไปอยู่ กรุงฮอนดูรา ในประเทศแคนาดา เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2501

พ.ศ.2508 ในคราวการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 ณ เมืองเม็กซิโก ระหว่างวันที่ 26 กันยายน ถึงวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2508 พลตรี ดี.ซี.สเปร์ย์ ก็พ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานลูกเสือโลกไปตามวาระ คงให้ มร.ริชาร์ด ที.ลันด์ (Mr.Richard T.Lund) รักษาการในตำแหน่งจนกระทั่งถึง พ.ศ.2510 ในคราวประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 21 ณ เมืองซีแอตเติล รัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา คณะกรรมการลูกเสือโลกได้ประกาศแต่งตั้ง ดร.ลาซโล แนกยี (Dr.Laszlo Nagy) แทนตำแหน่งผู้อำนวยการ (Director) ที่ว่างอยู่ โดยเรียกตำแหน่งเสียใหม่ว่า เลขาธิการ (Secretary General) เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2510 (ค.ศ.1967) และนอกจากนั้นที่ประชุมสมัชชาลูกเสือโลกยังได้มีมติเห็นพ้องต้องกันว่า ให้ย้ายสำนักงานลูกเสือโลกไปอยู่ที่กรุง

เจนนิวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นศูนย์แห่งยุโรปและการคมนาคมสะดวกที่สุด และขณะนี้เจนนิวาเป็นที่ตั้งสำนักงานนานาชาติหลายสาขา

จนปี พ.ศ.2531 ดร.ลาซโล แนกจี ได้พ้นวาระจากการเป็นเลขาธิการ ซึ่งได้ติดต่อกันมาหลายวาระแล้ว รวมระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเลขาธิการเป็นเวลา 21 ปี ผู้ที่ได้เลือกเป็นเลขาธิการคนใหม่ คือ ดร.แจคเควซ มอริลอน (Dr.Jacques Moreillon) ซึ่งเป็นชาวสวิส และได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายต่างประเทศของสภาสากลโลกก่อนจะมารับตำแหน่งนี้ และเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2531 เป็นต้นไป

หน้าที่ของสำนักงานลูกเสือโลกมีดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางประสานงาน และติดต่อกับองค์การลูกเสือนานาชาติ ที่เป็นสมาชิกทั่วโลก
2. ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำแก่องค์การลูกเสือนานาชาติที่ร้องขอไป
3. ทำหน้าที่วิจัยค้นคว้า และวางโครงการระยะยาว ในการพัฒนาการลูกเสือในนาม สหประชาลูกเสือโลก และกรรมการบริการลูกเสือโลก
4. ส่งเสริมให้มีการก่อตั้งองค์การลูกเสือใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นตามความจำเป็น และช่วยพัฒนาองค์การลูกเสือเหล่านั้น โดยการช่วยส่งเอกสารลูกเสือ จัดให้มีเจ้าหน้าที่สำนักงานลูกเสือไปเยี่ยม และจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
5. จัดการติดต่อโดยตรงกับประเทศในเครือสมาชิก โดยการเยี่ยมชมเขียนของเลขาธิการและผู้ตรวจการสำนักงานลูกเสือโลก
6. แต่งตั้งผู้ตรวจการฝ่ายบริหารและผู้ตรวจการฝ่ายฝึกอบรมในเขตต่าง ๆ ซึ่งประเทศสมาชิกในสังกัดต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ
7. จัดให้มีการประชุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือนานาชาติสองปีต่อครั้ง และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ระหว่างลูกเสือนานาชาติ สำหรับประเทศในเครือสมาชิกอย่างเพียงพอ
8. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการที่ปรึกษาลูกเสือโลก ทั้งตำแหน่งประจำ และตำแหน่งชั่วคราว เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษาลูกเสือโลกฝ่ายฝึกอบรม
9. ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือนานาชาติตามเขตต่าง ๆ ของสำนักงานลูกเสือโลก และให้มีอนุกรรมการฝ่ายฝึกอบรมประจำเขตนั้น ๆ
10. ออกวารสารลูกเสือประจำเดือน ชื่อ "World Scouting Bulletin" และวารสารลูกเสือประจำเขตแต่ละเขต เพื่อเผยแพร่ข่าวสารการลูกเสือ
11. ส่งเสริมให้มีการเยี่ยมชมระหว่างประเทศต่าง ๆ เป็นการตอบแทนซึ่งกันและกันรวมทั้งให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือตามโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็น
12. ช่วยเหลือในการปรับปรุงกิจการลูกเสือ ตามโปรแกรมการประชาสัมพันธ์ทั่วโลก
13. ทำหน้าที่ติดต่อกับองค์การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานลูกเสือหญิงแห่งโลก

องค์การสหประชาชาติ ยูเนสโกและองค์การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนให้เป็นพลเมืองดี สำนักงานลูกเสือโลกได้แบ่งการบริหารลูกเสือเป็นเขต ๆ แต่ละเขตมีผู้ตรวจการฝ่ายบริหารประจำเขตของตน และมีศูนย์กลางดำเนินงานแต่ละเขตดังนี้

1. เขตกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา (Inter American Region) สำนักงานตั้งอยู่ที่เมืองซานโฮเซ ประเทศคอสตาริกา
 2. กลุ่มประเทศในยุโรป (Europe Region) สำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์
 3. เขตกลุ่มประเทศอาหรับ (Arab Region) สำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์
 4. เขตเอเชีย - แปซิฟิก (Asia - Pacific Region) สำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
 5. เขตแอฟริกา (Africa Region) สำนักงานตั้งอยู่ที่เมืองไนโรบี ประเทศเคนยา
- เกี่ยวกับการเงินค่าบำรุงสำนักงานลูกเสือโลก

โดยมติที่ประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 31(10-16 มกราคม พ.ศ.2531) ณ กรุงเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย กำหนดให้เก็บค่าบำรุงลูกเสือโลก ต่อสมาชิกในเครื่องแบบคนละ 1.29 ฟรังก์สวิส มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2531 และเพิ่มขึ้นคนละ 0.42 ฟรังก์สวิส ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2532 ตามลำดับ

รายได้้นอกจากนั้น มาจากรางวัล หรือเงินบริจาค จากมูลนิธิ บริษัท และบุคคลในวงการต่าง ๆ มีหลายประเทศที่ด้อยพัฒนา ได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนลูกเสือนานาชาติ และสำนักงานลูกเสือเจนีวา เป็นผู้จัดสรรงบประมาณ และได้นำเงินกองทุนไปฝากไว้ในธนาคารต่าง ๆ 10 แห่ง ใน 9 ประเทศ (อภัย จันทวิมล, 2519 : 23-25)

สมัชชาลูกเสือเขตเอเชีย - แปซิฟิก

การประชุมสมัชชาลูกเสือเขตเอเชีย - แปซิฟิก (Asia - Pacific Scout Conference) เดิมเรียกว่า Far East Scout Conference ประชุมครั้งแรกเมื่อปี 1958 หลังจากนั้นมีการประชุมทุก 2 ปี ในปีที่ไม่มีการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ต่อมาในปี 1970 ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น Asia-Pacific Scout Conference

จากธรรมนูญลูกเสือเขตเอเชีย - แปซิฟิก กำหนดให้มี 10 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 6 ปี และเลือกกันเองเป็นประธาน ทุก ๆ 2 ปี ที่มีการประชุมสมัชชาเขต (กรมวิชาการ, 2533 : 8-9)

คนไทยที่เคยเป็นกรรมการลูกเสือเขตฯ คือ

นายแพทย์แสง สุทธิพงษ์ (1960-1964)

นายอภัย จันทวิมล (1964-1968) (ได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการฯ 1966-1968)

นายจิตร ทังสุบุตร	(1968-1972)
นายแพทย์ อมาตย์กุล	(1972-1976)
นายแพทย์บุญสม มาร์ติน	(1976-1980)
พลโท เขียม อินทรกำแหง	(1980-1982)
นายสำออง พ่วงบุตร	(1982-1986)
นายอาณัฐชัย รัตตกุล	(1986-1992)

ที่ประชุมสมัชชาลูกเสือเขตฯ เป็นผู้พิจารณากำหนดสถานที่ประชุมล่วงหน้าตามคำเชิญของประเทศเจ้าของบ้าน

ครั้งที่ 1 ปี ค.ศ. 1958	ประเทศฟิลิปปินส์
ครั้งที่ 2 ปี ค.ศ. 1960	ประเทศพม่า
ครั้งที่ 3 ปี ค.ศ. 1962	ประเทศไทย
ครั้งที่ 4 ปี ค.ศ. 1964	ประเทศมาเลเซีย
ครั้งที่ 5 ปี ค.ศ. 1966	ประเทศจีนไต้หวัน
ครั้งที่ 6 ปี ค.ศ. 1968	ประเทศเกาหลีใต้
ครั้งที่ 7 ปี ค.ศ. 1970	ประเทศนิวซีแลนด์
ครั้งที่ 8 ปี ค.ศ. 1972	ประเทศฟิลิปปินส์
ครั้งที่ 9 ปี ค.ศ. 1974	ประเทศสิงคโปร์
ครั้งที่ 10 ปี ค.ศ. 1976	ประเทศอิหร่าน
ครั้งที่ 11 ปี ค.ศ. 1978	ประเทศฮ่องกง
ครั้งที่ 12 ปี ค.ศ. 1980	ประเทศออสเตรเลีย
ครั้งที่ 13 ปี ค.ศ. 1982	ประเทศอินโดนีเซีย
ครั้งที่ 14 ปี ค.ศ. 1984	ประเทศนิวซีแลนด์
ครั้งที่ 15 ปี ค.ศ. 1986	ประเทศไทย
ครั้งที่ 16 ปี ค.ศ. 1989	ประเทศจีนไต้หวัน
ครั้งที่ 17 ปี ค.ศ. 1992	ประเทศอินโดนีเซีย (เริ่มต้นการประชุม 3 ปีต่อครั้ง)

เมื่อมีการประชุมกรรมการลูกเสือ เขตเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 12 ปี 1980 (พ.ศ.2527) ที่ประเทศออสเตรเลีย ได้มีมติให้เปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการลูกเสือเขตเป็น 10 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 6 ปีจะออกในสมัยประชุมครั้งละ 5 คน และมีการเลือกกรรมการลูกเสือเขตใหม่อีก 5 คน เข้ามาแทนที่ และที่ประชุม ได้มีมติ ให้เปลี่ยนแปลงวาระ การประชุมสมัชชาลูกเสือ เขตเอเชีย - แปซิฟิก 2 ปี ต่อครั้ง เป็น 3 ปีต่อครั้ง เริ่มตั้งแต่การประชุมครั้งที่ 16 ปี 1989 (พ.ศ. 2532) ที่ประเทศ

จินได้หวั่น (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ
สามัญรุ่นใหญ่ ชั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 :75-76)

การประชุมลูกเสือโลก (World Jamboree)

คือการจัดให้ลูกเสือประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไปอยู่ค่ายพักแรม ณ สถานที่ที่กำหนดให้และ
ให้ลูกเสือที่ไปร่วมการประชุม ได้มีโอกาสประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้

การประชุมลูกเสือโลกครั้งแรกจัดขึ้นที่ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ.1920 (พ.ศ.2463) หลังจากนั้น
นั้นโดยปกติมีการประชุมลูกเสือโลกทุก ๆ 4 ปี

ครั้งที่ 1 ปี ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2463)	จัดขึ้นที่โอลิมเปีย ประเทศอังกฤษ
ครั้งที่ 2 ปี ค.ศ. 1924 (พ.ศ. 2467)	จัดขึ้นที่เมืองเออร์เมลิเดน กรุงโคเปนเฮเกน
ประเทศเดนมาร์ก
ครั้งที่ 3 ปี ค.ศ. 1929 (พ.ศ. 2472)	จัดขึ้นที่สวนสาธารณะแอร์โรว์ เมืองเบอร์เคนเฮด
ประเทศอังกฤษ
ครั้งที่ 4 ปี ค.ศ. 1933 (พ.ศ. 2476)	จัดขึ้นที่เมืองโกโคโล ประเทศฮังการี
ครั้งที่ 5 ปี ค.ศ. 1937 (พ.ศ. 2480)	จัดขึ้นที่เมืองวอลเกลเลนแซง บลูเบลเดล
ประเทศเนเธอร์แลนด์
ครั้งที่ 6 ปี ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2490)	จัดขึ้นที่เมืองมัวซอง ประเทศฝรั่งเศส
ครั้งที่ 7 ปี ค.ศ. 1951 (พ.ศ. 2494)	จัดขึ้นที่เมืองอีไอส์ซ์เซล ประเทศออสเตรีย
ครั้งที่ 8 ปี ค.ศ. 1955 (พ.ศ. 2498)	จัดขึ้นที่บริเวณทะเลสาบในแองการา
ประเทศแคนาดา
ครั้งที่ 9 ปี ค.ศ. 1957 (พ.ศ. 2500)	จัดขึ้นที่สวนสาธารณะซัททัน ประเทศอังกฤษ
ครั้งที่ 10 ปี ค.ศ. 1959 (พ.ศ. 2502)	จัดขึ้นที่บริเวณเขามาติลิ่ง เมืองลาгуนา
ประเทศฟิลิปปินส์
ครั้งที่ 11 ปี ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506)	จัดขึ้นที่เมืองมาราธอน ประเทศกรีซ
ครั้งที่ 12 ปี ค.ศ. 1967 (พ.ศ. 2510)	จัดขึ้นที่เมืองฟารากัท รัฐอาลาโฮ ประเทศ
สหรัฐอเมริกา
ครั้งที่ 13 ปี ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514)	จัดขึ้นที่ที่ราบสูงอาซาคิริ ประเทศญี่ปุ่น
ครั้งที่ 14 ปี ค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2518)	จัดขึ้นที่ทะเลสาบโมซา เมืองลิลแฮมเบอร์
ประเทศนอร์เวย์

*ปี ค.ศ.1979 (พ.ศ. 2522) เป็นปีแห่งการจัดงานประชุมลูกเสือทั่วโลก ไม่กำหนดจัดใน
ที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยองค์การลูกเสือโลกได้ประกาศให้เป็นปีงานประชุมลูกเสือ

- ครั้งที่ 15 ปี ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) จัดขึ้นที่ เมืองคานานาสกี รัฐอัลแบร์ต้า
ประเทศแคนาดา
- ครั้งที่ 16 ปี ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) จัดขึ้นที่สวนสาธารณะคาทาแรก รัฐนิวเซาท์เวลส์
ประเทศออสเตรเลีย
- ครั้งที่ 17 ปี ค.ศ. 1991(พ.ศ. 2534) จัดที่สวนสาธารณะเขาโซรัก เมืองแคงวัน
สาธารณรัฐเกาหลี
- ครั้งที่ 18 ปี ค.ศ. 1995(พ.ศ. 2538) จัดที่เมืองดรอนเทน ประเทศเนเธอร์แลนด์
- ครั้งที่ 19 ปี ค.ศ. 1999(พ.ศ. 2541) จัดที่เมืองปีการ์ควิน ประเทศชิลี

เครื่องหมายและธงคณะลูกเสือโลก

ในปี พ.ศ.2514 ประเทศอังกฤษ ได้จัดจัดทำเครื่องหมายลูกโลกขึ้น เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนสมาชิกของคณะลูกเสือโลก

ลักษณะและส่วนประกอบของธงคณะลูกเสือโลก

ธงคณะลูกเสือโลก มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 80 X ยาว 120 เซนติเมตร พื้นธงสีม่วง มีรูปเครื่องหมายเฟลอคเดอลีส (Fleur-de-lis) สีขาว 3 แฉก ที่ 2 แฉกข้างมีดาว 5 แฉก อยู่ข้างละดวง ล้อมรอบด้วยเชือกผูกเป็นเงื่อนหรือคอดอยู่ด้านล่าง

ความหมายของธงคณะลูกเสือโลก

ธงคณะลูกเสือโลกเป็นสัญลักษณ์แทนสมาชิกของคณะลูกเสือโลก มีความหมายดังนี้

- เครื่องหมายเฟลอคเดอลีส หมายถึง คำปฏิญาณของลูกเสือ 3 ข้อ
- ดาว 5 แฉก บนเฟลอคเดอลีส ข้างละดวงนั้น หมายถึง กฎของลูกเสือทั้ง 10 ข้อ
- เชือกสีขาว ที่ล้อมรอบและผูกเป็นเงื่อนสีขาวหมายถึง ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณของกฎของลูกเสือ ซึ่งมีความผูกพันรั้งกันพี่น้อง คู่ดั่งเงื่อนที่ผูกแน่นเป็นสายสัมพันธ์ แทนการจับมืออย่างมิตรภาพ

- พื้นสีม่วง เป็นสีแทนคณะลูกเสือโลกซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิก ของทวีปต่าง ๆ เมื่อรวมสีกันแล้วจะเป็นสีม่วง (กรมพลศึกษาและกรมวิชาวาร, 2528 :49 - 51)

ภาพประกอบที่ 2 ธงคณะลูกเสือโลก

สรุป การลูกเสือโลกได้กำเนิดขึ้นโดยลอร์ด เบเดน โพเอลล์ ชาวอังกฤษ ซึ่งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมสำหรับเยาวชนจากประสบการณ์ในวัยเด็กของตนเองและจากชีวิตการเป็นทหาร เมื่อกลับจากประเทศอังกฤษได้จัดค่ายพักแรมให้กับเยาวชนประสบความสำเร็จแล้วจึงเขียนหนังสือ “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย” ขึ้นเป็นที่สนใจของเยาวชนอย่างมาก การลูกเสือแพร่หลายไปอย่างรวดเร็วไปยังประเทศอื่นด้วย ได้มีการจัดตั้งองค์การลูกเสือโลก ประเทศไทยเป็นสมาชิกอันดับที่ 3 รองจากสหรัฐอเมริกา ประเทศแรกคือ ชิลี มีการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก มีการจัดชุมนุมลูกเสือโลก

การบริหารงานขององค์การลูกเสือโลก มีคณะกรรมการลูกเสือโลกทำหน้าที่บริหารงาน โดยมีสำนักงานลูกเสือโลก ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานติดต่อกับองค์การลูกเสือนานาชาติ ประเทศที่เป็นสมาชิกทั่วโลก

ภาพประกอบที่ 3 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย

บทที่ 3

วิวัฒนาการของลูกเสือไทย

ประวัติผู้ให้กำเนิดลูกเสือไทย

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว(ร.6) เป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี) ทรงพระราชสมภพ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2423 ได้รับพระราชทานนามว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ต่อมาได้ทรงสถาปนาเป็น พระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เมื่อทรงพระเยาว์ได้ทรงศึกษาวิชาหนังสือไทยกับพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) พระชนมายุ 14 พรรษา เสด็จไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษในวิชาประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย วรรณคดี ที่มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด และวิชาทหารบกที่โรงเรียนแซนด์เฮิสต์ รวม 9 ปีจนครบการศึกษาระดับสูงของสถาบันนั้น แล้วเสด็จกลับพระนครเมื่อ พ.ศ.2445 และทรงเข้ารับราชการวันที่ พ.ศ.2447 ได้ทรงผนวชและศึกษาพระธรรมวินัยบาลี สันสกฤตจนแตกฉาน เมื่อลาผนวชแล้วเสด็จประทับ ณ พระราชวังสราญรมย์ พ.ศ. 2450 ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินในระหว่างที่สมเด็จพระราชบิดาเสด็จพระประพาสทวีปยุโรป ในครั้งที่ 2 และในวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 ได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติต่อจากพระบรมราชชนกนาถ ขณะนั้นมีพระชนมายุได้ 30 พรรษา ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก วันที่ 11 พฤศจิกายน ปีเดียวกันนั้น ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับองค์ที่ 6 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี

พระองค์ท่านได้ทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 พระองค์ทรงเอาพระทัยใส่ในการทำนุบำรุงประเทศชาติและอาณาประชาราษฎร์ให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นอันมากเช่น ในเรื่องการค้าขาย การอุตสาหกรรม การศึกษา วรรณคดี ศาสนา การเมือง การทหาร การสาธารณสุข และการศิลปากร จนได้รับความนิยมนยกย่องอยู่ทั่วไป จากนานาประเทศ และประชาชนต่างก็ยกย่องพระนามว่า “พระมหาธีรราชเจ้า” แต่เป็นที่น่าเสียดายว่ารัชสมัยของพระองค์สั้นเกินไป ทรงอยู่ในราชสมบัติเพียง 16 ปี ก็เสด็จสวรรคตเมื่อเวลา 1 นาฬิกา กับ 46 นาทีของคืนวันที่ 25 ต่อ 26 พฤศจิกายน 2468 หลังจากเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ พระราชธิดา ประสูติเพียงวันเดียว แม้ว่าพระองค์จะเสด็จสู่สวรรคตแล้วก็ตาม พระราชอนุสรณ์ต่าง ๆ ของพระองค์ท่านก็ยังคงอยู่เป็นศรีสง่าแก่กับชาติไทยสืบมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้

ขณะเสด็จเล็งถวัลย์ราชสมบัติใน พ.ศ.2453 นั้น ประเทศสยามอยู่ในภาวะประเทศเอกราช ที่ถูกมัดมือมัดเท้าไว้ มีสัญญาเก่า ๆ ที่ได้ทำไว้กับต่างประเทศขณะที่ประเทศสยามยังด้อยพัฒนา จนขาดกำลังอาวุธ ทำให้เกิดสิทธิพิเศษนอกอาณาเขตของต่างชาติขึ้นในประเทศสยาม นอกจากนั้น ยังมีข้อผูกมัด มิให้เรามีกองทหารในบางท้องที่ เช่น ในจังหวัดปักษ์ใต้ทั้งหมด เป็นต้น

ดังนั้นจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกองเสือป่าขึ้นใน พ.ศ.2454 เพื่อปลุกประชาชนคนไทยให้ตื่น ให้สามัคคีร่วมใจกัน รวมกำลังกัน ให้ระลึกถึงเกียรติของชาติ รักษา และเสียสละเพื่อชาติ ทรงถือคติว่า “แม่หวังตั้งสงบ จงเตรียมรบให้พร้อมสรรพ”

การตั้งกองเสือป่านั้นไม่แปลกอะไร เพราะในต่างประเทศเขาก็มีการตั้งกองทหารอาสา รักษาดินแดนเหมือนกัน ของเราแปลกที่เรียกว่า “เสือป่า” มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบัญชาการเอง และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นค่าใช้จ่ายเท่านั้น ผลที่ได้รับคือ เกิดความมั่นใจว่า ถ้ามีกรณีพิพาทอีกเช่นเดียวกับใน ร.ศ.112 ก็พอจะได้แสดงฝีมือกันบ้าง และในเขตที่ถูกห้ามมิให้มีกองทหาร เราก็มีกองเสือป่าตั้งอยู่

ขณะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 พ.ศ. 2457 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปลี่ยนกษัตริย์ของมหาพุทธสงคราม ให้เป็นคู่แข่งประเทศสยาม โดยได้ทรงนำประเทศเข้าสู่สงครามทางฝ่ายสัมพันธมิตร

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรอบรู้เรื่องระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอยู่แล้วอย่างลึกซึ้ง ซึ่งย่อมแตกต่างจากระบบการปกครองประเทศสยามเท่าที่เป็นอยู่อย่างมากทีเดียว ประเทศไทยประกาศสงครามกับเยอรมันเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2460 พอถึงเดือนสิงหาคมก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการแสดงละครพระราชนิพนธ์ เรื่อง A Statesman's Wife ซึ่งมีเนื้อเรื่องกล่าวถึงนักการเมืองและพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตย คล้ายกับว่าเป็นการชิมลางคู่สักครั้งหนึ่ง ผลที่ได้รับคงจะไม่มีเลย จึงได้ทรงสร้าง “คูสิดธานี” ขึ้นในสัปดาห์ต่อมา เพื่อสอนการจัดการบ้านเมืองและระบบประชาธิปไตยแบบมีพรรคการเมือง คูสิดธานีมีธรรมนูญการปกครอง มีคณะโบสถ์น้ำเงินเป็นฝ่ายจัดตั้งคณะนคราภิบาล และคณะโบสถ์แดงเป็นฝ่ายค้าน และมีการเลือกตั้งผู้แทนทวยนาครหลายครั้ง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดศาลากลางเมืองคูสิดธานี ในวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ.2462 มีพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

“วิธีดำเนินการในธานีเล็ก ๆ ของเราเป็นเช่นไร ก็ตั้งใจไว้ว่าจะให้ประเทศสยามได้ทำเช่นเดียวกัน”

การปกครองแบบ “เสรีภาพ” จะใช้ได้ต่อเมื่อมีพื้นฐานการศึกษาขั้นต่ำเท่ากันทั่วประเทศ แล้วทรงพระราชดำริว่าเมื่อทรงปกครองเมืองตามแบบสมบูรณ์ตามสัญญาสิทธิราชย์ครบ 15 ปีบริบูรณ์ หรือเมื่อประกาศใช้ พระราชบัญญัติประถมศึกษาทั่วราชอาณาจักรแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีแล้วก็จะได้ทรง

พิจารณาพระราชทานรัฐธรรมนูญปกครองทำนอง “เสรีภาพ” ตามแบบที่ดำเนินอยู่ในคูสิดธานินั้น
แก่พสกนิกรราษฎรสยาม”

นับแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย ด้วยพระประสงค์ที่จะฝึกอบรมเยาวชนของชาติ ตั้งแต่เยาว์วัยให้เป็น
พลเมืองดี มีระเบียบวินัย เป็นกำลังและเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองต่อไปในภายภาคหน้า
กิจการลูกเสือในประเทศไทยได้ดำเนินตามรอยยุคลบาทตลอดมา มีความเจริญก้าวหน้าจนปัจจุบันนี้
เป็นที่เสียใจเศร้าสลดอย่างสุดซึ้งของปวงชนชาวไทย เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้เสด็จสวรรคต ในปี พ.ศ.2468 (บุญส่ง เข็มมละออ, 2538 : 10 - 34)

ประวัติของลูกเสือไทย

หลังจากที่ประเทศอังกฤษได้สถาปนาการลูกเสือขึ้น ในปี พ.ศ. 2449 พระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีความเห็นพ้องกับ บี.พี. ที่เห็นความสำคัญของเด็ก ๆ ว่าเด็กมีนิสัยกล้า
หาญ ไม่เกรงอันตราย มีความฉลาด มีไหวพริบ ถ้าได้รับการฝึกอบรมที่ดีแล้วจะเป็นประโยชน์แก่
บ้านเมืองอย่างยิ่ง พระองค์ก็ได้ทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้น หลังจากตั้งกองเสือป่าได้
เพียง 2 เดือน คือวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2454 และนับจากนั้นเป็นต้นมา กิจการลูกเสือไทยก็ได้เจริญ
รุ่งเรืองขึ้นมาตามลำดับทุกยุคทุกสมัย

ประวัติการลูกเสือไทยอาจแบ่งออกเป็น 5 ยุค ดังนี้

1. ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454 - 2465)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเริ่มตั้งกองลูกเสือขึ้น เมื่อวันที่ 1
กรกฎาคม 2454 ที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง บัดนี้ เป็นโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย พระราชทาน
คติพจน์ให้แก่คณะลูกเสือแห่งชาติว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” ลูกเสือคนแรกคือ “นายซัพพ์ บุนนาค”
เพราะเป็นผู้ที่กล่าวคำปฏิญาณของลูกเสือได้เป็นคนแรก จึงมีพระราชโองการว่า “อ้ายซัพพ์ เองเป็น
ลูกเสือแล้ว” เราจึงรองรับนับถือว่า นายซัพพ์ บุนนาค เป็นลูกเสือคนแรก

กิจการลูกเสือ ในยุคก่อตั้งกิจการลูกเสือเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก เพราะพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำเนินการด้วยพระองค์เอง เป็นต้นว่า ทรงตราระเบียบข้อบังคับ
ลักษณะปกครอง ทรงฝึกอบรมสั่งสอนด้วยพระองค์เองโดยตลอด

ในระหว่างรัชกาลของพระองค์ ทรงพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณแก่คณะลูกเสือ
แห่งชาติ ดังนี้

1. ทรงตั้งสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ และพระองค์ทรงดำรงตำแหน่ง สภานายก สมเด็จพระยาตำราจราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเป็นอุปนายก ต่อมา สมเด็จพระยาตำราจราชานุภาพ ทรงลาออก พระองค์จึงได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเจ้าพระยา พระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) เสนาบดีกระทรวงธรรมการเป็นอุปนายก ในปีนั้น สมเด็จพระยาเสด็จสุเรนทราธิบดีป่วยหนักลาออกจากราชการ จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระยา ไพศาลศิลปศาสตร์ (ชื่น สยามานนท์) ปลัดทูลฉลองกระทรวงธรรมการแทน

2. พ.ศ.2457 พระราชทานเหรียญราชนิยมให้แก่ ลูกเสือโท ฝ่าย บุญเลี้ยง ซึ่งช่วยชีวิต ชายชราที่เด็กหญิงในกรณีเรืออับปางกลางทะเล ต่อมาเป็นครุมีบรรดาศักดิ์เป็นขุนวรศาสตร์คุณกิจ

3. พ.ศ.2458 ทรงตั้งโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้น ที่สโมสรเสือป่า บริเวณเขาดินวนา

4. พ.ศ.2465 สมัครงเป็นสมาชิกของสมัชชาลูกเสือโลก ซึ่งมีทั้งสิ้น 31 ประเทศ และ ถือว่าเป็นสมาชิกผู้ริเริ่มในการจัดตั้งองค์การลูกเสือโลก

2. ยุคส่งเสริม (พ.ศ. 2466 - 2482)

ยุคนี้เริ่มตั้งแต่แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จนถึงต้นสงครามโลก ครั้งที่ 2 เมื่อ ปี พ.ศ.2482 ยุคนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ตอนคือ

1. รัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.2468 - 2475) รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงดำรงตำแหน่ง สภานายกสภากรรมการกลางจัดการ ลูกเสือแห่งชาติ และพระองค์เจ้าธานีนิวัต ทรงดำรงตำแหน่งอุปนายกสภาฯ

พ.ศ.2470 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ จังหวัดพระนคร มีลูกเสือ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมชุมนุม 1,836 คน

พ.ศ.2472 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 3 ณ ประเทศอังกฤษ โดยมีนายาค เทพหัสดินฯ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ.2473 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ จังหวัดพระนคร มีลูกเสือ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมชุมนุม 1,955 คน กับมีผู้แทนคณะลูกเสือ ญี่ปุ่นเข้าร่วมชุมนุมด้วย 22 คน

พ.ศ.2474 ตั้งโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือขึ้นใหม่ ณ พระรามราชนิเวศน์ (พระราชวัง บ้านปิ่น) จังหวัดเพชรบุรี โดยมีมหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรพันธ์เสนีย์ เป็นผู้อำนวยการ

อนึ่ง ในปีเดียวกันนี้ได้ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมลูกเสือโรเวอร์ ครั้งแรกแห่งโลก ณ เมืองคานเคอสเด็ก ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ โดยมีนายอภัย จันทวิมล เป็นหัวหน้าคณะ

2. รัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก่อนทรงสละราชสมบัติ (พ.ศ.2477) และรัชกาล สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จนถึงต้นสงครามโลก ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2477 - 2482) รัชสมัยนี้

พระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตำแหน่งสภานายก สภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ และนาวาเอก หลวงศุภชลาศัย รัฐมนตรีและอธิบดีกรมพลศึกษา ดำรงตำแหน่งอุปนายกสภาฯ

พ.ศ.2476 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 4 ณ ประเทศอังกฤษ โดยมีนายอภัย จันทวิมล เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ.2478 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมชุมนุมลูกเสือโรเวอร์ ครั้งที่ 2 ณ ประเทศสวีเดน โดยมีนายกอง วิสุทธารมณ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ.2480 ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 5 ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีนายวิทย์ ศิวศรียานนท์ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ.2482 ประกาศใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2482 กำหนดให้มีการจัดตั้งลูกเสือเสนา และลูกเสือสมุทรเสนา ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย

3. ยุคประดับประดอง

ยุคนี้เป็นตอนปลายของรัชกาล สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (พ.ศ. 2477 - 2489) และอยู่ในระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ 2 (พ.ศ.2482 - 2489)

ระยะนี้ การลูกเสือในประเทศไทยได้ซบเซาลงไปบ้าง เนื่องจากประเทศไทยได้อยู่ในภาวะสงครามและในปี พ.ศ.2486 ได้มีพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ จัดตั้งองค์การยุวชนแห่งชาติ มีการจัดตั้งหน่วยยุวชนทหาร ซึ่งมีการฝึกการใช้อาวุธแบบทหาร และได้รับการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากรัฐบาลในสมัยนั้น ส่วนกิจการของลูกเสือก็นิ่งงอกลงไป และในบางจังหวัดก็มีการส่งเสริมกิจการลูกเสืออย่างเข้มแข็ง เช่น จังหวัดสกลนคร และจังหวัดอุบลราชธานี ก็ได้จัดให้มีการชุมนุมลูกเสือขึ้นในระยะนี้

4. ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2489 - 2514)

ยุคนี้เริ่มต้นด้วย รัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ

1. ระยะเริ่มก้าวหน้า (พ.ศ.2489 - 2503)

พ.ศ.2490 - มีพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนแห่งชาติ พ.ศ.2480

- มีพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2490

พ.ศ.2496 - เริ่มดำเนินการสร้างค่ายลูกเสืออหิราฐ โดยใช้งบประมาณแผ่นดินจัดซื้อที่ดินบริเวณหลังเขาซากแซก ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เนื้อที่ 88 ไร่ 58 ตารางวา ราคา 304,000 บาท

พ.ศ.2497 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 3 ณ สนามกีฬาแห่งชาติ จังหวัดพระนคร มีลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมชุมนุม 5,115 คน

พ.ศ.2500 - ส่งผู้แทนจากประเทศไทยไปร่วมการประชุมชุมนุมลูกเสือ ครั้งที่ 9 ณ ประเทศอังกฤษ เพื่อเฉลิมฉลองอายุครบ 100 ปีของ ลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ โดยมีนายสว่าง วิจักขณะ เป็นหัวหน้าคณะ

- จัดตั้งกองลูกเสือสำรอง กองแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2501

- ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสมัชชาลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 1 ณ เมืองบาเกียว ประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีนายสว่าง วิจักขณะ เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ.2502 - ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 10 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีนายอดุลย์ สุวรรณกุล เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ.2503 - เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ชั้นวุฒิบาศ์ ครั้งที่ 1 ณ ค่ายพระตำหนักอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี

- ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสมัชชาลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 2 ณ กรุงแรงกูน ประเทศพม่า โดยมีนายแพทย์แสง สุทธิพงษ์ เป็นหัวหน้าคณะ นายแพทย์แสง สุทธิพงษ์ ได้รับเลือกเป็นกรรมการลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2503 - 2507)

2. ระยะก้าวหน้า (พ.ศ.2504 - 2514)

โดยเหตุที่คณะลูกเสือแห่งชาติจะมีอายุครบ 50 ปี ในปี พ.ศ.2504 และผู้ที่ได้ไปร่วมการประชุมสมัชชาลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 3 ในประเทศพม่า เมื่อปี พ.ศ.2503 ก็ได้เห็นว่าการลูกเสือประเทศพม่า กำลังวางแผนงานขยายกิจการลูกเสือเป็นการใหญ่ ทั้งในปี พ.ศ.2505 ก็จะมีการประชุมสมัชชาลูกเสือตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 3 ในกรุงเทพฯ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในกิจการลูกเสือจึงได้พร้อมใจกันวางแผนปรับปรุงงานลูกเสือ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงอาจเรียกได้ว่าระยะนี้เป็นระยะก้าวหน้าของการลูกเสือในประเทศไทย กล่าวคือ

พ.ศ.2504 - เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ ชั้นวุฒิบาศ์ครั้งที่ 1 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

- จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี วางศิลาฤกษ์ศาลาวชิราวุธ ที่พักของลูกเสือและร้านลูกเสือ

- มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 4 ณ สวนลุมพินี จังหวัดพระนคร มีลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เข้าร่วมชุมนุม 5,539 คน กับมีลูกเสือต่างประเทศเข้าร่วมชุมนุมด้วย 10 ประเทศ จำนวน 348 คน

พ.ศ.2505 - เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ชั้นผู้ให้การฝึกอบรมครั้งที่ 9 ของภาคตะวันออกเฉียงใต้ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

- พลเอก ถนอม กิตติขจร รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ในพิธีเปิด
ค่ายลูกเสือชิวราวุธ วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2505 ค่าก่อสร้างทั้งสิ้นรวมเป็นเงิน 4,300,000 บาท

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงประกอบพิธีเปิด
ศาลาวชิราวุธ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2505 ค่าก่อสร้างเป็นเงิน 1,820,000 บาท

- มีการประชุมสมัชชาลูกเสือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 3 ณ ศาลา
สันติธรรม จังหวัดพระนคร ระหว่างวันที่ 5 - 12 ธันวาคม พ.ศ.2505

พ.ศ.2506 - จัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 17
มีนาคม 2506

- เปิดการอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ขั้นผู้ให้การฝึกอบรม ครั้งที่ 11 ของ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ ค่ายลูกเสือชิวราวุธ โดยมีนายจอน เซอแมน ผู้บังคับการค่ายฝึกอบรม
กิลเวลล์ ปาร์ค มาเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 21 - 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2506

- เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญขั้นวุฒดเบดจ์ ครั้งที่ 1 ณ
ค่ายลูกเสือชิวราวุธ

- สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพระธิดา
ทรงเปิดตึกพยาบาล ณ ค่ายลูกเสือชิวราวุธ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2506 ตึกพยาบาลหลังนี้ทรง
บริจาคเงินค่าก่อสร้างส่วนพระองค์เป็นเงิน 150,000 บาท

- ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 11 ณ ประเทศกรีซ โดย
มีนายเพทาย อมาตยกุล เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ.2507 - ประกาศใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2507 (ดูรายละเอียดในเรื่อง
โครงสร้างของลูกเสือไทย)

- ได้รับงบประมาณ 2,055,000 บาท เพื่อจัดซื้อที่ดินขยายบริเวณค่าย
ลูกเสือชิวราวุธอีก 360 ไร่ 3 งาน 14 ตารางวา รวมเป็นเนื้อที่ค่ายลูกเสือชิวราวุธ 394 ไร่ 3 งาน 77
ตารางวา

พ.ศ.2508 - ประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 1 ณ ศาลาสันติธรรม จังหวัด
พระนครระหว่างวันที่ 1 - 3 กรกฎาคม พ.ศ.2508

- จัดทะเบียนกองลูกเสือสามัญเหล่าสมุทรกองแรก ณ โรงเรียนสัตหีบ
เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ.2508

- มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ณ ค่ายลูกเสือชิวราวุธ

พ.ศ.2509 - คณะลูกเสือไทยบริจาคเงินสร้างพุทธศาลา ณ กิลเวลล์ ปาร์ค
ประเทศอังกฤษ ซึ่งต่อมาได้มีพิธีเปิด เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2511

- จัดทะเบียนกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ กองแรกในประเทศไทย ณ โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2509

- จัดทะเบียนกองลูกเสือสามัญเหล่าอากาศกองแรก ณ ศูนย์พัฒนาเครื่องบินเล็ก เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2509

พ.ศ.2510 - มีการเริ่มจัดสร้างและประกอบพิธีเปิดค่ายลูกเสือประจำจังหวัด และอำเภอต่าง ๆ โดยสำนักงานสลากรักบี้แห่งประเทศไทย ให้เงินอุดหนุนจังหวัดละ 100,000 บาท

พ.ศ.2511 - มีพิธีเปิดสระว่ายน้ำ “ชาติตระการโกศล” ที่ค่ายลูกเสือวชิราวุธ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2511 สระว่ายน้ำสร้างด้วยเงินบริจาคของ สำนักงานสลากรักบี้แห่งประเทศไทย เป็นเงิน 595,500 บาท

พ.ศ.2512 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 6 ณ ค่ายวชิราวุธ

- มีการซื้อที่ดินเพื่อขยายบริเวณค่ายลูกเสือวชิราวุธ ครั้งที่ 2 เนื้อที่ 10 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา ด้วยเงินสำนักงานสลากรักบี้แห่งประเทศไทย 23,601,073 บาท รวมเป็นเนื้อที่ค่ายลูกเสือวชิราวุธทั้งหมด 435 ไร่ 3 งาน 1 ตารางวา

พ.ศ.2514 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 7 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองคณะลูกเสือไทยที่มีอายุครบ 60 ปี

- เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นผู้ให้การฝึกอบรมแห่งชาติ ครั้งที่ 1 (National Trainers' Course) ณ ค่ายวชิราวุธ

5. ยุคถึงประชาชน (พ.ศ. 2514 - ปัจจุบัน)

ที่เรียกว่ายุคนี้ถึงประชาชนนั้น เนื่องด้วยปี พ.ศ.2514 เป็นปีที่มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเป็นครั้งแรก ประวัติเรื่องลูกเสือชาวบ้านอาจสรุปได้โดยย่อดังนี้

ในปี พ.ศ.2514 กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 4 และสำนักงานศึกษาธิการเขต 9 จังหวัดอุดรธานี ได้ร่วมมือกันจัดให้มีการทดลองฝึกอบรมชาวบ้านอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 115 คนเป็นเวลา 5 วัน ที่บ้านเหล่ากอหก ตำบลแสงพา กิ่งอำเภอนาแก้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยใช้วิธีฝึกอบรมลูกเสือและให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเรียนรู้และปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ แต่ใช้หลักสูตรพิเศษ และเรียกการฝึกอบรมนี้ว่าการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ปรากฏว่าการทดลองครั้งนี้ได้ผลดีมาก เพราะเป็นการก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่ประชาชน ยึดมั่นในความรักชาติบ้านเมือง ศาสนา ประเพณีอันดีงาม ตลอดจนความมีระเบียบวินัย ความเสียสละประโยชน์ส่วนตน และการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม กับทั้งเป็นการช่วยพัฒนาชุมชน ทำให้ประชาชนรู้สึกสนุกสนานร่าเริงและเข้ากับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้ดียิ่งขึ้นด้วย

ต่อมาได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านขึ้นตามตำบลต่าง ๆ ในจังหวัดเลย หนองคาย อุดรธานี นครพนม ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ปราจีนบุรี พัทลุง และได้มีการปรับปรุงแก้ไข

หลักสูตรตลอดจนวิธีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านให้ดียิ่งขึ้นเป็นลำดับมา ซึ่งก็ปรากฏว่าการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านได้ผลดีมาก และอยู่ในความนิยมของประชาชนตลอดมา

ในปี พ.ศ.2515 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 4 จังหวัดอุดรธานี ทรงเป็นที่พอพระราชหฤทัย และได้ทรงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าผูกคอลูกเสือชาวบ้าน พร้อมห้วงสวมผ้าผูกคอแก่ประชาชน ผู้สำเร็จการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านทุกคน นอกจากนั้นยังได้ทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ เป็นทุนในการริเริ่มดำเนินกิจการนี้เป็นเงิน 100,000 บาท ให้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 3,4 รับไปดำเนินการ และมีพระราชประสงค์ ให้การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านแพร่หลายไปทุกจังหวัด

ในวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2516 สภาลูกเสือแห่งชาติพิจารณาเห็นว่า กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองและการพัฒนาชุมชน จึงได้ตกลงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านเข้าเป็นส่วนหนึ่งของคณะลูกเสือแห่งชาติ และในวันเดียวกันนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ซึ่งเป็นผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด เป็นผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านจังหวัดโดยตำแหน่ง กับให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตามสมควร

ปรากฏว่าในปี พ.ศ.2518 ได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ครอบคลุมจังหวัดสมดังพระราชประสงค์แล้ว นับจำนวนรุ่นถึงปลายเดือนตุลาคม พ.ศ.2518 ได้ 1,736 รุ่น มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านแล้วทั้งสิ้นจำนวน 460,436 คน และยังมีการเปิดการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเพิ่มขึ้นเนื่อง ๆ นอกจากกิจการลูกเสือชาวบ้าน เหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับการลูกเสือที่เกิดขึ้นในระยะต่อมาที่สำคัญ ๆ โดยสังเขปดังนี้คือ

พ.ศ. 2514 - มีการส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 13 ณ ประเทศญี่ปุ่น โดยมีนายสว่าง วิจักขณะ เป็นหัวหน้า

พ.ศ. 2515 - มีการสัมมนาเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ

พ.ศ. 2516 - กระทรวงศึกษาธิการ มีคำสั่งลงวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2516 ให้นำวิชาลูกเสือเข้าอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงประกอบพิธีเปิด พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ณ บริเวณด้านหน้าค่ายลูกเสือวชิราวุธ ในวันที่ 23 พฤศจิกายนพ.ศ.2516 และทรงประกอบพิธีเปิดการประชุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ ระหว่างวันที่

23 - 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516 มีลูกเสือ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมชุมนุม 4,968 คน กับมีลูกเสือต่างประเทศเข้าร่วมชุมนุมด้วย 8 ประเทศ รวม 256 คน

พ.ศ. 2518 - มีการส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 14 ณ ประเทศนอร์เวย์ โดยมีนายเชต โคตรวิชัย เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2520 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 9 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธและในปีเดียวกันนี้ได้ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 26 ณ เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา โดยมีนายอภิรักษ์ จันทวิมล เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2522 - ส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 27 ณ เมืองเบอมิงแฮม ประเทศอังกฤษ โดยมีนายแพทย์ บุญสม มาร์ติน เป็นหัวหน้าคณะ

พ.ศ. 2523 - ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมสมัชชาลูกเสือเขตเอเชีย - แปซิฟิก ครั้งที่ 14 ที่เมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย โดยมีนายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นหัวหน้าคณะ

- นายกอง วิสุทธารมณ ได้รับเครื่องหมายลูกเสือสคูติจากคณะกรรมการลูกเสือโลก

- มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 10 ระหว่างวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2523 ถึง 3 มกราคม พ.ศ. 2524 เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองวันพระราชสมภพครบ 100 ปี ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ

พ.ศ. 2525 - มีการชุมนุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 19 - 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ จังหวัดชลบุรี

พ.ศ. 2528 - กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศให้วิชาลูกเสือ เป็นวิชาบังคับเรียนในหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

พ.ศ. 2532 - กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกิจกรรมบังคับเลือก ในระดับประถมศึกษาและในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

พ.ศ. 2536 - ประเทศไทย ได้รับเลือกให้เป็นเจ้าภาพ จัดการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 33 ในระหว่างวันที่ 19 - 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 ณ กรุงเทพมหานคร. (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 : 49 - 60)

สรุป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2450 ด้วยทรงเห็นว่าการลูกเสือมีประโยชน์ต่อความมั่นคงของประเทศ และในปี 2454 ทรงตั้งกองลูกเสือป่าเพื่อปลุกใจคนไทยให้รวมกำลังกันสามัคคี รักษาติและเสียสละ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการลูกเสือสู่เยาวชน จากนั้นมาการลูกเสือไทยได้วิวัฒนาการขึ้นมาตามลำดับ

จนปัจจุบัน นอกจากนี้พระองค์ได้ทรงพระราชทานคติพจน์ให้แก่คณะลูกเสือแห่งชาติคือ “เสียชีพอย่าเสียสัตย์”

กิจการลูกเสือของประเทศไทยมีความมั่นคง ก้าวหน้ามาตลอด ทั้งด้านการบริหารงาน ด้านบุคคลากร การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน การจัดตั้งค่ายลูกเสือ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือทั้งระหว่างประเทศและลูกเสือโลก

บทที่ 4

การบริหารลูกเสือแห่งชาติ

โครงสร้างของการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2507 - 2530 และข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ, 2537 : 97 - 105)

คณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ

ประกอบด้วย บรรดาลูกเสือทั้งปวง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ (มาตรา 5) คณะกรรมการลูกเสือเป็นนิติบุคคล (มาตรา 6) พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ (มาตรา 8)

สภาลูกเสือแห่งชาติ

ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีเป็นอุปนายก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ ที่มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมตำรวจ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด และศึกษาธิการเขต เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่าสี่สิบคน แต่ไม่เกินแปดสิบคน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ให้อธิบดีกรมพลศึกษาเป็นกรรมการและเลขาธิการ ฯ รองอธิบดีกรมพลศึกษาเป็นกรรมการ และรองเลขาธิการ ฯ และผู้อำนวยการกองลูกเสือ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ

สภาลูกเสือแห่งชาติ อาจมีสภานายกกิตติมศักดิ์ อุปนายกกิตติมศักดิ์ และกรรมการกิตติมศักดิ์ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และเมื่อพ้นตำแหน่งอาจทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอีกได้ (มาตรา 13)

สภาลูกเสือแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ก. วางนโยบายเพื่อความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของคณะลูกเสือแห่งชาติ
 - ข. พิจารณารายงานประจำปีของคณะลูกเสือแห่งชาติ
 - ค. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (มาตรา 12)
- โดยปกติมีการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติปีละ 1 ครั้ง ในต้นเดือนกรกฎาคมของทุกปี ใช้เวลาประชุม ครั้งละ 3 - 5 วัน

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งสภาลูกเสือแห่งชาติแต่งตั้ง

ให้อธิบดีกรมพลศึกษาเป็นกรรมการและเลขาธิการ รองอธิบดีกรมพลศึกษาเป็นกรรมการ และรองเลขาธิการ และผู้อำนวยการกองลูกเสือ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และเมื่อพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ (มาตรา 15)

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่บริหารกิจการของคณะลูกเสือแห่งชาติ โดยทั่วไปมีรายละเอียดปรากฏใน มาตรา 18 ประธานคณะกรรมการบริหารฯ เป็นผู้กระทำการในนามคณะลูกเสือแห่งชาติ และเพื่อการนี้จะมอบอำนาจให้กรรมการคนหนึ่งคนใดปฏิบัติกิจการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ (กรมวิชาการ, 2538 : 4-5)

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ตั้งอยู่ที่ศาลาวิชราวุธ ถนนพระราม 1 หน้าสนามกีฬาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร มีเลขาธิการคณะกรรมการบริหารฯ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และมีเจ้าหน้าที่ตามสมควร และเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้จัดตั้งผู้ตรวจการและคณะอนุกรรมการขึ้น 9 คณะ เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายบริหาร
2. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายจัดหาทุน
3. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายต่างประเทศ
4. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายประชาสัมพันธ์

5. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายวิชาการ
6. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายฝึกอบรม
7. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายพัฒนาชุมชน
8. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายกิจการพิเศษ
9. ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายลูกเสือชาวบ้าน

งานลูกเสือระดับจังหวัด

ให้มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดเป็นรองประธาน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและนายอำเภอเป็นกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 15 คน แต่ไม่เกิน 30 คน ซึ่งประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติแต่งตั้ง

ให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขาธิการ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ

ประธานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด จะแต่งตั้งบุคคลผู้สนับสนุนกิจการลูกเสือเป็นกรรมการลูกเสือพิเศษประจำจังหวัดก็ได้ กรรมการลูกเสือพิเศษประจำจังหวัดมีสิทธิ์เข้าชี้แจงแสดงความคิดเห็นในการประชุมคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการลูกเสือจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัด เป็นรองผู้บัญชาการลูกเสือจังหวัด มีหน้าที่บริการลูกเสือในจังหวัด (มาตรา 26)

สำหรับกรุงเทพมหานครมีระเบียบการปกครองลูกเสือเป็นพิเศษ ตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.2509 ข้อ 136-140 โดยอนุโลม

สโมสรลูกเสือแต่ละแห่งต้องจดทะเบียนเป็นสมาคม ในส่วนกลางอยู่ในความดูแลของเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร ฯ ส่วนสโมสรลูกเสือจังหวัดต่าง ๆ อยู่ในความดูแลของผู้บัญชาการลูกเสือจังหวัด

แต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน นายอำเภอเป็นกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า 15 คน แต่ไม่เกิน 30 คน ซึ่งประธานคณะกรรมการบริหาร ฯ แต่งตั้ง

ประธานคณะกรรมการบริหารฯ อาจแต่งตั้งกรรมการบริหารฯ กรรมการลูกเสือพิเศษประจำจังหวัดได้ (มาตรา 23)

คณะกรรมการลูกเสือจังหวัด อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และเมื่อพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ (มาตรา 25)

คณะกรรมการลูกเสือจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ก. ส่งเสริมความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของการลูกเสือในจังหวัด
- ข. พิจารณารายงานประจำปีของลูกเสือจังหวัด
- ค. ให้คำแนะนำผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ในการปฏิบัติงานลูกเสือ (มาตรา 24)

งานลูกเสือระดับอำเภอ

ให้มีคณะกรรมการลูกเสืออำเภอประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธาน ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานปกครองเป็นรองประธาน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสิบคน แต่ไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติแต่งตั้ง (มาตรา 29)

ให้ศึกษาธิการอำเภอ เป็นกรรมการและเลขาธิการ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ประธานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด จะแต่งตั้งบุคคลผู้สนับสนุนกิจการลูกเสือเป็นกรรมการลูกเสือพิเศษประจำอำเภอก็ได้

ในอำเภอหนึ่ง ให้จัดระเบียบการปกครองลูกเสือตามเขตอำเภอ (มาตรา 28) ให้นายอำเภอเป็นผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานปกครอง และศึกษาธิการอำเภอเป็นรองผู้อำนวยการลูกเสือ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ มีหน้าที่บริหารการลูกเสือในอำเภอ (มาตรา 32)

คณะกรรมการลูกเสืออำเภออยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี และเมื่อพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ (มาตรา 31)

คณะกรรมการลูกเสืออำเภอ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- ก. ส่งเสริมความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของการลูกเสือในอำเภอ
- ข. พิจารณางานประจำปีของลูกเสืออำเภอ
- ค. ให้คำแนะนำผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ ในการปฏิบัติงานลูกเสือ (มาตรา 30)

งานลูกเสือในโรงเรียน

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในระดับโรงเรียน โรงเรียนที่มีกลุ่มลูกเสือตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป มีผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนหนึ่งคน เป็นผู้รับผิดชอบ และรองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน เป็นผู้ช่วย

ในระดับกลุ่ม กลุ่มลูกเสือแต่ละกลุ่มมีผู้กำกับกลุ่ม ๆ ละ 1 คน เป็นผู้รับผิดชอบและมีรองผู้กำกับกลุ่มเป็นผู้ช่วย

ในระดับกอง กองลูกเสือแต่ละกองมีผู้กำกับกอง ๆ ละ 1 คน เป็นผู้รับผิดชอบและมีรองผู้กำกับเป็นผู้ช่วย

ในระดับหมู่ หมู่ลูกเสือแต่ละหมู่มีนายหมู่รับผิดชอบ และมีรองนายหมู่เป็นผู้ช่วย

ประเภทของลูกเสือ

1. กองลูกเสือสำรอง
2. กองลูกเสือสามัญ
3. กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
4. กองลูกเสือวิสามัญ

ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

1. ผู้อำนวยการใหญ่
2. รองผู้อำนวยการใหญ่
3. ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่
4. ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด
5. รองผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด
6. ผู้ช่วยผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด
7. ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ
8. รองผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ
9. ผู้ช่วยผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ
10. ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
11. รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
12. ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ
13. รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ
14. ผู้กำกับกองลูกเสือ
15. รองผู้กำกับกองลูกเสือ
16. นายหมู่ลูกเสือ
17. รองนายหมู่ลูกเสือ

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้อำนวยการใหญ่ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองผู้อำนวยการใหญ่ การแต่งตั้งบุคคลอื่น เป็นไปตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

ตำแหน่งผู้ตรวจการลูกเสือ

1. ผู้ตรวจการใหญ่พิเศษ
2. ผู้ตรวจการใหญ่
3. รองผู้ตรวจการใหญ่
4. ผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
5. รองผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

กลุ่มลูกเสือ

กลุ่มลูกเสือประกอบด้วยกองลูกเสือ 4 ประเภท คือ กองลูกเสือสำรอง กองลูกเสือสามัญ กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และกองลูกเสือวิสามัญ รวมกันประเภทละ 1 กอง เป็นอย่างน้อย หรือประกอบด้วยลูกเสือประเภทเดียวตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป หรือมีลูกเสือ 2-3 ประเภท ต้องมีประเภทละ 2 กองขึ้นไป

ระยะแรกหากจัดตั้งกลุ่มลูกเสือไม่ได้ ให้จัดตั้งกองลูกเสือก่อน

กลุ่มลูกเสือที่เรียกว่า “กลุ่มลูกเสือที่สมบูรณ์” คือ กลุ่มลูกเสือที่ประกอบด้วยกองลูกเสือทั้ง 4 ประเภท

สโมสรลูกเสือ

ตั้งขึ้นโดย พ.ร.บ. สมาคมต้องจดทะเบียนเรียกชื่อว่า “สมาคมสโมสรลูกเสือจังหวัด.....” แต่สโมสรลูกเสือกรุงเทพมหานครและสโมสรลูกเสือธนบุรี ไม่มีคำว่าสมาคม เพราะขอจดทะเบียนก่อน พ.ร.บ. สมาคมจะกำหนดออกมา

สโมสรลูกเสือมีหน้าที่ส่งเสริมกิจการลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติและของจังหวัดที่ตนสังกัด

โครงสร้างคณะลูกเสือแห่งชาติ

สรุปลักษณะโครงสร้างคณะลูกเสือแห่งชาติในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507-2530 และข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างคณะลูกเสือแห่งชาติแสดงสายงานของการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นแผนภูมิไว้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงการบริหารงานสภาลูกเสือแห่งชาติ

สภาลูกเสือแห่งชาติ

นายกรัฐมนตรี
(สภานายก)

รองนายกรัฐมนตรี
(อุปนายก)

กรรมการโดยตำแหน่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด
ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ
ที่มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมตำรวจ เลขาธิการคณะ-
กรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด
และศึกษาธิการเขต เป็นกรรมการ

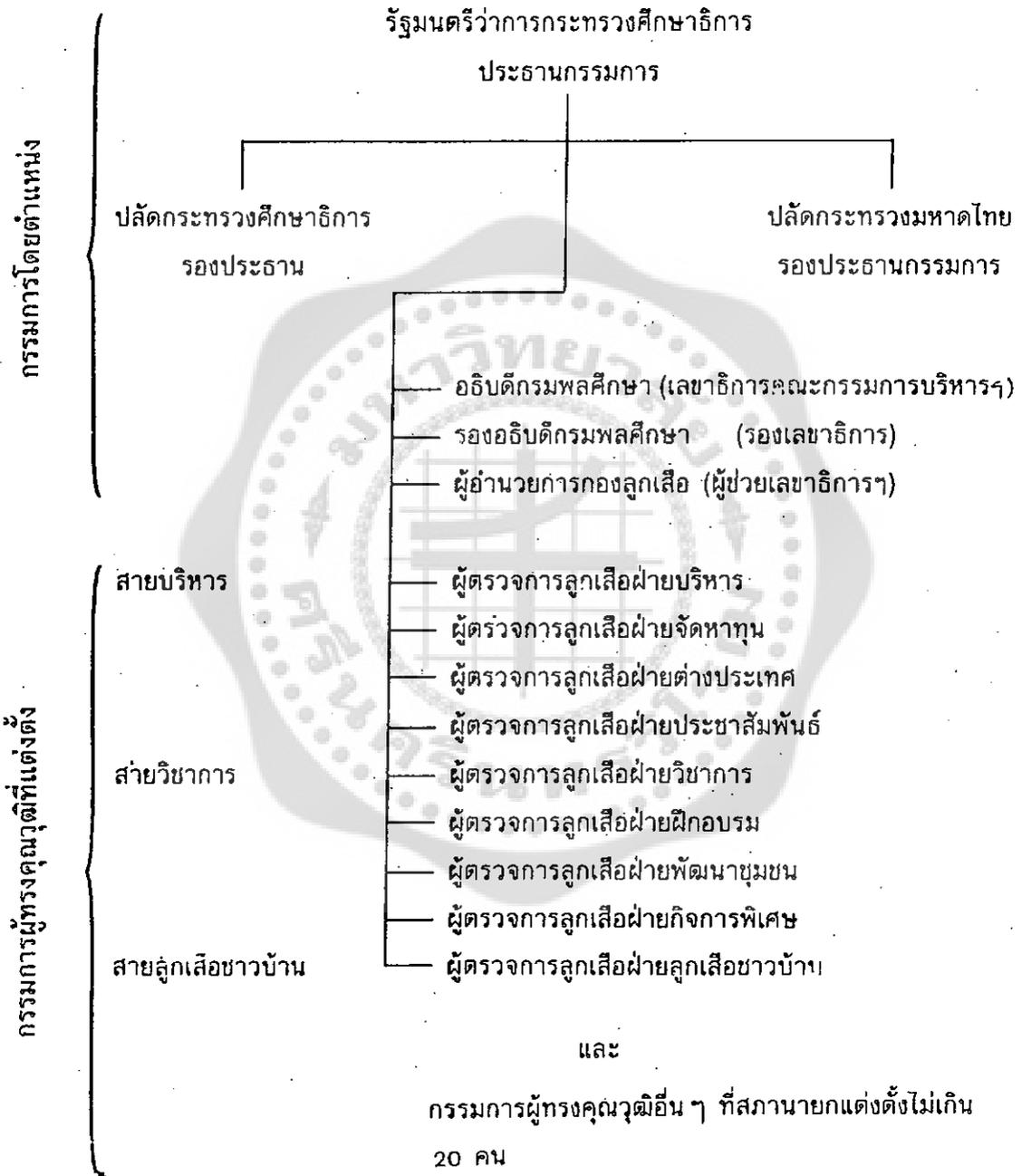
และ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่าสี่สิบคน แต่ไม่เกินแปดสิบคน (ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้ง) 40 - 80 คน

แผนภูมิที่ 3 แสดงโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 4 แสดงการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด

กรรมการโดยตำแหน่ง	{	ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการลูกเสือจังหวัด
		รองผู้ว่าราชการจังหวัด, ปลัดจังหวัด	รองประธานกรรมการ
		ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด นายอำเภอ	กรรมการ
		ศึกษาธิการจังหวัด	กรรมการและเลขาธิการ
		ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด	กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ

กรรมการอื่น ที่ประธานคณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ แต่งตั้งไม่น้อยกว่า 15 คน แต่ไม่เกิน 30 คน

แผนภูมิที่ 5 แสดงการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ

สำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ

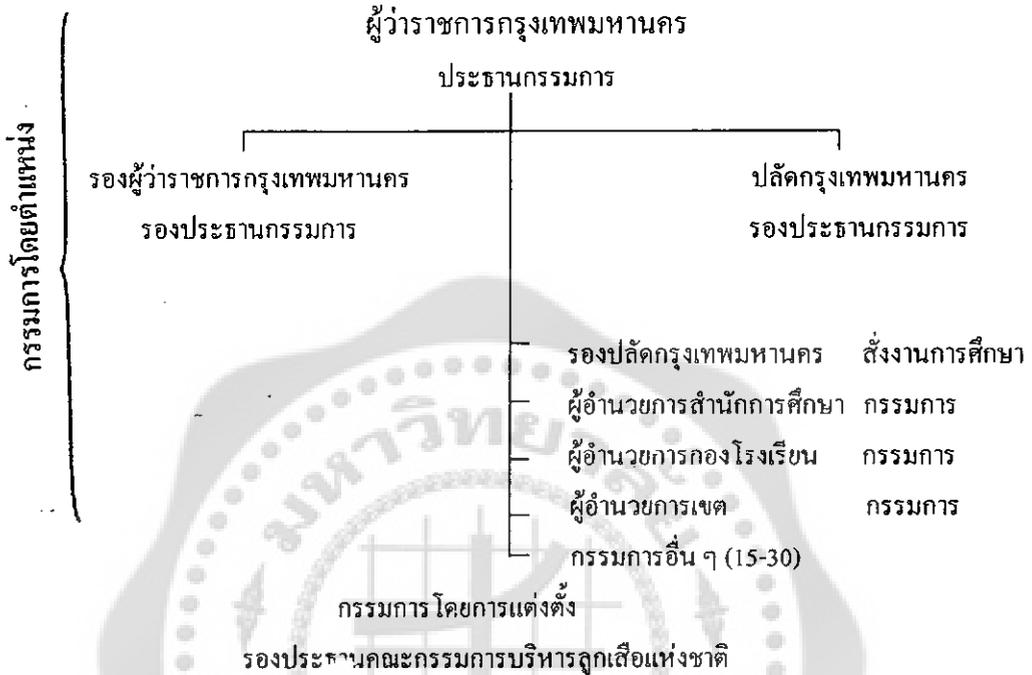
กรรมการโดยตำแหน่ง	{	นายอำเภอ	ประธานกรรมการลูกเสืออำเภอ
		ปลัดอำเภอรับผิดชอบงานปกครอง	รองประธานกรรมการ
		หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	กรรมการ
		ศึกษาธิการอำเภอ	กรรมการและเลขาธิการ
		ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ	กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ

กรรมการอื่น ที่ประธานคณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ แต่งตั้งไม่น้อยกว่า 10 คน แต่ไม่เกิน 20 คน

แผนภูมิที่ 6 แสดงโครงสร้างคณะกรรมการลูกเสือกรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการลูกเสือกรุงเทพมหานคร

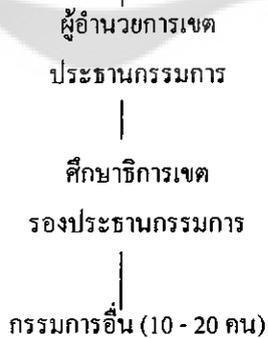
(ข้อบังคับฯ ฉบับที่ 7 พ.ศ.2517)

แผนภูมิที่ 7 แสดงโครงสร้างคณะกรรมการลูกเสือเขต

คณะกรรมการลูกเสือเขต
(กรุงเทพมหานคร)

กรรมการโดยตำแหน่ง

กรรมการ โดยการแต่งตั้ง
รองประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 8 แสดงกองลูกเสือประเภทต่าง ๆ และประเภทของลูกเสือ

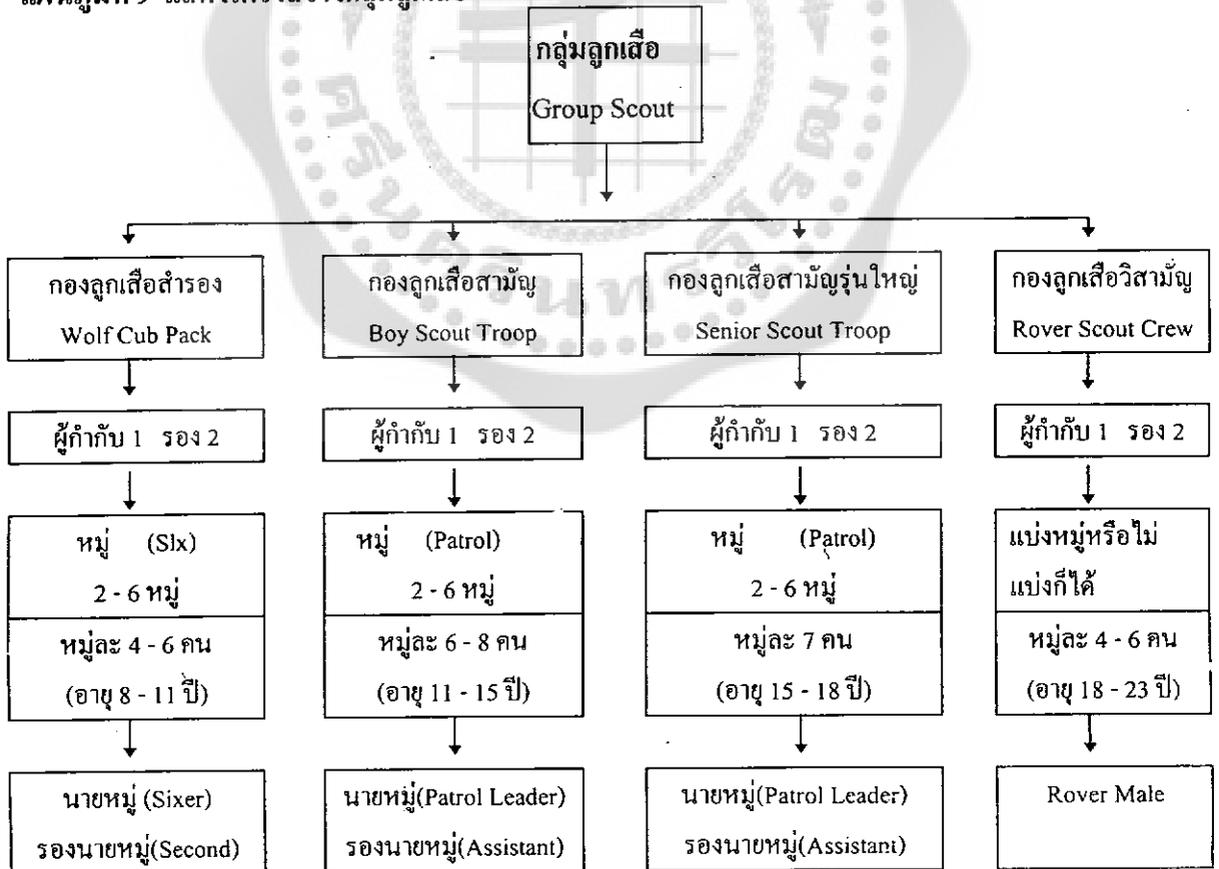
ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

- ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
- รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
- ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ
- รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ
- ผู้กำกับกองลูกเสือ
- รองผู้กำกับกองลูกเสือ

ประเภทของลูกเสือ

- กองลูกเสือสำรอง
- กองลูกเสือสามัญ
- กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- กองลูกเสือวิสามัญ

แผนภูมิที่ 9 แสดงโครงสร้างกลุ่มลูกเสือ

นโยบายคณะลูกเสือแห่งชาติ

ข้อ 1. ส่งเสริมการดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยลูกเสือ เจริญกิจการตรา พ.ร.บ. ลูกเสือ ปรับปรุงข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

ข้อ 2. ปรับปรุงระบบการบริหารกิจการลูกเสือ โครงสร้างและการบริหารงานของสำนักงาน คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรทางลูกเสือ เพื่อยกระดับ มาตรฐานการลูกเสือให้สูงขึ้น

ข้อ 3. เจริญพัฒนาการฝึกอบรม ครูผู้สอนวิชาลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกประเภท ทุกระดับ ให้มีปริมาณและคุณภาพ โดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสม

ข้อ 4. ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน การฝึกอบรมลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ตลอดจนการผลิตคู่มือสื่อการเรียนต่าง ๆ

ข้อ 5. เจริญและสำรวจตรวจสอบ จัดทำทะเบียนสถิติ ดำเนินประชากรลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ กองลูกเสือ ทุกประเภททุกระดับ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ตลอดจนทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติ ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนากิจการลูกเสือระยะยาว ทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารงานลูกเสือแห่งชาติ. คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ, 2537 : 64)

เครื่องหมายลูกเสือแห่งชาติ

เครื่องหมายลูกเสือ (กรมพลศึกษาและกรมวิฆนาการ, 2528 : 49-51) ประกอบด้วย รูปดอกไม้ 3 แฉก เรียกว่า ดอกเฟลอร์เดอลีส (Fleur-de-lis) หน้าเสือ ที่ปลายแฉก 2 ข้างของเฟลอร์เดอลีส มีดาว 5 แฉก ประดับข้างละดวง ตอนล่างส่วนล่างของหน้าเสือแยกเป็น 3 แฉก ที่ติดคติพจน์ของลูกเสือว่า “เสียชีพ อย่าเสียสัตย์” เป็นแถบโบว์ กึ่งกลางแถบงอนโค้ง ส่วนล่างมีเชือกร้อยเป็นห่วงปม ห้อยอยู่

ภาพประกอบที่ 4 เครื่องหมายลูกเสือแห่งชาติ

ความหมายของเครื่องหมายลูกเสือ

บนยอด 3 แฉกของเฟลอร์เดอลีส เปรียบเหมือนนิ้วทั้ง 3 ของรหัสของลูกเสือ หมายถึง คำปฏิญาณของลูกเสือ 3 ข้อ

ดาว 2 ดวง ๆ ละ 5 แฉก (รวม 10 แฉก) หมายถึงคุณธรรม 10 ประการของลูกเสือ (Ten Scout of Law) ได้แก่กฎของลูกเสือนั่นเอง

5 แฉกแรกดวงดาวทางกลีบซ้ายของเฟลอร์เดอลีส เป็นหมวดแรกของคุณธรรมสิบประการ ซึ่งลูกเสือพึงปฏิบัติต่อผู้อื่นให้เป็นไปด้วยดี (กฎข้อ 1 - 5) คือ

ข้อ 1 ลูกเสือมีเกียรติ เชื้อถือได้ (Honorable)

ข้อ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ (Royal)

ข้อ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น (Helpful)

ข้อ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก (Friendly)

ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย (Courteous)

ส่วนดวงดาวทางขวาของเครื่องหมายเฟลอร์เดอลีส หมายถึงหมวดหลังของคุณธรรมหรือกฎ 10 ประการ ซึ่งเป็นกฎข้อบังคับที่เกี่ยวกับตัวของลูกเสือโดยตรง (กฎข้อ 6 - 10)

ข้อ 6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ (Kind)

ข้อ 7 ลูกเสือฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ (Obedient)

ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริง และไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก (Cheerful)

ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์ (Thrifty)

ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วย กาย วาจา ใจ (Clean)

ฉะนั้นดาวทั้ง 2 ดวงของลูกเสือบนเครื่องหมายลูกเสือจึงเป็นอุดมคติของลูกเสือในด้านความรู้ ความซื่อตรง ความสุจริตของลูกเสือ

แถบโบว์ ตีตกติพจน์ของลูกเสือว่า“เสียชีพ อย่าเสียสัตย์” ที่กึ่งกลางแถบบนโค้ง และส่วนล่างมีเชือกร้อยเป็นห่วงปมห้อยอยู่

หน้าเสือ เป็นเครื่องหมายของคณะลูกเสือ อันหมายถึงหมู่คณะลูกเสือที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความองอาจ กล้าหาญ ซื่อสัตย์ เด็ดเดี่ยว เฉลียวฉลาด มีไหวพริบประดุจเสือ

แถบบนโค้งส่วนล่าง ตอนทั้งบนขึ้นเปรียบเหมือนมุมปากของลูกเสือกำลังยิ้ม หมายถึง ลูกเสือต้องเป็นผู้ยิ้มแย้ม ร่าเริงแจ่มใสเสมอ คือเป็นมิตรแก่คนทั่วไป

คติพจน์ของลูกเสือบนแถบธงอันโค้ง ว่า“เสียชีพอย่าเสียสัตย์” หมายความว่าลูกเสือจะต้องเป็นผู้รักษาสัตย์ คือ เป็นผู้มั่งใจซื่อสัตย์แม้กระทั่งเสียชีวิตก็ไม่ยอมละทิ้งความสัตย์

ห่วงปมเชือกกลางสุดของกึ่งกลางส่วนล่างของแถบโค้ง เป็นเครื่องเตือนใจลูกเสือให้ห่วงใยต่อการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เป็นเครื่องเตือนใจให้ลูกเสือห่วงใยในกิจการที่เป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติทุกวัน

หมายเหตุ สำหรับคติพจน์ที่ ลอร์ดเบเคน-โพเอลล์ ให้ไว้ประจำองค์การลูกเสือ คือ “Be Prepared” ซึ่งตรงกับภาษาไทยว่า “จงเตรียมพร้อม” ในที่นี้หมายถึง การฝึกหัดอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดี เป็นนักกีฬาทั้งทางปฏิบัติ และจิตใจ กับทั้งให้รู้จักวิธีปฐมพยาบาล อันอาจช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในยามฉุกเฉินได้ด้วยทันท่วงที คือพร้อมเสมอที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

ธงลูกเสือ

ธงลูกเสือ แบ่งออกเป็น 4 อย่างดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509, 2534 : 9๖ - 97)

1. ธงคณะลูกเสือแห่งชาติ
2. ธงลูกเสือประจำจังหวัด
3. ธงประจำกลุ่มหรือกองลูกเสือ
4. ธงประจำหมู่ลูกเสือ

ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ

ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 พระราชทานเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2473 เนื่องในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดค่ายชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ณ พระราชอุทยานสราญรมย์

พื้นธงเป็นธงไตรรงค์ ขนาดกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 52 เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางมีตราธรรมจักรสีเหลือง หมายถึงศาสนา ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 32 เซนติเมตร

โอกาสที่จะต้องใช้ธงลูกเสือแห่งชาติ วันที่ 1 กรกฎาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

ภาพประกอบที่ 5 ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ

ธงลูกเสือประจำจังหวัด

ธงลูกเสือประจำจังหวัดมีลักษณะดังนี้คือ

พื้นธงเป็นธงไตรรงค์ มีขนาดกว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร ตรงกลางมีวงกลมพื้นสีเหลือง เส้นผ่าศูนย์กลาง 27 เซนติเมตร มีขอบสีดำ 2 ขอบซ้อนกัน ขอบนอกกว้าง 2 เซนติเมตร ขอบในกว้าง 1 เซนติเมตร ขอบนอกและขอบในห่างกัน 2 เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางวงกลมมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติ และนามจังหวัดที่ได้รับพระราชทาน เป็นอักษรสีดำ อยู่ใต้เครื่องหมายคณะลูกเสือแห่งชาติ

ภาพประกอบที่ 6 ธงลูกเสือประจำจังหวัด

โอกาสที่จะใช้ธงลูกเสือประจำจังหวัด เนื่องจากธงลูกเสือประจำจังหวัด เป็นธงที่มีความสำคัญธงหนึ่ง ดังนั้นจึงได้กำหนดการใช้เพื่อความเหมาะสม คือในวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ วันที่ 1 กรกฎาคม ของทุกปี แต่ละจังหวัดจะทำพิธีทบทวนคำปฏิญาณของลูกเสือและสวนสนามเคารพพระธาน และนำธงลูกเสือประจำจังหวัดมาร่วมประกอบพิธีด้วย แต่ไม่ต้องคลี่ผ้าคลุมธงเคารพพระธาน

วันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปี จะมีพิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนามของลูกเสือถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกคนต้องยืนตรงทำความเคารพ เมื่อธงประจำจังหวัดจะคลี่ธงออก และทำความเคารพด้วยทิวธงถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คณะลูกเสือจังหวัดได้ร่วมงานลูกเสือแห่งชาติและสวนสนามถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกคนต้องยืนตรงทำความเคารพเมื่อธงประจำจังหวัดผ่าน

ธงประจำกลุ่มหรือกองลูกเสือ มีดังต่อไปนี้

1. ธงลูกเสือสำรอง ทำด้วยผ้าสีเหลืองขนาด 90 x 60 เซนติเมตร มีครุยสีเขียวยาว 8 เซนติเมตร สามด้าน ตรงกลาง มีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเขียว ขนาด 40 x 25 เซนติเมตร ได้ตรารอบนอกชื่อกลุ่มหรือกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเขียวขนาดพองาม ยอดคันธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

2. ธงลูกเสือสามัญ ทำด้วยผ้าสีเขียวขนาด 120 x 80 เซนติเมตร มีครุยสีเหลืองยาว 8 เซนติเมตรสามด้าน ตรงกลางมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเหลืองขนาด 40x25 เซนติเมตร ได้ตราบอกชื่อกลุ่มหรือกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเหลืองขนาดพองาม ยอดคันธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

3. ธงลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ทำด้วยผ้าสีเลือดหมูขนาด 120 x 80 เซนติเมตร มีครุยสีเหลืองยาว 8 เซนติเมตรสามด้าน ตรงกลางมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเหลือง ขนาด 40 x 25 เซนติเมตร ได้ตราบอกชื่อกลุ่มหรือกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเหลืองขนาดพองาม ยอดคันธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

4. ธงลูกเสือวิสามัญ ทำด้วยผ้าสีขาวขนาด 120 x 80 เซนติเมตร มีครุยสีเหลืองยาว 7 เซนติเมตรสามด้าน ตรงกลางมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเหลือง ขนาด 40 x 25 เซนติเมตร ได้ตราบอกชื่อกลุ่มหรือกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเหลืองขนาดพองามยอดคันธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

สรุป การบริหารลูกเสือแห่งชาติต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507-2530 และข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ คือ คณะลูกเสือแห่งชาติ สภาลูกเสือแห่งชาติ คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ คณะกรรมการลูกเสือจังหวัด คณะกรรมการลูกเสืออำเภอ กลุ่มลูกเสือ กองลูกเสือประเภทต่าง ๆ โดยปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบายคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งคณะลูกเสือแห่งชาติจะมีเครื่องหมายลูกเสือแห่งชาติ และธงลูกเสือ เป็นสัญลักษณ์สำคัญในการแสดงความเป็นลูกเสือของประเทศไทย

บทที่ 5

คำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ของลูกเสือ ระเบียบวินัยและระบบหมู่

คำปฏิญาณ

คำปฏิญาณ หมายถึงการให้คำมั่นสัญญากับตนเองว่าจะประพฤติปฏิบัติตามคำพูดที่กล่าวไว้
ทุกประการด้วยความสุจริตใจ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชา
ผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 :70)

คำปฏิญาณเป็นถ้อยคำด้วยความจริงใจ เพื่อเป็นหลักยึดเหนี่ยวให้ลูกเสือปฏิบัติในสิ่งที่ดีและ
ถูกต้อง คำปฏิญาณของลูกเสือคือคำมั่นสัญญาที่ลูกเสือทุกคนจะต้องให้ไว้แก่ผู้บังคับบัญชา ต่อหน้า
แถวในพิธีเข้าประจำกองหรือพิธีการของลูกเสือ เป็นถ้อยคำที่กล่าวออกมาด้วยความจริงใจ สมัครง
คำกล่าวนี้สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตการเป็นลูกเสือ เพราะเมื่อกล่าวแล้วจะต้องปฏิบัติตามให้ได้ เป็นการ
ส่งเสริมให้ลูกเสือรักเกียรติของตน

ลูกเสือทุกคนทุกประเภท เจ้าหน้าที่ลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือทุกคนจะต้องจำคำปฏิญาณ
และกฎตามที่คณะลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดไว้ให้ได้ทุกตัวอักษร เพราะทุกคำมีความหมายต่อการ
ปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎในชีวิตประจำวันให้ดีที่สุด ในการอยู่ค่ายพักแรมจะมีการใช้กฎของ
ค่ายโดยใช้กฎของลูกเสือนั่นเอง ด้วยการประกาศให้ลูกเสือที่เข้าค่ายว่า “กฎของลูกเสือคือกฎของค่าย
นี้”

คำปฏิญาณไม่มีคำว่าอย่าหรือต้อง แสดงว่าไม่ได้ห้ามหรือบังคับให้ทำแต่เป็นคำมั่นสัญญาที่
กล่าวด้วยเกียรติของตน โดยความสมัครงใจ การประพฤติตามจะนำมาซึ่งความเป็นคนที่สมบูรณ์ มี
เกียรติเชื่อถือได้ ประพฤติชอบทั้งกาย วาจา ใจ เป็นบุคคลที่สังคมพึงปรารถนาและเป็นกำลังสำคัญ
ของประเทศชาติสืบไป

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

ข้าสัญญาว่า : ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง

จากคำปฏิญาณข้อที่ 1 “ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึงลูกเสือ
สำรองต้องเคารพยึดมั่นและเทิดทูนไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยประพฤติและปฏิบัติตน

คามวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาและประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือด้วยความเคารพสักการะ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น พร้อมด้วยการเทิดทูนพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

หน้าที่ต่อชาติ ลูกเสือสำรองจะต้องประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของบ้านเมือง มีความสำนึกในการหวงแหนชาติและป้องกันชาติ ลูกเสือสำรองจะช่วยเหลือชาติได้ด้วยการรักษาสมบัติของชาติ ไม่ทำลายสาธารณสมบัติหรือสาธารณสถานที่ใช้ร่วมกัน และอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติด้วย

หน้าที่ต่อศาสนา ทุกศาสนามีความมุ่งหมายสอนให้เป็นคนดีโดยละเว้นอบายมุขและความชั่วทั้งปวง กระทำแต่ความดี รู้จักเคารพสักการะปฏิบัติศาสนกิจตามจารีตประเพณี ฉะนั้นลูกเสือสำรองจะต้องรู้จักสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนเป็นประจำทุกคืนและทุกครั้งที่มีการเปิดประชุมกอง ขณะสวดมนต์และสงบนิ่งจะระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย และระลึกถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน

หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์ ลูกเสือสำรองทุกคนต้องสามารถร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และแสดงความเคารพต่อพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้อง เพราะพระองค์ทรงเป็นพระประมุขของชาติ และพระประมุขของคณะลูกเสือไทย เป็นที่รวมแห่งความรักความสามัคคีของคนไทยทั้งชาติ และลูกเสือสำรองควรสนใจพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงอุทิศให้แก่ประเทศชาติ ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในการเสียดสละความสุขส่วนพระองค์ เพื่อบำเพ็ญประโยชน์สุขแก่ปวงชน

จากคำปฏิญาณข้อที่ 2 ที่ว่า ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน หมายถึงลูกเสือสำรองจะยึดมั่นและประพฤติปฏิบัติตามกฎของลูกเสือสำรองโดยเคร่งครัด พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาสทุกวัน โดยจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของลูกเสือ จะไม่กระทำสิ่งใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อกิจการลูกเสือและพร้อมที่จะหาโอกาสบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชน และช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียนที่บ้านและชุมชนทุกวัน ฯลฯ โดยไม่ต้องการรับรางวัลหรือสิ่งตอบแทน (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 , 2534 : 3)

คำปฏิญาณของลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า

- ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ
- ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

จากคำปฏิญาณข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นคำปฏิญาณที่มั่นใจว่า จะซื่อสัตย์ รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์โดยปราศจากเงื่อนไข และสามารถจะสละได้แม้กระทั่งชีวิตของตนเอง เพื่อรักษาสถาบันทั้ง 3 นี้เอาไว้

จากคำปฏิญาณข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อเป็นคำปฏิญาณที่ให้ไว้อย่างมั่นใจว่า มีภาระที่จะให้การช่วยเหลือแก่ผู้อื่น โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย หรือผิวพรรณ ชั้น วรรณะ เพื่อขจัดความเห็นแก่ตัว

จากคำปฏิญาณข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือเป็นการกล่าวยืนยันถึงเจตนารมณ์อันแน่วแน่ ที่จะเข้าร่วมในกระบวนการลูกเสือ โดยยึดกฎของลูกเสือทั้ง 10 ข้อ เป็นอุดมการณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

คำปฏิญาณทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าลูกเสือมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ต่อชาติ ชาติไทย คือ แผ่นดินและน่านน้ำ ที่รวมกันเรียกว่า ประเทศไทยประกอบด้วยประชาชนพลเมืองที่รวมกันเรียกว่า “คนไทย”

ธงชาติ เป็นเครื่องหมายแทนชาติ ฉะนั้นธงชาติจึงเป็นสิ่งที่ควรเคารพ เป็นหน้าที่ของลูกเสือทุกคน ที่ต้องแสดงความเคารพใน โอกาสที่ชักธงขึ้นสู่ยอดเสาและเวลาชักธงชาติลงจากยอดเสา สัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของคนไทยคือเพลงชาติ ลูกเสือทุกคนต้องสามารถร้องเพลงชาติได้อย่างถูกต้องตั้งแต่ต้นจนจบ

2. หน้าที่ต่อศาสนา ลูกเสือจะนับถือศาสนาใด ๆ ก็ได้ เพราะทุกศาสนาต่างก็มีความมุ่งหมายเดียวกัน คือ สอนให้บุคคลเป็นคนดี โดยการละเว้นความชั่ว กระทำแต่ความดีและทำให้บริสุทธิ์ผ่องใส

3. หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติ เป็นที่รวมแห่งความเคารพสักการะและความสามัคคีของคนไทยทั้งชาติ นอกจากนั้นพระองค์ยังทรงเป็นพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติด้วย

4. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของลูกเสือ ดังคำปฏิญาณที่ว่า ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ เป็นสิ่งที่ทำให้การลูกเสือมีชื่อเสียงได้รับการยกย่องจากประชาชนโดยทั่วไป การบำเพ็ญประโยชน์นั้นควรเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวก่อน เช่น ที่บ้านของตนเอง โดยการทำงานบ้าน ช่วยครอบครัว แล้วขยายออกไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อเพื่อน ต่อห้องเรียน ต่อโรงเรียน หรือที่ตั้งกองลูกเสือ ต่อชุมชน และต่อประเทศชาติในที่สุด

กฎของลูกเสือ

กฎของลูกเสือหมายถึงข้อกำหนดหรือแนวทางที่ตั้งขึ้นมาเพื่อให้ลูกเสือนำไปปฏิบัติ เสริมสร้างนิสัยที่ดี ให้สมกับการเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กฎของลูกเสือ หมายถึงข้อกำหนดที่บัญญัติไว้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของลูกเสือ เพื่อประโยชน์แห่งตนเองและส่วนรวม

กฎของลูกเสือสำรอง

กฎของลูกเสือสำรองมีดังต่อไปนี้

1. ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่
2. ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

จากกฎของลูกเสือสำรอง ข้อที่ 1 “ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่” หมายถึง ลูกเสือสำรองทำตนเป็นผู้ตามที่ดี

ลูกเสือรุ่นพี่ หมายถึงบุคคลใดก็ตามที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ และเป็นที่เคารพนับถือของตัวลูกเสือ เช่น นายหมู่ ครู-อาจารย์ ลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ ผู้บังคับบัญชา ลูกเสือ ญาติ ฯลฯ ลูกเสือสำรองจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม โดยยอมรับว่าจะเป็นผู้ตามที่ดี

จากกฎของลูกเสือสำรอง ข้อที่ 2 “ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง” หมายถึง ลูกเสือสำรองจะต้องรู้จักบังคับใจตนเอง มีระเบียบวินัย และไม่กระทำการใด ๆ ในสิ่งที่ตนเองไม่รู้ว่าอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและกิจการลูกเสือได้(สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองขั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 : 71)

กฎของลูกเสือ

กฎของลูกเสือมีดังต่อไปนี้ (กรมพลศึกษา, แผนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ลูกเสือเอก, 2531 : 48)

- ข้อ 1 ลูกเสือมีเกียรติ เชื่อถือได้
- ข้อ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และชื่อตรงต่อผู้มี

พระคุณ

- ข้อ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่น
- ข้อ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคน และเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก
- ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย
- ข้อ 6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์
- ข้อ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ
- ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริง และไม่ย่อท้อต่อความลำบาก
- ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์
- ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วย กาย วาจา ใจ

กฎของลูกเสือทั้ง 10 ข้อ ลูกเสือจะต้องจำให้ได้ รู้ความหมายและปฏิบัติเป็นกิจวัตรจนเกิดเป็นนิสัยประจำตัวดังนี้

ข้อ 1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้ ลูกเสือจะต้องยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาอย่างเคร่งครัด มั่นคงอยู่ในคุณความดี ไม่ยอมพ่ายแก่สิ่งชั่วหรืออำนาจฝ่ายต่ำ ควรกระทำตนให้เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจแก่ผู้อื่นได้เสมอ

ข้อ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ เชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ การปฏิบัติตามกฎข้อนี้เป็นการยืนยันในคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้อย่างมีเกียรติ ด้วยการแสดงออก ปฏิบัติจริงทุกวิถีทาง เพื่อปกป้อง ชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการจะต้องยึดมั่นในความซื่อสัตย์กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ข้อ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น ลูกเสือจะต้องเป็นคนไม่เห็นแก่ตัว พร้อมอยู่เสมอที่จะบำเพ็ญประโยชน์และเป็นที่พึ่งแก่ผู้อื่นได้ ซึ่งหมายความว่า จะต้องพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ ความสามารถ และพึ่งตนเองได้ด้วย

ข้อ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของทุกคน และเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก กฎข้อนี้หมายถึงการมองโลกในแง่ดี มีอัธยาศัยไมตรีต่อเพื่อนมนุษย์โดยทั่วกัน ไม่ดูถูกเหยียดหยามด้วยฐานะหรือชาติตระกูลและตระหนักในหลักภราดรภาพ คือความรู้สึกเสมือนเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก แม้จะต่างชาติต่างศาสนาต่างภาษาและผิวพรรณ มุ่งเอาสันติภาพถาวรทั่วโลกเป็นที่ตั้ง (มิตรภาพ-ภราดรภาพ-สันติภาพ)

ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย ลูกเสือจะต้องไม่เย่อหยิ่ง อวดดี ไม่เกรงทำตนให้เป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น หากแต่จะต้องสุภาพอ่อนโยน สำนวณกาย วาจา และถ่อมตนอย่างน่ารัก ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างให้เกียรติเสมอ

ข้อ 6 ลูกเสือมีความเมตตา กรุณาต่อสัตว์ สิ่งมีชีวิตในโลกนี้เกิดมาต้องการการดำรงชีวิตตามวาระแห่งตนอย่างเหมาะสม ไม่ต้องการความเดือดร้อนทั้งมนุษย์และสัตว์ สำหรับบรรดาสัตว์ทั้งหลายแม้จะมีสติปัญญาไม่เทียบเท่ามนุษย์ แต่สิ่งหนึ่งซึ่งมีอยู่เสมอกันคือความรักสุข เกลียดทุกข์ รักหวงแหนชีวิตและกลัวความตาย สัตว์ทุกชนิดเป็นความงามตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ช่วยรรรโลงใจให้มีความสวยงามยิ่งขึ้น และโดยปกติชีวิตเหล่านั้นก็ถูกเบียดเบียนให้มีทุกข์อยู่แล้วโดยธรรมชาติ ลูกเสือจึงควรมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามสมควร เพื่อการมีชีวิตอยู่ของมัน ให้ความรักและสงสารสัตว์ทุกชนิด

ข้อ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ พ่อแม่ย่อมเป็นผู้มีพระคุณในฐานะผู้ให้กำเนิด เป็นบุคคลที่ลูกทุกคนจะต้องรักษาน้ำใจ ให้ความเคารพเชื่อฟัง ไม่มีสิ่งใดในโลกที่พ่อแม่จะรักและหวงแหนเท่ากับลูก และไม่มีความรักใดๆของพ่อแม่จะใหญ่ยิ่งไปกว่าความผิดหวังในตัวลูกหรือการสูญเสียลูก ผู้บังคับบัญชาก็เป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอน เป็นผู้ให้สิ่งที่

ดิงามแก่ชีวิต การเคารพเชื่อฟังพ่อแม่และผู้บังคับบัญชา นอกจากได้ชื่อว่าฝึกการสร้างวินัยตนเองแล้ว ยังได้ชื่อว่าเป็นผู้กตัญญูต่อผู้มีพระคุณอีกด้วย

ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก การเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง สุขุม รอบคอบและมองทุกอย่างในแง่ดี ย่อมจะช่วยให้เผชิญกับอุปสรรคปัญหาได้อย่างฉลาด อย่างที่โบราณพูดว่า“ยิ้มได้เมื่อภัยมา” ดีกว่าการแสดงอาการท้อแท้และตื่นตระหนก ซึ่งอาการเช่นนั้นจะมีส่วนทำให้คนอื่นเลิขขวัญและขาดสติไปด้วย

ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มีรหัยสดี การรู้จักประหยัดและออมถือได้ว่าเป็นความฉลาดและเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิตของตนโดยอุดมการณ์ ลูกเสือถือเป็นหน้าที่พึงปฏิบัติในการประหยัดและออม แม้ว่าลูกเสือจะต้องบำเพ็ญประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น แต่ไม่ใช่การจ่ายทรัพย์สุรุ่ยสุร่ายโดยไม่จำเป็น ลูกเสือต้องเป็นผู้มีความรอบคอบในการประหยัดและออม ต้องรู้เข้าใจและการปฏิบัติตามพระราชดำรัสของ รัชกาลที่ 9 คือคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ถ้าทำให้ตนเองและพ่อแม่กลายเป็นผู้เดือดร้อนทางเศรษฐกิจก็ย่อมหมายถึงการสร้างปัญหาทางเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติด้วย ทั้งนี้เพราะถ้าเราไม่สามารถพึ่งตัวเองได้ ช่วยเหลือผู้อื่นไม่ได้แล้ว ก็อาจจะต้องเป็นภาระให้คนอื่นช่วยเหลือเลี้ยงดูลูกเสือ จึงต้องรู้จักค่าของเงิน รู้จักการใช้จ่ายใช้สอยอย่างฉลาดและให้พอสมควรแก่ฐานะ

ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วย กาย วาจา ใจ การรู้จักสำรวมระวางกาย เป็นการแสดงออกทางร่างกายให้ปรากฏ การสำรวมกาย เช่น การไหว้ หรือการทำความเคารพ การนั่ง เดิน นอนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ให้คึกคะนอง และควรกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานที่ รวมถึงการไม่ประพฤติชั่วทางกาย ไม่ทำร้าย เบียดเบียนต่อร่างกายและทรัพย์สินของผู้อื่น

การสำรวมวาจา ไม่กล่าวเท็จ ไม่พูดคำหยาบ หรือเสียดสีคนอื่นให้เดือดร้อนเสียหาย เท่ากับเราได้ดำรงตนอยู่ในศีลตามหลักของศาสนา ถ้าใจของเราไม่พยายามปองร้าย ไม่ละโมภในทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่ถือทิฐิเห็นผิดเป็นชอบ ไม่ทำให้เราและผู้อื่นเดือดร้อน ก็เท่ากับได้ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความบริสุทธิ์สะอาดทั้ง กาย วาจา ใจ

กฎของลูกเสือข้อ 10 นี้ คณะลูกเสือแห่งชาติได้แปลกฎของลูกเสือข้อที่ 10 ตามธรรมเนียมของสมาชิกลูกเสือโลก ที่กล่าวว่า “A Scout is Clear: in Thought, Word and Deed” โดยแปลว่า “ลูกเสือเป็นผู้สะอาดในทางความคิด คำพูด และการกระทำ” คณะลูกเสือแห่งชาติจึงเห็นว่าควรปรับปรุงความเสียใหม่ แต่สอดคล้องกับของเดิมทุกประการ คือใช้คำว่า “ลูกเสือประพฤติชอบด้วย กาย วาจา ใจ”

คติพจน์ของลูกเสือ

จากหนังสือข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2534 : 4) ได้กล่าวถึงคติพจน์ของลูกเสือทุกประเภท ดังนี้

ลูกเสือสำรอง	“ทำดีที่สุด”	(Do Our Best)
ลูกเสือสามัญ	“จงเตรียมพร้อม”	(Be Prepared)
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	“มองไกล”	(Look Wide)
ลูกเสือวิสามัญ	“บริการ”	(Service)
ลูกเสือทุกประเภท	“เสียชีพอย่าเสียสัตย์”	(Better to Die Than to Line)

ระเบียบวินัย

ประเทศชาติที่เจริญรุ่งเรืองและสามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ล้วนแต่พลเมืองของประเทศนั้นได้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ สำหรับประเทศไทยนับแต่อดีต ประวัติศาสตร์ได้จารึกไว้ให้เป็นที่ประจักษ์ถึงความสำคัญของการรักษาระเบียบวินัยของบรรพบุรุษ ทำให้ชาติไทยอยู่รอดและคงอยู่มาได้อย่างมั่นคงจนปัจจุบันนี้ ดังเหตุการณ์ในการกอบกู้อิสรภาพของชาติไทย โดยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพราะความมีวินัยที่สืบทอดของบรรพบุรุษไทยยุคนั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราชได้ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับเรื่องวินัยไว้หลายประการในโอกาสต่าง ๆ ดังนี้

“สามัคคี มีวินัย คือปัจจัยสร้างชาติ”

“ระเบียบวินัย เป็นสิ่งซึ่งความเจริญ”

“ถ้าตั้งใจศึกษา ฝึกหัดคนตามระเบียบวินัย และแบบธรรมเนียมของลูกเสือให้แน่วแน่ต่อไปก็ จะมีความรู้ ความดี ความเจริญอย่างเต็มที่ และสามารถที่จะคุ้มครองรักษาประเทศชาติไว้ได้อย่างแน่นอน”

หลักการและจรรยาของลูกเสือนั้น เมื่อได้ฝึกหัดอบรมให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์อย่างดีแล้ว ย่อมจะทำให้บุคคลมีจิตใจที่พร้อมเพรียง มุ่งดี มุ่งเจริญ และเข้มแข็งเชื่อมั่นในความดีงามมากขึ้น ทั้งมีระเบียบวินัยที่ดี มีความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ ทำให้สามารถเป็นที่พึ่งของตนเอง และของผู้อื่นได้ในที่สุด

“วินัย” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ว่า “การอยู่ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ”

“วินัย” ไม่ใช่เป็นเรื่องของทหารหรือตำรวจเท่านั้น เป็นเรื่องของทุกคนในชาติ ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะตำแหน่งหน้าที่การงานใด ๆ ในหน่วยราชการ องค์กร ห้างร้าน บริษัท แม้แต่งานส่วนตัว ย่อมต้องการ ได้ผู้ที่มีระเบียบวินัยเข้ามาช่วยกันทั้งนั้น

วินัยมีความจำเป็นอย่างไร

การประกอบกิจกรรมทุกอย่าง หรือการฝึกอบรมทุกประเภทที่ทำกับคนหมู่มาก ถ้าขาดวินัยเสียแล้วก็เท่ากับเป็นการล้มเหลวทุกสิ่งทุกอย่างโดยสิ้นเชิง ลูกเสือที่มีระเบียบวินัยเชื่อฟังคำปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาข้อมที่จะเป็นพลเมืองดีในอนาคต ลูกเสือที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างดีสามารถเป็นผู้นำได้เพราะว่าเป็นคนที่รักษาสัจย์ประพฤติตนตามกติกา เป็นคนมีน้ำใจเมตตาอารีเสียสละ สิ่งเหล่านี้ข้อมติดตัวเกิดเป็นนิสัยขึ้นในตัวเองได้ตลอดเวลา วินัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากในกองลูกเสือ คนที่มีคุณภาพควรได้รับการฝึกฝนให้มีระเบียบวินัย ทำให้รู้จักการทำตนเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ที่เป็นหัวหน้าหรือทำตนในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ดีได้ ซึ่งจะนำประโยชน์มาให้ตนทั้งในด้านส่วนตัวและหน้าที่การงาน วินัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ช่วยสร้างและส่งเสริมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ตั้งแต่ยังอยู่ในเยาว์วัยเมื่อเติบโตใหญ่จะเป็นกำลังสำคัญช่วยพัฒนาประเทศชาติ ให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

วินัย สามารถแสดงออกด้วยตนเองและให้ปรากฏเห็นต่อบุคคลอื่นได้ เป็นลักษณะภายนอก ลูกเสือฟังปฏิบัติและรักษาความมีวินัยให้ดีสม่ำเสมอ แต่ถ้าละเลย ลืมตัว จะกลายเป็นคนขาดวินัยทั้งต่อตนเอง และบุคคลอื่นที่ได้พบเห็น เป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม

วินัยที่ดี เกิดจากความเชื่อมั่นและศรัทธาในคุณค่าที่จะได้รับ ผู้กำกับลูกเสือฟังเป็นแบบอย่างแก่ลูกเสือ สร้างความเคารพเลื่อมใสและน่านับถือ มีบุคลิกภาพที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาชัดถ้อยชัดคำ เพื่อให้เด็กคุ้นเคย เคารพและศรัทธา พร้อมใจจะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีความสุข การสร้างวินัยที่ดีจะไม่เป็นเรื่องยาก

กองลูกเสือใดมีระเบียบวินัยที่ดีแล้ว กองลูกเสือนั้นจะมีความสุข ประสบความสำเร็จในกิจการต่าง ๆ ได้โดยง่าย

กิจกรรมของลูกเสือต่าง ๆ ที่ทำให้ลูกเสือมีระเบียบวินัยที่ดี

1. การใช้คำสั่งให้ลูกเสือปฏิบัติง่าย ๆ ชัดเจนสามารถปฏิบัติตามให้สำเร็จได้ตรงตามจุดหมาย อย่าให้รู้สึกถูกบังคับ หรือหวาดกลัวต่อคำสั่ง ทั้งนี้รวมถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี นำเคารพและศรัทธาด้วย
2. ความตั้งใจปฏิบัติและเคารพในพิธีการต่าง ๆ ให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ในคุณประโยชน์ที่มีให้กับลูกเสือ คือมีความตั้งใจ มีความสำรวม
3. การตรวจลูกเสือในการเปิดประชุมกองและปิดประชุมกอง หรือรวมถึงการตรวจในตอนเช้าในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม จะช่วยพัฒนา เสริมสร้างควมมีวินัยได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. เครื่องแบบ เครื่องหมาย มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะขาดเสียมิได้ สิ่งนี้จะบ่งบอกควมมีระเบียบวินัยได้ชัดเจน บุคคลอื่น ๆ ภายนอกจะประเมิน ความมีระเบียบวินัยหรือดูถูก ขาดศรัทธา จาก

สิ่งที่เขาได้เห็นปรากฏแก่ตัวเขาและจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อลูกเสือได้ จึงสมควรที่ลูกเสือต้องสำรวจ เครื่องแบบตนเองให้เรียบร้อย และสำรวจอยู่เสมอ

5. การอยู่ค่ายพักแรม ช่วยให้ลูกเสือต้องรู้จักรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน การเคารพกฎ กติกาหรือระเบียบพึงปฏิบัติในระหว่างอยู่ค่าย ทำให้มีระเบียบวินัยที่ดี

6. ระเบียบแถว เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยฝึกฝนความอดทนต่อการอยู่ในระเบียบ วินัย ด้วยความเต็มใจและตั้งใจ

7. สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือ ช่วยให้ลูกเสือปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน ในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือการทำงานของลูกเสือ นอกจากนี้ไม่ทำให้สิ่งแวดล้อม เสียหาย หรือถูกทำลายแล้วยังช่วย ปกป้องรักษาอีกด้วย

เครื่องแบบ

องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการลูกเสือนั้นคือเครื่องแบบ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้รู้จัก กันในขบวนการลูกเสือและบุคคลภายนอกโดยทั่วไป เครื่องแบบถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ เกิดวินัยที่ดีได้ เครื่องแบบลูกเสือไทย มีความหมายและสำคัญกว่าลูกเสือประเทศอื่น ๆ ด้วยเหตุว่า เครื่องแบบได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริออกแบบนำ มาใช้ และเป็นเครื่องทรงขององค์พระมหากษัตริย์มาทุกรัชกาล จนถึงปัจจุบัน

ส่วนประกอบของเครื่องแบบลูกเสือไทย จำแนกได้ออกเป็น 4 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 องค์พระประมุขคณะลูกเสือแห่งชาติ และพระบรมวงศานุวงศ์

กลุ่มที่ 2 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทั่วไป ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และ

เจ้าหน้าที่ลูกเสือ

กลุ่มที่ 3 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือประเภทต่าง ๆ รวมทั้งลูกเสือเหล่าสมุทร และเหล่า

อากาศ

กลุ่มที่ 4 นายหมู่ รองนายหมู่ และลูกเสือ

ส่วนประกอบต่าง ๆ ของการแต่งเครื่องแบบ

1. เครื่องแบบแต่ละกลุ่มของลูกเสือทั้งชายและหญิงทั่วไปและเครื่องแบบพิเศษ ประกอบด้วย

1.1 หมวก

1.2 เสื้อ

1.3 ผ้าผูกคอ

1.4 กางเกง , กระโปรง

- 1.5 เข็มขัด
 - 1.6 ถุงเท้า
 - 1.7 รองเท้า
 2. เครื่องแบบและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือ สำหรับพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ
 3. เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา ผู้ตรวจการลูกเสือ
 - 3.1 เครื่องหมายจังหวัด
 - 3.2 สายนกหวีดหรือสายบีด
 - 3.3 เครื่องหมายตำแหน่ง
 - 3.4 เครื่องหมายรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ
 - 3.5 เครื่องหมายสังกัด
 - 3.6 เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น
 - 3.7 เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นสูงแบบคัจ
 4. เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และลูกเสือหน่วยพิเศษ
 - 4.1 กองลูกเสือสามัญ วชิราวุธวิทยาลัย
 - 4.2 กองลูกเสือสามัญที่ 1 พระปฐมวิทยาลัย ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - 4.3 หน่วยสวัสดิภาพนักเรียน
- (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
 ชั้นความรู้เบื้องต้น, 2527 : 51-54)

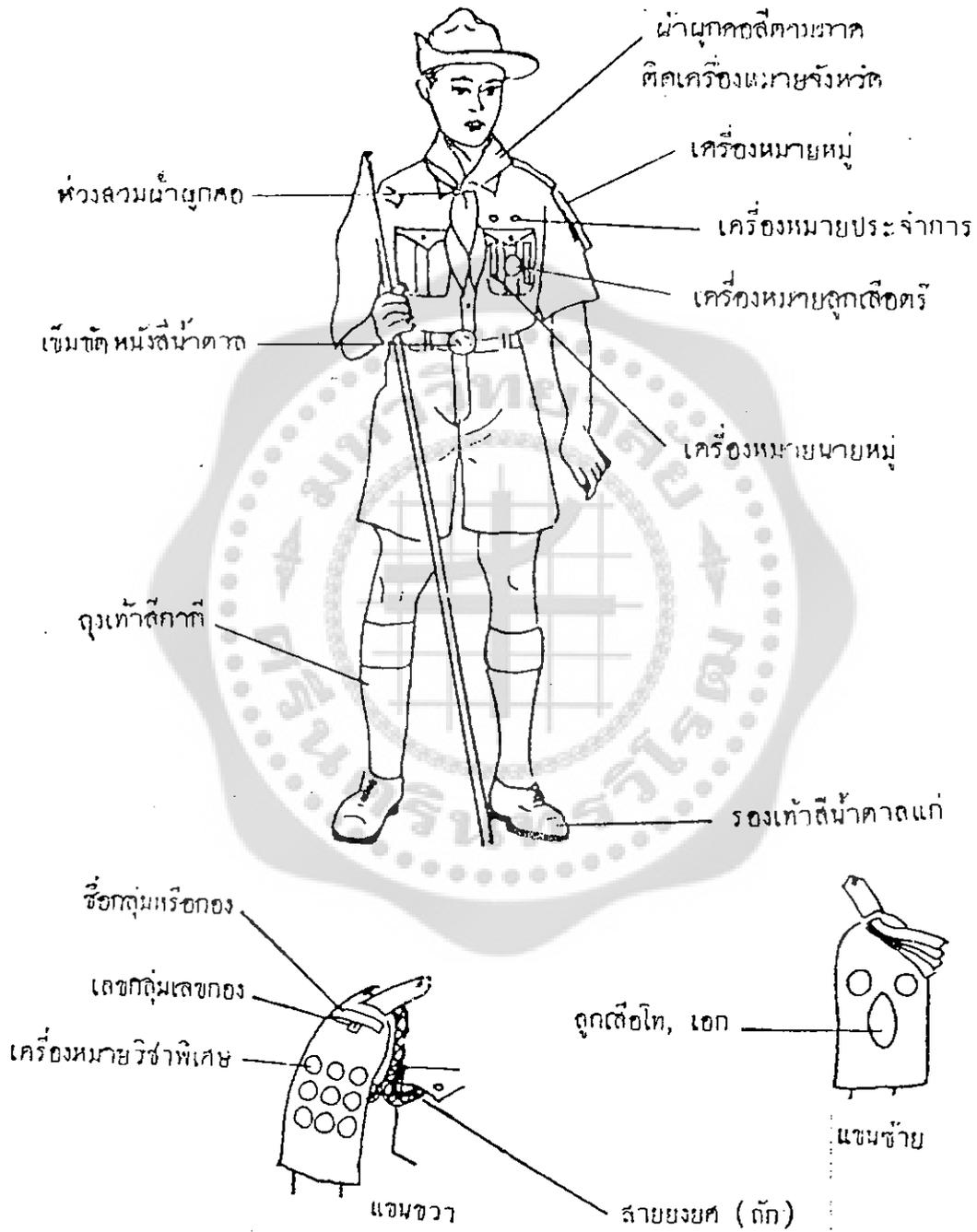
จากกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2510) และเพิ่มเติมฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2529) ได้กำหนดการแต่งเครื่องแบบของลูกเสือประเภทต่าง ๆ และผู้บังคับบัญชาลูกเสือ แสดงดังภาพต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ, 2538 : 1 - 28)

ลูกเสือสำรอง

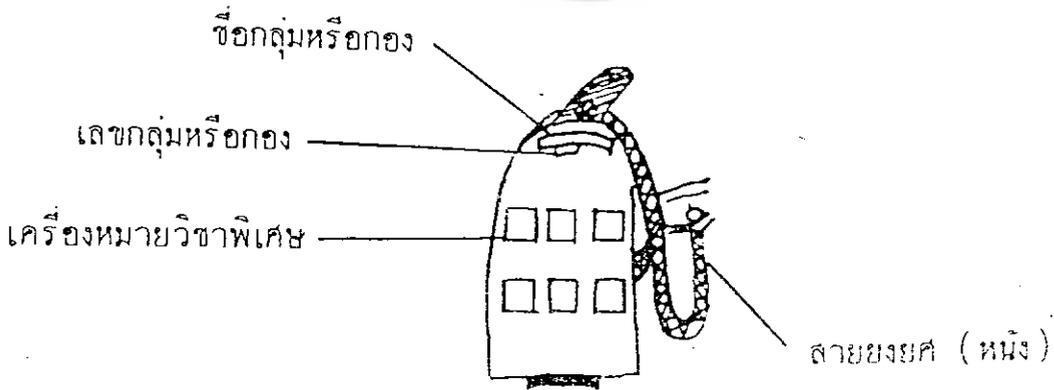
ภาพประกอบที่ 7 เครื่องแบบลูกเสือสำรอง

ลูกเสือสามัญ

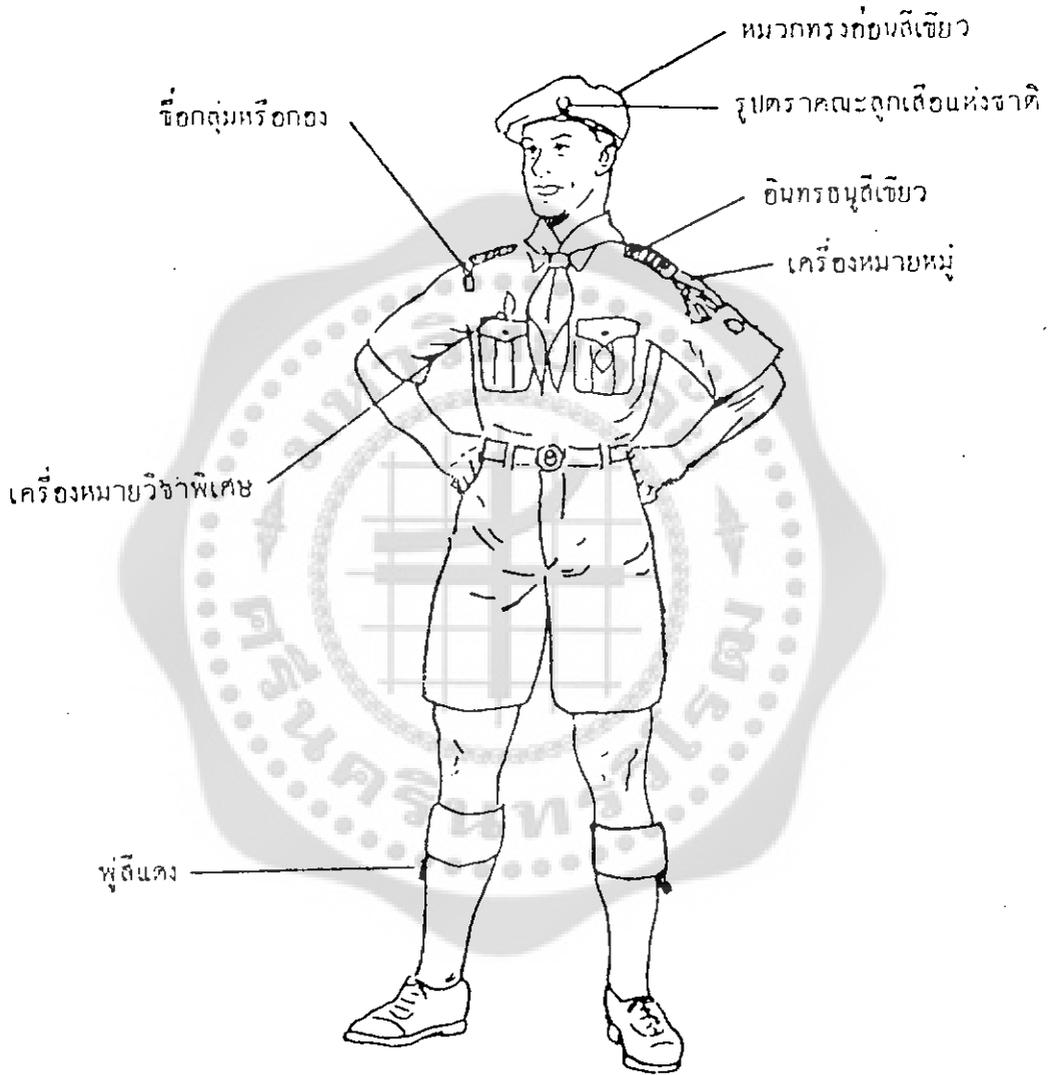
ภาพประกอบที่ 8 เครื่องแบบลูกเสือสามัญ

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ภาพประกอบที่ 9 เครื่องแบบลูกเสือสามัญญรุ่นใหญ่

ลูกเสือวิสามัญ

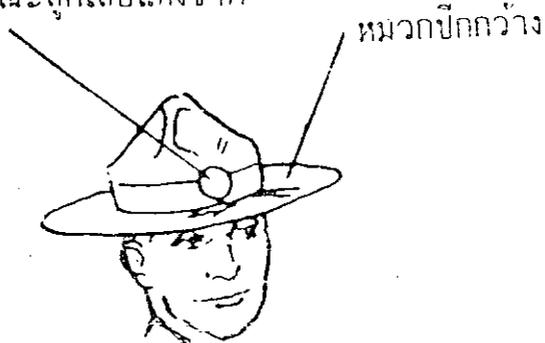

ภาพประกอบที่ 10 เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ

ผู้บังคับบัญชาสามัญ

เครื่องหมายทรากณะลูกเสือแห่งชาติ

ภาพประกอบที่ 11 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาสามัญ

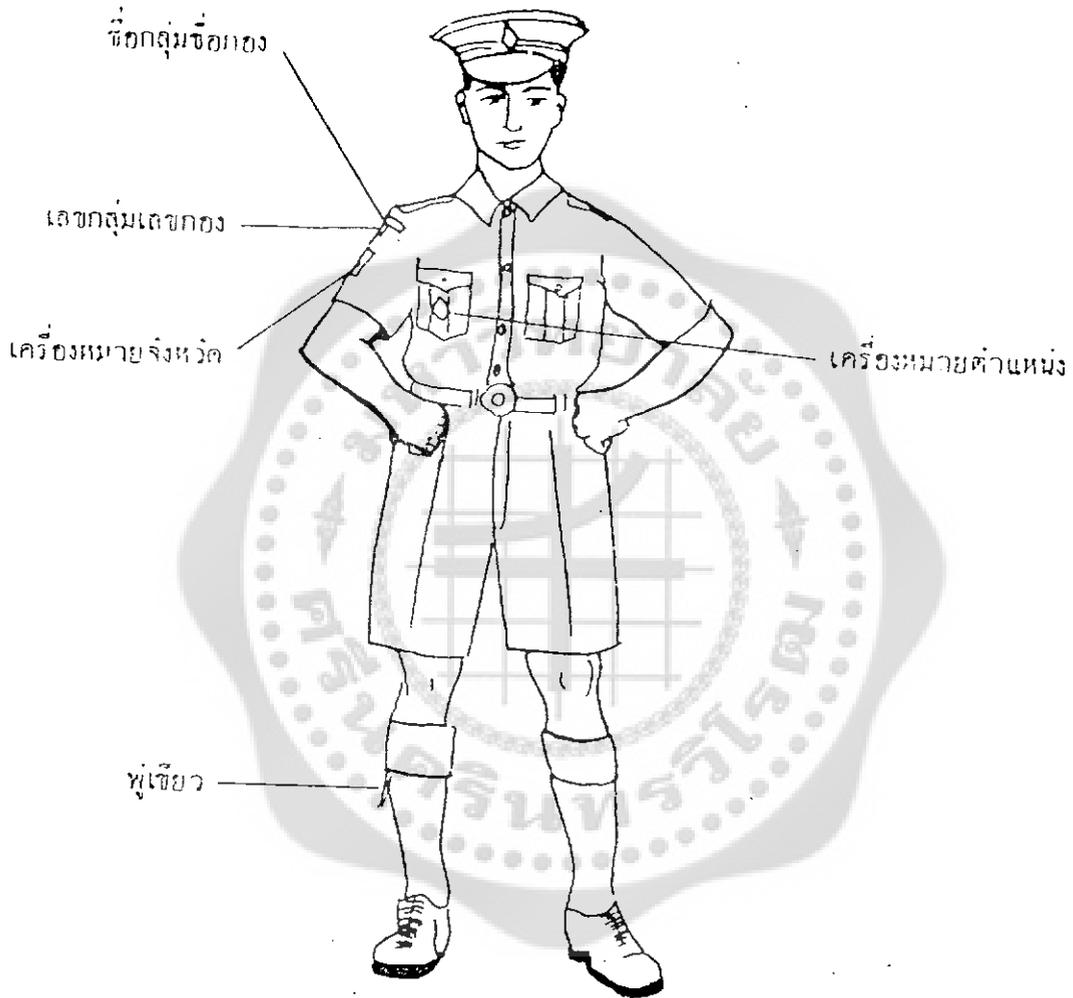
ผู้บังคับบัญชาหญิง

เมื่อสวมสายบิ้น ไม่ต้องใช้สายนกหวีด

ภาพประกอบที่ 12 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาหญิง

ผู้บังคับบัญชาสมุทร

ภาพประกอบที่ 13 เครื่องแบบผู้บังคับบัญชาสมุทร

การทำความเคารพ

การทำความเคารพ เป็นการแสดงออกถึงความคารวะ นอบน้อม หรือจงรักภักดี แสดงความศรัทธา เชื่อมมั่นในสิ่งดีงาม ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน หรือเป็นการแสดงถึงวินัยของผู้น้อยที่เคารพต่อผู้ใหญ่

โอกาสในการแสดงการทำความเคารพ

1. เคารพต่อธงชาติ ขณะเชิญธงขึ้นและลง เคารพต่อธงประจำกองลูกเสือ ธงประจำกองทหาร เช่น ธงชัยเฉลิมพล ธงมหาราช ฯลฯ ที่ผ่านไปพบ หรือเชิญธงผ่านลูกเสือ และการทำความเคารพต่อพระบรมฉายาลักษณ์ในพิธีการต่างๆ
2. เคารพต่อเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์มหาชัย เพลงสรรเสริญเสือป่า
3. เคารพต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บังคับบัญชา ลูกเสือ ครู อาจารย์ บิดามารดา นายทหาร ตำรวจในเครื่องแบบ ญาติสนิทที่เป็นผู้ใหญ่
4. เคารพต่อลูกเสือด้วยกัน หรือลูกเสือต่างชาติ ในขณะพบกันเป็นครั้งแรกในวันหนึ่ง ๆ

การทำ “วันทยหัตถ์”

ยกมือขวาขึ้นเฉียงลำตัว ฝ่ามือแบ นิ้วชี้ตั้งเรียงชิด 3 นิ้ว เป็นรหัสของลูกเสือ ข้อมือเหยียดตรง เป็นแนวเดียวกับกับแขนท่อนล่าง แขนท่อนบนยกเสมอไหล่ สอกเฉียงไปข้างหน้าเล็กน้อย ให้ปลายนิ้วชี้แตะที่ปีกหมวกด้านหน้าทางขวา ตรงแนวพับของหมวกและอยู่ในแนวทางตาขวา

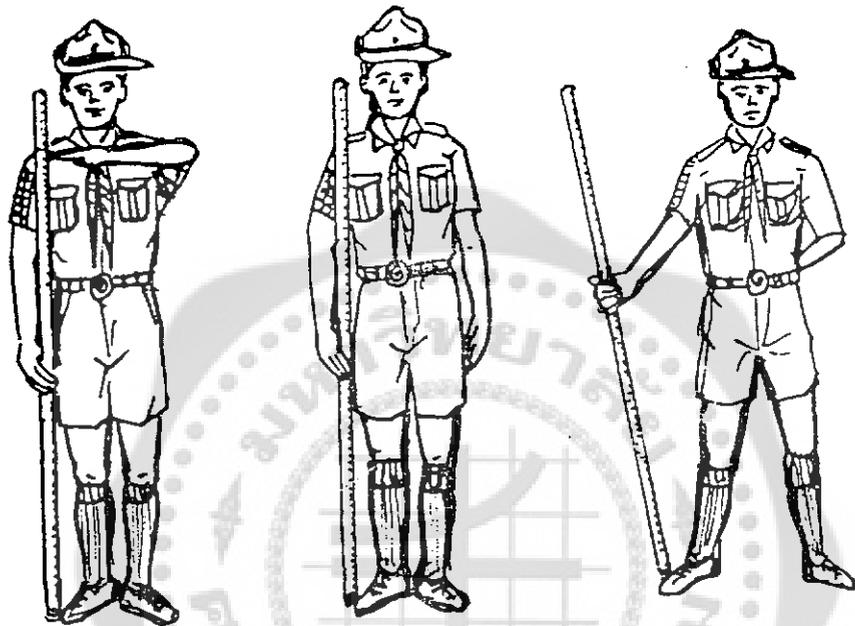

ภาพประกอบที่ 14 การทำวันทยหัตถ์

การทำ “วันทยาวุธ-เรียบอาวุธ”

เมื่อมีคำสั่ง “วันทยา-วุธ” ให้ยกแขนเสมอไหล่ สอกลงไปข้างหน้าตั้งฉากกับลำตัว ฝ่ามือคว่ำ ในท่าแสดงรหัสลูกเสือ ให้ด้านข้างขวาปลายนิ้วชี้ข้อแรกและพลองที่อยู่ในช่วงไหล่ขวา

เมื่อสั่งเลิกทำความเคารพ คือ “เรียบ-อาวุธ” ให้ลูกเสือลดแขนลงมาอยู่ในท่าตรง

วันทยาวุธ เรียบอาวุธ ท่าพาดามระเบียบ
“ท่าตรง”

ภาพประกอบที่ 15 การทำวันทยาวุธ - เรียบอาวุธ

รหัสลูกเสือ

การแสดงรหัสลูกเสือ เป็นสัญลักษณ์ของลูกเสือ ซึ่งเป็นที่รับรู้และเข้าใจกันในวงการลูกเสือเท่านั้น แสดงว่า “เราเป็นพวกเดียวกัน”

การแสดงรหัส คือ ยืนตรง ยกมือขวาเสมอไหล่ ข้อศอกชิดลำตัว หันฝ่ามือไปข้างหน้า นิ้วหัวแม่มือกดปลายนิ้วก้อยอยู่กลางฝ่ามืออีกสามนิ้ว ที่เหลือเหยียดตรงขึ้นไปเรียงนิ้วชิดกัน นิ้วทั้งสามคือคำปฏิญาณของลูกเสือ 3 ข้อ นั่นเอง

โอกาสที่ใช้ในการแสดงรหัส คือ

1. เมื่อกล่าวคำปฏิญาณในพิธีการทางลูกเสือ ที่มีการทบทวนคำปฏิญาณ เช่นในพิธีการเข้าประจำกอง
2. เมื่อพบกับลูกเสือด้วยกัน แสดงเพื่อรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

ภาพประกอบที่ 16 การแสดงรหัสลูกเสือ

การสัมผัสมือ

เป็นการปฏิบัติที่เป็นประเพณีสากล เมื่อลูกเสือแสดงรหัสต่อกันแล้วต้องสัมผัสมือซ้ายกันด้วย เพื่อเป็นการเตือนลูกเสือว่าเป็นพวกเดียวกันทั้งโลก ที่มีอุดมคติ หมั่นประพฤติแต่ความดี เพื่อเป็นที่พึ่งและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม รวมทั้งการละเว้นความชั่วที่จะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน อันเป็นเหตุก่อความรำคาญต่อสังคม (สมรรถไชย ศรีภักฤษณ์, 2521 : 121)

การจับมือมี 2 แบบ (กวี พันธุ์มีเชาวน์, 2535 : 153)

1. แบบอังกฤษ จับกันแบบธรรมดาด้วยมือซ้าย ไทยใช้แบบนี้
2. แบบอเมริกัน ใช้มือซ้ายจับเช่นเดียวกัน แต่ให้นิ้วก้อยแยกออก ให้นิ้วก้อยกับนิ้วหัวแม่มือเข้าหากัน นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางแนบประกบกัน

หมายเหตุ ปัจจุบันทั่วไปใช้แบบที่ 1

สัญญาณมือ

1. สัญญาณมือในการเรียกแถว (เล่มเดิม : 55 - 58)

ก. แถวหน้ากระดานเรียงเดียว ผู้เรียกเหยียดแขนทั้งสองไปด้านข้าง เสมอแนวไหล่ แขนมือ และหันฝ่ามือไปข้างหน้า ลูกเสือเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวหน้าผู้เรียก โดยกึ่งกลางของแถวอยู่ห่างผู้เรียกประมาณ 6 ก้าว หันหน้าเข้าหาผู้เรียก

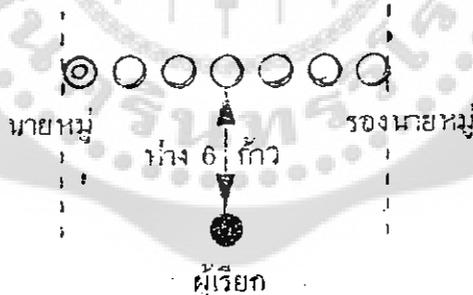
กรณีหมู่เดียว ให้นายหมู่ขึ้นแถวตรงเป็นหลักทางขวา(ทางซ้ายมือของผู้เรียก) ลูกแถวเข้าแถวตามลำดับทางซ้ายของนายหมู่ จนคนสุดท้ายปิดแถวคือ รองนายหมู่

กรณีมีหลายหมู่ แต่ละหมู่เข้าแถวหน้ากระดานเรียงเดียว เหมือนกับที่เป็นหมู่เดียว ตรงกลางแถวอยู่ห่างผู้เรียกประมาณ 6 ก้าว ระยะเคียงแต่ละหมู่ 1 ช่วงแขน

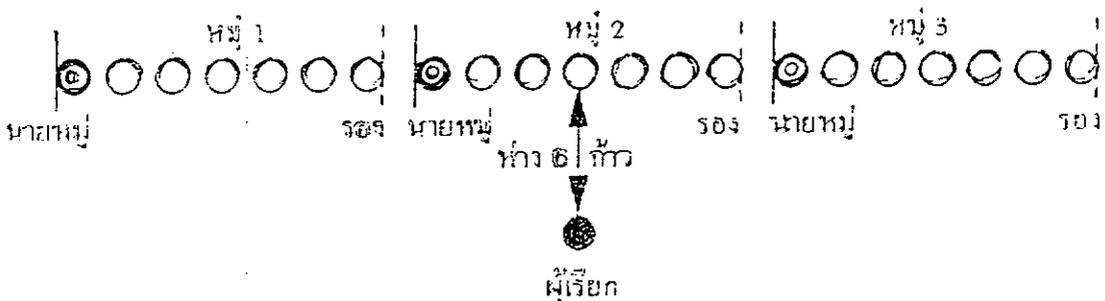

แถวหน้ากระดาน

ก. แถวหน้ากระดานเรียงเดียว หมู่เดียว

หลายหมู่

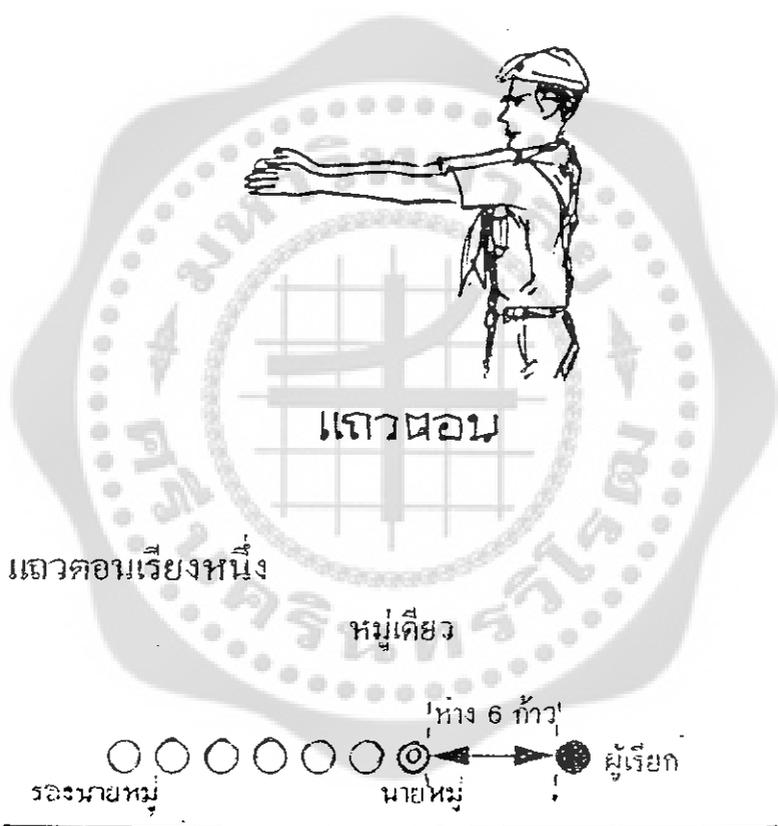

ภาพประกอบที่ 17 สัญญาณมือ

ข. แถวตอนเรียงหนึ่ง ผู้เรียกเหยียดแขนทั้งสองไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ มือแบ หันฝ่ามือเข้าหากัน นายหมู่จะยืนตรงหน้าผู้เรียก ห่างประมาณ 6 ก้าว ลูกแถวต่อข้างหลัง เรียงลงไปตามลำดับ

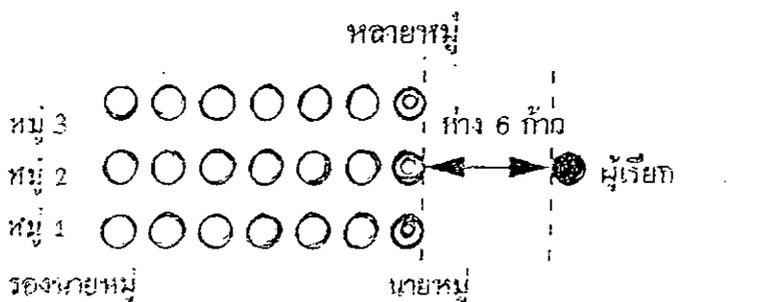
กรณีหมู่เดียว ลูกแถวคนถัดไปจะขึ้นห่าง 1 ช่วงแขนตามลำดับ ปิดท้ายแถวด้วยรองนายหมู่

กรณีหลายหมู่ เรียกว่า “แถวตอนหมู่” หมู่แรกขึ้นเช่นเดียวกับกรณีหมู่เดียว หมู่ต่อไปขึ้นเรียงถัดไป ขึ้นทางซ้ายและทางขวาของหมู่แรก ระยะข้างเคียงห่าง 1 ช่วงศอก ระยะต่อ 1 ช่วงแขนโดยประมาณ

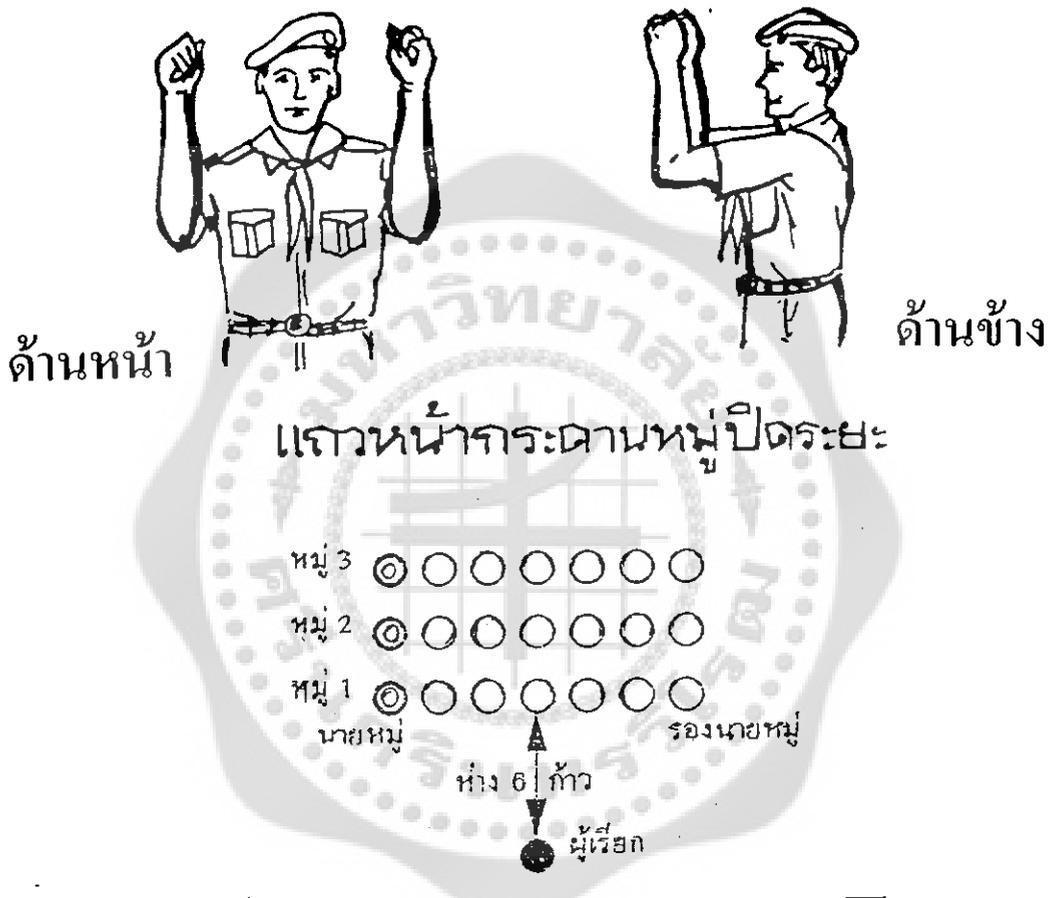
ข. แถวตอนเรียงหนึ่ง

หมู่เดียว

ภาพประกอบที่ 18 แถวตอน

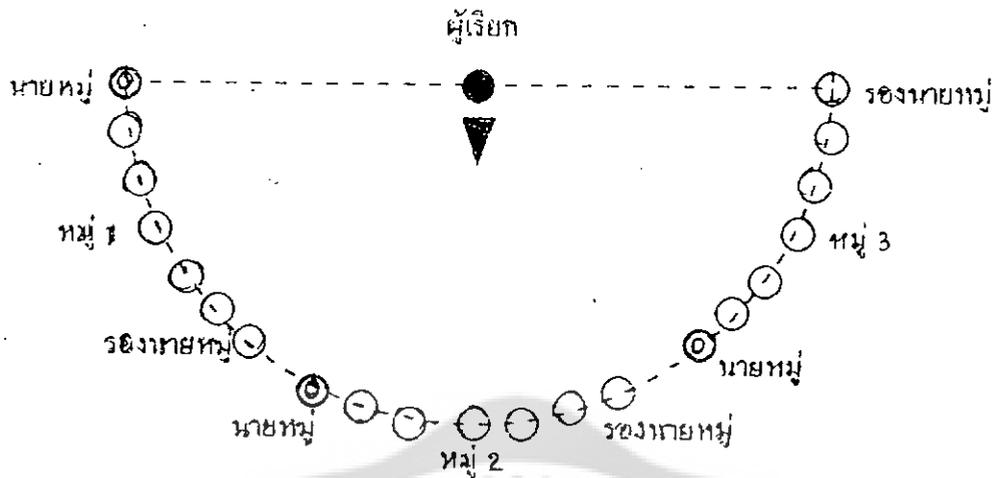
ค. แฉวนำกระดานหมูปิดระยะ ผู้เรียกกำมือทั้ง 2 ข้าง เขยียดตรงไปข้างหน้าขนานกับพื้น งอศอกขึ้นเป็นมุมฉากหันหน้ามือเข้าหากับลูกเสือหมู่แรก ยืนเรียงแถวหน้ากระดาน กึ่งกลางแถวอยู่ตรงหน้าผู้เรียก ห่างประมาณ 6 ก้าว หมูต่อไปอยู่ด้านหลังห่างระยะประมาณ 1 ช่วงแขน ตามลำดับ ระยะเกยระหว่างบุคคลจัดแบบปิดระยะ

ภาพประกอบที่ 19 แถวหน้ากระดานหมูปิดระยะ

ง. แถวหน้ากระดานหมูปิดระยะ ผู้เรียกกำมือทั้งสองข้าง งอศอกเป็นมุมฉาก แขนท่อนบนแบะออก จนเป็นแนวเดียวกับไหล่ หันหน้ามือไปข้างหน้า ลูกเสือเข้าแถวเหมือนหน้ากระดานหมูปิดระยะ แต่ระยะต่อระหว่างหมู่ของทุกหมู่ขยายออกไปทางด้านหลัง ห่างกันหมู่ละประมาณ 3 ช่วงแขน

จ. แถวรูปครึ่งวงกลม

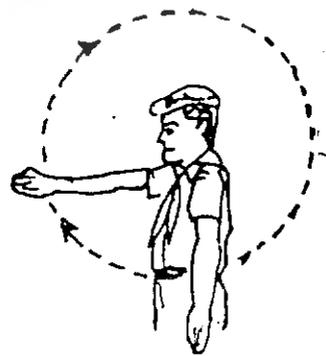

ภาพประกอบที่ 21 แถวรูปครึ่งวงกลม

จ. แถวรูปวงกลม ผู้เรียกจะเป็นจุดศูนย์กลาง การเรียกให้แบมือทั้งสองข้าง แขนเหยียดตรงลงที่ข้างลำตัว ฝ่ามือหันเข้าหาลำตัว แล้วโบกผ่านลำตัวตัดกันด้านหน้า และแกว่งกลับซ้ำ ๆ ไปจนถึงด้านหลังลำตัว ลักษณะแกว่งเป็นวงกลมเต็มวง

นายหมู่ของหมู่แรก ยืนด้านซ้ายมือของผู้เรียก แล้วเรียงหมู่ต่อ ๆ ไปจนคนสุดท้ายของหมู่สุดท้ายไปจดกันกับนายหมู่ของหมู่แรก ผู้เรียกจะเป็นจุดศูนย์กลาง

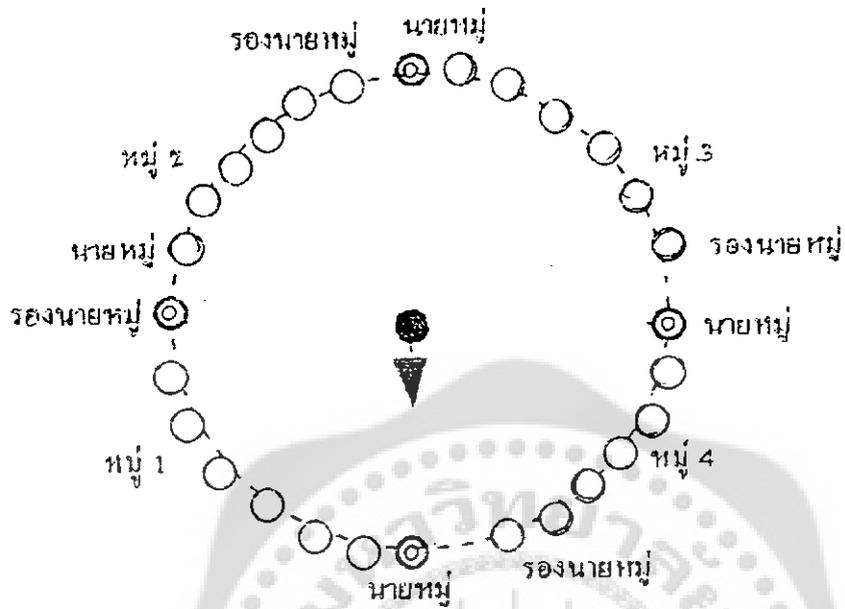
กรณีผู้เรียกอยู่ที่เส้นรอบวง ผู้เรียกแถวกำมือขวา แขนเหยียดตรง หมุนแขนโดยยกขึ้นข้างบนแล้วหมุนเลยไปข้างหลัง นายหมู่แรกยืนชิดทางซ้ายมือของผู้เรียก แล้วเรียงต่อ ๆ ไปจนคนสุดท้ายของหมู่สุดท้ายไปจดกับผู้เรียกด้านขวามือ โดยผู้เรียกเป็นส่วนร่วมของเส้นรอบวงด้วย

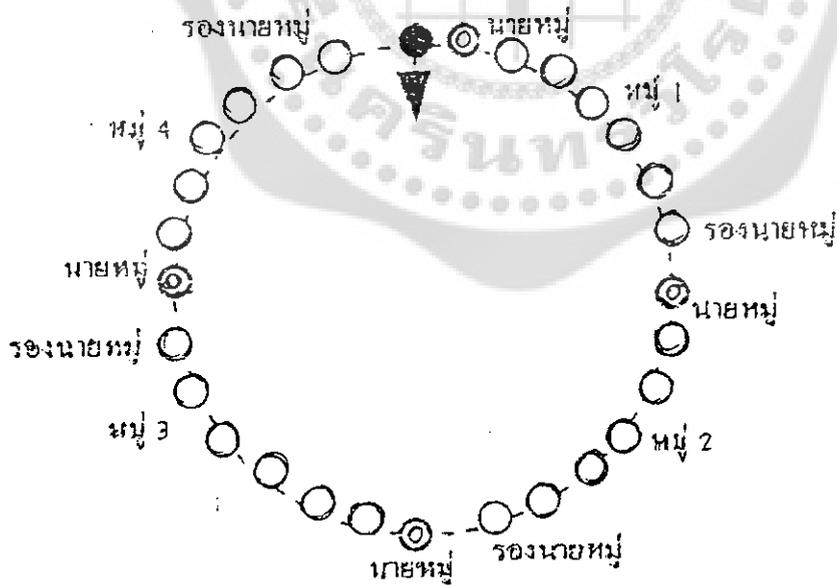
แถวรูปวงกลม

จ. แฉวรูปวงกลม

● ผู้เรียกอยู่ที่ศูนย์กลางของวงกลม

● ผู้เรียกอยู่ที่เส้นรอบวงกลม

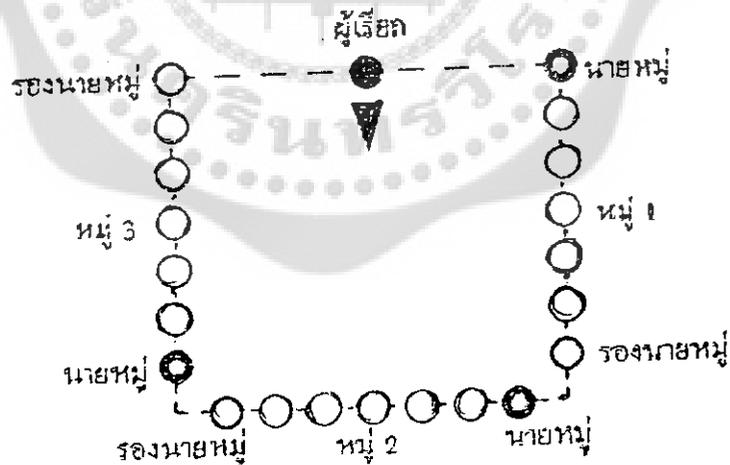
ภาพประกอบที่ 22 แฉวรูปวงกลม

ช. แถวลีเหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง ผู้เรียกยกแขนทั้งสองข้างงอศอกตั้งฉากเสมอระดับไหล่ แขนมือทั้งสองนิ้วเรียงชิดกัน แล้วเอามือขวาทับหลังมือซ้าย ถ้าลูกเสียมี่ 3 หมู่ การเข้าแถวให้นายหมู่หมู่แรกขึ้นแถวด้านซ้ายมือ เป็นแถวหน้ากระดาน หันหน้าเข้าด้านใน หมู่ 2 เข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวต่อจากหมู่ 1 ตั้งฉากกัน หันหน้าเข้าหาผู้เรียก หมู่ 3 ต่อจากท้ายหมู่ที่ 2 ตั้งแถวหน้ากระดานแถวเดียว หันหน้าเข้าในสี่เหลี่ยมตรงข้ามหมู่ 1 อยู่ทางขวามือของผู้เรียก ถ้าจำนวนหมู่ไม่แน่นอน คือมากกว่า 3 หมู่ ให้อยู่ในจุดพินิจของผู้เรียกแถว โดยควรแบ่งให้ทั้งชายและหญิงเท่า ๆ กัน

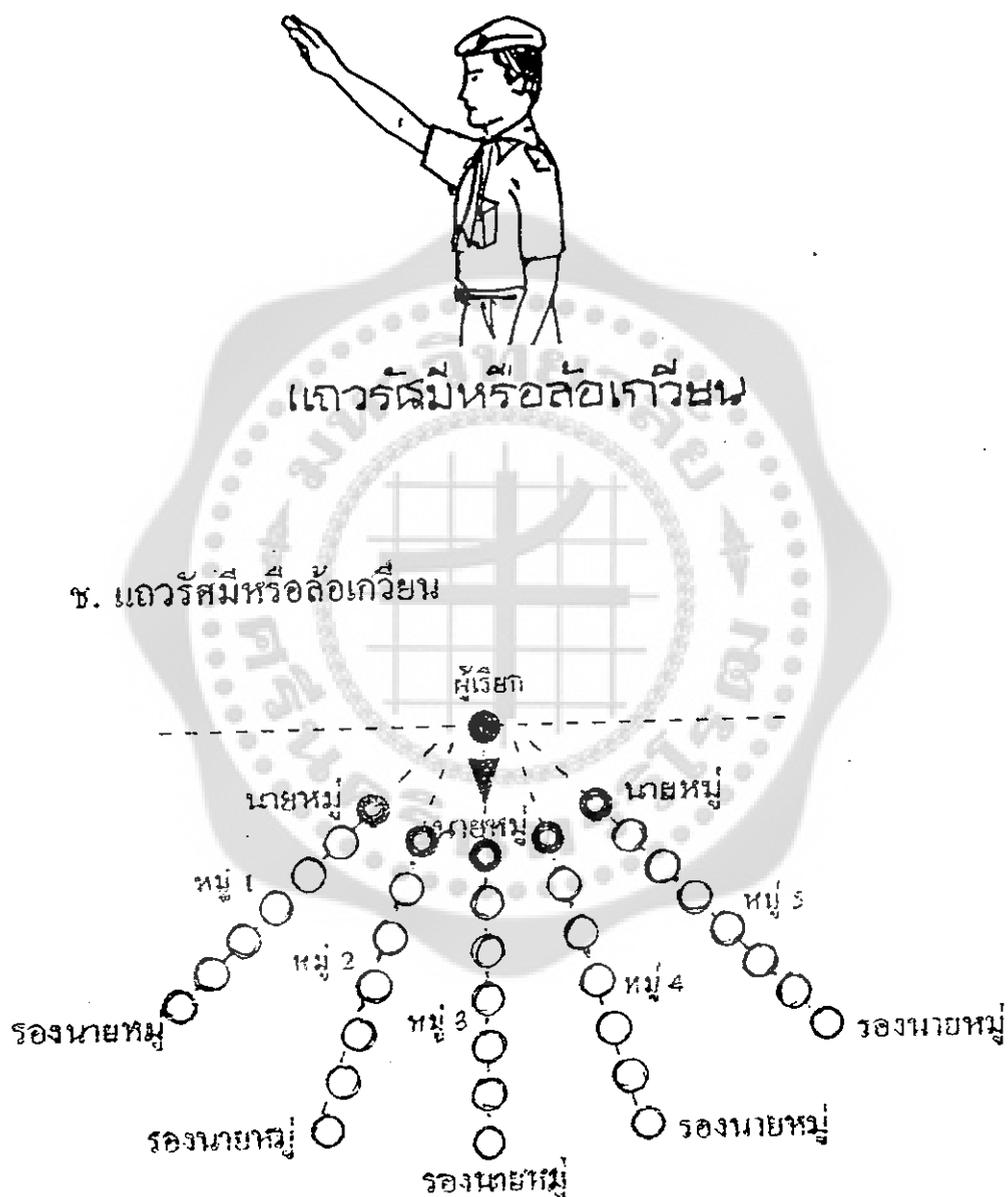
แถวรูปสี่เหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง

ช. แถวลีเหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง

ภาพประกอบที่ 23 แถวลีเหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง

ช. แอว์ตมีหรือล้อเกวียน ผู้เรียกแถวอยู่ในท่าตรง ชูแขนขวาขึ้นเป็นมุม 45 องศาจากแนวราบ ฝ่ามือคว่ำกางนิ้วออกทุกนิ้วแล้วเรียกแถว ลูกเสือจะมาเข้าแถวรูปแบบแถวตอน หมู่แรกอยู่ทางซ้ายมือของผู้เรียกประมาณ 45 องศา หมู่ต่อ ๆ ไป อยู่ทางด้านซ้ายหมู่แรก ตามลำดับ ผู้เรียกเป็นจุดศูนย์กลาง หมู่สุดท้ายอยู่ทางขวาผู้เรียกประมาณ 45 องศา ระยะต่อไปแต่ละหมู่ 1 ช่วงแขน เมื่อเรียบร้อยผู้เรียกสั่ง "นิ่ง" ลูกเสือลดมือไว้ระยะต่อกลงแล้ว "ตรง"

ภาพประกอบที่ 24 แอว์ตมีหรือล้อเกวียน

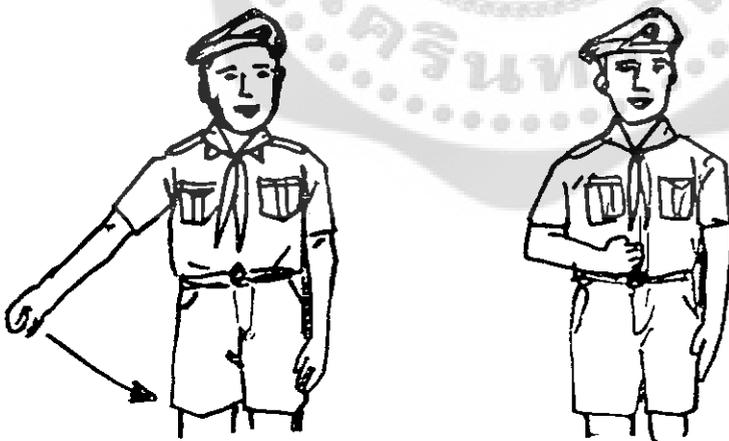
2. การใช้สัญญาณมือสั่ง “พัก” และ “ตรง”

การสั่ง “พัก” ลูกเสือเดิมอยู่ในท่าตรง ให้ผู้สั่งกำมือขวา งอแขนโดยให้ศอกว่าฝ่ามือที่กำลังกำอยู่ บริเวณแนวเข็มขัดตรงหัวเข็มขัด เมื่อให้สัญญาณสั่งพัก ก็สกัดมือที่กำลังออกด้านข้างลำตัวลูกเสือปฏิบัติท่าพัก

การสั่ง “ตรง” จะเริ่มตรงข้ามกับการสั่ง “พัก” โดยผู้ให้สัญญาณกำมือ เขยิบแขนอยู่ด้านข้างลำตัวกางออก มือที่กำลังอยู่ระดับแนวเข็มขัด เมื่อจะสั่งตรง ก็กระตุกมือเข้ามาในลักษณะงอศอก แล้วให้มือที่กำลังอยู่ที่หัวเข็มขัด ลูกเสือจะปฏิบัติจากท่าพักมาสู่ท่าตรง

ภาพประกอบที่ 25 สัญญาณแล้ว “ตามระเบียบพัก”

ภาพประกอบที่ 26 สัญญาณ “ตรง” หรือ “นิ่ง”

สัญญาณนกหวีด

สัญญาณนกหวีด สามารถช่วยการเรียกลูกเสือได้ชัดเจน และในระยะไกล และสะดวกต่อการใช้ในกรณีใช้สัญญาณอื่นไม่สะดวก

ก. หวีดยาว 1 ครั้ง (———) หมายถึง หยุดการเคลื่อนที่ ถ้าหยุดอยู่ก็เป็นสัญญาเตือนให้คอยฟังคำสั่ง

ข. หวีดยาว 2 ครั้ง (——— / ———) หมายถึง เดินต่อไป ทำงานต่อไป

ค. หวีดสั้น 1 ครั้ง หวีดยาว 1 ครั้ง สลับกันไป

(— / ——— , — / ——— , — / ———) หมายถึง เกิดเหตุ

ง. หวีดสั้น 3 ครั้ง , หวีดยาว 1 ครั้ง

(— — — / ———) หมายถึง เรียกนายหมู่มารับคำสั่ง

จ. หวีดสั้นติดกันหลาย ๆ ครั้ง

(— — — —) หมายถึง ประชุม รวมกอง

(กรมพลศึกษา, แผนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ลูกเสือโท, 2531 : 85)

ระบบหมู่

หมู่ลูกเสือเป็นหน่วยย่อย ๆ แต่เป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินงานของกองลูกเสือ การจัดให้เด็กในวัยเดียวกัน ได้รู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกให้รู้หน้าที่และความรับผิดชอบ ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิดโดยการช่วยเร่งเร้า ให้เขาทุกคนได้เกิดการตัดสินใจ เกิดการตกลงใจด้วยตัวเอง ระบบหมู่ยังอยู่ที่นายหมู่ และลูกหมู่ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นร่วมกันจัดกิจกรรมภายในหมู่ของตน และในกองของตน กองลูกเสือนั้นจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบในเรื่องระบบหมู่ของลูกเสือนั้น ระบบหมู่จะเกิดผลสำเร็จเมื่อนายหมู่และสมาชิกทุกคนร่วมใจกันประกอบกิจกรรมที่เขาต้องการ

การสอนก็เช่นกัน การเรียกนายหมู่มาอธิบายหรือหัดทำเสียก่อนแล้วให้กลับไปสอนลูกหมู่ในวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับทักษะของลูกเสือจะเร็วขึ้น (ฉัตรชัย วิจักขณะ, 2539 : 63 - 73)

ประโยชน์ของระบบหมู่ มีดังนี้

1. ให้ลูกเสือรู้จักพึ่งตนเอง
2. ให้รู้จักร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. ความรับผิดชอบรู้จักหน้าที่ รู้จักแบ่งงาน
4. จักเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี

ดังนั้นระบบหมู่จึงเป็นพื้นฐานของประชาธิปไตยที่ดียิ่ง

การสร้างระบบหมู่

ระบบหมู่จะดี ต้องค่อยเป็นค่อยไป ผู้กำกับเพียงคอยดูแล ให้แต่ละหมู่ได้ฝึกทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำมาประเมินผลที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ถึงข้อดี ข้อเสีย ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร ให้ทุกคนรับทราบ และปฏิบัติ ดังนี้

1. ฝึกให้รู้จักตัดสินใจด้วยกัน ในการประชุมหมู่หรือประชุมนายหมู่ ผู้กำกับเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์คอยดูแล ให้การทำกิจกรรมดำเนินไปตามหลักการ จะไม่ไปตัดสินใจให้หรือบงการให้ เป็นไปตามความต้องการของผู้กำกับเอง

ลูกเสือจะรู้จักทำงานด้วยกัน ช่วยกันคิดช่วยกันตัดสินใจ รู้จักแก้ปัญหา หากมีคนคอยแก้ปัญหาให้ ต่อไปก็จะไม่ช่วยกันคิด หรือถ้าคิดมาแล้วผู้กำกับใช้อำนาจตัดสินใจไปอีกอย่าง ต่อไปก็ไม่กล้าคิด การดำเนินงานในระบบหมู่จะไม่ราบรื่น

2. ให้อายุคน ๆ การดำเนินการระยะเริ่มแรก อาจมีปัญหาบางประการ กรณีเด็กอายุน้อยกว่าคนอื่น รูปร่างเล็ก มักไม่กล้าเป็นผู้นำ ผู้กำกับต้องคอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือเด็กทำงาน เด็กบางคนอาจเป็นคนช้า บางคนเร็ว อย่ารีบพิจารณาตัดสินใจว่าผู้ใดดี ไม่ดี หรือเหมาะสมกว่ากัน ควรให้โอกาสทำงาน พอคุ้นเคยกันจากงานจะพบว่ามีความมั่นใจ กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงความคิดเห็น เป็นระบบหมู่ที่ดีได้

3. ไม่เปลี่ยนหมู่บ่อยนัก ผู้กำกับจำนวนมาวยังไม่เข้าใจระบบหมู่ยังติดอยู่กับระบบชั้นเรียนทั่ว ๆ ไป พอลูกเสือเลื่อนชั้นไปเรียนในชั้นสูงขึ้น ก็เปลี่ยนกอง เปลี่ยนหมู่ เปลี่ยนนายหมู่ ลูกเสือที่เคยมีความคุ้นเคยกันมาบ้างในปีแรกก็ต้องแยกไปทำความคุ้นเคยกับคนใหม่อีก ระบบหมู่ไม่ต่อเนื่อง ผู้กำกับต้องส่งเสริมระบบหมู่ที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ให้มีการบันทึกปฐมการทำงาน หมู่ใดประกอบกิจกรรมดีเด่น สมควรยกย่อง มีการประกาศชื่นชมความดี เป็นแรงจูงใจ ให้เด็ก ๆ ออยากเข้ามาเป็นสมาชิก และหมู่อื่น ๆ ก็จะตื่นตัวในการทำความคิด ด้วยระบบหมู่ที่ดี มากขึ้น

4. นายหมู่เป็นศูนย์กลาง ในการติดต่อประสานงาน ระหว่างผู้กำกับและลูกเสือ โดยการส่งผ่านนายหมู่ จะเกิดความรวดเร็วมากขึ้น การใช้วิธีเรียกรวมกองมักเกิดความล่าช้า การเรียนการสอนก็เช่นกัน การเรียกนายหมู่มาอธิบายหรือหัดทำเสียก่อน แล้วให้กลับไปสอนลูกหมู่ในวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับทักษะของลูกเสือ จะเร็วขึ้น

หน้าที่และความรับผิดชอบภายในหมู่

หมู่ลูกเสือโดยปกติเป็นหน่วยเล็ก ๆ ภายในกองลูกเสือ เช่นลูกเสือสามัญมีไม่น้อยกว่า 6 คน และไม่เกิน 8 คน เมื่อเป็นดังนี้จำเป็นต้องแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ให้แต่ละคนทำดังนี้

1. นายหมู่
2. รองนายหมู่
3. พลาธิการ

4. คนครัว
5. ผู้ช่วยคนครัว
6. คนหาน้ำ
7. คนหาฟืน
8. ผู้ช่วยเหลือทั่วไป

การตั้งชื่อหมู่ของลูกเสือ

ประเภทลูกเสือสำรอง ใช้ชื่อเป็นสัญลักษณ์หมู่ เช่น หมู่สีแดง สีเหลือง สีชมพู เป็นต้น ลูกเสือสามัญใช้ชื่อสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง ม้า สิงโต นกอินทรี เป็นต้น ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มักนิยมใช้ชื่อนักบุกเบิกที่มีเกียรติประวัติ โดยเรียนรู้ลักษณะของบุคคลสำคัญที่เป็น "วีรบุรุษ" ของประเทศชาติ ผู้เสียสละ ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติ ด้วยการปกป้องแผ่นดินไทยไว้ และใช้ชื่อท่านเหล่านั้นเป็นชื่อหมู่ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และเกิดแรงบันดาลใจอยากทำดี มีความกล้าหาญ

ระบบหมู่ใดจะประสบความสำเร็จ มีรากฐานถาวร ทำให้กองลูกเสือให้ปึกแผ่น จะต้องมียุวกษัตริย์เป็นผู้นำ ดังนั้นผู้ที่จะเป็นนายหมู่จึงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อหมู่ของตนเองและต่อกองลูกเสือ การเลือกนายหมู่มีได้ผู้ที่ผู้กำกับลูกเสือ พิจารณาให้สมาชิกภายในหมู่เลือกคนที่เขาทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าจะมาทำหน้าที่นี้ได้ ต่อจากนั้นผู้กำกับจึงทำการแต่งตั้ง และประกาศเป็นทางการอีกครั้ง

หน้าที่ของนายหมู่ นายหมู่ต้องทำหน้าที่ดังนี้

1. ดูแลรับผิดชอบสมาชิกภายในหมู่ของตน เมื่อมีลูกเสือใหม่ โดยจากการส่งตัวมาจากกองลูกเสือสำรอง นายหมู่ต้องดูแลเป็นพิเศษตั้งแต่การแต่งกาย ระเบียบวินัย การเรียนวิชาลูกเสือ และนอกจากนั้น นายหมู่ก็ต้องรู้ว่าสมาชิกในหมู่ของตนมีใครเป็นอย่างไร ถ้าเกิดปัญหาต้องรีบแก้ไข
2. จัดกิจกรรมของหมู่ นายหมู่อาจปรึกษาหารือแล้วจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ของหมู่ประจำสัปดาห์ การเดินทางสำรวจ หรือการศึกษาเพิ่มเติมในวิชาการลูกเสือ
3. จัดประชุมหมู่ นายหมู่ต้องมีกำหนดการประชุมภายในหมู่ของตน เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำไปเสนอในที่ประชุมนายหมู่ การประชุมหมู่อาจกำหนด 2 สัปดาห์ต่อครั้ง หรือประชุมสรุปผลงาน หลังจากปิดประชุมกองแต่ละครั้งก็ได้
4. บริหารงานของหมู่ นายหมู่ต้องมีบันทึกข้อมูล สถิติ ทะเบียนของหมู่ ดูแลจัดอุปกรณ์การสอบวิชาพิเศษ คอยกระตุ้นให้สมาชิกสอบวิชาพิเศษเพิ่มเติม เพื่อความก้าวหน้าของตนเองและหมู่
5. รักษาคุณภาพของระบบหมู่ นายหมู่ต้องคอยดูแลรักษาคุณภาพของหมู่ตน ให้มีมาตรฐานทั้งความสามัคคี ระเบียบวินัยของหมู่ การแต่งกาย ความประพฤติของลูกเสือในหมู่ตน และการสอบ

วิชาพิเศษต่าง ๆ

6. เข้าร่วมประชุมนายหมู่ ที่ประชุมนายหมู่มีความสำคัญเพื่อร่วมกันพิจารณาการดำเนินงานในกองลูกเสือของตน ทั้งนี้ภาระกิจของนายหมู่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ และให้กำลังใจจากผู้กำกับเป็นพิเศษอยู่เสมอ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การฝึกอบรมนายหมู่

การจัดหลักสูตรเปิดอบรมนายหมู่ลูกเสือโดยเฉพาะ อาจจัด 4 วัน 3 คืน หรือ 3 วัน 2 คืนก็ได้ เพื่อพัฒนาความสามารถของนายหมู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การอบรมจะทำให้นายหมู่ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถประสานการทำงานร่วมกันได้ดี

ความสำเร็จของระบบหมู่ขึ้นอยู่กับ วิธีการดำเนินงานของนายหมู่ ทำให้นายหมู่มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีความสามัคคี ความรับผิดชอบในการทำงาน มีความอดทน รู้สึกสนุก ร่าเริงกับการทำงาน โดยไม่ย่อท้อ ผู้กำกับควรสนับสนุน ดูแลถ้าเขาต้องการคำปรึกษา หรือต้องการความช่วยเหลือ นายหมู่เป็นพิเศษ โดยพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ ว่า

1. อะไรบ้างที่นายหมู่ต้องรับรู้และเข้าใจ

- งานในหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบ
- จุดประสงค์ของการประชุมนายหมู่
- ทักษะลูกเสือต่าง ๆ

2. นายหมู่ต้องทำงานกับใคร

- สมาชิกในหมู่ของตน
- ผู้กำกับ รองผู้กำกับ

3. เขาจะวางแผนอย่างไร

- กิจกรรมหมู่- กอง
- การประชุมนายหมู่
- การสอบวิชาพิเศษ

4. วิธีการสอนลูกเสือรุ่นเล็ก

- เขาจะสอนอย่างไร
- จะจัดหาอุปกรณ์ได้ที่ไหน

ที่ประชุมนายหมู่ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น, 129 - 133)

นายหมู่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานทั่วไป ในการบริหารงานภายในกองลูกเสือ

ผู้กำกับเป็นเพียงพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำหรือเสนอแนะ ในบางครั้ง การประชุมอาจไม่ตรงประเด็นของเรื่อง อาจเสียเวลาเพราะ หลงทาง ถกเถียงกัน หาข้อยุติไม่ได้หรือทำไม่ถูกต้อง นายหมู่ต้องเข้าใจวิธีการอย่างลึกซึ้ง ผู้กำกับต้องทำให้นายหมู่เห็นจริง เพื่อนายหมู่จะปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้อง ผู้กำกับ รองผู้กำกับต้องยอมรับความคิดเห็นของนายหมู่ ไม่แสดงความคิดนำ หรือต่อต้าน ผู้กำกับต้องส่งเสริมให้นายหมู่ได้แสดงออกทางความคิด กล่าวพูด รู้จักประนีประนอม รู้จักควบคุมอารมณ์ และการนำผลจากการประชุมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีบรรยากาศที่ดี มีความผูกพันต่อกันและกัน

ที่ประชุมนายหมู่ประกอบด้วย นายหมู่ทุกหมู่ภายในกอง มีหัวหน้านายหมู่ (คัดเลือกจากนายหมู่อาวุโส) เลขานุการ บางครั้งอาจเชิญรองนายหมู่เข้าร่วมประชุมด้วย ยกเว้นการประชุมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวินัย ผู้กำกับเข้าร่วมประชุมด้วยในฐานะที่ปรึกษา

ที่ประชุมนายหมู่มีหน้าที่

1. พิจารณารักษามาตรฐานของกอง
2. จัดกิจกรรมต่าง ๆ
3. บริหารงานภายในกองของตน
4. ควบคุมรายรับ - รายจ่าย

แนวปฏิบัติในการจัดที่ประชุมนายหมู่

1. ห้องประชุม ในห้องประชุมจัดให้มี โต๊ะหมู่บูชา พระพุทธรูป ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน กับพระบรมรูปของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย และรูปของท่าน ลอร์ด เบเดน โพเอลล์
2. โต๊ะประชุม ควรจัดให้มีเก้าอี้ประชุมตามจำนวนของนายหมู่ และจัดที่นั่งเป็นพิเศษสำหรับผู้กำกับหรือรองผู้กำกับ
3. การจัดที่นั่ง จะต้องกำหนดไว้ให้ทราบ โดยเขียนป้ายหรือเครื่องหมายแสดงไว้ ณ ที่นั่งนั้น ๆ เช่น ประธาน เลขานุการ หมู่สิงโต หมู่ช้าง ผู้กำกับลูกเสือ ฯ

4. ผู้เข้าประชุม

- 4.1 นายหมู่ทุกหมู่ ถ้านายหมู่ไม่อยู่ให้รองนายหมู่เข้าประชุมแทน
- 4.2 ผู้กำกับลูกเสือ หรือรองผู้กำกับ
- 4.3 ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กองลูกเสือเชิญมา เพื่อแนะนำวิชาการเป็นครั้งคราว

การเลือกประธาน และเลขานุการในการประชุม การเลือกทำได้ 2 วิธี

ก. ที่ประชุมทำการเลือกประธานและเลขานุการ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ อาจจะทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือน เมื่อครบกำหนดจึงต้องเลือกกันใหม่

ข. ให้นายหมู่หมุนเวียนกันเป็นประธานและเลขานุการของที่ประชุม อาจผลัดกันคนละ

1 เดือน

5. การเข้าห้องประชุม เลขานุการจะเป็นผู้เชิญ โดยให้นายหมู่ต่าง ๆ เข้าก่อน แล้วจึงเชิญประธานและที่ปรึกษาเข้าเป็นคนสุดท้าย ผู้ที่เข้าประชุมก่อนจะเข้าจะต้องไปไหว้พระพุทธรูป แสดงความเคารพธงชาติและพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ตามลำดับเสียก่อน โดยวิธีวันทยหัตถ์ แล้วจึงไปยังที่นั่งของตน (ยกเว้นประธานจะต้องจูดรูปเขียนและกราบที่หน้าพระพุทธรูป)

6. การเปิดการประชุม เป็นหน้าที่ของประธานที่จะกล่าวเปิด โดยลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยืนมือขวาไปข้างหน้า ทำมุมประมาณ 45 องศา แขนเหยียดตรง แสดงรหัสของลูกเสือ แล้วกล่าวว่า “บัดนี้สมาชิกของที่ประชุมก็ได้มาครบองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุม ขอให้สมาชิกทั้งหลายได้ใช้สิทธิและเสรีภาพของท่านโดยเสรีในการประชุม และขอให้ถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับ ไม่เปิดเผย” เมื่อประธานกล่าวจบ สมาชิกที่เข้าประชุมยืนขึ้นพร้อมกัน พร้อมกับยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสลูกเสือ แบบให้คำปฏิญาณของลูกเสือ แล้วกล่าวพร้อมกันว่า “ข้าพเจ้าจะถือว่าการประชุมนี้เป็นความลับ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม” เสร็จแล้วประธานนั่งลง สมาชิกนั่งลงพร้อมกัน จากนั้นจึงดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป

7. การพูดในที่ประชุม ก่อนพูดต้องยกมือขออนุญาต เมื่อประธานอนุญาตจึงจะพูดได้ (และจะต้องพูดกับประธานทุกครั้ง) เมื่อเวลาพูดให้นั่งไม่ต้องยืน

8. การนัดหมายเรียกประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการที่จะแจ้งนัดหมายไป

9. การจัดระเบียบวาระการประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการ โดยประสานงานกับประธาน

10. เรื่องที่จะจัดเข้าวาระการประชุมนายหมู่ ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในกองลูกเสือของตน จัดทำกำหนดการฝึกอบรม การอยู่ค่ายพักแรม การเงิน การลงโทษ การให้รางวัล และการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

11. รายงานการประชุมของนายหมู่ ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องถือเป็นความลับ ไม่ควรเปิดเผย เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

12. การจดรายงานการประชุม เป็นหน้าที่ของเลขานุการ ที่จะต้องเป็นผู้จดและจัดทำบันทึกการประชุม บันทึกลงในสมุดและสำเนาแจ้งให้ผู้เข้าประชุมทราบ

13. ผู้กำกับลูกเสือเข้าที่ประชุม ไม่มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุม แต่มีสิทธิยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ผู้กำกับ ๆ เห็นถ้าจะปล่อยให้ทำกิจกรรมไปตามข้อตกลงของที่ประชุมไปแล้ว อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือมีผลเสียเกิดขึ้นได้

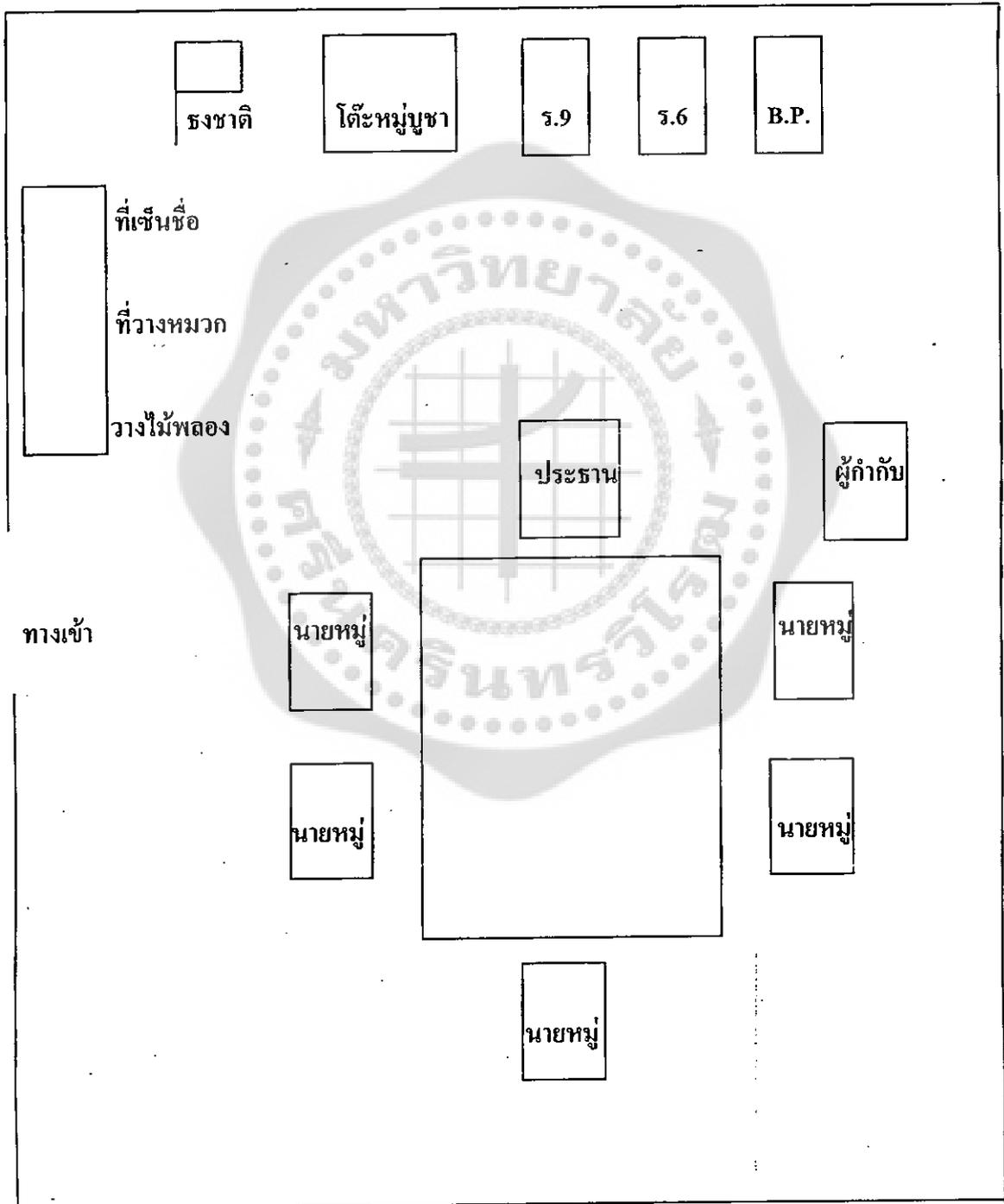
14. การปิดประชุม ประธานจะลุกขึ้นยืนหันหน้าเข้าสู่ที่ประชุม ยืนมือขวาออกไปข้างหน้า ทำมุม 45 องศา แขนเหยียดตรง แสดงรหัสของลูกเสือแล้วกล่าวว่า “ข้าพเจ้าขอปิดการประชุม” เมื่อประธานกล่าวจบ ให้นายหมู่ทุกคนยืนขึ้น ทำวันทยหัตถ์แก่ประธาน ประธานทำวันทยหัตถ์ตอบ

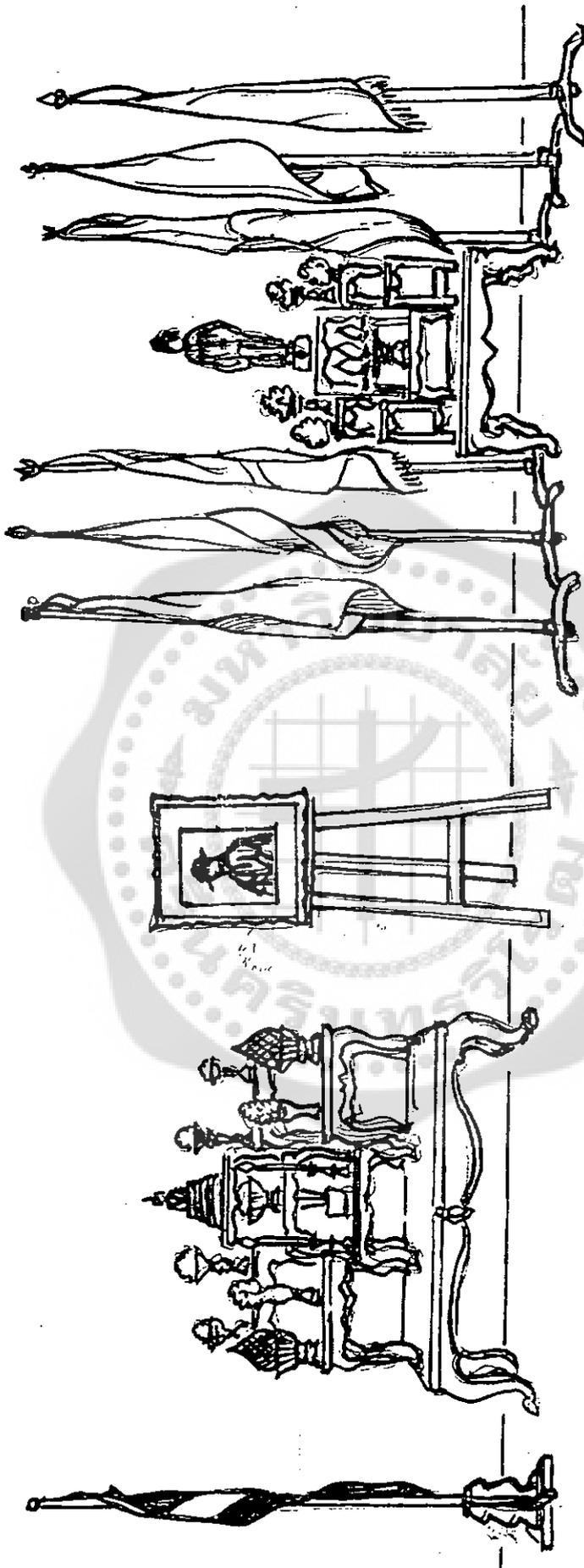
15. การออกจากห้อง ทำตามลำดับดังนี้คือ ที่ปรึกษา ประธาน และนายหมู่ต่าง ๆ (โดย

ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเข้าประชุม)

หมายเหตุ ในที่ประชุมนายหมู่ นายหมู่ทุกคนในกองลูกเสือจะต้องเข้าร่วมประชุม ในกรณีที่ นายหมู่คนใดคนหนึ่งไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ให้รองนายหมู่เข้าประชุมแทน โดยมีสิทธิแสดง ความคิดเห็น และออกเสียงลงคะแนนมติได้เช่นเดียวกับนายหมู่

แผนภูมิที่ 10 แสดงตัวอย่างผังที่ประชุมนายหมู่ลูกเสือ

การจัดโต๊ะหมู่ทางพิธีการลูกเสือ
 (จงชาติ พระพุทธ พระบรมฉายาลักษณ์ ร.9 หม่องลูกเสือ พระบรมรูป ร.6)

ภาพประกอบที่ 27 การจัดโต๊ะหมู่ทางพิธีการลูกเสือ

(ตัวอย่างวาระการประชุม)

ระเบียบวาระการประชุมนายหมู่ลูกเสือ

ครั้งที่...../.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ณ.....

วาระที่ 1 เรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ทราบ (ถ้ามี)

วาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่...../.....

วาระที่ 3 เรื่องที่สืบเนื่องจากการประชุมครั้งก่อน (ถ้ามี)

วาระที่ 4 เรื่อง.....(เป็นเรื่องที่ประชุม

พิจารณาในการประชุม ครั้งนี้ ถ้ามีหลายเรื่องก็ใส่เป็นวาระ 5, 6จนหมดเรื่องที่
จะนำมาประชุม)วาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ วาระที่ 5 หรือวาระสุดท้ายนี้ เป็นวาระที่กำหนดสำหรับเรื่องที่จะมีขึ้น ภายหลังจาก
ได้กำหนดระเบียบวาระไปแล้ว จะได้นำมาพูดในที่ประชุมได้

(ตัวอย่างบัญชีลงชื่อเข้าประชุม)

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมนายหมู่ลูกเสือ ครั้งที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับที่	ลายเซ็น	ตำแหน่ง	หมายเหตุ

(ตัวอย่างบันทึกรายงานการประชุม)

บันทึกรายงานการประชุมนายหมู่ลูกเสือ

ครั้งที่.../.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ณ.....

ผู้เข้าประชุม

1.....

2.....

ฯลฯ

ผู้ไม่มาประชุม (ถ้ามี)

เปิดประชุมเวลา.....น.

ประธานกล่าวเปิดการประชุมแล้วดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป

วาระที่ 1

เรื่อง.....

ประธาน เสนอว่า

ที่ประชุม (มีมติหรือตกลงอย่างไร)

ฯลฯ

ปิดประชุมเวลา.....น.

(ลงชื่อ).....ผู้จกรายงานการประชุม

การประชุมครั้งที่...../.....

เมื่อ.....

(ลงชื่อ).....

(ลงชื่อ).....

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมนี้แล้ว

ฯลฯ

สรุปอุดมการณ์ของการลูกเสือจะบรรลุป่าหมายได้จำเป็นต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ในการฝึก
อบรมลูกเสือให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต ซึ่งในวิธีการของลูกเสือแล้วได้กำหนดสาระ
สำคัญที่จะปลูกฝังให้ได้รับการฝึกอบรมบ่มนิสัยด้วย คำปฏิญาณของลูกเสือซึ่งแต่ละประเภทของ
ลูกเสือได้กำหนดไว้ต่างกันไปตามความเหมาะสมของประเภทนั้น ๆ และตามลักษณะของแต่ละวัย
รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ และคติพจน์ประจำใจลูกเสือ

นอกจากนี้ลูกเสือต้องมีระเบียบวินัย แต่งเครื่องแบบลูกเสือ รู้จักการทำความเคารพที่ถูกต้อง
การปฏิบัติตามระเบียบแถว และที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือเรื่องของระบบหมู่ ซึ่งมีการฝึกหน้าที่ผู้นำ
ผู้ตาม การทำงานร่วมกันด้วยระบบหมู่ การดำเนินการประชุมของนายหมู่ลูกเสือ

บทที่ 6

พิธีการลูกเสือ

การที่เยาวชนได้เข้ามาเป็นลูกเสือ ย่อมได้รับประโยชน์จากกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งมีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ช่วยสร้างความเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ ในขบวนการกิจกรรมของลูกเสือนั้นจะมีส่วนที่เป็นพิธีการของลูกเสือเป็นหลักอยู่ด้วยเสมอ เพื่อช่วยฝึกให้มีความศรัทธาและเชื่อมั่นในสิ่งที่ตั้งงาม มีระเบียบวินัย ความพร้อมเพรียงและสง่างาม ทำให้ลูกเสือเป็นผู้มีเกียรติมีศักดิ์ศรีแห่งตน ทำให้เกิดความมุ่งมั่นต่อการทำความดี ซึ่งในลูกเสือจะมีพิธีการดังต่อไปนี้

พิธีการลูกเสือสำรอง

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง

ในพิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรองหรือเรียกว่าพิธีปฏิญาณตน หรือเรียกว่าพิธีต้อนรับลูกเสือใหม่นั้น ให้เป็นหน้าที่ของกองลูกเสือต่างกองต่างจัดทำ มีอยู่ 2 วิธีคือ วิธีที่ 1 มีกองลูกเสืออยู่ก่อนแล้ว และวิธีที่ 2 ยังไม่มีกองลูกเสือ เป็นการตั้งกองขึ้นใหม่ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก. มีกองลูกเสืออยู่ก่อนแล้ว

1. กองลูกเสือสำรองทำรูปวงกลมใหญ่
2. หมวกที่ติดเครื่องหมายลูกเสือสำรองแล้วกับเครื่องหมายลูกเสือสำรองที่จะติดกระเปาะเสื้ออยู่ที่ผู้กำกับ
3. ธงประจำกอง (ถ้ามี) ให้รองผู้กำกับถือไว้ในท่าตรงนอกวงกลม
4. ลูกเสือใหม่อยู่นอกวงกลม (แต่งเครื่องแบบครบ เว้นแต่เครื่องหมายลูกเสือสำรองที่จะติดกระเปาะเสื้อ กับหมวกอยู่ที่ผู้กำกับ) ทางด้านหลังของหมู่ที่ตนจะเข้าไปอยู่
5. ผู้กำกับเรียกลูกเสือใหม่เข้ามาอยู่ในวงกลมหน้าผู้กำกับ (หากหลายคนให้เข้าแถวหน้ากระดาน)

6. ผู้กำกับสอบถามลูกเสือใหม่ ดังนี้

ผู้กำกับ “เจ้าต้องการเป็นลูกเสือสำรองใช่ไหม”

ลูกเสือใหม่ “ใช่ครับ”

ผู้กำกับ “เจ้าเข้าใจ กฎ คำปฏิญาณ การทำความเคารพ และการทำแกรนด์ฮาวล์หรือไม่”

- ลูกเสือใหม่ “ข้าเข้าใจและปฏิบัติได้”
- ผู้กำกับ “กฏมีว่าอย่างไร”
- ลูกเสือใหม่ “ข้อ 1 ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่”
 “ข้อ 2 ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง”
- ผู้กำกับ “ถ้าเช่นนั้นจะให้เชื่อได้หรือไม่ว่า”
 “ข้อ 1 เจ้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”
 “ข้อ 2 เจ้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน”

ลูกเสือใหม่วันทยหัตถ์ “ข้าสัญญาว่า”

- “ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”
 “ข้อ 2 ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน”

ผู้กำกับ “เจ้าจงรักษาคำมั่นสัญญาของเจ้าไว้ให้มันต่อไป บัดนี้เจ้าได้เข้าเป็นลูกเสือสำรองและเป็นสมาชิกผู้หนึ่งของคณะพี่น้องลูกเสือแห่งโลกอันยิ่งใหญ่แล้ว” ลูกเสือลดมือลง

7. ผู้กำกับมอบเครื่องหมายลูกเสือสำรองสำหรับติดกระเป๋า และมอบหมวกให้ลูกเสือรับมาสวมเอง ลูกเสือทำวันทยหัตถ์และลดมือลง แล้วสัมผัสมือกับผู้กำกับ

ในกรณีที่ผู้กำกับกลุ่มเป็นประธาน หรือเชิญผู้อื่นเป็นประธาน ก็ควรให้ทำหน้าที่แทนผู้กำกับตาม ข้อ 7 นี้

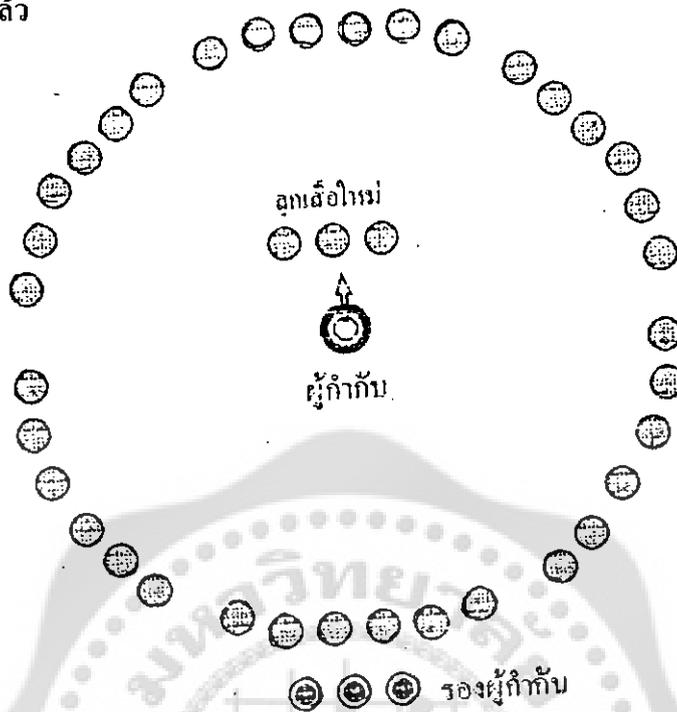
8. เมื่อสัมผัสมือเสร็จแล้ว ลูกเสือใหม่ทำกลับหลังหัน ทำความเคารพลูกเสือเก่าด้วยทำวันทยหัตถ์ ลูกเสือเก่ารับการเคารพด้วยทำวันทยหัตถ์เช่นกัน แล้วลดมือลงพร้อมกัน (โดยไม่ต้องส่ง)

9. ผู้กำกับส่งลูกเสือใหม่เข้าประจำหมู่ โดยสั่งว่า “ลูกเสือใหม่เข้าประจำหมู่, วิ่ง” ลูกเสือใหม่วิ่งเข้าประจำหมู่ของตน (ซึ่งจัดแบ่งไว้เรียบร้อยแล้ว)

10. เสร็จสิ้นด้วยการทำแกรนด์ฮาวล์

(สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509, 2538 : 70 - 73)

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง
ก. มีกองลูกเสืออยู่แล้ว

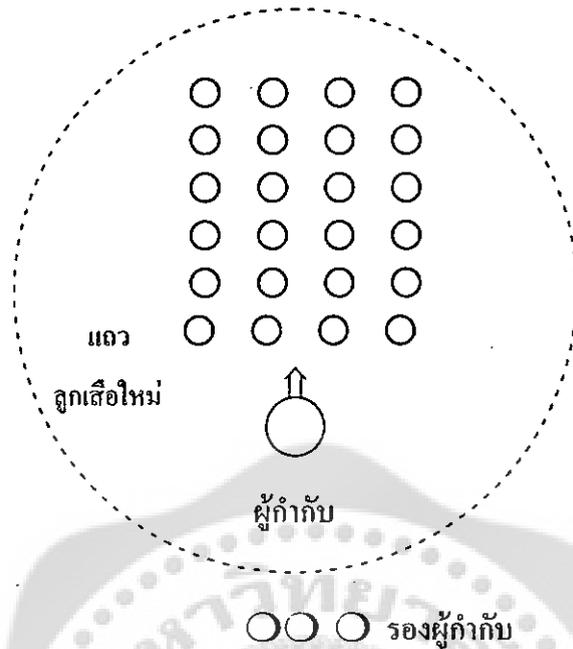

ภาพประกอบที่ 28 พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรองที่มีกองลูกเสืออยู่แล้ว

ข. ยังไม่มีกองลูกเสือ

1. ลูกเสือใหม่ทั้งหมดเข้าแถวเป็นแถวตอนหน้าผู้กำกับ แต่งเครื่องแบบครบถ้วนแต่เครื่องหมายลูกเสือสำรองที่จะติดกระเป๋าเสื้อกับหมวก อยู่ที่ผู้กำกับ
2. หมวกที่ติดเครื่องหมายลูกเสือสำรองแล้ว กับเครื่องหมายลูกเสือสำรอง ที่จะติดกระเป๋าเสื้ออยู่ที่ผู้กำกับ
3. ชงประจำกอง (ถ้ามี) ให้รองผู้กำกับถือไว้ในท่าตรง นอกวงกลม
4. ผู้กำกับเรียกลูกเสือใหม่ออกมาขึ้นหน้าผู้กำกับ ครั้งละหมู่ โดยออกคำสั่งว่า “หมู่สี...” ให้หมู่สีนั้นออกมาขึ้นเป็นแถวหน้ากระดาน
5. ผู้กำกับสอบถามลูกเสือใหม่ (เหมือนอย่างมีกองลูกเสืออยู่ก่อนแล้ว)
6. เมื่อผู้กำกับหรือประธาน มอบเครื่องหมายและหมวก และสัมผัสมือกับลูกเสือใหม่แล้ว ให้ลูกเสือใหม่ไปเข้าแถวเตรียมเป็นรูปวงกลม (หมายความว่า เมื่อทุกหมู่เข้าแถวเรียบร้อยแล้วจะเป็นรูปวงกลมล้อมรอบผู้กำกับ) โดยออกคำสั่งว่า “ลูกเสือใหม่เข้าประจำที่ - วิ่ง” ลูกเสือใหม่วิ่งไปเข้าที่ของตน (ซึ่งผู้กำกับนัดหมายไว้ก่อนแล้ว)
7. เสร็จสิ้นด้วยการทำแกรนด์ฮาวล์

ข. ยังไม่มีกองลูกเสือ

ภาพประกอบที่ 29 พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรองที่ยังไม่มีกองลูกเสือ

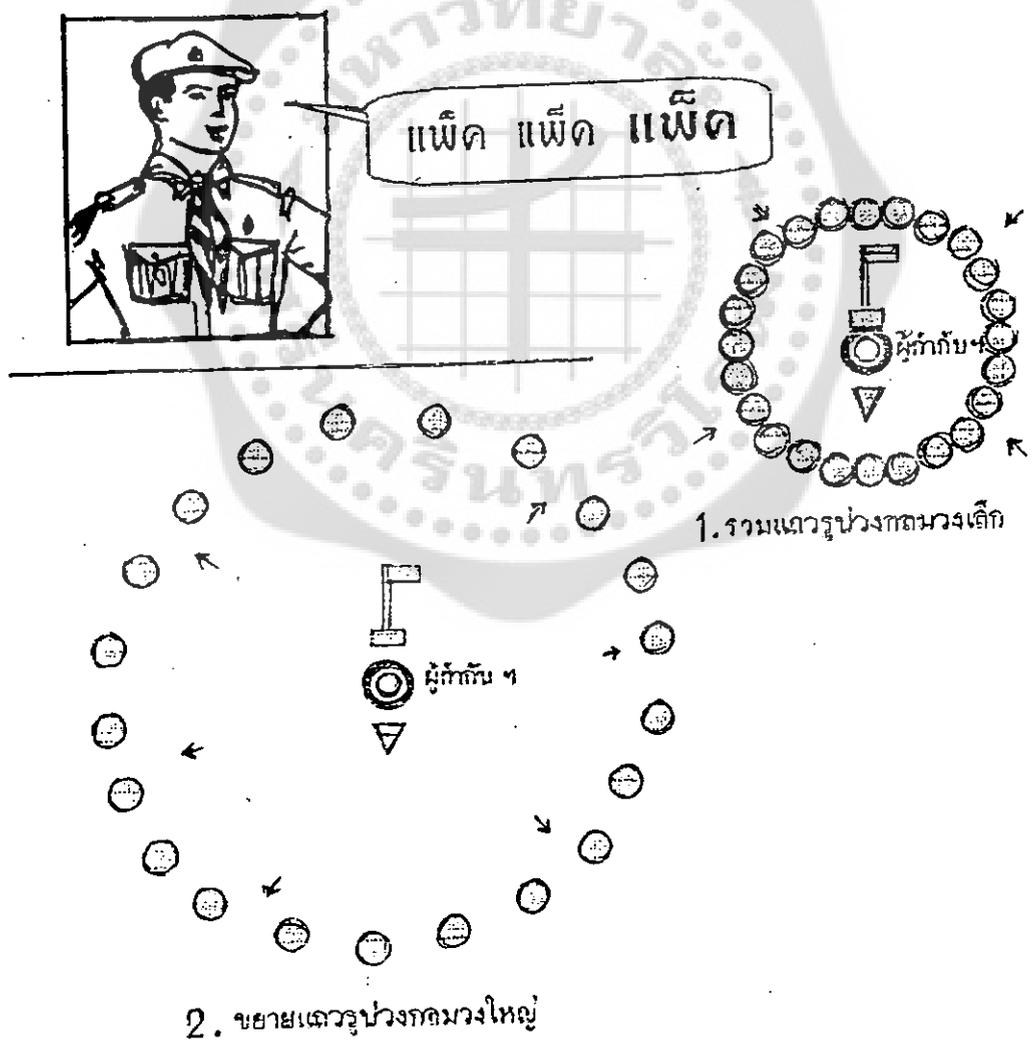
หมายเหตุ

1. ขณะที่ลูกเสือกล่าวคำปฏิญาณตนหน้าผู้กำกับนั้น ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ (2 นิ้ว) ส่วนรองผู้กำกับ หรือผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ๆ ทำรหัสลูกเสือ 3 นิ้ว
2. ลูกเสือผู้ใดได้กระทำพิธีปฏิญาณตนแล้ว ขณะลูกเสือใหม่กล่าวคำปฏิญาณนั้นต้องทำวันทยหัตถ์ด้วย ลูกเสือผู้ใดยังไม่ได้ปฏิญาณตน ไม่ต้องทำคงบั้นตรงเฉย ๆ
3. การสั่งให้แถวแยก หมายความว่า แยกไปเรียนวิชาอื่นก่อน ให้สั่งว่า “แพ็ค -แยก” หรือ “กอง-แยก” ลูกเสือทำขวาหันแล้วแยกไป
4. การสั่งให้เลิกแถว หมายความว่า เลิกจากการเรียนแล้ว หรือปิดประชุมให้สั่งว่า “แพ็ค-เลิก” หรือ “กอง-เลิก” ลูกเสือทำวันทยหัตถ์ (หรือวันทยาวุธ) แล้วขวาหันเลิกแถวไป

พิธีทำแกรนด์ฮาวล์ (Grand Howl)

พิธีทำแกรนด์ฮาวล์ คือ การทำความเคารพหมู่ของลูกเสือสำรอง พิธีการนี้จะกระทำทุกครั้งเมื่อเปิดการฝึกอบรมลูกเสือ เป็นพิธีประจำ การทำแกรนด์ฮาวล์ ผู้กำกับจะต้องเลือกที่ให้เหมาะสมเสียก่อน แล้วยืนอยู่ในท่าตรงหน้าเสาธงแล้วจึงเรียก ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้กำกับลูกเสือเรียก “แพ็ค-แพ็ค-แพ็ค” (แพ็ค คำทำยให้แน่น ให้หนัก) พร้อมกับทำสัญญาณมือ แกว่งรอบตัวเป็นรูปวงกลม (มีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลม และหลังผู้กำกับ)
2. ลูกเสือสำรอง เมื่อได้ยินเสียงเรียกของผู้กำกับ ทุกคนจะต้องขานรับพร้อมกันทันทีว่า “แพ็ค” แล้ววิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปวงกลมวงเล็ก ล้อมรอบผู้กำกับ (นายหมู่ของหมู่บริการอยู่ตรงหน้าผู้กำกับ จากนั้นก็เรียงไปตามลำดับ ให้ไหล่ต่อไหล่ชิดกัน

ภาพประกอบที่ 30 การทำแกรนด์ฮาวล์

3. ผู้กำกับลูกเสือผายมือทั้งสองออกไปข้าง ๆ เล็กน้อย นิ้วทั้งห้าชิดกัน ฝ่ามือแบหงาย (แล้วลดมือลง เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อย) ลูกเสือสำรวจเมื่อเห็นสัญญาณนี้ ทุกคนจับมือกันขยาย ออกเป็นรูปวงกลมใหญ่ จนแขนตึง จึงปล่อยมือ และจัดวงกลมให้เรียบร้อย

4. ผู้กำกับลูกเสือตรวจดูให้เห็นว่าวงกลมเรียบร้อยดีแล้ว จึงกางแขนทั้งสองออกไปข้าง ๆ เสมอไหล่ ขนานกับพื้น นิ้วทั้ง 5 ชิดกัน ฝ่ามือแบหงายในท่าเดิม แบบข้อ 3 แล้วพลิกฝ่ามือคว่ำลง และงอข้อมือ เป็นสัญญาณให้ลูกเสือนั่งลง

ลูกเสือสำรวจทุกคนนั่งลงทันที ให้นั่งลงบนส้นเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองเหยียดตรงอยู่ ระหว่างเข่า มือทั้งสองห่างกันพอสมควร แเบะเข่าออกเล็กน้อย นิ้วชี้และนิ้วกลางทั้งสองมือเหยียด ชิดกันและแตะพื้น นิ้วอื่น ๆ งอไว้ในอุ้งมือ

5. ผู้กำกับลูกเสือพลิกฝ่ามือทั้งสองหงายขึ้น เป็นสัญญาณให้ลูกเสือร้องส่งเสียงดัง ลูกเสือสำรวจทุกคนแหงนหน้าขึ้น ร้องพร้อมกันว่า “อา-เค-ลา / เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” พอขาดคำว่า “สุด” ให้ลูกเสือทุกคน กระโดดขึ้นขึ้น เท้าทั้งสองชิดติดกัน พร้อมกับยกมือทั้งสองที่อยู่ใต้ง่ามไปไว้เหนือหูและชิดหู

6. นายหมู่ลูกเสือซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยบริการในวันนั้น (ที่หันหน้าตรงกับผู้กำกับ) จะร้องว่า “จงทำดี” 3 ครั้ง คือ “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” การร้องแต่ละครั้งให้ เริ่มจากหันหน้าไปทางซ้ายก่อน หันกลับมาหน้าตรง แล้วหันไปทางขวา ตามลำดับ เวลาร้องไม่ต้องผงกศีรษะ

7. เมื่อสิ้นคำที่สามแล้วให้ลูกเสือทุกคน ลดมือซ้ายลงมาแนบลำตัวอย่างว่องไว (มือแบออก) ส่วนมือขวาลดลงมาทำวันทยหัตถ์ แล้วร้องขึ้นพร้อมกันว่า “เราจะทำดี-จะทำดี-จะทำดี”

ขณะที่ลูกเสือร้องนี้ ให้ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ตามแบบลูกเสือสำรวจ (สองนิ้ว) เป็นการรับการเคารพของลูกเสือ และอาจจะกล่าวคำว่า “ขอบใจ” หรือคำอื่นใดที่สั้น ๆ ก็ได้ รองผู้กำกับอื่น ๆ ที่อยู่นอกวงกลม อยู่ในท่าตรง (เล่มเดิม, 2538 : 65-67)

พิธีเปิดและปิด การประชุมกองลูกเสือสำรวจ (Pack Meeting)

ในการสอนลูกเสือสำรวจนั้น ก่อนจะทำการสอน หรือเมื่อเลิกทำการสอน จะมีการทำพิธีเปิดและปิดทุกครั้ง ซึ่งมีหลักปฏิบัติตามลำดับดังนี้

1. พิธีเปิดการประชุมกองลูกเสือสำรวจ มีขั้นตอนดังนี้คือ

(แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

1.1 ผู้กำกับลูกเสือเรียกทำแกรนด์ฮาวล์ ตามพิธีการที่ได้กล่าวไว้ในเรื่องแกรนด์ฮาวล์ แล้ว หลังจากทำแกรนด์ฮาวล์ ลูกเสือทุกคนอยู่ในท่าตรง

1.2 ชักธงชาติขึ้น

ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค,ตรง” เมื่อลูกเสืออยู่ในท่าตรงแล้วสั่งให้ปฏิบัติต่อไปคือ “หมู่บริการชักธงชาติ” นายหมู่และรองนายหมู่บริการ วิ่งออกไปยืนตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธง ประมาณ 3 ก้าว ทั้งสองวันทยหัตถ์และลดมือลงพร้อม ๆ กัน ลูกเสือทางขวามือก้าวไปข้างหน้า 2 ก้าวและชิดเท้า แก้มเชือกธงชาติแล้วถอยกลับมายืนที่เดิม แยกเชือกส่งให้ลูกเสือทางซ้ายมือ สองคน ช่วยกันชักธง ให้พื้นธงอยู่ด้านขวาของผู้ชักธง

ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค,วันทยหัตถ์” (วันทยหัตถ์บอกรวดเดียวไม่ต้องเว้นระยะ) ผู้กำกับ วันทยหัตถ์ 3 นิ้ว ลูกเสือทุกคนวันทยหัตถ์ 2 นิ้ว ลูกเสือหมู่บริการคนหนึ่ง นำร้องเพลงชาติ ผู้บังคับบัญชาพร้อมกันจนจบเพลง ลูกเสือชักธงถึงยอดเสาให้พอดีเมื่อจบเพลง ลูกเสือทางขวามือ รับเชือกจากลูกเสือทางซ้ายมือมารวมกัน แล้วก้าวไปข้างหน้า 2 ก้าวและชิดเท้า ผูกเชือกธงชาติ แล้วถอยหลังชิดเท้ายืนตรงที่เดิม ทั้งสองทำวันทยหัตถ์และลดมือลงพร้อมกัน วิ่งกลับมาเข้าแถว ในหมู่ของตน พร้อมกับทำวันทยหัตถ์เหมือนลูกเสือในกอง

ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค, มือลง”

1.3 การสวดมนต์

ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค,ถอดหมวก” ต่อด้วยคำสั่ง “หมู่บริการนำสวดมนต์” ลูกเสือคนหนึ่ง ในหมู่บริการนำสวดมนต์จนจบ

1.4 การสงบนิ่ง

ผู้กำกับสั่ง “สงบนิ่ง” เป็นการระลึกถึงพระราชบิดา ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยและผู้มีพระคุณอื่น ๆ ที่ตนเคารพนับถือ ประมาณ 1 นาที

ผู้กำกับสั่ง “สวมหมวก” “ตามระเบียบ, พัก” (สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509, 2534 :68 - 70)

1.5 การตรวจ

การตรวจมี 2 ประเภทคือ รองผู้กำกับตรวจ และนายหมู่ตรวจ (สมมาตร เชาวนาทิ, 2530: 35-41)

การตรวจในพิธีการเปิดประชุมกองครั้งแรกจะตรวจเครื่องแต่งกาย เพราะการแต่งกายมีความสำคัญมาก ลูกเสือจะต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ หากยังผิดพลาดหรือบกพร่อง ก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องในการตรวจครั้งต่อไป การตรวจในครั้งต่อ ๆ ไปนั้น จะตรวจเรื่องใดก็ได้ เช่น ฟัน ผม เล็บ เตื่อ ผ้าเช็ดหน้า เชือก ฯลฯ การตรวจโดยรองผู้กำกับ มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้กำกับสั่ง “รองผู้กำกับตรวจเครื่องแต่งกาย” รองผู้กำกับ ซึ่งยืนอยู่นอก

วงกลมใหญ่และหลังผู้กำกับ วิ่งผ่านวงกลมเข้าไปหาผู้กำกับ และหยุดยืนตรงหน้าผู้กำกับ ทำความเคารพ-วันทยหัตถ์ และลดมือลง แล้วรองผู้กำกับวิ่งไปยืนตรงหน้านายหมู่ ห่างจากนายหมู่ 3 ก้าว นายหมู่สั่ง “หมู่สี่...ตรง” นายหมู่วันทยหัตถ์และลดมือลง ก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ทำวันทยหัตถ์อีกครั้ง พร้อมกับกล่าวรายงานว่า “หมู่สี่...พร้อมที่จะรับการตรวจแล้วครับ” และลดมือลง (รองผู้กำกับรับการเคารพด้วยวันทยหัตถ์ และลดมือลงเมื่อรายงานจบ) นายหมู่ก้าวถอยหลัง 1 ก้าว กลับมาขึ้นตรงที่เดิม วันทยหัตถ์และลดมือลง

2. รองผู้กำกับก้าวออกไปข้างหน้า 1 ก้าว ตรวจนายหมู่เป็นคนแรก โดยตรวจด้านหน้า ตรวจตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าตรวจเครื่องแต่งกายให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือสำรอง เมื่อตรวจด้านหน้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจด้านหลัง โดยรองผู้กำกับสั่งนายหมู่ “กลับหลังหัน” แล้วตรวจความเรียบร้อยให้ถูกต้องตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือสำรอง เมื่อตรวจเสร็จเรียบร้อย รองผู้กำกับสั่งนายหมู่ “กลับหลังหัน” รองผู้กำกับตรวจลูกเสือคนต่อไป จึงสั่งนายหมู่ “ตามข้าพเจ้า” การเดินตรวจ รองผู้กำกับก้าวเท้าขวาไปทางขวา 1 ก้าว แล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรง นายหมู่ก้าวเท้าขวา 1 ก้าวไปทางขวาแล้วชักเท้าซ้ายไปชิดอย่างแข็งแรงเช่นเดียวกัน โดยตรวจเหมือนกับตรวจนายหมู่ คู่มือด้านหน้าจนเสร็จเรียบร้อยจึงเดินตรวจด้านหลังต่อไป การตรวจ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการตรวจนายหมู่ทุกประการ เมื่อตรวจลูกเสือด้านหลังเสร็จทุกคนแล้ว รองผู้กำกับและนายหมู่ กลับมาขึ้นตรงที่เดิมอีกครั้งหนึ่ง นายหมู่ขึ้นตรงวันทยหัตถ์ แล้วกล่าวคำว่า “ขอบคุณครับ” (ยืนอยู่กับที่ไม่ต้องก้าวออกไป) และลดมือลง สั่ง “ตามระเบียบ, พัก”

3. การกล่าวรายงาน รองผู้กำกับคนใดตรวจเสร็จก่อน ให้ไปทำการรายงานผลการตรวจ โดยขึ้นตรงห่างจากผู้กำกับ 3 ก้าว ทำวันทยหัตถ์ แล้วกล่าวรายงานผลการตรวจ “ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้กำกับ ให้ไปตรวจหมู่สี่.....นั้น ปรากฏว่า.....และได้แนะนำให้ปรับปรุงให้ถูกต้องในวันต่อไปแล้วครับ” รองผู้กำกับลดมือลงเมื่อรายงานจบ และวิ่งกลับไปขึ้นตรงที่เดิมนอกวงกลมใหญ่และหลังผู้กำกับ ทำอย่างนี้ทุกคน

4. ผู้กำกับกล่าวสรุปผลการรายงานให้ลูกเสือทราบ แนะนำสิ่งที่ถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งตั้งความหวังไว้ว่า ในครั้งต่อไปควรจะดีกว่านี้

การตรวจโดยนายหมู่ ในกรณีที่ไม่มีรองผู้กำกับอยู่ หรือมีรองผู้กำกับน้อย ให้นายหมู่ตรวจแทนโดยปฏิบัติดังนี้

1. ผู้กำกับสั่ง “นายหมู่ตรวจ” นายหมู่ทุกหมู่ก้าวออกมาข้างหน้า 3 ก้าว หันหน้าไปทางผู้กำกับ ขณะนั้นให้รองนายหมู่ วิ่งอ้อมหลังหมู่ของตนเองมาขึ้นแทนที่นายหมู่

2. ผู้กำกับสั่ง “ตรวจเครื่องแต่งกาย” นายหมู่ทุกหมู่กลับหลังหันแล้วปฏิบัติเช่นเดียวกับรองผู้กำกับทุกประการ

3. รายงานผลการตรวจ นายหมู่ตรวจลูกเสือในหมู่ของตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว กลับหลังหัน ขึ้นตรงหันหน้าไปหาผู้กำกับ ขึ้นรอนายหมู่ที่ตรวจยังไม่เสร็จ

4. นายหมู่ตรวจเสร็จทุกหมู่แล้ว นายหมู่ทุกคนวิ่งออกไปเข้าแถวหน้ากระดาน แถวเดียว ตรงหน้าผู้กำกับ พร้อมกันห่างจากผู้กำกับ 3 ก้าว นายหมู่บริการยื่นหัวแถว ให้ผู้กำกับอยู่ที่กึ่งกลางแถว นายหมู่ทุกคนขึ้นตรง

5. ผู้กำกับสั่ง “นายหมู่รายงาน” นายหมู่บริการรายงานผลการตรวจเป็นคนแรก โดยวันทยหัตถ์และลดมือลง ก้าวไปข้างหน้า 1 ก้าว วันทยหัตถ์ พร้อมกับรายงานผลการตรวจ “ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้กำกับ ให้ไปตรวจหมู่สี่.....นั้นปรากฏว่า.....และได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในครั้งต่อไปแล้วครับ” ลดมือลง ก้าวถอยหลัง 1 ก้าวกลับมาขึ้นตรงที่เดิม วันทยหัตถ์ และลดมือลง นายหมู่อื่น ๆ ปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้ทุกคน เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับสั่ง “กลับที่เดิม, วิ่ง” นายหมู่ทุกคนกลับหลังหัน วิ่งกลับมาในอยู่ในหมู่ของตนตำแหน่งเดิม ส่วนรองนายหมู่ให้วิ่งอ้อมกลับหลังกลับมาขึ้นในตำแหน่งเดิม

6. ผู้กำกับกล่าวสรุปผลการตรวจ

1.6 แยก

ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค, แยก” ลูกเสือทุกคนทำขวาน เดินแยกย้ายกันไป

2. พิธีปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

ในการสอนกิจกรรม หลังจากเปิดการประชุมกองเรียบร้อยแล้ว อาจมีการเล่นเกม หรือ ทดสอบวิชาที่ฝึกอบรม จากนั้นผู้กำกับจะเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ แล้วจึงทำพิธีปิดการประชุมกอง (สมรรถชัย ศรีภักดิ์ และคณะ, 2521 : 68 - 69)

พิธีปิดการประชุมกองลูกเสือสำรอง มีขั้นตอนดังนี้คือ

(นัดหมาย, ตรวจเครื่องแต่งกาย, แกรนด์ฮาวล์, ชักธงลง, เลิก)

2.1 นัดหมาย

ผู้กำกับขึ้นตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว ผู้กำกับเรียกแถว สั่ง “แพ็ค-แพ็ค-แพ็ค” (แพ็คคำสุดท้าย ให้เน้นเสียงหนัก) พร้อมทำสัญญาณมือเป็นรูปวงกลม ลูกเสือทุกคนจะต้องขานรับทุกคนว่า “แพ็ค” แล้ววิ่งไปเข้าแถวเป็นรูปวงกลมเล็กล้อมรอบผู้กำกับ

ผู้กำกับให้สัญญาณลูกเสือ ขยายเป็นรูปวงกลมใหญ่ ผู้กำกับสั่ง “แพ็ค, ตรงตามระเบียบ, พัก” หลังจากนั้นผู้กำกับนัดหมายเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องเตรียมในครั้งต่อไป

2.2 ตรวจสอบเครื่องแต่งกาย

(ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันการตรวจในการเปิดประชุมกอง)

2.3 แกรนด์ฮาวล์

(ให้ปฏิบัติตามพิธีการดังที่ได้กล่าวแล้ว ในเรื่องแกรนด์ฮาวล์)

2.4 ชักธงลง

(ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับพิธีเปิด แต่เป็นการชักธงลง และไม่มีกรรองเพลงชาติ)

2.5 เลิก ผู้กำกับสั่ง “เพ็ค, เลิก” ลูกเสือทุกคนทำวันทยหัตถ์ และลดมือทำวาทัน

แยกย้ายกันเดินทางกลับบ้าน

พิธีประดับดาวดวงที่ 1

เมื่อลูกเสือสอบได้วิชาดาวดวงที่ 1 ครบแล้ว ให้ทำพิธีประดับดาวดวงที่ 1 โดยให้ปฏิบัติดังนี้

1. กองลูกเสือสำรอง ทำเป็นรูปวงกลมใหญ่
2. ผู้กำกับลูกเสือสำรอง อยู่กลางวงกลม มีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลม หลังผู้กำกับ
3. หมวกที่ติดดาวดวงที่ 1 แล้ว อยู่ที่ผู้กำกับ
4. ผู้กำกับประกาศให้กองรู้ว่าจะกระทำพิธีประดับดาวดวงที่ 1
5. ผู้กำกับเรียกลูกเสือที่จะได้ดาวดวงที่ 1 มายืนหน้าผู้กำกับ (ซึ่งขณะนั้นต่างก็ยังไม่อยู่ใน

หมู่ของตน

6. ผู้กำกับอธิบายความหมายของดาวดวงที่ 1 ให้ลูกเสือที่จะได้รับทราบแล้วอบรมสั่งสอน
7. ผู้กำกับมอบหมวกให้ลูกเสือ ลูกเสือรับไปสวมเอง แล้วทำวันทยหัตถ์ผู้กำกับ
8. ผู้กำกับแสดงความยินดี ด้วยการสัมผัสมือกับลูกเสือ
9. ลูกเสือที่ได้รับ ทำกลับหลังหัน วิ่งเข้าประจำหมู่ของตน
10. ลูกเสือในหมู่ของตน (เฉพาะในหมู่ที่ลูกเสือได้รับดาวเท่านั้น) ต่างก็มาแสดงความยินดี

ด้วยการสัมผัสมือ เสร็จพิธี (ไม่มีแกรนด์ฮาวล์)

พิธีประดับดาวดวงที่ 2

เมื่อลูกเสือสำรองสอบได้วิชาดวงดาวที่ 2 ครบแล้ว ให้ทำพิธีประดับดาวดวงที่ 2 โดยให้ปฏิบัติดังนี้

1. กองลูกเสือสำรองทำเป็นรูปวงกลมใหญ่

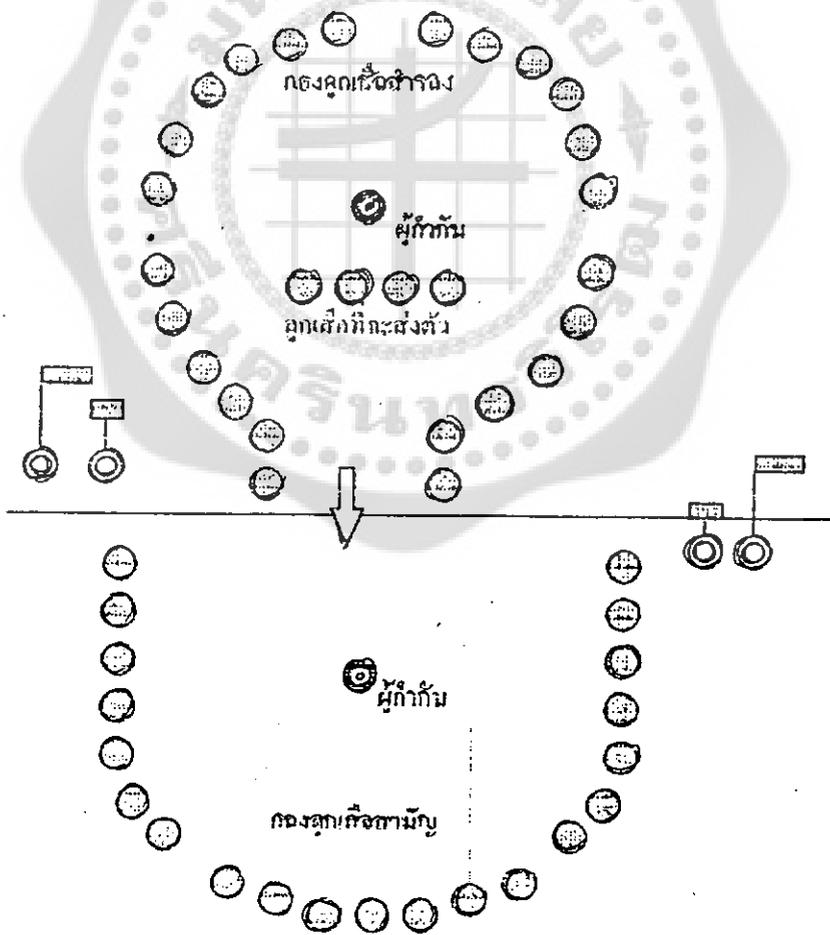
2. ผู้กำกับลูกเสือสำรองอยู่กลางวงกลม มีรองผู้กำกับยืนอยู่นอกวงกลม หลังผู้กำกับ
3. หมวกที่ติดดาวดวงที่ 2 แล้ว อยู่ที่ผู้กำกับ
4. ลูกเสือที่จะได้รับดาวดวงที่ 2 มายืนอยู่หน้าผู้กำกับในแถววงกลม (แม้จะมีอยู่หลายหมู่หลายคน ก็ให้มายืนอยู่รวมกันหน้าผู้กำกับ)
5. ผู้กำกับอธิบายความหมายของดาวดวงที่ 2 ให้ลูกเสือที่จะได้รับทราบแล้วอบรมสังฆอน
6. ผู้กำกับสั่งให้ลูกเสือที่จะได้รับ ทบทวนคำปฏิญาณอีกครั้งหนึ่ง โดยสั่งว่า“เพื่อเป็นที่แน่ใจว่า เจ้ายังจำคำปฏิญาณของเจ้าได้ ขอให้เจ้าทบทวนคำปฏิญาณอีกครั้งหนึ่ง” และลูกเสือที่จะได้รับ ก็กล่าวคำปฏิญาณ
7. ผู้กำกับมอบหมวกให้ลูกเสือ ลูกเสือนำไปสวมเอง แล้วทำวันทยหัตถ์ผู้กำกับ
8. ผู้กำกับแสดงความยินดี ด้วยการสัมผัสมือกับลูกเสือ
9. ลูกเสือที่ได้รับดาวดวงที่ 2 ทำกลับหลังหัน วิ่งเข้าที่ของตน (คือวงกลมหน้าผู้กำกับไม่ไข่มุขของตน)
10. กองลูกเสือแสดงความยินดี ด้วยการทำแกรนด์ฮาวล์ ลูกเสือที่ได้รับดาวดวงที่ 2 เป็นผู้ร้อง “จงทำดี-จงทำดี-จงทำดี” (ถ้ามีหลายคน ก็ให้ร้องพร้อมกันทั้งหมด)

พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ

พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ ให้ปฏิบัติดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509, 2538 : 76 - 77)

1. กองลูกเสือสำรองทำรูปวงกลมใหญ่ กองลูกเสือสามัญทำรูปเกือบม้า
2. ระหว่างกองทั้งสองมีการแบ่งเขตแดน (อาจจะใช้เชือก ไม้พลอง หรือโรยปูนขาวไว้ก็ได้)
3. กองลูกเสือทั้งสองมีธงประจำกองและป้ายคำขวัญของตน และอยู่ในแดนของตนให้รองผู้กำกับเป็นคนถือไว้
4. กองลูกเสือสำรองทำแกรนด์ฮาวล์
5. อธิบายความหมายของการจะทำพิธีส่งลูกเสือสำรองให้กองทราบ
6. ผู้กำกับลูกเสือสำรองเรียกลูกเสือที่จะส่งออกมายืนหน้าผู้กำกับ แล้วอบรมสังฆอนในการที่จะจากไป แล้วให้ทวนคำปฏิญาณอีกครั้งหนึ่ง โดยสั่งว่า “เพื่อเป็นที่แน่ใจว่าเจ้ายังจำคำปฏิญาณของเจ้าได้ ขอให้เจ้าทบทวนคำปฏิญาณอีกครั้งหนึ่ง” แล้วลูกเสือกก็กล่าวคำปฏิญาณ

7. ลูกเสือกลับหลังหัน ไปรำลากลูกเสือเฉพาะในหมู่ของตน โดยการสัมผัสมือแล้วกลับมา
ยืนอยู่หน้าผู้กำกับ กองลูกเสือสำรองไซโยให้แก่เขาสามครั้ง
8. ผู้กำกับลูกเสือสำรองสั่งเปิดทางเพื่อนำลูกเสือออกไปหาผู้กำกับลูกเสือสามัญที่เส้นกัน
แดน
9. ผู้กำกับลูกเสือจะแนะนำ และฝากฝังลูกเสือสำรองกับผู้กำกับลูกเสือสามัญ แล้วนำ
ลูกเสือสำรองข้ามแดนไป (ถ้าหากลูกเสือสำรองผู้ใดได้รับเครื่องหมายเสือเผ่นก็ให้กระโดดข้าม)
10. ผู้กำกับลูกเสือสามัญนำลูกเสือสำรองผู้นั้น ไปแนะนำให้รู้จักนายหมู่ของหมู่ที่ลูกเสือจะ
เข้าไปอยู่
11. นายหมู่ลูกเสือสามัญแนะนำ ให้ลูกเสือสำรองรู้จักกับลูกเสือสามัญในหมู่ที่ตนเข้าไปอยู่
นั้น
12. พิธีเสร็จด้วยการเปล่งเสียงร้องของลูกเสือสามัญ หรือ ไซโยสามครั้ง

ภาพประกอบที่ 31 พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ

พิธีการลูกเสือสามัญ

พิธีเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่)

พิธีเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ปฏิบัติดังต่อไปนี้ (เปิด - ชักธงขึ้น - สวดมนต์ - สงบนิ่ง - ตรวจ - แยก) (เล่มเดิม : 78-82)

1. เปิด ผู้กำกับยืนอยู่หน้าเสาธง ห่างจากเสาธงพอสมควร (ประมาณ 3 ก้าว) เรียก ลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม ลูกเสือทุกคนรีบวิ่งมาเข้าแถวเป็นรูปครึ่งวงกลมทุกคนอยู่ในท่าจัดแถว ผู้กำกับสั่ง “นิ่ง” และสั่ง “กอง , ตามระเบียบพัก” ผู้กำกับสั่ง “กอง , ตรง หมู่บริการชักธงชาติ” นายหมู่และรองนายหมู่บริการฝากพลองหรือไม้ง่ามไว้กับคนถัดไป และวิ่งออกมาขึ้นตรงหน้าเสาธง ให้ปฏิบัติดังเช่นการชักธงพิธีเปิดประชุมกองลูกเสือสำรองแต่ลูกเสือสามัญ , ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ , มีอาวุธพลองหรือไม้ง่ามก็ให้เปลี่ยนคำสั่ง “แพ็ค-ตรง” เป็น “กอง-วันทยาอาวุธ” เมื่อชักธงขึ้นสู่ยอดเสาเสร็จเรียบร้อย ผู้กำกับสั่ง “เรียบ , อาวุธ” แทนคำว่า “มีดลอง”

2. สวดมนต์ เมื่อเรียบอาวุธแล้วทุกคนอยู่ในท่าตรงแล้วถอดหมวกเตรียมตัวสวดมนต์หมู่บริการนำสวดมนต์ ในกรณีที่ลูกเสือมีพลองหรือไม้ง่าม ให้ยกพลองหรือไม้ง่ามมาวางไว้กึ่งกลางระหว่างเท้าทั้งสอง พลองหรือไม้ง่าม ส่วนบนพิงแขนซ้ายซึ่งงอเป็นมุมฉากอรบอยู่แล้ว

3. สงบนิ่ง เมื่อสวดมนต์จบแล้วทุกคนสงบนิ่ง

4. ตรวจ การตรวจให้ปฏิบัติดังเช่นการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

ในกรณีที่ลูกเสือมีพลองหรือไม้ง่ามให้นายหมู่สั่งทำวันทยาอาวุธ แล้วนายหมู่ก้าวออกมาข้างหน้า 1 ก้าว เมื่อรายงานว่า “หมู่...พร้อมที่จะรับการตรวจแล้ว” ให้ถอยหลังเข้าที่แล้วสั่ง “เรียบอาวุธ” และลูกเสือทุกคนยังคงอยู่ในท่าตรง เสร็จจากตรวจแล้วให้นายหมู่สั่ง “วันทยาอาวุธ” อีกครั้งและ “เรียบอาวุธ” จากนั้นให้นายหมู่สั่งพัก

5. แยก ผู้กำกับ “กอง , ตรง” “กอง , แยก” ลูกเสือทุกคนทำขวาหัน แล้วแยกย้ายกันไป

พิธีปิดการประชุมกองลูกเสือสามัญ (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่) ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(ปิด - นัดหมาย - ตรวจเครื่องแต่งกาย - ชักธงลง - เลิก)

1. ปิด ผู้กำกับยืนตรงหน้าเสาธง ห่างจากเสาธงประมาณ 3 ก้าว ผู้กำกับเรียกแถวสั่ง “กอง” พร้อมกับใช้สัญญาณมือ เรียกแถวครึ่งวงกลม ลูกเสือทุกคนรีบวิ่งมาเข้าแถวครึ่งวงกลม ทุกคนอยู่ในท่าจัดแถว ผู้กำกับสั่ง “นิ่ง” และสั่ง “ตามระเบียบ , พัก”

2. ผู้กำกับนัดหมาย เกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องเตรียม อุปกรณ์ในการฝึกอบรมครั้งต่อไป

3. การตรวจเครื่องแต่งกาย การตรวจในพิธีปิดประชุมกองนั้นให้ตรวจเพียงอย่างเดียว คือ ตรวจเครื่องแต่งกาย เพราะหากลูกเสือเดินทางกลับบ้าน และแต่งตัวไม่เรียบร้อยอาจเป็นแนวทางให้ กิจกรรมลูกเสือเสื่อมเสียเกียรติได้ เมื่อผู้ตรวจตรวจเสร็จแล้ว รายงานให้ผู้กำกับทราบ (ให้ปฏิบัติดัง เช่นการตรวจในการเปิดการประชุมกองลูกเสือสำรอง)

4. ชักธงลง ผู้กำกับสั่ง “กอง , ตรง” “หมู่บริการชักธงชาติลง” นายหมู่และรองนายหมู่ บริการฝากพลองหรือไม้ง่ามคนถัดไป และวิ่งออกมายืนตรงหน้าเสาธง แก้เชือกธง ผู้กำกับสั่ง “กอง , วันทยา-วุธ” ลูกเสือทุกคนทำวันทยาวุธ ผู้กำกับทำวันทยหัตถ์ เมื่อเสร็จเรียบร้อย ผู้กำกับสั่ง “เรียบ-อาวุธ”

5. เลิก ลูกเสือทุกคนเมื่อเรียบอาวุธแล้วก็ยืนอยู่ในท่าตรง ผู้กำกับสั่ง “กอง , เลิก” ลูกเสือทั้งหมดทำวันทยาวุธและเรียบอาวุธ ขวามันพร้อมกัน เดินออกนอกแถว เป็นอันเสร็จพิธี

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญ

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือหรือเรียกว่า พิธีปฏิญาณตนนั้นให้เป็นหน้าที่ของกองลูกเสือต่าง กอง ต่างจัดและให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. จัดลูกเสือเก่า (คือ ลูกเสือที่ได้ปฏิญาณตนแล้ว) อย่างน้อย 6 คน เป็นผู้แทนคณะลูกเสือ แห่งชาติ เข้าแถวหน้ากระดานและลูกเสือใหม่ (คือ ลูกเสือที่จะปฏิญาณตน) เข้าแถวหน้ากระดาน เหมือนกัน อยู่หลังลูกเสือเก่า (ลูกเสือเก่าและลูกเสือใหม่มีพลอง)

2. ผู้กำกับยืนอยู่หน้าแถว มีรองผู้กำกับยืนอยู่ด้านขวามือของผู้กำกับ เพื่อรับฝากพลองกับ หมวกของลูกเสือใหม่

3. ผู้กำกับเรียกลูกเสือใหม่ (สมมุติว่าลูกเสือใหม่ชื่อนายแดง รักไทย) เคยเป็นลูกเสือ สำรองมาก่อนก็ให้เรียกว่า “ลูกเสือแดง รักไทย” นายหมู่ที่อยู่หัวแถวลูกเสือผู้นั้นก้าวออกมาข้าง หน้า 1 ก้าว ทำวันทยาวุธ พร้อมกับขานว่า “มาแล้ว” และให้นายหมู่เรียกชื่อซ้ำอีกว่า “นายแดง รักไทย” ขานรับว่า “อยู่” แล้ววิ่งออกมามอบพลองกับหมวกไว้ที่รองผู้กำกับ (เวลาที่วิ่ง ให้วิ่งไปที่ ด้านซ้ายของแถว) แล้วไปยืนหน้าผู้กำกับเป็นแถวหน้ากระดานทีละคนจนหมดหมู่ (ครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ ควรเกิน 8 คน) เมื่อหมดคนในหมู่แล้วให้นายหมู่วิ่งไปอยู่หัวแถว

4. ผู้กำกับเริ่มทำการสอบถามดังนี้:

ผู้กำกับ “เจ้าเข้าใจหรือไม่ว่า คำมั่นสัญญาของเจ้าคืออะไร”

ลูกเสือใหม่ “ข้าเข้าใจว่า คือ ข้าสัญญาว่าจะทำอะไรแล้ว ต้องทำเหมือนปากพูดทุกอย่าง”

ผู้กำกับ “ถ้าเช่นนั้นจะให้เชื่อได้หรือไม่ว่า”
 “ข้อ 1 เจ้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”
 “ข้อ 2 เจ้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ”
 “ข้อ 3 เจ้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ”

ลูกเสือใหม่ แสดงรหัส
 “ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า”
 “ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”
 “ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ”
 “ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ”

(ขณะที่ลูกเสือใหม่กล่าวคำปฏิญาณนี้ ลูกเสือเก่าและลูกเสือใหม่ที่ได้ปฏิญาณตนแล้ว ให้ยกพลองมาวางไว้กึ่งกลางระหว่างเท้าทั้งสอง พลองส่วนบนพียงแขนซ้าย ซึ่งงอเป็นมุมฉากรองรับอยู่แล้ว แสดงรหัสผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และลูกเสือที่อยู่บริเวณนั้นแสดงรหัสด้วย ผู้กำกับกล่าวว่า “เจ้าจงรักษาคำมั่นสัญญาของเจ้าไว้ให้มันต่อไป บัดนี้ เจ้าได้เข้าเป็นลูกเสือสามัญ และเป็นสมาชิกผู้หนึ่งของคณะพี่น้องลูกเสือแห่งโลกอันยิ่งใหญ่”

5. เมื่อสิ้นคำผู้กำกับในข้อ 4 ให้รองผู้กำกับนำพลองและหมวกไปมอบให้ลูกเสือใหม่

6. เมื่อลูกเสือใหม่รับพลองและหมวกเรียบร้อยแล้ว นายหมู่สั่งว่า “ลูกเสือใหม่ กลับหลังหัน” ลูกเสือใหม่รวมทั้งนายหมู่ทำกลับหลังหัน แล้วนายหมู่สั่งต่อลูกเสือใหม่ “ทำความเคารพ” ลูกเสือเก่า “วันทยาอวูธ” ทั้งลูกเสือใหม่และลูกเสือเก่า ทำวันทยาอวูธพร้อมกัน นายหมู่สั่ง “เรียบ-อาวูธ” เมื่อทุกคนเรียบอาวูธด้วย

7. ผู้กำกับสั่งว่า “ลูกเสือใหม่” เข้าประจำหมู่ ให้วิ่งเข้าประจำที่ (ที่เดิม)

8. เมื่อทุกคนได้ทำพิธีปฏิญาณตนหมดแล้ว ผู้กำกับจัดให้แถวหันหน้าไปทาง กรุงเทพมหานคร ถ้าอยู่ในกรุงเทพพระมหานคร ให้หันหน้าไปทางพระบรมมหาราชวัง ผู้กำกับวิ่งไปอยู่หน้าแถว แล้วสั่งว่า “ลูกเสือ” ถวายความเคารพแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “วันทยา-อวูธ” ลูกเสือทุกคนทำวันทยาอวูธ ผู้กำกับกล่าวว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระเจริญ” ให้ลูกเสือทุกคนในที่นั้นรับ “ไชโย” พร้อมกัน 3 ครั้ง แล้วจึงสั่ง “เรียบอาวูธ” และสั่งแถวลูกเสือกลับที่เดิม แล้วจึงสั่งเลิกแถว

หมายเหตุ ไม้พลองให้มีลักษณะกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร ยาว 150 เซนติเมตร ได้หัวพลองลงมา 20 เซนติเมตร ให้เจาะรูร้อยเชือก สำหรับรวมกระโจมได้ ได้รูเจาะร้อยเชือกลงมา 5 เซนติเมตร ให้ขีดหมายเป็นเครื่องวัด ตามมาตราเมตริก ให้อ่านทุกเซนติเมตร จนถึง 75 เซนติเมตร (เล่มเดิม : 79 - 82)

พิธีส่งลูกเสือสามัญไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

พิธีส่งลูกเสือสามัญไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

จัดลูกเสือให้เข้าแถวรูปครึ่งวงกลม 2 วง คือ ลูกเสือสามัญวงหนึ่ง และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกวงหนึ่ง หันหน้าเข้าหากัน ระยะห่างกันพอสมควร ตรงกลางระหว่างแดนทั้งสองนั้น จะมีกลุ่มผู้กำกับลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือสามัญ และผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ยืนอยู่ ถ้าไม่มีผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จะให้รองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่แทนก็ได้ และมีนายหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะรับตัวลูกเสือใหม่ยืนอยู่ด้วย ในการนี้จะจัดให้มีธงประจำกองลูกเสือสามัญ และธงประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อยู่ทางแดนของตนด้วยก็ได้ ผู้กำกับลูกเสือสามัญนำลูกเสือที่จะมอบตัวให้เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มายืนตรงหน้าผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แล้วกล่าวว่า “ข้าพเจ้า.....(ออกนามลูกเสือ) ซึ่งได้เป็นลูกเสือสามัญหลายปีแล้ว มามอบให้อยู่ในกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ท่านจะรับไว้ได้หรือไม่”

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตอบว่า

“ข้าพร้อมที่จะรับ.....(ออกนามลูกเสือ) ไว้ในกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่” แล้วหันไปพูดกับลูกเสือใหม่ว่า

“ขณะนี้ เจ้ามีอายุจะเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่แล้ว เจ้าเต็มใจที่จะเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในกองของเราหรือ”

ลูกเสือใหม่ “ข้าเต็มใจ”

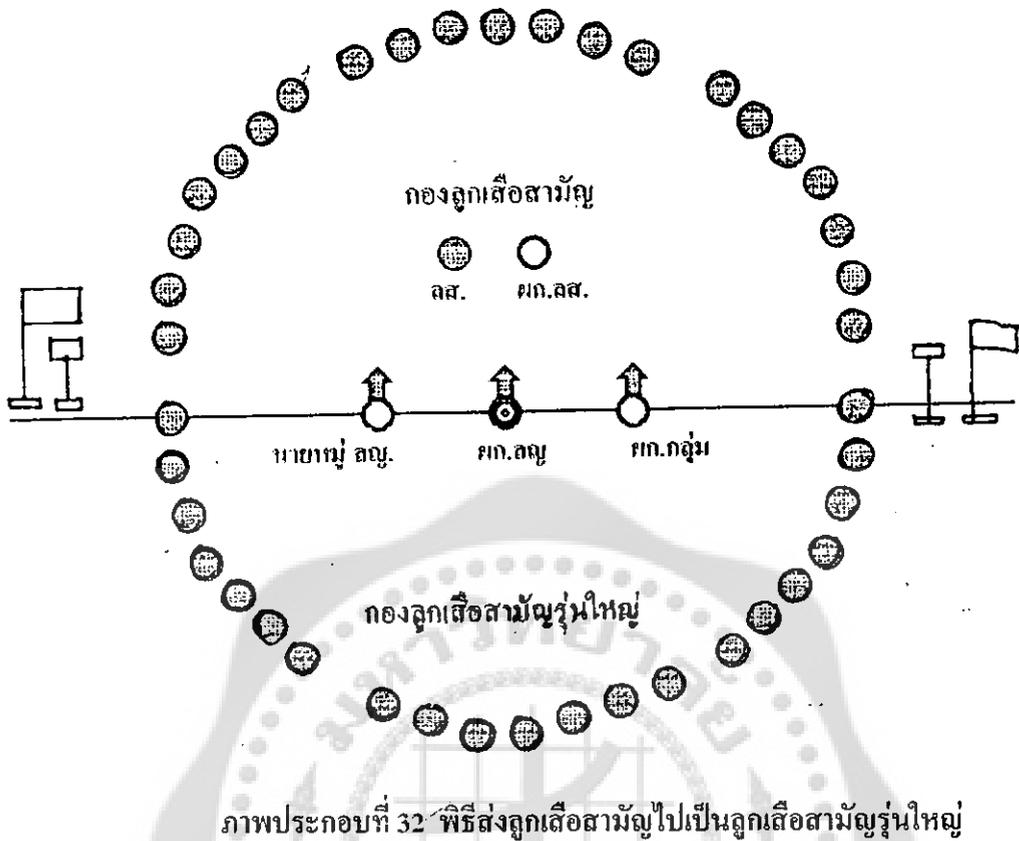
ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือพูดกับลูกเสือใหม่

“การที่เจ้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่นั้น เจ้ามีหน้าที่สำคัญอีกชั้นหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติคือไปเข้าได้เห็นผลงานอันดี ที่เจ้าไปปฏิบัติมาแล้วและภูมิใจ ที่จะได้เห็นความสำเร็จของเจ้า ในกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในอนาคต”

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ พูดกับลูกเสือใหม่

“ในนามของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ข้ายินดีรับเจ้าเข้าไว้ในกองของเรา”

กล่าวแล้วสัมผัสมือกับลูกเสือใหม่ แล้วนำไปมอบตัวกับนายหมู่ นายหมู่ นำลูกเสือใหม่ไปยังหมู่ของตน(เล่มเดิม : 82 - 83)

ภาพประกอบที่ 32 พิธีส่งลูกเสือสามัญไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

พิธีการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้ (เล่มเดิม : 83 - 85) กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จัดแถวเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ยืนอยู่ในครึ่งวงกลม ส่วนลูกเสือใหม่ยืนอยู่นอกครึ่งวงกลม หลังหันของคนที่จะเข้าไปอยู่ ครั้นแล้วผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เรียกลูกเสือใหม่เข้ามาขึ้นตรงหน้าผู้กำกับแล้วถามว่า “.....(ออกชื่อลูกเสือใหม่)....เต็มใจที่จะปฏิบัติตามคุณเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือ”

ลูกเสือใหม่ “ข้าเต็มใจ”

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “เจ้าเข้าใจหรือไม่ว่า การที่เข้ามาเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จะต้องปฏิบัติตน ให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือรุ่นน้อง ในกลุ่มลูกเสือของเรา ต้องแสดงให้เห็นความก้าวหน้าในชีวิตลูกเสือของเจ้า และต้องปฏิบัติตามกฎ และคำปฏิญาณของลูกเสือ ทุกเมื่อ”

ลูกเสือใหม่ “ข้าทราบและปฏิบัติได้”

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “เจ้าพร้อมที่จะยืนยัน และปฏิบัติตามคำปฏิญาณแล้วหรือ”

ลูกเสือใหม่ “ข้าพร้อมแล้ว”

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “เจ้าเข้าใจหรือไม่ว่า การที่เข้ามาเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จะต้องปฏิบัติตน ให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือรุ่นน้อง ในกลุ่มลูกเสือของเรา ต้องแสดงให้เห็นความก้าวหน้าในชีวิตลูกเสือของเจ้า และต้องปฏิบัติตามกฎ และคำปฏิญาณของลูกเสือ ทุกเมื่อ”

ลูกเสือใหม่ “ข้าทราบและปฏิบัติได้”

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “เจ้าพร้อมที่จะยืนยัน และปฏิบัติตามคำปฏิญาณแล้วหรือ”

ลูกเสือใหม่ “ข้าพร้อมแล้ว”

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “ขอให้เจ้าทบทวนคำปฏิญาณอีกครั้งหนึ่ง”

ลูกเสือใหม่ “ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า”

“ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”

“ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ”

“ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ”

(ลูกเสือทุกคนที่อยู่ในพิธี ต้องแสดงรหัสของลูกเสือ และจะเอามือลงต่อเมื่อลูกเสือกล่าวจบ)

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “ข้าเชื่อในเกียรติของเจ้าว่า เจ้าจะปฏิบัติตามคำสัญญาที่เจ้าได้กล่าวไว้”

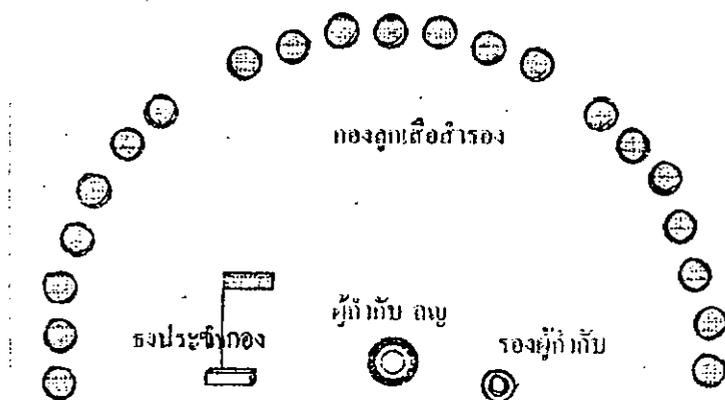
ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตัดสินใจให้กับลูกเสือใหม่แล้วกล่าวว่า

“บัดนี้เจ้าได้เข้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และเป็นสมาชิกผู้หนึ่งของคณะพี่น้องลูกเสือแห่งโลกอันยิ่งใหญ่แล้ว ขอให้เจ้าปฏิบัติหน้าที่ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และมีความสุขความเจริญตลอดกาลนาน”

(ในโอกาสนี้ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อาจมอบบัตรประจำตัวหรือเครื่องหมายอื่น ๆ ผู้กำกับลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จะแสดงความยินดีต่อลูกเสือใหม่ด้วยก็ได้)

ลูกเสือใหม่กลับหลังหันไปแสดงความเคารพ ต่อกองลูกเสือด้วยท่าวันทยหัตถ์ แล้วกลับเข้าประจำหมู่ของตน)

หมายเหตุ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ให้ใช้ไม้จิ้มฟันแทนไม้พลอง

ภาพประกอบที่ 33 พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

พิธีส่งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญ

พิธีส่งตัวลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นลูกเสือวิสามัญ เป็นพิธีการเมื่อลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีอายุที่จะเป็นลูกเสือวิสามัญได้แล้ว

พิธีนี้ไม่จำเป็นเสมอไปที่จะให้กองลูกเสือวิสามัญมาร่วมพิธีทั้งกอง แต่ก็ควรมีลูกเสือวิสามัญบ้าง ส่วนสำคัญนั้นประกอบด้วยพี่เลี้ยง 2 คน กับผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ

กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จัดเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ยืนกลาง ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ และพี่เลี้ยง 2 คนยืนหลัง ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หันหน้าเข้าสู่กองลูกเสือ

ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “.....(ออกชื่อลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่) ได้เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มา.....ปี และปัจจุบันนี้โตพอที่จะเป็นลูกเสือวิสามัญได้แล้ว ข้าขอเสนอให้เป็นผู้สมัครใหม่ และข้าหวังว่าท่านคงจะรับไว้เป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญ”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญพูดกับผู้สมัครใหม่ “เจ้าเต็มใจจะฝึกอบรมในกองลูกเสือวิสามัญหรือ”

ผู้สมัครใหม่ “ข้าเต็มใจ”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ “ถ้าเช่นนั้นกองลูกเสือวิสามัญก็เต็มใจที่จะรับเจ้าเข้าไว้”

ผู้กำกับกลุ่มพูดกับผู้สมัครใหม่ “ในฐานะที่ข้าเป็นผู้นำของกลุ่ม ข้ามีความยินดีที่เจ้าจะได้ก้าวหน้าต่อไป และขอให้เจ้าจงสำเร็จในกิจการลูกเสือวิสามัญ”

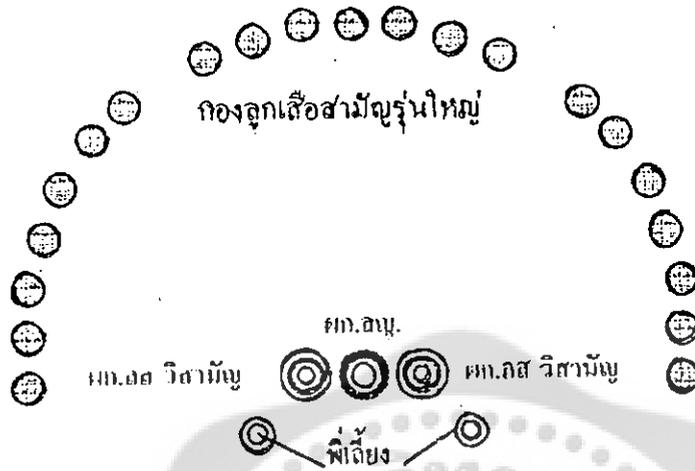
ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ “ข้าขอมอบแถบที่ใหญ่ สีเหลืองและสีเขียวให้แก่เจ้า ซึ่งเป็นแถบแทนลูกเสือสำรองและลูกเสือสามัญในกระบวนการลูกเสือ ส่วนแถบสีแดงแทนลูกเสือวิสามัญ ยังไม่ได้มอบให้ ทั้งนี้เป็นเรื่องเตือนใจว่าต่อไปนี้เจ้าจะต้องเตรียมตัว เพื่อเข้าเป็นสมาชิกอันสมบูรณ์ในกองลูกเสือวิสามัญ ซึ่งในขณะนี้ข้าเชื่อว่าพี่เลี้ยงของเจ้า จะได้ช่วยให้เจ้าได้สำเร็จผลในความปรารถนาของเจ้า

(พี่เลี้ยงสัมผัสมือกับผู้สมัครใหม่)

หมายเหตุ พี่เลี้ยงก้าวออกมาสัมผัสมือกับผู้สมัครใหม่ แล้วเข้าไปยืนแถวเดียวกับผู้สมัครใหม่ โดยอยู่ทางขวา 1 คน ทางซ้าย 1 คน ถ้ามีผู้สมัครใหม่หลายคน ก็เข้าไปยืนหัวแถว 1 คน ห้ายแถว 1 คน หันหน้าไปทางเดียวกับผู้สมัครใหม่

ผู้สมัครใหม่พร้อมกับพี่เลี้ยงทั้ง 2 คนกลับหลังหัน หันหน้าสู่กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และทำความเคารพด้วยท่าวันทยหัตถ์ กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แสดงการเคารพตอบพร้อมกับเปล่งเสียงแสดงความยินดี (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, มปป. : 37-38)

พิธีส่งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญ

ภาพประกอบที่ 34 พิธีส่งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นเตรียมลูกเสือวิสามัญ

พิธีการลูกเสือวิสามัญ

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ

พิธีเข้าประจำกองลูกเสือวิสามัญ ปฏิบัติดังนี้

ให้นำเตรียมลูกเสือวิสามัญในเครื่องแบบ มายืนอยู่ข้างหน้ากองลูกเสือวิสามัญ และอยู่ระหว่างพี่เลี้ยง 2 คน มีโต๊ะพิธีซึ่งปูด้วยธงชาติ ผู้กำกับยืนด้านหนึ่งของโต๊ะพิธี หันหน้าเข้าหาลูกเสือ ที่จะเข้าประจำกองแล้วเรียกชื่อผู้ที่จะเข้าพิธี และถามดังนี้

ผู้กำกับเรียกชื่อผู้สมัคร “เจ้ามาที่นี่เพื่อจะเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญ ในคณะพี่น้องลูกเสือแห่งโลกอันยิ่งใหญ่หรือ”

ผู้สมัคร “ครับ”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ “ถึงแม้ว่าเจ้าจะมีข้อยุ่งยากมาแล้วในอดีต แต่บัดนี้ เจ้าก็ได้ตั้งใจที่จะทำให้ดีที่สุด เพื่อเป็นผู้มีเกียรติ มีสัจจะ มีความซื่อตรงในการทำงานทั้งปวง พร้อมทั้งจะปฏิบัติชอบด้วย กาย วาจา ใจ ใช่หรือไม่”

ผู้สมัคร “ใช่ครับ”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ “เจ้าได้คิดรอบคอบดีแล้วหรือว่า เจ้าพร้อมที่จะเข้าเป็นลูกเสือวิสามัญ”

ผู้สมัคร “ข้าได้คิดรอบคอบคิดแล้ว”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ “เจ้าเข้าใจหรือไม่ว่าคำว่า “บริการ” นั้นหมายความว่าตลอดเวลาเจ้าจะต้องมีใจหนักแน่นต่อผู้อื่นทุกคนและเจ้าจะทำดีที่สุดเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ถึงแม้ว่าการช่วยเหลือนั้นไม่สะดวกหรือไม่เป็นที่พอใจ หรือไม่เป็นที่ปลอดภัยแก่ตนเอง และเจ้าจะไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ในทางให้บริการนั้น”

ผู้สมัคร “ข้าเข้าใจดีแล้ว”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ “เจ้าเข้าใจหรือไม่ว่า การที่เจ้าจะเป็นลูกเสือวิสามัญนั้น เจ้ากำลังจะร่วมอยู่ในคณะลูกเสือ ที่ต้องการจะช่วยเหลือเจ้า ให้สามารถปฏิบัติตามอุดมคติของเจ้า และข้าขอให้เจ้าปฏิบัติตามข้อบังคับ และคติพจน์ของเรา ในเรื่องการให้บริการแก่ผู้อื่น”

ผู้สมัคร “ข้าเข้าใจดีแล้ว”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ “ถ้าเช่นนั้นขอให้เจ้ากล่าวคำปฏิญาณและฟังเข้าใจไว้ด้วยว่า เจ้าแปลความหมายของคำปฏิญาณนี้ ไม่ใช่อย่างเด็ก แต่จะเปลอย่างผู้ใหญ่”

ผู้สมัคร “ก้าวออกมาข้างหน้า เอามือซ้ายจับธง มือขวาแสดงรหัสลูกเสือ ทุกคนในกองทุกคนแสดงรหัส”

ลูกเสือในกองลูกเสือทุกคนแสดงรหัส

ผู้สมัคร “ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า”

ลูกเสือใหม่ “ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า”

“ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”

“ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ”

“ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ จับมือลูกเสือวิสามัญใหม่ด้วยมือซ้ายและกล่าวว่า “ข้า ฯ เชื่อแล้วว่า ด้วยเกียรติของเจ้า เจ้าจะปฏิบัติตามคำปฏิญาณที่เจ้าให้ไว้แล้ว”

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ดึงแถบไหล่แก่ลูกเสือวิสามัญ และมอบเครื่องหมายให้ และกล่าวว่า “แถบที่ไหล่นี้มีสามสีคือ สีเหลือง สีเขียว และสีแดง สีเหล่านี้เป็นสีของลูกเสือทั้งสามประเภทที่อยู่ในวงพี่น้องลูกเสือ ข้าขอต้อนรับเจ้ามาอยู่ด้วย ขอให้สีทั้งสามนี้จงเป็นเครื่องเตือนใจ ให้เจ้าระลึกถึงหน้าที่ของเจ้าที่มีอยู่ ต่อลูกเสือรุ่นน้อง และขอให้เจ้าระลึกถึงความรับผิดชอบของเจ้า ในฐานะที่เป็นลูกเสือวิสามัญ ในการที่จะบำเพ็ญตนให้ดีที่สุด เพื่อที่จะเป็นตัวอย่างแก่ลูกเสือรุ่นน้องต่อไป”

ครั้นแล้วให้กองลูกเสือวิสามัญ ก้าวเข้ามาล้อมรอบลูกเสือวิสามัญรุ่นใหญ่ จับมือแล้วกล่าวว่า คำต้อนรับ

หมายเหตุ ลูกเสือวิสามัญใช้ไม่งามเช่นเดียวกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และมีชื่อเป็นหมู่สัตว์ เช่นเดียวกับสามัญ ส่วนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีชื่อหมู่เป็นบุคคลสำคัญของประเทศ หรือของโลก ของไทยเราใช้บุคคลสำคัญของประเทศ (เล่มเดิม : 123-125)

สรุป ในขบวนการของกิจกรรมลูกเสือ สิ่งที่สร้างคุณค่าอย่างลึกซึ้งต่อลูกเสือสามารถสร้าง ศรัทธา ให้เกิดความเชื่อมั่นในคุณประโยชน์ที่จะได้รับคือพิธีการลูกเสือ ซึ่งลูกเสือแต่ละประเภทจะมีพิธีการต่างกันไป และอาจเหมือนกันในพิธีการบางอย่าง ในพิธีการจะมีสิ่งสำคัญในการปฏิบัติ ของลูกเสืออันจะนำไปสู่ความเป็นลูกเสือที่ดี อาทิ การแต่งเครื่องแบบ ระเบียบแถว คำปฏิญาณ การ ทำความเคารพ เช่น

พิธีการของลูกเสือสำรอง ประกอบด้วย

- การทำแกรนด์ฮาว์ล
- พิธีเปิด - ปิด การประชุมกอง
- พิธีประดับดาวดวงที่ 1 , 2 และ 3
- พิธีส่งลูกเสือสำรอง ไปเป็นลูกเสือสามัญ

พิธีการลูกเสือสามัญ

- พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญ
- พิธีเปิด - ปิด การประชุมกองลูกเสือสามัญ
- พิธีส่งลูกเสือสามัญไปเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

พิธีการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

- พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- พิธีส่งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปเป็นลูกเสือวิสามัญ

บทที่ 7

หลักสูตรลูกเสือ

ประเภทของลูกเสือ

กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมเยาวชนที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ โดยเริ่มการดำเนินการปลูกฝังการด้วยกิจกรรมลูกเสือให้กับเยาวชน ซึ่งได้ดำเนินการอย่างจริงจังในสถานศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้วิชาลูกเสือเป็นวิชาการอย่างหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับนักเรียนทั่วประเทศ ซึ่งคณะลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดประเภทของลูกเสือไว้ดังนี้คือ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509, 2538 : 2)

1. ลูกเสือสำรอง
2. ลูกเสือสามัญ
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
4. ลูกเสือวิสามัญ

ซึ่งลูกเสือแต่ละประเภทมีข้อกำหนดดังนี้คือ

1. ลูกเสือสำรอง มีอายุระหว่าง 8-11 ปี แบ่งการฝึกอบรมเป็น 3 ชั้น คือ ดาวดวงที่ 1 ดาวดวงที่ 2 และดาวดวงที่ 3 เพื่อเตรียมตัวเด็กไปเป็นลูกเสือสามัญ ในการเรียนและประกอบกิจกรรมลูกเสือสำรองแบ่งเป็นหมู่ ๆ ละ 4-6 คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย ลูกเสือสำรองแบ่งเป็นกอง ๆ ละ 2-6 หมู่ ลูกเสือสำรองตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป รวมกันเป็นกลุ่มเรียกว่า กลุ่มลูกเสือสำรอง

2. ลูกเสือสามัญ อายุระหว่าง 11-16 ปี แบ่งการฝึกอบรมเป็น 3 ชั้น คือ ลูกเสือตรี ลูกเสือโท ลูกเสือเอก เพื่อให้เด็กได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับวัย และเตรียมตัวเด็กไปเป็นลูกเสือวิสามัญ แบ่งเป็นหมู่ ๆ ละ 6-8 คน รวมทั้งนายหมู่ด้วย แบ่งเป็นกอง ๆ ละ 2-6 หมู่ และแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 กองขึ้นไป

3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อายุระหว่าง 15-18 ปี มีการฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ และเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือหลวง ในการทำกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และเพื่อเตรียมตัวเด็กไปเป็นลูกเสือวิสามัญ แบ่งเป็นหมู่ ๆ ละ 4-8 คน รวมทั้งนายหมู่และรองนายหมู่ด้วย แบ่งเป็นกอง ๆ ละ 2-6 หมู่ แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 กองขึ้นไป

4. ลูกเสือวิสามัญ อายุระหว่าง 16-25 ปี มีกิจกรรมฝึกอบรม และการให้บริการตามความเหมาะสมกับวัย และความสามารถเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ สร้างสรรค์สังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้ดีขึ้น ประเทศชาติมีความมั่นคง

หลักสูตรลูกเสือ

หลักสูตรลูกเสือ ได้กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เพื่อใช้ในโรงเรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ ได้นำหลักสูตรลูกเสือไปกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิชาบังคับในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ดังรายละเอียดดังนี้ (กรมพลศึกษา, คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาดและการควบคุมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา, มปป. : 4)

หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ได้วางแผนปฏิบัติของหลักสูตรวิชาลูกเสือ (เนตรนารีสำหรับนักเรียนหญิง) ให้เข้ากับชั้นเรียนดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรียนตามหลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1 และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 2 และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 3 และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือตรี-โท และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือเอก และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สายขยศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และ/หรือวิชาลูกเสือวิสามัญ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และ/หรือวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และ/หรือวิชาพิเศษลูกเสือ

วิสามัญ

หลักสูตรของกรมวิชาการ ที่กำหนดให้ลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับเลือก ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดตามชั้นเรียนดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรียนตามหลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 1 และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 2 และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 3 และเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสามัญ ระดับลูกเสือตรี-โทและเครื่องหมายวิชา

พิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสามัญ ระดับลูกเสือเอก และเครื่องหมายวิชาพิเศษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนตามหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เครื่องหมายลูกเสือโลก และ
เครื่องหมายวิชาพิเศษ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เครื่องหมายลูกเสือหลวง

หลักสูตรลูกเสือสำรอง

เนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวภาษา และผู้นำเพื่อ
ประโยชน์ ช่วยทำให้เยาวชนของชาติได้พัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี
มีความรับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญประโยชน์ มีทักษะ มีการพัฒนาตนเอง
อยู่เสมอ ในการที่จะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนโดยใช้
กระบวนการจัดกิจกรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงมีคำสั่ง ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2532 ให้ใช้
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา และกิจกรรมผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นกิจกรรมบังคับใน
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2524

จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความ
รับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศ
ชาติ จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถปฏิบัติ ตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
2. มีทักษะการสังเกต จดจำ การใช้มือ เครื่องมือ การแก้ปัญหา และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ
บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณะประโยชน์

4. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์ สนใจและพัฒนาเรื่องของธรรมชาติ

หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสำรอง

1. กิจกรรมลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4) ให้หมายความรวมถึง เนตรนารีสำรอง ซึ่ง
ใช้หลักสูตร และพิธีการเดียวกันกับลูกเสือ โดยกำหนดให้เป็นกิจกรรมบังคับ และใช้เวลาของกิจกรรม
สร้างนิสัยดังนี้(กรมวิชาการ, คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 (ลูกเสือ
สำรอง), 2533 : ๓)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ใช้เวลาชั้นละ 80 คาบต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ใช้เวลาชั้นละ 120 คาบต่อปี

2. ให้ทำการสอนกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดังนี้

- 2.1 เตรียมลูกเสือสำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 2.2 ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
- 2.3 ดาวดวงที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- 2.4 ดาวดวงที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. การแต่งกายในการฝึกภาคปฏิบัติหรืออยู่ค่ายพักแรมให้ลูกเสือใช้เครื่องแบบจำลอง(เครื่องแบบนักเรียนและผ้าผูกคอ ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง)

4. ในการเข้าร่วมกิจกรรมของลูกเสือควรเน้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดี ผู้กำกับอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ยึดหลักสูตรและวิธีการ ตามขบวนการของลูกเสือเป็นหลัก

5. ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบ และการมีวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

5.1 พิธีเปิด (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

5.2 เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง 2 อย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาเสมอไป

5.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐานโดยใช้ระบบหมู่ เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแลตรวจสอบ และให้คำแนะนำแก้ไข

5.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ เน้นเรื่องง่าย ๆ ให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเรื่องคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน ฯลฯ โดยไม่ต้องสรุป ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้เกิดแนวคิดเห็นของตนเอง

5.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก)

6. สำหรับวิชาลูกเสือให้ผู้กำกับปฏิบัติ ดังนี้

6.1 ทำการสอนวิชาพิเศษ โดยใช้เวลานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรม ตามปกติหรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเองทำการฝึกฝน ทักษะต่าง ๆ ของวิชาพิเศษ แล้วขอทำการสอบหรือส่งรายงาน ผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้นแก่ผู้กำกับเพื่อขอประดับเครื่องหมาย การสอบจะจัดให้มีขึ้นปีละกี่ครั้งก็ได้ โดยเน้นการปฏิบัติจริง เมื่อสอบผ่านแล้วให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

6.2 วิชาพิเศษลูกเสือใด ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติ ก็ให้นำไปบูรณาการรวม ทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้น ๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้ว มีสิทธิประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

6.3 ให้โรงเรียนผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ ตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การค้ำของครูสภา

6.4 สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือ ให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522

**โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสำรอง
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 กิจกรรมลูกเสือสำรอง**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนหลักสูตรเตรียมลูกเสือสำรอง

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
1	ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง	6
2	ความรู้เกี่ยวกับนิยายเรื่องแมกาลี	20
3-6	ระเบียบแถวเบื้องต้น	20
7	การทำความเคารพเป็นรายบุคคล	2
8	การจับมือซ้าย	2
9	การทำความเคารพเป็นหมู่	12
10	คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง	18
	รวม	80

(กรมวิชาการ, คู่มือจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 (ลูกเสือสำรอง), 2533 : 2)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสำรองหลักสูตรดาวดวงที่ 1

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
1-3	อนามัย	6
4	ความสามารถในเชิงทักษะ	12
5	การสำรวจ	10
6	การค้นหารัชมชาติ	4
7	ความปลอดภัย	6
8	บริการ	6

ตารางที่ 2 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสำรองหลักสูตรดาวดวงที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
9-12	ธงและประเทศต่าง ๆ	10
13	การฝีมือ	4
14	กิจกรรมกลางแจ้ง	4
15	การบันเทิง	4
16	การผูกเงื่อน	8
17	คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสำรอง	10
	รวม	84

(เล่มเดิม : 40)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 2

ตารางที่ 3 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสำรองหลักสูตรดาวดวงที่ 2

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
1-2	อนามัย	9
3	ความสามารถในเชิงทักษะ	15
4	การสำรวจ	6
5	การค้นหาธรรมชาติ	6
6	ความปลอดภัย	3
7	บริการ	9
8-10	ธงและประเทศต่าง ๆ	9
11	การฝีมือ	12
12	กิจกรรมกลางแจ้ง	12
13	การบันเทิง	12
14	การผูกเงื่อน	12
15	คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสำรอง	15
	รวม	120

(เล่มเดิม : 90)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 3

ตารางที่ 4 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสำรองหลักสูตรดาวดวงที่ 3

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
1	อนามัย	12
2	ความสามารถในเชิงทักษะ	12
3	การสำรวจ	6
4	การค้นหารธรรมชาติ	12
5	ความปลอดภัย	9
6	บริการ	12
7	ธงและประเทศต่าง ๆ	9
8	การฝีมือ	9
9	กิจกรรมกลางแจ้ง	6
10	การบันเทิง	9
11	การผูกเงื่อน	12
12	คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสำรอง	12
	รวม	120

(เล่มเดิม : 138)

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง มุ่งหมายที่จะให้การฝึกอบรมที่สูงขึ้น ในกิจกรรมทั้ง 12 เรื่อง ดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรลูกเสือสำรองสำหรับดาวดวงที่ 1-3 กับทั้งเพื่อให้ลูกเสือสำรอง มีโอกาสได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีได้กำหนดไว้ สำหรับดาวดวงที่ 1-3

เครื่องหมายวิชาพิเศษส่วนใหญ่ ซึ่งมีภาพอันเป็นสัญลักษณ์ แสดงถึงทักษะของแต่ละวิชา ประกอบด้วยพื้นสีแดง โดยเน้นเครื่องหมายวิชาพิเศษ ประเภทนักกรีฑา และนักว่ายน้ำมีข้อกำหนดต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น พื้นสีต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองขั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 : 77)

เครื่องหมายวิชาพิเศษ ประเภท นักจักรยานสองล้อและนักว่ายน้ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของลูกเสือสำรองนั้น ลูกเสือสำรองอาจสมัครเข้าทดสอบเมื่อไรก็ได้ ภายหลังจากที่ได้เข้าประจำกองเป็นลูกเสือสำรองโดยสมบูรณ์แล้ว นอกจากนั้นในระหว่างที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรดาวดวงที่ 1-3 แต่ละชั้น ลูกเสือสำรองอาจเลือกเรียนวิชาพิเศษใด ๆ ก็ได้ ชั้นละ 2 วิชา ส่วนลูกเสือสำรองที่ได้ดาวดวงที่ 3 แล้ว อาจเลือกเรียนวิชาพิเศษได้ทุกวิชา

1. จิตรกร
2. นักกรีฑา
3. นักอ่านหนังสือ
4. นักจักรยานสองล้อ
5. นักแสดงการบันเทิง
6. นักสำรวจ
7. นักปฐมพยาบาล
8. นักสารพัดช่าง
9. งานอดิเรก
10. การช่วยเหลืองานบ้าน
11. นักอ่านแผนที่
12. นักธรรมชาติศึกษา
13. นักถ่ายภาพ
14. นักว่ายน้ำ
15. ผู้ช่วยคนตกน้ำ
16. นักวิทยาศาสตร์
17. นักกีฬา
18. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตัวอย่าง

หนังสือขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง

กองลูกเสือโรงเรียน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง
เรียน ผู้จัดการร้านค้าขององค์การตำรวจสุภา

ด้วยกองลูกเสือโรงเรียน.....

มีความประสงค์จะขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ

ซื้อ.....	วิชา.....	จำนวน.....	อัน
ซื้อ.....	วิชา.....	จำนวน.....	อัน
ซื้อ.....	วิชา.....	จำนวน.....	อัน
ซื้อ.....	วิชา.....	จำนวน.....	อัน
ซื้อ.....	วิชา.....	จำนวน.....	อัน
ซื้อ.....	วิชา.....	จำนวน.....	อัน
ซื้อ.....	วิชา.....	จำนวน.....	อัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการให้ด้วย จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน

หรือ

ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ

ผู้กำกับลูกเสือ

หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญ

1. กิจกรรมลูกเสือสามัญ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6) ให้หมายความรวมถึงเนตรนาวิสามัญ ซึ่งใช้หลักสูตร และพิธีการเดียวกันกับลูกเสือ โดยกำหนดให้เป็นกิจกรรมบังคับ และใช้เวลาของกิจกรรมสร้างนิสัยชั้นละ 80 คาบต่อปี (กรมวิชาการ, คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (ลูกเสือสำรอง), 2533 : ฉ - 108)

2. ให้ทำการสอนกิจกรรมลูกเสือตรีและลูกเสือโท ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสอนกิจกรรมลูกเสือเอก ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. การแต่งกายในการฝึกภาคปฏิบัติหรืออยู่ค่ายพักแรม ให้ลูกเสือใช้เครื่องแบบจำลอง(เครื่องแบบนักเรียนและผ้าผูกคอ ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง)

4. การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือควรเน้นการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดี ผู้กำกับอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ยึดหลักสูตรและวิธีการตามขบวนการของลูกเสือเป็นหลัก

5. ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบและการมีวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

5.1 พิธีเปิด (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

5.2 เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เพื่อเป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นจะต้องสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาเสมอไป

5.3 การปฏิบัติกิจกรรมเน้นการปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้ระบบหมู่ เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

5.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเป็นเรื่องง่าย ๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเรื่องคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน ฯลฯ

5.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ชักธงลง เลิก)

6. สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือให้ผู้กำกับปฏิบัติดังนี้

6.1 ทำการสอนวิชาพิเศษ โดยใช้เวลานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรม ตามปกติ หรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเองทำการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ของวิชาพิเศษ แล้วขอทำการสอบหรือส่งรายงาน ผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้นแก่ผู้กำกับลูกเสือเพื่อขอประดับเครื่องหมายพิเศษ การสอบจะจัดให้มีขึ้นปีละกี่ครั้งก็ได้ โดยเน้นการปฏิบัติจริง เมื่อสอบผ่านแล้วให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

6.2 วิชาพิเศษลูกเสือใด มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติ ก็ให้นำไปบูรณาการรวม ทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้น ๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ได้ผ่านการสอบแล้วมีสิทธิประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

6.3 ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ ตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การค้ำของครูสภา

6.4 สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525

**โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญ
ระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญ หลักสูตรลูกเสือตรี

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
1-4	ความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ - ประวัติลอร์ด เบเคน โพเอลล์ - พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว - วิวัฒนาการของลูกเสือโลกและลูกเสือไทย - การทำความเคารพ การแสดงรหัส การจับมือ และคติพจน์ของลูกเสือ	3 3 3 3
5	คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	6
6	กิจกรรมกลางแจ้ง	6
7-9	ระเบียบแถว	12
	รวม	36

(กรมวิชาการ,คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6(ลูกเสือสามัญ) : 2)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 6 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญ หลักสูตรลูกเสือโท

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
10-12	การรู้จักดูแลตนเอง	9
13-17	การช่วยเหลือผู้อื่น	6
15-17	การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ	9
18-21	ทักษะในทางวิชาลูกเสือ	12
22	งานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ	3
23	คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	3
24	ระเบียบแถว	6
	รวม	48

(เล่มเดิม : 40)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 7 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญ หลักสูตรลูกเสือเอก

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
25-26	การพึ่งตนเอง	9
27	การบริหาร	6
28-30	การผจญภัย	12
31-36	วิชาการของลูกเสือ	35
37	ระเบียบแถว	14
	รวม	76

(เล่มเดิม : 106)

วิชาพิเศษลูกเสือสามัญ

ลูกเสือสามัญที่กำลังเรียนหลักสูตรลูกเสือโท ลูกเสือเอก อาจสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญได้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิชาพิเศษเหล่านี้ มุ่งหมายให้ลูกเสือสามัญได้แสดงออกซึ่ง ทักษะและความสนใจของตนเอง กับเพื่อให้ได้มีส่วนในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูกเสืออื่น ๆ ด้วย วิชาพิเศษลูกเสือสามัญมีดังต่อไปนี้

1. นักจักสาน
2. ช่างไม้
3. ช่างหนัง
28. นักจับปลา
29. ผู้ช่วยต้นเต็น
30. นักพายเรือ

4. ชาวนา	31. นายท้ายเรือใบ
5. ชาวสวน	32. นักกรรเชียงเรือ
6. ชาวไร่	33. นักเล่นเรือใบ
7. นักเลี้ยงสัตว์เล็ก	34. นักดาราศาสตร์เบื้องต้น
8. นักจักรยาน 2 ล้อ	35. นักอุดมศึกษาเบื้องต้น
9. นักว่ายน้ำ	36. ขามอากาศเบื้องต้น
10. ผู้ช่วยคนดับเพลิง	37. นักเครื่องบินเล็กเบื้องต้น
11. ผู้ช่วยผู้ประสภภัย	38. นักดาราศาสตร์เบื้องต้น
12. ผู้ให้การปฐมพยาบาล	39. บรรณารักษ์
13. นักสังเกตและจำ	40. นักกรีฑา
14. การพราง	41. นักขี่ม้า
15. ชาวค่าย	42. มวยไทยเบื้องต้น
16. ผู้ประกอบอาหารในค่าย	43. มวยสากลเบื้องต้น
17. ล่าม	44. กระบี่กระบองเบื้องต้น
18. นักดนตรี	45. นักยิงปืนเบื้องต้น
19. นักผจญภัยในป่า	46. นักอนุรักษ์ธรรมชาติ
20. นักสำรวจ	47. การหามิตร
21. มัคคุเทศก์	48. มารยาทในสังคม
22. ช่างเขียน	49. นิเวศน์วิทยา
23. นักสัญญาณ	50. การพัฒนาชุมชน
24. นักบุกเบิก	51. การใช้พลังงานทดแทน
25. นักธรรมชาติศึกษา	52. ลูกเสือโทพระมงกุฎเกล้าฯ
26. ช่างเบ็ดเตล็ด	53. ลูกเสือเอกพระมงกุฎเกล้าฯ
27. ผู้บริหารคนไข้	54. สายขงยศ

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนา ทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความ
รับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุข และความมั่นคงประเทศชาติ จึง
ต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ.คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1-3 (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่), 2533 : ๗ - 158)

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. มีทักษะการสังเกต จดจำ การใช้มือ เครื่องมือ การแก้ปัญหา และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าหาญ อุตุน เชื่อมั่นในตนเอง มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์งานฝีมือ สนใจ และพัฒนาเรื่องของธรรมชาติ

กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

จุดประสงค์

1. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้
2. เพื่อให้มีความกล้าหาญ อุตุน มีระเบียบวินัย จิตใจเข้มแข็งและเชื่อมั่นในตนเอง

คำอธิบาย

เปิดประชุมกอง ดำเนินการตามกระบวนการลูกเสือและจัดกิจกรรม โดยให้ศึกษาวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรมตามฐาน โดยเน้นระบบหมู่ สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม เปิดการประชุมกองในเรื่อง

1. เครื่องหมายลูกเสือโลก (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)

1.1 กิจกรรมของคณะลูกเสือแห่งชาติ และลูกเสือโลก บทบาทของตนเองในฐานะลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.2 คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1.3 ระเบียบแถว

1.4 การใช้ชีวิตกลางแจ้ง

1.5 การผูกเงื่อนและประโยชน์ของเงื่อน

1.6 การปฐมพยาบาล

1.7 ความปลอดภัยทั่วไป

หมายเหตุ ผู้เรียนจะได้เครื่องหมายลูกเสือโลก เมื่อเรียนและสอบผ่านทั้ง 7 รายวิชา

2. เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2)

2.1 การเดินทางสำรวจ

2.2 บริการ

2.3 หน้าที่พลเมือง

2.4 สิ่งแวดล้อม

2.5 การแสดงออกทางศิลปะ

2.6 สมรรถภาพทางกาย

2.7 อุดมคติ

2.8 กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ

หมายเหตุ ผู้เรียนจะได้เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

1. ต้องได้เครื่องหมายลูกเสือโลก

2. ต้องเรียนและสอบได้วิชา ข้อ 1 และ ข้อ 2 และต้องเลือกรียนและสอบผ่านอีก 3

วิชา จาก 6 วิชา

3. ต้องผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (การเดินทางไกล และการอยู่ค่าย

พักแรม)ด้วย

3. เครื่องหมายลูกเสือหลวง (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

3.1 การเดินทางสำรวจ

3.2 บริการ

3.3 หน้าที่พลเมือง

3.4 สิ่งแวดล้อม

3.5 การแสดงออกทางศิลปะ

3.6 สมรรถภาพทางกาย

3.7 อุดมคติ

3.8 กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ

หมายเหตุ ผู้เรียนจะได้เครื่องหมายลูกเสือหลวง

1. ต้องได้เครื่องหมายลูกเสือหลวง

2. ต้องเรียนและสอบได้วิชาพื้นฐาน 3 วิชา ที่ไม่ซ้ำกับลูกเสือชั้นพิเศษ

3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง

4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำสิ่งที่ได้ปฏิบัติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีนิสัยในการพิจารณา สังเกต จดจำ ทดลอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย พึ่งตนเอง มีสมรรถภาพทางกาย จิตใจเข้มแข็ง ช่วยเหลือชุมชน ทำงานและอยู่ร่วมกับสังคมได้

สำหรับวิชาพิเศษ ให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528

หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 8 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก

ลำดับ	เรื่อง	คาบ
1	ความเข้าใจเรื่องราวของกิจกรรมลูกเสือ	6
2	ระเบียบแถวของลูกเสือ	6
3	ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ของลูกเสือ	3
4	กางและรื้อเต็นท์ที่พับแรมในเวลาากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่ง	3
5	สารัตถการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้อง สำหรับการเดินทางไกลไปพักแรมค้างคืน	1
6	ก่อและจุดไฟกลางแจ้งแล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ 2 คน	3
7	สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศ และรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจากเข็มทิศ และสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า	4
8	เงื่อนไขของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	4
9	วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล	3
10	ความปลอดภัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	3
	รวม	36

(กรมวิชาการ, คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2538 : 2)

หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 9 กิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

ลำดับที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
1	หน้าที่พลเมือง	4
2	สิ่งแวดล้อม	6
3	การเดินทางสำรวจ	2
4	การแสดงออกทางศิลปะ	2
5	สมรรถภาพทางกาย	6
6	อุดมคติ	6
7	กิจกรรมที่สนใจเป็นพิเศษ	4
8	บริการ	6
	รวม	36

(กรมวิชาการ, คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 2535 : 11)

หมายเหตุ ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก
2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ

วิชาการบริการ และวิชาอื่นอีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก

3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม ซึ่งต้องประกอบด้วยการเดินทางไกล ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน การไปอยู่ค่ายพักแรม ต้องเดินยังท้องดินที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม ควรแบ่งเป็นชุด ชุดละ 4 คน และการเดินทางต้องมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตร และในระหว่างการเดินทาง ให้สมมุติว่ามีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศ การปฏิบัติงานในเวลาากลางคืน การแปลรหัส และเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินเช่นว่านี้ ให้เว้นระยะห่างกันพอสมควร และลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่อง แผนที่และเข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปจึงจุดหมายปลายทางได้

การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจัง ในเรื่องความตั้งใจจริง ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง

4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด

หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือหลวง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 10 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือหลวง

ลำดับที่	กิจกรรมบังคับ	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
1	หน้าที่พลเมือง	6	ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 2. สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชาที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 3. สอบได้วิชาการบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง
2	สิ่งแวดล้อม		
3	การสำรวจ		
4	การแสดงออกทางศิลปะ		
5	สมรรถภาพร่างกาย		
6	อุดมคติ		
7	กิจกรรมที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ		
8	การบริการ		

ตารางที่ 10 แสดงกิจกรรมและคาบเวลาเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมบังคับ	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
9	การฝึกเป็นผู้นำ		<p>4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำตามหลักสูตรที่กำหนดไว้</p> <p>5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและ ผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ตามวิธีการลูกเสือและสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง</p> <p>6. เลขาธิการคณะกรรมการบริการลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีวุฒิเหมาะสมทำการสัมภาษณ์ เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมแล้วให้รายงานผลไปยังเลขาธิการคณะกรรมการบริการลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด อนุมัติผลและลงนามในใบประกาศเพื่อประดับเครื่องหมายลูกเสือหลวงได้</p> <p>เครื่องหมายนี้ติดที่ กึ่งกลางกระเป๋าสีเสื้อข้างขวาแทนเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ</p>
	รวม	36 คาบ	

(กรมวิชาการ. คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่(เครื่องหมายลูกเสือหลวง) ,2537: 11) .

สรุป คณะลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดประเภทของลูกเสือไว้ 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ และกำหนดหลักสูตรขึ้น โดยคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ โดยกำหนดระดับชั้นเรียนในโรงเรียนคือ

ลูกเสือสำรอง	- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4
ลูกเสือสามัญ	- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 (เครื่องหมายวิชาพิเศษ)
ลูกเสือวิสามัญ	- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 (เครื่องหมายวิชาพิเศษ
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ)

สำหรับหลักสูตรของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหลักสูตรไว้เช่นเดียวกัน ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2524 ดังนี้

ลูกเสือสำรอง	- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4
ลูกเสือสามัญ	- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	- ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)

บทที่ 8

การจัดกิจกรรมในกองลูกเสือ

กิจกรรมเป็นหัวใจของการลูกเสือ ถ้าขาดกิจกรรมเสียแล้ว กิจการลูกเสือจะไม่สามารถดึงดูดความสนใจของเยาวชนได้เลย กิจกรรมลูกเสือจึงมีความสำคัญมาก เพราะนอกจากจะช่วยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้กับลูกเสือแล้ว ยังเป็นการท้าทายลูกเสือแต่ละประเภทให้อยากทดลอง อยากทำ กระตุ้นให้ลูกเสืออยากทำกิจกรรมที่ยาก ๆ ขึ้นไปอีก ทำให้ลูกเสือตื่นตัวอยู่เสมอ

กิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน

กิจกรรมลูกเสือที่เสนอแนะให้จัดใน โรงเรียน มีดังนี้ (กรมพลศึกษา, คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมลูกเสือฯ, มปป. : 9)

1. การปฐมนิเทศ จัดขึ้นเพื่อให้ลูกเสือได้ทราบว่าตนเองอยู่กองไหน และจะต้องเตรียมตัวอย่างไร ใครเป็นผู้กำกับกอง ใครเป็นรองผู้กำกับกอง ใครเป็นผู้กำกับกลุ่ม ใครเป็นรองผู้กำกับกลุ่ม ใครเป็นผู้อำนวยความสะดวกลูกเสือโรงเรียน ใครเป็นรองผู้อำนวยความสะดวกลูกเสือโรงเรียน
2. พิธีเข้าประจำกองตามประเภทของลูกเสือ เป็นพิธีการที่กองลูกเสือจัดให้กับลูกเสือใหม่ ยังมีได้ผ่านการทำพิธีเข้าประจำกอง จะทำประมาณปลายเทอมของเทอมต้น หรือต้นเทอมปลายก็ได้
3. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา
 - 3.1 การจัดแบ่งลูกเสือออกเป็นกองย่อย ๆ ให้มีผู้กำกับ รองผู้กำกับ นายหมู่ และ รองนายหมู่ เป็นผู้รับผิดชอบให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้
 - 3.2 ในการจัดแบ่งกองนั้นให้คำนึงถึงชั้นเรียนและหลักสูตรที่จะสอนให้สอดคล้องกันด้วย
 - 3.3 ผู้กำกับและรองผู้กำกับ จะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและจะต้องจัดเตรียมแผนการสอน การฝึกอบรม การเปิด-ปิดประชุมกองลูกเสือ อุปกรณ์และสถานที่ไว้ให้พร้อมก่อนดำเนินการสอนแต่ละครั้ง
 - 3.4 ในการสอนลูกเสือแต่ละครั้งควรจะนำวิธีแปลก ๆ ใหม่ ๆ และหลาย ๆ วิธีมาใช้เพื่อไม่ให้เกิดความจำเจเบื่อหน่าย ควรหาวิธีการที่ช่วย และท้าทายในการเรียน การฝึก เช่น การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อย การระดมสมอง การสาธิต การสอนแบบฐาน การศึกษารายกรณี การสวมบทบาท และการแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานตามโครงการ วิธีสอนที่ใช้

ต้องเลือกให้เหมาะสม การให้ความรู้ ทักษะและเจตคติ ในทางลูกเสือจะทำได้แตกต่างกัน เช่น การบรรยาย จะนำมาใช้ในการให้ความรู้ ความเข้าใจ แต่ลูกเสือเป็นการเรียนโดยการกระทำ เด็กไม่ชอบที่จะเรียนจากการฟังอย่างเดียว ฉะนั้นเมื่อบรรยายแล้วควรมีการอภิปรายกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจได้ดีกว่า สำหรับการระดมสมอง การประชุมกลุ่มย่อย และการศึกษารายกรณีทั้ง 3 วิธีนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดความเข้าใจแล้ว ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนเจตคติ และปรับปรุง ด้านทักษะความสัมพันธ์กับผู้อื่น การสอนโดยวิธีสวมบทบาทเป็นการฝึกทักษะการวางแผน ทักษะการนำไปใช้ และทักษะความสัมพันธ์กับผู้อื่น การสอนแบบฐานและการแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานตามโครงการ เป็นวิธีการสอนที่ให้โอกาสให้ลูกเสือได้ฝึกปฏิบัติ เป็นต้น การสอนลูกเสือวิชาหนึ่งอาจใช้วิธีการสอนหลายวิธีรวมกันก็ได้ โดยในการเลือกวิธีการสอนนั้น พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของบทเรียน ความรู้พื้นฐานของผู้เรียน เวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา จำนวนผู้เรียน สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน

3.5 การเรียนการสอนแต่ละครั้งควรจะสอดแทรกเรื่องจริยธรรม หรือธรรมะทางศาสนา ตลอดจนหลักประชาธิปไตย และความมั่นคงของชาติไว้ด้วย

3.6 การเรียนการสอนแต่ละครั้ง ควรให้นายหมู่ และรองนายหมู่ มีบทบาทช่วยในการสอนด้วย โดยใช้ระบบหมู่และการเป็นผู้นำ ในระบบหมู่แบบประชาธิปไตย

3.7 ในการเรียนการสอน หากโรงเรียนไม่มีผู้รู้ ควรเชิญวิทยากรจากที่อื่นมาช่วย

3.8 เมื่อสอนจบบทเรียนไปแต่ละตอน ควรจัดให้มีการประเมินผลการเรียนไว้ด้วย

4. การสอนและสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ตามประเภทที่มี

การจะสอน และทดสอบวิชาพิเศษในวิชาใด ควรจะได้พิจารณาบุคลากรผู้มีความชำนาญในสาขาวิชานั้น ๆ มาดำเนินการ โดยการขออนุมัติแต่งตั้งในรูปคณะกรรมการดำเนินการจากผู้มีอำนาจ

4.1 การทดสอบเพื่อเลื่อนชั้น ตามปกติให้เป็นหน้าที่ของผู้กำกับกองลูกเสือ เป็นผู้ดำเนินการสอบ เลขานุการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ แล้วแต่กรณี หากเห็นเป็นการสมควรจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบร่วมก็ได้

4.2 การทดสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ให้เลขานุการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นกรรมการสอบ ยกเว้นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

4.3 การทดสอบเพื่อเลื่อนชั้น หรือวิชาพิเศษลูกเสือ อาจทำในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม และ จะจัดให้มีขึ้นปีละครั้งก็ได้

4.4 การทดสอบให้ดำเนินตามรายละเอียด ที่กำหนดไว้แต่ละวิชา โดยมุ่งถึงคุณภาพ และการปฏิบัติได้จริงจึงเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อลูกเสือคนใดสอบได้ ก็ให้กรรมการสอบลงนามรับรองใน สมุดประจำตัวลูกเสือ และเมื่อเสร็จการสอบแล้ว ให้ผู้กำกับกรอกผลการสอบลงในทะเบียนลูกเสือ ให้ตรงกันด้วย

4.5 การทดสอบเพื่อเลื่อนชั้น เมื่อมีการสอบได้วิชาใดแล้ว ให้เก็บผลการสอบวิชานั้น ไว้ เมื่อได้ครบทุกวิชา ก็ให้เลื่อนชั้นได้ ส่วนวิชาพิเศษลูกเสือนั้น ไม่มีการเก็บผลไว้ถ้าผลสอบไม่ได้ ก็ให้สอบใหม่ทุกคราว

การสอบวิชาพิเศษ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ข้อ 143 (2) ซึ่งระบุว่า “การทดสอบวิชา พิเศษลูกเสือให้เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ผู้ อำนวยการลูกเสืออำเภอ แล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นกรรมการการ สอบ” (ยกเว้นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่) ฉะนั้น เพื่อให้ปฏิบัติได้มาตรฐานการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ให้ถือปฏิบัติดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่า ด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.2509 , 2534 :53)

ก. การทดสอบวิชาพิเศษลูกเสือ จะต้องขออนุญาตการสอบไปยังผู้มีอำนาจ คือผู้อำนวยการ ลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอแล้วแต่กรณี และมีวิธีปฏิบัติดังนี้

- 1.1 ให้แจ้งรายวิชาที่จะสอบทุกวิชาไปให้ทราบ
- 1.2 กำหนดวัน เดือน ปี ที่จะทำการสอบและสถานที่สอบ
- 1.3 แจ้งรายชื่อกรรมการดำเนินการสอบทุกท่าน พร้อมทั้งคุณสมบัติทางลูกเสือ
- 1.4 ส่งหนังสือขออนุญาตการสอบไปล่วงหน้าก่อนสอบอย่างน้อย 7 วัน
- 1.5 ผู้มีอำนาจแล้วแต่กรณีจะส่งหนังสือตอบอนุญาตการสอบมาให้

ข. เมื่อดำเนินการสอบเสร็จสิ้น ให้โรงเรียนรายงานผลการสอบ พร้อมกับส่งข้อสอบทั้ง ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติและรายชื่อลูกเสือที่เข้าสอบมาด้วยจำนวน 2 ชุด โดยมีประธานกรรมการ สอบและกรรมการสอบลงชื่ออย่างน้อย 3 ท่าน จึงจะประกาศผลการสอบได้

ค. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติผลการสอบแล้ว ให้ทำเรื่องขออนุญาตเพื่อซื้อเครื่องหมายวิชา พิเศษตามที่สอบได้ไปอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจะได้ออกหนังสืออนุญาตนำไปติดต่อซื้อเครื่องหมายวิชา พิเศษ ตามที่ได้รับอนุมัติ ที่ร้านลูกเสือ หรือร้านค้าขององค์การการค้าของคุรุสภาต่อไป

สำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ได้ประกาศใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528 โดยกำหนดเรื่องการสอบวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทุกวิชา ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือสโมสรลูกเสือ เป็นผู้ดำเนินการสอบได้ โดยแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นกรรมการสอบ และเมื่อทำการสอบเครื่องหมายลูกเสือโลก เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ เครื่องหมายลูกเสือหลวง หรือเครื่องหมายวิชาพิเศษแต่ละประเภทเสร็จแล้ว จึงให้รายงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ประดับเครื่องหมายนั้น ๆ ได้ เพราะวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีประโยชน์ต่อลูกเสือ ในการนำผลการสอบผ่านไม่น้อยกว่า 8 วิชา ไปใช้สิทธิเพื่อสมัครเข้าเป็นนักศึกษาวิชาทหารได้โดยไม่จำกัดระดับคะแนนเฉลี่ย โดยให้ปฏิบัติดังนี้

1. แต่งกายเครื่องแบบลูกเสือ
2. บัตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ลส.17) ที่ติดรูปถ่ายประทับตราเรียบร้อย ถ้ามีให้นำไปด้วย
3. วุฒิบัตรหรือใบรับรองที่สอบได้ 8 วิชา ของสถานศึกษาให้อ้างอิงเลขที่ลงวันที่ของหนังสือที่ได้รับอนุมัติผลการสอบจากกองลูกเสือ ฯ ไว้ในวุฒิบัตรหรือใบรับรองด้วย หรือถ่ายสำเนาหนังสืออนุมัติผลการสอบจากกองลูกเสือของคนประกอบด้วย

5. การฝึกอบรมนายหมู่

5.1 โรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรม นายหมู่ลูกเสือแต่ละประเภทขึ้นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการฝึกอบรมนายหมู่ รองนายหมู่ หรือลูกเสือที่จะทำหน้าที่เป็นนายหมู่ต่อไป ให้มีบทบาทเป็นผู้นำ ในการช่วยเหลือผู้กำกับ และรองผู้กำกับ ในการปกครองหมู่ของตนภายในกอง

5.2 ถ้าหากโรงเรียนใด ไม่สามารถจัดดำเนินการฝึกอบรมนายหมู่ลูกเสือของตนเองได้ ให้จัดร่วมกับโรงเรียนอื่น หรือจัดรวมภายในกลุ่มโรงเรียน แยกตามประเภทของลูกเสือก็ได้

5.3 ในการจัดอบรมนายหมู่ แต่ละรุ่นไม่ควรใช้เวลาเกิน 3 วัน ควรจัดอบรมแบบการอยู่ค่ายพักแรม อาจใช้สถานที่โรงเรียน ค่ายลูกเสือ ศูนย์กิจกรรมอื่นหรือสถานที่ใดที่เห็นว่าเหมาะสม

การขออนุมัติจัดโครงการฝึกอบรม นายหมู่ให้ทำโครงการเสนอขออนุมัติไปยังกองลูกเสือกรมพลศึกษา สำหรับโรงเรียนส่วนกลาง ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด หรือผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ สำหรับส่วนภูมิภาค หลังจากอบรมเสร็จแล้วให้ทำบันทึกรายงานให้ทราบด้วย(กรมพลศึกษา, คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมลูกเสือฯ, มปป. : 9)

6. การประชุมนายหมู่

การประชุมนายหมู่ จัดให้มีสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือ 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ที่ประชุมนายหมู่ ประกอบด้วยนายหมู่ของทุกหมู่ภายในกอง มีประธาน 1 คนเลขา 1 คน โดยรับเลือกจากที่ประชุม นายหมู่ มีผู้กำกับ 1 คน เข้าร่วมประชุมเพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา และภายในห้องประชุมประกอบด้วยธงชาติ สัญลักษณ์ของศาสนา (พระพุทธรูป) พระบรมฉายาลักษณ์ โต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งประชุม ควรมีกำปฎิญาณ กฎ คำขวัญ และรูปภาพลูกเสือที่เคยนำชื่อเสียงมาสู่กอง

7. การเดินทางไกลอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมกลางแจ้ง

การเดินทางไกลอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือแต่ละประเภท ในรอบปีหนึ่ง ๆ กองลูกเสือจะจัดให้กับลูกเสือ ถ้าเป็นลูกเสือสำรอง ผู้กำกับและรองผู้กำกับ จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด ทั้งด้านเตรียมการและกิจกรรม ถ้าเป็นลูกเสือสามัญ ผู้กำกับและรองผู้กำกับจะมีบทบาทน้อยลง โดยเป็นที่ปรึกษา หรือคอยให้ข้อเสนอแนะเท่านั้น ถ้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ผู้กำกับและรองผู้กำกับจะทำหน้าที่ดูแลต่าง ๆ เท่านั้น และถ้าเป็นลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับและรองผู้กำกับไม่มีบทบาท แต่เป็นเรื่องของคณะกรรมการกองจะดำเนินการและควรจะต้องให้มีกิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมการสำรวจและกิจกรรมผจญภัย ในรอบปีหนึ่ง ๆ กองลูกเสือจะจัดให้มีขึ้น เช่น อาจให้มีการเดินทางสำรวจสถานที่สำคัญ แหล่งน้ำ ป่าไม้ หรือให้มีการผจญภัยโดยการล่องแก่งโดยเรือหรือแพ ไม้ซุง ปีนกำแพง ปีนภูเขา ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกเสือได้เรียนรู้โดยการค้นพบ

8. กิจกรรมในวันสำคัญทางลูกเสือ และวันสำคัญของชาติ

กิจกรรมในวันสำคัญที่กองลูกเสือในโรงเรียนจัดขึ้นในรอบปีหนึ่ง ๆ นั้น เพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และแผ่นดินที่ตนอาศัยอยู่ รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ สร้างสรรค์สังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อให้ลูกเสือเป็นผู้มีวินัยในตนเอง และประเทศชาติมีความมั่นคง วันสำคัญ ๆ ที่กองลูกเสือจัดกิจกรรมคือ

8.1 วันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ จัดให้ลูกเสือทุกประเภทได้เข้าร่วมสวนสนามและแสดงกิจกรรม ณ สนามกีฬาแห่งชาติ โดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นองค์ประธานในการสวนสนาม

8.2 วันที่ 5 สิงหาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกองลูกเสือสำรอง ในวันนี้กองลูกเสือสำรอง จะจัดให้ลูกเสือสำรองภายในกอง ได้ถวายราชสดุดี และกระทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

8.3 วันที่ 25 พฤศจิกายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเสด็จสวรรคต ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันนี้คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จะจัดให้มี

การวางพวงมาลาถวายราชสดุดีและสวนสนาม ณ หน้าลานพระรูปรัชกาลที่ 6 สวนลุมพินี โรงเรียนที่มีได้ไปเข้าร่วมก็จะจัดขึ้นในโรงเรียนของตน

8.4 วันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ควรจัดกิจกรรมถวายความจงรักภักดี สวนสนามและจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ถวาย

8.5 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันก่อตั้งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในวันนี้กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จะจัดให้มีพิธีถวายราชสดุดี และให้กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ได้ ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

8.6 วันที่ 17 มีนาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันก่อตั้งลูกเสือวิสามัญ ในวันที่ กองลูกเสือจะจัดให้มีพิธีถวายราชสดุดี และให้ลูกเสือวิสามัญได้ให้การบริการแก่ชุมชนตามความเหมาะสม

9. จัดลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนตามโอกาสอันควร

เพื่อเป็นการฝึกนิสัยให้ลูกเสอรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และชุมชน เพื่อให้ สอดคล้องกับอุดมการณ์ และตอบสนองคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ โรงเรียนควรจัดให้มี โครงการนำลูกเสือออกบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชนบ้าง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตามหลัก วัฒนธรรม 4 ประการ ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานไว้ เช่น

9.1 การทำความสะอาดวัด และ โบราณสถาน

9.2 การกำจัดวัชพืช และ ผักตบชวา

9.3 การทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ เช่น ตลาดสด สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ และชายหาด

9.4 การบริการผู้โดยสารรถประจำทาง ตามสถานีรถไฟ รถขนส่ง

9.5 การบริการคนป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ในโรงพยาบาลหรือสถานเอนามัย

9.6 นำลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หรือลูกเสือวิสามัญ ไปช่วยฝึกให้กับลูกเสือสำรอง และลูกเสือสามัญร่วมกับโรงเรียนอื่น

10. การประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

การทดสอบวิชาลูกเสือตามหลักสูตร ให้กระทำต่อเนื่องกันไปกับการฝึกอบรมตาม รายวิชาและเนื้อหาที่กำหนด (กรมพลศึกษา, คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมลูกเสือฯ, มปป. :13 - 14) วิธีการทดสอบ อาจใช้วิธีต่อไปนี้แล้วแต่ความเหมาะสม คือ

10.1 สอบข้อเขียนด้วยวิธีอัตนัย หรือปรนัย จากวิชาที่เรียนมาแล้วโดยให้อยู่ใน วิจารณ์ญาณของผู้กำกับ

10.2 การสอบสัมภาษณ์ด้วยปากเปล่า จากสิ่งที่ให้ทดลองปฏิบัติมาแล้วหรือยังไม่ได้ให้ปฏิบัติ เป็นการทดสอบเขาวินิจฉัยไหวพริบและการแสดงออก (Self-expression) เพื่อให้รู้จักการตัดสินใจในการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด

10.3 การสาธิต ให้ลูกเสือสาธิตในสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้วให้กรรมการสอบดูว่า มีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ได้ จนเป็นที่พอใจของกรรมการสอบ เช่น การผูกเงื่อน การปฐมพยาบาล ฯลฯ

การสังเกต ในกรณีที่ปฏิบัติงานเป็นหมู่เกี่ยวกับระบบหมู่ เกี่ยวกับทักษะในด้านความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ ความเข้าใจของแต่ละคน การแบ่งงานปฏิบัติในระหว่างที่ทำการทดสอบ ก่อนการทดสอบ หรืออาจจะเป็นในระหว่างการฝึกอบรมของกองลูกเสือให้สังเกตถึงความสนใจ ความตั้งใจ การเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อาจนำมาเป็นเครื่องวินิจฉัยประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับผลการสอบได้

10.4 โครงการปฏิบัติงาน โดยกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานความสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานตามโครงการนั้น หรือให้ลูกเสือผู้ที่จะรับการทดสอบ เสนอโครงการด้วยตนเองว่าจะทำอะไร ในเรื่องอะไร จะลงมือปฏิบัติงานเมื่อไร ที่ไหน ซึ่งเรื่องนี้อยู่ในแผนการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ

ส่วนลูกเสือสำรองจะได้รับมอบหมายโครงการให้ไปปฏิบัติ เช่น ในเรื่องการเดินทางสะกดรอย การเดินทางสำรวจธรรมชาติ

ลูกเสือสามัญและสามัญรุ่นใหญ่ จะได้รับมอบหมายโครงการที่จะต้องปฏิบัติในระหว่างเดินทางไกล (Hiking)

การทดสอบวิชาลูกเสือตามหลักสูตรเพื่อเลื่อนชั้น เมื่อมีการสอบได้วิชาใดแล้วให้เก็บผลการสอบวิชานั้นไว้ได้ เมื่อได้ครบทุกวิชาก็ให้เลื่อนชั้นได้ ส่วนวิชาพิเศษลูกเสือนั้น ไม่มีการเก็บผลไว้ ถ้าสอบไม่ได้ก็ให้สอบใหม่ทุกครั้ง

กิจกรรมนันทนาการในกองลูกเสือ

การร้องเพลง

เพลงเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาอารมณ์และจิตใจ เสียงและทำนองของเพลงสามารถบอกถึงความชื่นชมยินดีหรือความเศร้าโศกเสียใจ ทั้งยังเป็นเครื่องพัฒนาถึงสติปัญญาและคุณธรรม สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน นอกจากนี้แล้วการร้องเพลงยังเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนของโลหิตและระบบประสาท ช่วยกระตุ้นความหิวกระหาย (เป็นคำวินิจฉัยในการทางแพทย์) ขณะที่ร้องเพลงเราต้องผ่อนคลายใจเข้า ออก ตามจังหวะสั้น-ยาว ทำให้ปลอดขยายไปด้วย ถ้าร้องเพลงบ่อย ๆ เท่ากับเป็นการช่วยเสริมสร้างให้ทรวงอกแข็งแรง จึงเห็นได้ว่าทำไมเราจึงต้องมีการปลุกฝังให้เด็กได้มีการร้องเพลง เพราะนอกจากจะช่วยเสริมสร้างสุขภาพแล้วยังเป็นการช่วยให้เด็กได้ออกเสียงได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

ในกิจการลูกเสือ การร้องเพลง การร้องเพลงประกอบท่าทางและกิจกรรมเข้าจังหวะ ถือเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่ง สำหรับการฝึกอบรมลูกเสือทุกประเภทให้ร้องบ่อย ๆ (ทุกโอกาสที่ผู้กำกับเห็นสมควรและเหมาะสม)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการร้องเพลง

1. เพื่อขับกล่อมอารมณ์ให้มีจิตใจผ่องใส
2. เกิดความสนุกสนาน คลายการง่วงนอน
3. ทำให้เกิดความสามัคคี
4. ผ่อนคลายความตึงเครียดหลังการเรียน
5. ทำให้ช่วยจำบทเรียนได้แม่นยำขึ้น

หลักการสอนร้องเพลง

1. ผู้สอนต้องมีความมั่นใจในเนื้อร้อง ทำนอง จังหวะ (ขณะนำร้องไม่ควรเปิดอ่านเนื้อร้อง)
2. ร้องให้ฟัง 2 เทียบ (ไม่ควรมีเครื่องประกอบจังหวะ) เพื่อให้ลูกเสือได้ฟังเนื้อร้องและ

ทำนองชัดเจน

3. ให้ร้องตามที่ละวรรค และร้องพร้อมกัน
4. ให้สัญญาณการเริ่มร้อง การหยุด เพื่อความพร้อมเพรียงและเกิดความไพเราะ เช่น นับ 1-2-3 การปรบมือ การให้สัญญาณมือ ขึ้น-ลง หรือสัญญาณที่ลูกเสือเห็นชัดเจน
5. การควบคุมจังหวะ ผู้นำร้องต้องทราบจังหวะ อาจให้จังหวะด้วยการเคาะพื้น หรือปรบมือ ไม่ควรให้จังหวะขาดหายไปขณะร้อง
6. เลือกเพลงสั้น ๆ จังหวะง่าย ๆ
7. เวลาร้องควรร้องให้เต็มเสียง แต่ไม่ใช่ตะโกน และร้องด้วยถ้อยคำชัดเจน
8. ถ้าเป็นเพลงที่มีท่าทางประกอบ สอนท่าทาง สาธิตการร้องและทำท่าประกอบด้วย

ลักษณะของเพลงที่จะนำมาร้อง

1. เพลงที่รู้จักกันทั่วไป พอขึ้นต้นก็ร้องได้
2. เพลงสั้น ๆ เพื่อจำได้ง่าย
3. เพลงร้องไล่กันรอบวง
4. เพลงประกอบท่าทาง
5. เพลงที่มีลูกคู่ หรือร้องรับกัน

ประเภทของเพลงที่จะนำมาร้อง

1. เพลงที่ใช้ใน โอกาสเฉพาะ หรือโอกาสพิเศษ
2. เพลงที่เกี่ยวกับการรำลึกถึงประวัติศาสตร์
3. เพลงปลุกใจ หรือเพลงรักชาติบ้านเมือง
4. เพลงที่เกี่ยวกับความสำคัญทางศาสนา
5. เพลงประกอบบทเรียน
6. เพลงสนุกสนานทั่วไป (ไม่หยาบ) แต่งด้วยคติธรรม ประเพณี วัฒนธรรม และคำสอนอื่น (สำนักงานคณะกรรมการบริหารงานลูกเสือแห่งชาติ, การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 : 114-115)

ตัวอย่างเพลง

เพลงวชิราวุธรำลึก

วชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าประชา	ก่อกำเนิดลูกเสือมาข้าเลื่อมใส
พวกเราลูกเสือเชื้อชาติไทย	เทอดเกียรติพระองค์ไว้ด้วยภักดี
ลูกเสือรำลึกนึกพระคุณเทอดบูชา	ปฏิญาณรักภักย์ตรีชาติศาสน์ศรี
มาเถิดลูกเสือสร้างชาติ	เพื่อศักดิ์ศรีลูกเสือไทยคงใจปอง

เพลงลูกเสือธีรราช

เหล่าลูกเสือของธีรราช	ทนงองอาจสืบชาติเชือพงศ์พันธุ์
สมัครสมาน โดยมีสามัคคีมั่น	พวกเราจะรักร่วมกันจะผูกสัมพันธ์ตลอดกาล
มีจรรยารักษาสื่อ	สร้างเกียรติระบือเลื่องลือต่อไปช้านาน
ร่าเริงแจ่มใสใฝ่ใจรักให้อื่นนาน	พวกเราล้วนชื่นบานเพราะกิจการลูกเสือไทย

สร้อยเพลง

ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง	คงจะต้องบังคับขับไส
เดี๋ยวเข็ญเย็นคำกรำไป	ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย
เขาจะเห็นแก่หน้าคำชื่อ	จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย
ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย	ไหนจะอายุทั่วทั้งโลกา

เพลงในหม้อลูกเสือ

ในหม้อลูกเสือเมื่อมารวมอยู่ ต่างคนต่างรู้จักดีในหน้าที่ทุกอย่าง
ต้องช่วยกันทำ ทำให้ไม่เว้นว่าง งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง จะเสร็จโดยง่ายดาย

เพลงไทยร่วมกำลังตั้งมั่น

ไทยรวมกำลังตั้งมั่น	จะสามารถป้องกันชั้นแข็ง
ถึงแม้ว่าศัตรูผู้มีแรง	มายุดแย่งก็จะประลาดไป
ขอแต่เพียงไทยเราอย่าผลาญชาติ	ร่วมชาติร่วมจิตเป็นข้อใหญ่
ไทยอย่างมั่งร้ายทำลายไทย	จงพร้อมใจพร้อมกำลังระวังเมือง
ให้นานาภาษาเขานิยม	ชมเกียรติยศ ฟู่เฟื่อง
ช่วยกันบำรุงความรุ่งเรือง	ให้ชื่อไทยกระเดื่องทั่วโลก
ช่วยกันเต็มใจใฝ่ผดุง	บำรุงทั้งชาติศาสนา
ให้อยู่จนสิ้นดินฟ้า	วัฒนาเทอดไทย ไชโย

เพลงสามัคคีชุมนุม

1. พวกเราเหล่ามาชุมนุม	ต่างภูมิใจรักสมัครสมาน
ล้วนมิตรจิตซึ่บนาน	สราญเรียงอยู่ทุกผู้ทุกนาม
(สร้อย) อันความกลมเกลียว	กันเป็นใจเดียวประเสริฐศรี
ทุกสิ่งประสงค์จงใจ	จะเสร็จสมได้ด้วยสามัคคี
2. กิจใด ๖ ประสงค์มี	ร่วมใจภักดีแต่พระจอมสยาม
พร้อมพริบดังมือเดียวยาม	ยากเย็นเห็นง่ายบ่หน่ายบ่วาง (สร้อย)
3. ที่หนักก็จักเบาคลาย	ที่อันตรายก็จักขัดขวาง
ฉลองพระเดชบ่จาง	กตเวทิตุณพระกรุณา (สร้อย)
4. สามัคคีนี้แหละล้ำเลิศ	จักชูชาติเชิดพระศาสนา
สยามรัฐจะวัฒนาปรา-	กฏเกียรติฟุ้งเฟื่องกระเดื่องแดนดิน (สร้อย)

เพลงเดี่ยวเดี่ยว

เดี่ยวเดี่ยวจะเอากันประเดี่ยวเดี่ยว
สนิทสนมกลมเกลียว เดี่ยวเดี่ยวก็รักกันได้
(ซ้ำ)
แปลกใจเรารักกันได้อย่างไร (ซ้ำ)
เรารักกันได้เพราะลูกเสืออย่างเดี่ยว

เพลงช่วยกันทำงาน

งานสิ่งใด งานสิ่งใด	แม้ใครละเลยทิ้งปล่อย
มัวแต่คอย เฝ้าแต่คอย	หวังคอยแต่เกียจ โยนกลอง
ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จรับรอง	จำไว้ทุกคนต้อง
ทำงานเราต้องช่วยกัน	ช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน

เพลงลิ้มไ้ลูกเสือ

สนุกกันไปทำใจให้รื่นเริง	ร่วมบันเทิงกับลูกเสือดีกว่า
กายและใจจะคลายเหนื่อยล้า	ยังรักษาอายุยืนนาน
กิจการงานเราลูกเสือไม่หวั่น	เพราะทุกวันใจเรารื่นเริง

อย่าเกียจคร้าน

อย่าเกียจคร้านการทำงานนะพวกเรา
งานหนักงานเบาเหนื่อยแล้วเราพักผ่อนก็หาย
ไม่ทำงานหลบหลีกเลี่ยง เฝ้าเกียจคร้านเอาแต่สบาย
แก่จนตายขอทำนายว่าไม่เจริญ ๆ

ยินดีที่รู้จัก

ยินดีที่รู้จัก	เพื่อนรักขอเชิญร่วมจิต
เรารักกันฉันทมิตร	รักสนิทเหมือนพี่น้องกัน

ไอ้เพื่อนรัก

ไอ้เพื่อนรัก เรามาพบกัน	สวัสดี สวัสดี
สบายหรือ สบายดี	เรายินดีที่ได้พบกัน

ป่าไม้

ป่าไม้เคยของไทย
มีอยู่มากมายที่ในภาคเหนือ
ไม้สักเต็งรังมะค่ามะเกลือ
สร้างบ้านต่อเรือทำเครื่องใช้เคย

ยิ้ม

ยิ้ม ยิ้ม ยิ้ม
 ยิ้มชนิดชีวิตยั่งยืน
 มายิ้มกันหนอเพื่อนเอ๋ย

ยิ้มมาหน้าตาหวานชื่น
 สดชื่นอร่ามยามีวรอ

ทำ

ทำ ทำ ทำ
 แม้ว่าเหน็ดเหนื่อยเพียงไร
 คัดสินใจลงมือกระทำ

พวกเราทำด้วยความตั้งใจ
 อย่าได้มัวรอคอยใคร

(ฉัตรชัย วิจักขณะ และคณะ, 2539 : 125-127)

การเล่นเกม

ความสำคัญของการเล่นเกม

ในการฝึกลูกเสือนอกจากวิชาตามหลักสูตร และวิชาทักษะต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ล้วนแต่เป็นการทำท่ายกกำลังอันเหลือเฟือของลูกเสือ ซึ่งพร้อมเสมอที่จะใช้ โดยมีผู้กำกับลูกเสือเป็นผู้ชี้แนะหรือแนะนำให้เขาได้ใช้ในโอกาสและสถานการณ์ที่เหมาะสม ตามระบบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนด

เกมนับเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ ในการจูงใจให้ลูกเสือได้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี และเกมยังเป็นตัวกำหนด กฎ กติกา มารยาทแก่ผู้เล่นทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ผู้เล่นจะได้แสดงความสามารถของตนตามชนิดของเกมที่จะเล่น ผู้เล่นจะเกิดการยอมรับการรู้แพ้ รู้ชนะ ผู้เล่นจะไม่เยาะเย้ยเมื่อเป็นฝ่ายชนะ และไม่ได้เถียงเมื่อเป็นฝ่ายแพ้

ฉะนั้นการเล่นจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งยังเพิ่มทักษะได้อีกด้วย ผู้กำกับจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะเลือกการเล่นให้เหมาะสมกับวัยและโอกาสเพื่อที่จะได้สนองตอบให้ตรงกับวัย และสอดคล้องกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญ

การเล่นสำหรับลูกเสือ

ช่วยให้ลูกเสือแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเมื่อนำแต่ละกลุ่มมาแข่งขันกันจะทำให้ลูกเสือแต่ละคนได้มีโอกาสได้ช่วยเหลือกัน เพื่อโอกาสที่กลุ่มของเขาจะได้เป็นฝ่ายชนะ ผู้กำกับควรจะคำนึงถึง และส่งเสริมให้ลูกเสือนี้ออกมาทำงานเป็นกลุ่ม ดีกว่าการจะให้แข่งขันกันเอง เพราะในสังคมปัจจุบันที่ทุกคนพบเห็นอยู่ จะมีแต่การแก่งแย่งเพื่อความอยู่รอดของตนเอง

การเล่นสำหรับหมู่ลูกเสือ

ลูกเสือทุกคนทราบดีว่าตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่ม ฉะนั้นการกระทำใด ๆ ก็ตามเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มยอมรับจึงเป็นสิ่งที่ลูกเสืออยากทำ นี่ก็เป็นจุดหนึ่งที่เกิดการยอมรับการร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ ดีกว่าต่างคนต่างทำหรือสักแต่ทำให้พินหน้ำที่

เพื่อให้การเล่นมีคุณค่าเต็มที่ การเล่นนั้นต้องทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และต้องอยู่ในกฎกติกา ข้อบังคับและวินัยของผู้เล่นแต่ละคน การเล่นที่มีเสียงอึกทึก เออะอะ จะเกิดโทษ ให้คุณค่าน้อย เด็กเองก็เห็นความแตกต่างได้อย่างรวดเร็ว

ความยุติธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญในการเล่น ความไม่เห็นแก่ตัว การช่วยเหลือผู้อื่นที่อ่อนแอ กว่า หรือผู้พิการจะเกิดความประทับใจกับเด็ก

สิ่งจำเป็นเมื่อเตรียมการเล่น

1. สถานที่ สํารวจสถานที่ในการเล่นให้เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น พื้นสนาม กลางแจ้ง หรือในร่ม ด้านความปลอดภัยควรสำรวจสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตราย รวมถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
 2. อุปกรณ์ การเล่นที่ใช้อุปกรณ์ ควรเตรียมให้ครบลำดับก่อนหลังให้พร้อมก่อนเล่นเสมอ
 3. กติกา ทำให้ง่าย ชัดเจน ไม่ซับซ้อน เพราะเมื่อจะเล่นจะตื่นเต้น ทำให้ละเมียดกติกาได้ง่าย
 4. ผู้ควบคุมการเล่น มีความยุติธรรม เมื่อมีการละเมียดกติกา หรือเล่นผิดจากกติกาที่อธิบายไว้ ให้หยุดการเล่น และทบทวนกติกาใหม่ แล้วจึงเล่นต่อไป การละเมียดกติกาของฝ่ายใดก็ตามมักจะทำให้อีกฝ่ายมีปฏิกิริยาโต้แย้งทันที จึงต้องตัดสินด้วยความยุติธรรม บนพื้นฐานของประชาธิปไตย
 5. ความเรียบสงบ เป็นสิ่งจำเป็นในขณะอธิบายกติกาการเล่น ฉะนั้นทั้งผู้เล่นและผู้ดูที่อยู่ในสนามที่มีการเล่น ก็ต้องเรียบสงบเพื่อฟังให้ได้ยินชัดเจนและเข้าใจตรงกันทั้งหมด
 6. การสาธิต สาธิตวิธีการเล่น เริ่มทดลองเล่นซ้ำ ๆ เพื่อให้แน่ใจทุกคนเข้าใจวิธีการเล่น และอาจจะทดลองการเล่นอีกครั้ง โดยไม่มีการตัดสินก่อน
 7. วิธีจัดการแข่งขัน ถ้าใช้วิธีการเล่นแบบแพ้-คัดออก แล้วให้ผู้เล่นแพ้ยืนดูข้างสนามไม่ควรทำ เพราะเด็กจะไปรวมกันเล่นอย่างอื่น หรือไม่สนใจการเล่นของผู้ชนะที่กำลังเล่นนั้น หรือไม่สนใจเชียร์ เนื่องจากตนเองไม่มีความหมายแล้ว ควรให้ผู้ถูกคัดออกมาร่วมเป็นกรรมการด้วยหรือสลับเข้าไปเล่นใหม่แทนผู้ที่ถูกคัดออกคนต่อไป
 8. เวลา การเล่นนั้นจะหมดความสนุกสนาน ถ้าให้เล่นนานเกินไป หรือเร็วเกินไป
- คู่มือการเล่นเกมเป็นส่วนสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรมีไว้ เพราะสามารถจัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า และสามารถจำแนกชนิดของการเล่นได้อย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ ซึ่งสามารถแยกประเภทได้ดังนี้

1. การเล่นทั้งกอง (General Games) เป็นเกมทั่วไปเล่นเบา ๆ สนุกสนาน เช่น เกมจับคู่ เกมลมเพ-ลมพัด
2. การเล่นที่มีคู่แข่ง (Conquer) เป็นการเล่นที่มีคู่แข่งกัน เล่นได้ทั้งกอง จะแข่งขันจากคนหนึ่งไปอีกคนหนึ่งก็ได้ หรือจับคู่แข่งกันจะมีผู้ชนะในที่สุด เช่น เกมตีไก่ ชนวัว
3. การเล่นแบบวิ่งผลัด (Relay Games) เป็นการเล่นที่ส่งต่อ แข่งขันเป็นหมู่ เช่น เกมส่วสติ

4. การเล่นเป็นชุด (Team games) แข่งขันเป็นชุดหรือเป็นทีม เช่น เกมกระด่ายกระแต เกมรถหนั่งงู

5. การเล่นเพื่อทดสอบ (Star Test Games or Test Games) เป็นการเล่นฝึกประสาทให้ว่องไว ในการฟังคำสั่งการปฏิบัติตาม ทำให้เกิดไหวพริบดี เช่น เกมบนบกในน้ำ, เกมปลาใหญ่ปลาเล็ก

6. การเล่นเกมเงียบ (Quiet Games) การเล่นที่ไม่ต้องใช้เสียง การใช้ความคิดหรือกิจกรรมที่ต้อง การบรรยากาศสงบเงียบ

7. การแสดงบทบาท (Acting Games) เป็นการแสดงท่าทางสวมบทบาทตัวละคร หรือแสดง บทบาทล้อเลียนแบบต่าง ๆ

8. การเล่นในที่กว้าง (Wide Games) เป็นการเล่นกลางแจ้งในที่กว้าง เช่น การเล่นเกมซ่อนหา ไล่จับ และสะกดรอย

หีบอุปกรณ์สำหรับกองและหมู่ของลูกเสือ

ทุกกองควรมีหีบอุปกรณ์สำหรับหมู่ลูกเสือ เพื่อเก็บอุปกรณ์ในการเรียนทุกชนิดและมี บัญชีรายการอุปกรณ์ไว้ในหีบด้วย เพื่อสะดวกในการคืนอุปกรณ์ อุปกรณ์ที่จำเป็นและควรมี เช่น เชือก ลูกบอลขนาดเล็ก ลูกหรือทราย นกหวีด ผ้าปิดตา ฯลฯ

ข้อควรคำนึง ในหีบอุปกรณ์ควรจะเก็บอย่างมีระเบียบตลอดเวลา มิฉะนั้นจะกลายเป็นที่ทิ้ง ขยะ ควรมอบหมายให้มีผู้ดูแลรักษา และตรวจเช็คอุปกรณ์ทุกครั้งที่ใช้

สมุดจดบันทึกการเล่น

ผู้กำกับควรมีสมุดบันทึกการเล่นส่วนตัวเอาไว้ เพื่อบันทึกการเล่น และอุปกรณ์การเล่นใน แต่ละครั้ง ลงวัน เดือน ปี กอง เพื่อจะได้ไม่สับสนหรือซ้ำซากในการเล่น

การคิดเห็นเกี่ยวกับการเล่น

เกมมีมากมาย ซึ่งชนิดเดียวกัน อาจมีวิธีการเล่นที่แปลกหรือแตกต่างกันออกไป ผู้กำกับควร ศึกษาเพิ่มเติม เพิ่มทักษะให้กับตนเองมากขึ้น

ขั้นตอนการเล่นเกม

1. เข้าแถวให้เหมาะกับชนิดของเกมที่จะเล่น
2. บอกชื่อเกม
3. อธิบายวิธีเล่น
4. สาธิตการเล่น
5. เริ่มเล่น
6. ดิชม
7. ชมเชย
8. ผู้ชนะตอบรับคำชมเชย

9. สรุป (ได้ประโยชน์อะไรจากการเล่นเกม)

(สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 : 138-140)

ตัวอย่างเกม

1. เกมจับคู่

ประเภท เล่นทั้งกอง

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความคุ้นเคยและรู้จักเพื่อน ได้รวดเร็วขึ้น

วิธีเล่น

1. ให้ผู้เล่นจับคู่กันยืนเข้าแถวเป็นวงกลม 2 วงซ้อนกัน
2. วงในหันหน้าทวนเข็มนาฬิกา วงนอกหันหน้าตามเข็มนาฬิกา (หันหน้าสวนกัน)
3. ให้ตนเองจำคู่ของตนเองไว้
4. ให้ทุกคนเดินร้องเพลงและปรบมือเป็นจังหวะตามรูปวงกลม
5. ในขณะที่ผู้เล่นทุกคนกำลังเดินร้องเพลง ปรบมือ ผู้กำกับเป่านกหวีดให้สัญญาณ
6. เมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีด ให้ผู้เล่นวิ่งไปหาคู่ของตนเอง ใครจับคู่ของตนเองได้ก่อนให้

รับนั่งลง

7. ใครจับคู่ของตนเองไม่ได้เป็นผู้แพ้

2. เกมห่วงสัมพันธ์

ประเภท เล่นเป็นทีม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เล่นมีความสัมพันธ์และช่วยเหลือกัน
2. เพื่อความสนุกสนาน

จำนวนผู้เล่น

แบ่งผู้เล่นออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 - 10 คน (แต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่ากัน)

วิธีเล่น

1. ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอน แจกนียงข้างให้คนแรกของแต่ละแถว แล้วแต่จำนวนที่กำหนด
2. ผู้เล่นแต่ละคนมีหลอดกาแฟในปาก
3. คนแรกของแถวจะมีนียงข้างอยู่ที่ไม้จิ้มฟัน

4. ผู้นำเกมให้สัญญาณการเล่น ผู้เล่นคนแรกของแต่ละแถว ต้องพยายามอย่าให้หนังยาง หล่น โดยหันหน้าไปทางผู้เล่นถัดไป ผู้เล่นคนถัดไปพยายามรับหนังยาง โดยใช้หลอดกาแฟที่อยู่ที ปากของคนแรกให้ได้

5. เมื่อคนแรกส่งหนังยางไปแล้ว ก็เอาหนังยางเส้นใหม่ส่งต่อไปจนครบกำหนด ถ้าแถวใด ส่งไปจนถึงคนสุดท้ายของแถว และจำนวนหนังยางที่กำหนดให้หมดแล้ว ถือว่าเป็นแถวที่ชนะ

3. เกมตามไปเอาของ

ประเภท เล่นเป็นทีม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้ผู้เล่นเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
2. เพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม

จำนวนผู้เล่น แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 10-15 คน

วิธีเล่น

1. ให้ผู้เล่นแต่ละคน เอาสิ่งของที่ตนมีอยู่คนละ 1 ชิ้น ไปซ่อน โดยไม่ให้ใครเห็น เมื่อนำ ไปซ่อนแล้วต้องจำที่ซ่อนไว้ด้วย
2. ให้ผู้เล่นทุกคนในกลุ่มจับมือกัน และให้ทุกคนพยายามวิ่งไปเอาของที่ตนซ่อนไว้ให้เร็วที่ สุด โดยไปทั้งกลุ่ม ห้ามมือหลุดจากกัน และห้ามคนในกลุ่มพูดกัน แต่อนุญาตให้ใช้ สัญญาณกัน ได้ เช่น บู้บี้ หรือทำท่าทางต่าง ๆ
3. เมื่อผู้ใดเอาของที่แต่ละคนในกลุ่มของตนซ่อนได้ครบแล้ว ภายในเวลาที่กำหนดให้ โดย ปฏิบัติถูกต้องตามกติกาเป็นกลุ่มชนะ

4. เกมอดกลืนขี้งู

ประเภท เล่นเป็นทีม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการออกกำลังกาย
2. เพื่อความสนุกสนานตื่นเต้น
3. ฝึกความรับผิดชอบและความร่วมมือกัน

วิธีเล่น

1. แบ่งผู้เล่นทั้งหมดเป็น 2 แถวเท่า ๆ กัน ยืนจับมือกันไว้
2. ยืนหันหน้าห่างกันระหว่างแถวอย่างน้อย 5 ก้าว
3. นับเลขเรียงลำดับแต่ละแถวแล้วให้ผู้เล่นจำไว้ เริ่มจากหัวแถวจะอยู่ทะแยงกัน

4. เรียกเลข 2 หมายเลขติดกัน เช่น 8-9 ให้ผู้นับ 8 และ 9 ทั้ง 2 แถวจับมือชูกันขึ้นเป็นช่องกว้างให้คนลอดได้
5. หัวแถวและหางแถววิ่งมาลอดช่องที่ผู้เล่นนับ 8-9 ยกมือชูไว้ให้ลอดไปจนหมดทุกคน ซึ่งผู้ชูแขนบิดตัวตามด้วย และอยู่ในแถวเดิมให้ตรง
6. แถวใดทำเสร็จก่อนและแถวตรงเรียบร้อยจะเป็นผู้ชนะ
7. ให้มีการแข่งขัน 2-4 ครั้ง เพื่อหาผู้ชนะ เสมอ แพ้ ตามลำดับ หรือแล้วแต่พอสนุก

5. เกมอย่าผลอ

ประเภท เล่นทั้งกอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เล่นมีความพร้อมในเรื่องของความจำ และความระมัดระวัง
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

วิธีเล่น

1. ให้ผู้เล่นยืนเป็นวงกลมพร้อมกันจับมือกันให้แน่นพอประมาณ
2. ให้ผู้เล่นนับ 1,2,3.....จนถึงคนสุดท้าย และให้แต่ละคนจำหมายเลขของตนไว้
3. เริ่มเล่นโดยผู้นำเกมจะเป็นผู้บอกหมายเลขที่เท่าไร เช่นบอกหมายเลข ๖ ผู้ที่นับหมายเลข 5 ต้องพยายามนั่งลงไป ส่วนผู้ที่นับหมายเลข 4 และ 6 ซึ่งอยู่ข้างซ้ายและขวาของหมายเลข 5 ต้องพยายามช่วยกันดึง หรือขึ้นเอาไว้ไม่ให้หมายเลข 5 นั่งลงไปได้
4. ถ้าหมายเลขใดนั่งได้ ผู้เล่นทางซ้ายและขวาต้องออกจากการแข่งขัน

(ฉัตรชัย วิจิทธิภณ, 2539 : 135 -137)

การชุมนุมรอบกองไฟ

ในชีวิตการเป็นทหารของ ลอร์ด เบเดน-โพเอลต์ ได้พบเห็นพ่อค้าซึ่งเดินทางไปค้าขายตามเมืองต่าง ๆ เมื่อถึงเวลากลางคืน ก็พักแรมกัน และนำวิธีการของชาวพื้นเมือง ซึ่งมีการชุมนุมกันยามค่ำคืน เพื่อเป็นการพักผ่อน มีการเล่าเรื่องต่าง ๆ จากประสบการณ์ มีการแสดงดนตรี ซึ่งบางคนก็นำติดตัวมา การร้องเพลง และแสดงกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ และบรรเทาความทุกข์ยากจากการเดินทางกลางวัน จากประสบการณ์เหล่านี้ จึงได้ลองนำมาใช้ในการนำเด็กซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นลูกเสือรุ่นแรกของโลกไปพักแรมที่เกาะบราวน์ซี ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1907 (พ.ศ. 2450) โดยให้เด็กๆ มาชุมนุมพร้อมกันรอบกองไฟในตอนกลางคืน และใช้เวลานั้นฝึกอบรมประกอบการเล่านิทาน และมีการร่วมแสดงให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งได้ผลเป็นอย่างดี จึงได้นำมาใช้เป็นวิธีการอบรมลูกเสืออย่างหนึ่งสืบต่อมาจนทุกวันนี้

การชุมนุมรอบกองไฟภาษาอังกฤษเรียกว่า CAMP FIRE เดิมเรียกกันว่า การเล่นหรือการ แสดงรอบกองไฟเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการชุมนุมรอบกองไฟเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการชุมนุมรอบกองไฟ

1. ความมุ่งหมายของการชุมนุมรอบกองไฟ

การชุมนุมรอบกองไฟ มีความมุ่งหมายสำคัญอยู่ 5 ประการคือ

1.1 เพื่อเป็นการฝึกตอนกลางคืน ดังที่ B.P. ได้ใช้เป็นหลักในการฝึกอบรมเด็กที่ไปอยู่ ค่ายพักแรม ณ เกาะบราวน์ซี

1.2 เพื่อให้ลูกเสือได้ร้องเพลงร่วมกัน หรือแสดงกิริยาอาการอย่างเดียวกัน เป็นการ ปลุกใจหรือเปลี่ยนอารมณ์ให้เกิดความสนุกสนานเบิกบานใจ ภายหลังจากที่ได้ปฏิบัติงานในตอน กลางวันมาแล้ว

1.3 เพื่อให้ลูกเสือแต่ละหมู่ได้ออกมาแสดงรอบกองไฟ เป็นการส่งเสริมความสามัคคี ของหมู่ กัมป์ให้ลูกเสือแต่ละคนในหมู่รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น และกล้าแสดงออกในที่ประชุมโดยไม่ ก้อเขินหรือกระดากอาย

1.4 ในบางกรณีอาจใช้เป็น โอกาสสำหรับประกอบพิธีสำคัญ เช่น แนะนำให้ลูกเสือรู้จัก ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด เจ้าหน้าที่คนใหม่ แลกสำคัญที่มาเยี่ยม มอบเครื่องหมายวูดแบดจ์ มอบเครื่องหมายคอบแทน เข็มสมนาคุณ หรือประกาศนียบัตรต่าง ๆ เป็นต้น

1.5 ในบางกรณีอาจเชิญบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ตลอดจนชาวบ้านให้มาร่วมในการ ชุมนุมรอบกองไฟ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมกิจการลูกเสือ

2. สถานที่ใช้ในการชุมนุมรอบกองไฟ

ค่ายลูกเสือทุกแห่งควรมีบริเวณสำหรับการชุมนุมรอบกองไฟ บริเวณเช่นว่านี้ควรมีอยู่มุม หนึ่งของค่าย มีต้นไม้เป็นฉากหลังไม่ใช่เพื่อประโยชน์อย่างอื่นในตอนกลางวันและควรอยู่ห่างจากที่ พักพอสมควร ทั้งนี้เพื่อให้ลูกเสือจำเป็นต้องเดินจากที่พักไปยังบริเวณการชุมนุมรอบกองไฟ เดิน กลับเมื่อการชุมนุมเลิกแล้ว ส่วนการที่เสนอว่าควรมีต้นไม้เป็นฉากหลังนั้นเพราะการชุมนุมรอบ กองไฟย่อมจะมีการร้องเพลงหมู่เป็นส่วนใหญ่ และการร้องเพลงกลางแจ้งนั้นควรมีฉากหลัง ประกอบเพื่อให้บรรยากาศดีและจะทำให้การร้องเพลงดียิ่งขึ้นด้วย

อนึ่ง ในการเลือกสถานที่สำหรับการชุมนุมรอบกองไฟนี้ ถ้าสามารถหาที่เป็นแอ่งให้ ลูกเสือนั่งที่นั่นอยู่เหนือกองไฟเล็กน้อยจะดีมาก เช่น ในบริเวณที่มีเนินอาจจัดทำบริเวณการแสดงและ กองไฟอยู่ตอนล่าง ส่วนลูกเสือให้นั่งอยู่บนเนิน นอกจากนี้เคยมีผู้จัดทำบริเวณการแสดงอยู่บนเกาะ มีคูน้ำล้อมรอบ ผู้ชมนั่งอยู่ริมคูน้ำอีกฟากหนึ่ง มีสะพานข้ามคูทำด้วยไม้แบบสะพานชั่วคราว

ปรากฏว่าสถานที่ชุมนุมรอบกองไฟที่วันนี้ใช้การได้คืออย่างยิ่ง การชุมนุมรอบกองไฟนี้ ถ้าไม่สะดวก เช่นฝนตก หรือมีเหตุผลพิเศษ จะจัดภายในอาคารและใช้กองไฟเทียม

3. การเตรียมการก่อนเริ่มการชุมนุมรอบกองไฟ

3.1 คณะผู้ให้การฝึกอบรมจะต้องปรึกษาหารือกันเพื่อกำหนดว่าในการชุมนุมรอบกองไฟนั้นจะมีกิจกรรมอะไรบ้าง จะให้ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ประจำกองไฟ จะให้ผู้ใดเป็นพิธีกร และจะเชิญผู้ใดเป็นประธาน ถ้าเป็นการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือตามธรรมดาโดยปกติผู้กำกับลูกเสือที่พาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมนั่นเองจะทำหน้าที่เป็นประธาน และให้รองผู้กำกับลูกเสือ หรือลูกเสือคนใดคนหนึ่งที่มีความสามารถทำหน้าที่พิธีกร

3.2 พิธีกร คือผู้นำในการชุมนุมรอบกองไฟ มีหน้าที่

3.2.1 วัตถุประสงค์

- ประธาน ถึงขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติ
- ผู้ร่วมแสดง ขั้นตอนการปฏิบัติ การแต่งเพลงประจำหมู่ การส่งเรื่องที่จะแสดง เวลาที่มาพร้อม เวลาที่ใช้ในการแสดง การแต่งกาย ตามเนื้อเรื่อง การรายงานเมื่อเริ่มแสดง การกล่าวชมเชย การตอบรับคำชมเชย การกล่าวเมื่อมีผู้มาเยี่ยม ข้อห้ามในเนื้อเรื่องที่จะแสดง
- หมู่บริการให้จัดสถานที่ กองไฟ จัดทำพวงมาลัย ทำพุ่มฉลากและคนถือขบวนแห่ การช่วยเหลือพิธีกร การทำความสะอาดสถานที่เมื่อเลิกการแสดง

3.2.2 ชี้แจงลำดับการชุมนุม ชักซ้อม ข้อปฏิบัติ ข้อห้าม

3.2.3 ประกาศชื่อผู้ที่มาเป็นประธานและผู้ติดตาม

3.2.4 เชิญประธานและผู้ติดตามเข้าสู่ที่ประชุม

3.2.5 ควบคุมและดำเนินการให้ถูกต้องให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมได้รับความสนุกสนาน

3.2.6 เลือกเพลงที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.2.7 รักษาเวลาโดยเคร่งครัด

4. กองไฟและการจัดที่นั่งรอบกองไฟ

กองไฟจะเป็นกองไฟที่ก่อด้วยไม้จริง โดยก่อเป็นแบบผสม (คอกหมู - พีรามิด) จะใช้ไฟให้แสงสว่างอื่น ๆ แทนก็ได้ ถ้ากองไฟจริง จะต้องมียาเจ้าหน้าที่ประจำกองไฟและผู้ช่วย ซึ่งมีหน้าที่ก่อกองไฟให้เรียบร้อยก่อนทำพิธีเปิด คือจุดแล้วให้ไฟติดและจะต้องคอยดูแลกองไฟให้ติดอยู่ตลอดเวลา ในการนี้จะต้องมีการเตรียมพื้นและน้ำสำรองไว้ คือถ้าไฟชักจะเริ่มมอดลงจะต้องเติมพื้นลงไฟ และถ้าไฟลามมากไปหรือกระเด็นออกก็ต้องพรมน้ำลงไป

ในนโยบายของรัฐบาลให้อนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อมจึงควรละเว้นการก่อไฟด้วยไม้จริง เมื่อเวลาเลิกการชุมนุมรอบกองไฟ เจ้าหน้าที่ประจำกองไฟจะต้องออกจากบริเวณไปอย่างเงียบ ๆ เช่นเดียวกับลูกเสืออื่น แต่จะต้องหวนกลับมาอีกครึ่งหนึ่งเพื่อจัดการดับไฟให้เรียบร้อย ยิ่งกว่านั้นใน

ตอนเช้ามีควันรุ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ประจำกองไฟต้องมาดูแลสถานที่อีกครั้งหนึ่งให้สะอาดหมดจด ไม่มีเศษไม้หรือเถ้าถ่านเหลืออยู่เลย

เรื่องการทำความสะอาดบริเวณการชุมนุมรอบกองไฟนี้ ไม่ควรถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ควรถือว่าเป็นบทเรียนอันสำคัญส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมลูกเสือ

5. การจัดที่นั่งรอบกองไฟนั้น

ควรจัดเป็นรูปวงกลมหรือเกือบกลม ให้กองไฟอยู่ตรงกลาง มีที่นั่งสำหรับประธานและแขกพิเศษ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือลมที่นั่งของประธานเป็นที่นั่งเดี่ยวให้ตั้งลำหน้ากว่าแถวของผู้ติดตามและผู้ร่วมชมการแสดงและมีโต๊ะวางเพิ่มฉากไว้ตรงหน้า ส่วนลูกเสือโดยปกติให้นั่งตามหมู่ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ไว้

6. พิธีเปิดการชุมนุมรอบกองไฟ มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

6.1 เมื่อผู้ร่วมแสดงแต่งกายตามเนื้อเรื่องที่จะแสดงเข้านั่งที่เรียงตามลำดับหมู่ จากซ้ายของประธานไปทางขวาพร้อม ควรเป็นเวลาก่อนเริ่มต้นแสดงที่กำหนดไว้ ประมาณ 10 นาที

6.2 พิธีกร ชี้แจงซักซ้อมการปฏิบัติแล้วแจ้งชื่อ และตำแหน่งหน้าที่การงานหรือตำแหน่งทางลูกเสือของผู้เป็นประธานในพิธีและผู้ติดตามให้ทราบทั่วกัน

6.3 ผู้มีหน้าที่ของหมู่บริการจุดไฟ

6.4 พิธีกร ออกไปเชิญประธาน ซึ่งมารอคอยอยู่ก่อนแล้วใกล้ที่ชุมนุม

6.5 เมื่อประธานเดินเข้ามาในพื้นที่การแสดง พิธีกรสั่ง “กอง (แพ็ค) ตรง” ทุกคน ลูก
ขึ้นยืนตรง

6.6 ประธานรับการเคารพแล้วเดินตรงไปที่ตั้งกองไฟยืนอยู่ระยะห่างพอสมควร ยกมือขวาแสดงรหัสของลูกเสือสูงขึ้นไปข้างหน้า ทำมุมกับไหล่ประมาณ 45 องศา

6.7 ผู้ติดตามและผู้มาร่วมชุมนุมเดินตามประธานเข้ามาให้เดินไปยืนอยู่ ณ ที่ตนจะนั่ง

6.8 ประธานกล่าวเปิดด้วยข้อความที่เป็นมงคล และจบลงด้วยถ้อยคำว่า “ข้าพเจ้าขอเปิดการชุมนุมรอบกองไฟ ณ บัดนี้” โดยใช้ประมาณ 3 นาที ประธานยังคงยืนอยู่ ณ ที่เดิม

6.9 ทุกคนผู้ร่วมในที่ประชุมกล่าวพร้อมกันว่า “ฟู” 3 ครั้ง ในกรณีใช้ไฟอย่างอื่นแทน อาจงดกล่าวคำนี้ได้

6.10 พิธีกรนำร้องเพลง 1 หรือ 2 เพลง ควรเป็นเพลงปลุกใจ เพลงเป็นคติซึ่งมีทำนองเร้าให้เกิดการตื่นตัว หรือเพลงประจำสถาบัน และเป็นเพลงที่ผู้ร่วมชุมนุมทั้งหมดหรือ ส่วนใหญ่ร้องได้

6.11 จบเพลงแล้ว ประธานเดินกลับไปนั่งยังที่นั่งซึ่งจัดไว้ ผู้ติดตามนั่งลงตามที่นั่งของตน

6.12 พิธีกร สั่งให้ผู้ร่วมชุมนุม “นั่ง”

6.13 พิธีกร สั่งให้ผู้ถือพวงมาลัยและพุ่มฉลากมาตั้งขบวนอยู่ด้านขวามือของประธาน โดยมีสมาชิกของหมู่/กลุ่ม เข้าแถวต่อท้ายอยู่ภายในวงที่นั่งและหรือให้สมาชิกของหมู่/กลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมขบวนด้วย ตามความเหมาะสมได้

6.14 พิธีกรนำร้องเพลง ขบวนเริ่มออกเดินผ่านหน้าประธานเวียนรอบกองไฟเพื่อความสนุกสนาน ขณะเดินไปที่รำและร้องเพลงด้วยก็จะเป็นการดี เมื่อครบ 3 รอบ ผู้ถือพวงมาลัยและถือพุ่มฉลากหยุดยืนตรงหน้าประธานบุคคลอื่น ๆ ในขบวนให้กลับไปนั่งที่ของตนเรียบร้อย

ผู้ถือพวงมาลัย ส่งพวงมาลัยให้แก่ประธานก่อน ผู้ถือฉลากส่งให้ประธานภายหลังเสร็จแล้วกลับเข้าไปที่นั่งของตน

7. กำหนดการ

7.1 พิธีกรอาจให้มีการสนุกสนานจากการร้องเพลง หรือการร้องประกอบการรำเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีก็ได้ โดยคำนึงถึงเวลาที่เหมาะสม

7.2 พิธีกร เชิญให้ประธานจับฉลาก รับฉลากจากประธานอ่านให้ทราบว่า หมู่/กลุ่มใดจะต้องแสดง

7.3 ให้นายหมู่สั่งสมาชิกในหมู่ได้เคารพผู้เป็นประธาน “หมู่/กลุ่ม, ตรง” นายหมู่เพียงผู้เดียว ทำวันทยาหัตถ์ แล้วสั่ง “พัก, แแถว” ทุกคนร่วมกันร้องเพลงประจำหมู่ 2 จบ เริ่มการแสดง

7.4 ผู้แสดงหันหน้าให้ประธานเป็นผู้ชม ใช้เวลาแสดงประมาณ 8-10 นาที

7.5 จบการแสดง ทุกคนกลับไปยืน ณ ที่นั่งของตน นายหมู่สั่ง “หมู่/กลุ่ม, ตรง” นายหมู่เพียงผู้เดียว ทำวันทยาหัตถ์ เอามือลง แล้วสั่ง “พัก, แแถว” ทุกคนนั่งลง

7.6 พิธีกร จะกล่าวขอให้ผู้หนึ่งผู้ใดในหมู่อื่น ๆ เป็นผู้นำกล่าวชมตามแบบของลูกเสือให้แก่หมู่ที่แสดง

ผู้นำกล่าวชมจะเชิญชวนให้หมู่อื่น ๆ ลูกขึ้นยืน แล้วกล่าวคำชมเชย ดังตัวอย่าง เช่น “พี่น้องผู้บังคับบัญชาลูกเสือ โปรดยืนขึ้นแล้วกล่าวคำชมเชยให้แก่หมู่/กลุ่มด้วยคำว่า “ยอดเยี่ยม” 3 ครั้ง ด้วยการแสดงกิริยาประกอบ โดยก้าวเท้าซ้ายออกไปข้างหน้าประมาณครึ่งก้าวแล้วใช้มือขวาไปจับหน้าอกบริเวณหัวใจแล้วกำมือไว้ กล่าวคือชมเชยตามที่นัดหมายได้แล้ว พร้อมกับส่งมือขวาที่กำไว้ไปยังหมู่ที่จะชมเชยให้พร้อมกับแบมือออก รวม 3 ครั้ง เสร็จแล้วนั่งลง

ทุกคนในหมู่ที่ได้รับการชมเชย ลูกขึ้นยืน ใช้มือขวาซ้อนอยู่บนมือซ้าย ซึ่งยกขึ้นมาตั้งฉากเสมอไหล่ พร้อมกับกล่าวสั้น ๆ เช่น “ขอบคุณ, ครับ” พร้อมกับน้อมตัวลง 1 ครั้ง

7.7 พิธีกร ดำเนินการเช่นเดียวกันนี้ไปจนครบทุกหมู่/กลุ่ม เมื่อจบการแสดงของแต่ละหมู่ก่อนจะเริ่มการแสดงของหมู่ต่อไป อาจมีการแนะนำบทเรียนหรือประกอบพิธีหรือมีกิจกรรมอื่นหรือร้องเพลงเพื่อเปลี่ยนอิริยาบถสลับเป็นครั้งคราวตามเวลาที่เหมาะสม

8. การเปลี่ยนอิริยาบถของผู้เข้าร่วมชุมนุม

ในการชุมนุมรอบกองไฟ การเปลี่ยนอิริยาบถของผู้เข้าร่วมชุมนุมให้สนุกสนานรื่นเริงเป็นเรื่องสำคัญ ผู้เข้าร่วมชุมนุมจะรู้สึกเบื่อหน่ายและง่วงเหงาหาวนอน การเปลี่ยนอิริยาบถของผู้เข้าร่วมชุมนุมนี้อาจทำได้หลายวิธี และเป็นหน้าที่ของพิธีกรที่จะต้องเป็นผู้นำหรือมอบหมายให้ผู้รู้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้นำ เช่น นำให้ร้องเพลง รำวง นำให้แสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ที่ขบขัน หรือปลุกให้เกิดความสนุกสนาน ตื่นตา ตื่นใจ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และเหมาะสมกับเวลา

9. พิธีปิด

9.1 เมื่อจบการแสดงของทุกหมู่/กลุ่มแล้ว พิธีกร จะให้มีการร้องเพลงทำนองช้าโดยไม่ใช้เครื่องดนตรีใด ๆ ประกอบ อาจเป็นเพลงที่เป็นคติ หรือสร้างสรรค์ เหมาะสมกับผู้ร่วมชุมนุม ทั้งนี้ควรเป็นเพลงที่ส่วนใหญ่หรือทั้งหมดได้ร่วมร้องด้วย

9.2 พิธีกรจะเชิญประธานกล่าวปิด

9.3 ประธาน ไปยืนในที่ที่เหมาะสม กล่าวเรื่องสั้นอันเป็นประโยชน์ในเรื่องใด ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม และจบลงด้วยถ้อยคำว่า “ข้าพเจ้าขอปิดการชุมนุมรอบกองไฟ ณ บัดนี้” ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

9.4 พิธีกร ให้ทุกคนล้อมวง โดยให้แขนขวาซ้อนบนแขนซ้ายของตนเอง และใช้มือขวาซ้ายจับคนข้างเคียง ร่วมกันร้องเพลงสามัคคีชุมนุม พร้อมกับโยกตัวไปทางขวา, ซ้าย ซ้ำ ๆ จนจบเพลง

9.5 ผู้แทนหมู่บริการนำสวดมนต์อย่างยาว จบแล้วสั่งให้ทุกคนหันหน้าไปยังทิศที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ในขณะนั้น ถ้าหากพระองค์มิได้ประทับอยู่ในประเทศไทยให้หันหน้าไปยังพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร สั่งทำความเคารพแล้วนำร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีจนจบ

9.6 พิธีกร นัดหมาย

9.7 ทุกคนแยกย้ายกันกลับที่พักอย่างสงบ ส่วนหมู่/กลุ่ม ที่ทำหน้าที่เป็นหมู่บริการกลับมาทำความสะอาดให้เรียบร้อย

10. หมายเหตุ ข้อพึงปฏิบัติในการชุมนุมรอบกองไฟ

10.1 เพลงประจำหมู่ที่ใช้ร้องให้มีเนื้อร้องระบุชื่อหมู่/กลุ่ม มีสาระ, ปลุกใจเป็นคติ

10.2 เรื่องที่จะแสดง ควรเป็นเรื่องที่เป็นคติเตือนใจ, ประวัติศาสตร์ ปลุกใจรักชาติ ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี, สนุกสนาน

10.3 ไม่ควรแสดงเรื่องไร้สาระ, เสียดสีบุคคล, เรื่องการเมือง, ผิสง ลามก อนาจาร ล้อเลียนศาสนา

10.4 ห้ามใช้อาวุธจริงหรือของมีคมมาประกอบการแสดง

10.5 ห้ามสูบบุหรี่ในขณะที่นั่งอยู่ในบริเวณชุมนุม

10.6 ห้ามดื่มของเมา รวมทั้งนำมาใช้ประกอบการแสดง

10.7 ไม่ควรตะตะต้องหรือนำสิ่งของข้ามกองไฟหรือใช้กองไฟประกอบการแสดงในทาง
ไม่เหมาะสม

10.8 กรณีที่นายหมู่ข้าราชการหมู่มาด้วย เมื่อสั่งให้ทุกคน “ตรง” นายหมู่ทำวันทยาวิฑูร และ
เรียบอาวุธเมื่อสั่งพัก (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับ
ลูกเสือสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 : 121 - 124)

สรุปกิจกรรมลูกเสือมีหลายรูปแบบกว้างขวางและลึกซึ้ง สามารถจัดในโอกาสต่าง ๆ ได้
เสมอ ทำให้เกิดการกระตุ้นและท้าทายให้ลูกเสือสนใจติดตามและอยากเข้าร่วมกิจกรรมทางลูกเสืออยู่
เสมอ โดยเฉพาะการกำหนดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสามารถทำได้อย่างมีระบบและในโอกาส
ต่างๆ ได้อย่างดี ตั้งแต่การปฐมนิเทศ การเข้าเป็นลูกเสือ การเข้าพิธีประจำกอง การเรียนหรือการรับ
การฝึกอบรมในวิชาต่าง ๆ และวิชาพิเศษของลูกเสือประเภทต่าง ๆ กิจกรรมการเดินทางไกลและการ
อยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมในวันสำคัญของลูกเสือ วันสำคัญของชาติ ตลอดจนกิจกรรมการบำเพ็ญ
ประโยชน์ เป็นต้น

ในกิจกรรมของลูกเสือด้านนันทนาการเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อลูกเสือที่จะช่วยสร้าง
ความคุ้นเคย ความเป็นกันเอง การผ่อนคลายและความสนุกสนาน นอกจากนั้นยังช่วยส่งเสริมการ
แสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ ความสามัคคี ตลอดจนปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีงามได้ด้วยกิจกรรม
นันทนาการประเภทการร้องเพลง การเล่นเกมและกิจกรรมการชุมนุมรอบกองไฟ

บทที่ 9

การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และการสอนวิชาลูกเสือ

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางการลูกเสือ สามารถนำไปทำการสอนลูกเสือหรือฝึกอบรม เป็นแบบอย่างที่ดีควรแก่การสรรเสริญเชื่อถือทั้งจากลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือด้วยกัน ผู้ปกครองลูกเสือ และประชาชนทั้งประเทศ เป็นการสร้างความรัก ความศรัทธาในกิจการลูกเสือ ให้เป็นที่เชื่อมั่นถึงคุณค่าของขบวนการลูกเสือที่จะช่วยพัฒนาเยาวชน ให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีประสิทธิภาพและเห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

ในขบวนการของกิจกรรมลูกเสือ ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการสอนและฝึกอบรมลูกเสือนั้น จะต้องได้รับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ (Leader) ในประเภทที่ตนต้องการ สำหรับผู้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือก็จะต้องได้รับการฝึกอบรมการเป็นวิทยากร (Instructor) เสียก่อน เช่นเดียวกัน

การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดระเบียบว่าด้วยแผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2521 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2521 ให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 2 ระดับ ดังนี้คือ (คณะกรรมการลูกเสือฝ่ายฝึกอบรม, ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการตรวจชั้นที่ 3 ฯ, 2537 : 53-59)

ระดับที่ 1 ผู้กำกับลูกเสือ (Leader) คือผู้ทำหน้าที่ในการสอนและฝึกอบรมลูกเสือตามประเภทที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรวิชาผู้กำกับลูกเสือ เมื่อผ่านการฝึกอบรมจะได้รับวุฒิบัตรและเครื่องหมายของการลูกเสือรับรอง สำหรับระดับชั้นของหลักสูตรการฝึกอบรมมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1.1 ชั้นความรู้ทั่วไป (Introductory Course) ชั้นนี้ใช้สำหรับการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือทุกประเภท ผู้ผ่านการฝึกอบรมจะได้รับวุฒิบัตรรับรองจากคณะลูกเสือแห่งชาติ

1.2 ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C. 'Basic Unit Leader Training Course') ชั้นนี้ใช้ในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือตามประเภทที่ได้เลือกตามความต้องการของตน ผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรและว็อกเกิลของกิลเวลล์ (Gilwell Woggle)

1.3 ขั้นฝึกหัดงาน (In-Service Training) ขั้นนี้เป็นการฝึกหัดงานในกองลูกเสือตามประเภทของตน ระหว่าง 4 - 6 เดือน

1.4 ขั้นความรู้ชั้นสูง (A.T.C. 'Advanced Unit Leader Training Course') ขั้นนี้ผู้กำกับลูกเสือจะเข้ารับการฝึกอบรมตามประเภทของตน ผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรรับรอง

1.5 ขั้นปฏิบัติงานและประเมินผล (Application and Evaluation) ขั้นนี้ใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 4 เดือน เมื่อผ่านขั้นตอนนี้แล้วก็จะได้รับเครื่องหมายวูดเบดจ์ 2 ท่อน ซึ่งเรียกว่า Gilwell Beed (2 - beed)

เมื่อผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูงเป็นผู้กำกับลูกเสือแล้ว สามารถเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอื่น ๆ ต่อไป เช่น

- หลักสูตรการฝึกอบรมวิทยากรประจำหมู่
- หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ชำนาญการในวิชาต่าง ๆ
- การฝึกฝนอบรมด้วยตนเอง

(ผังแผนภูมิแสดงขั้นตอนการฝึกอบรมหน้า 161)

ระดับที่ 2 วิทยากร (Instructor) ได้แก่ผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือให้กับผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเป็นผู้กำกับลูกเสือประเภทที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ต้องได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตร ซึ่งมีระดับของหลักสูตรดังนี้

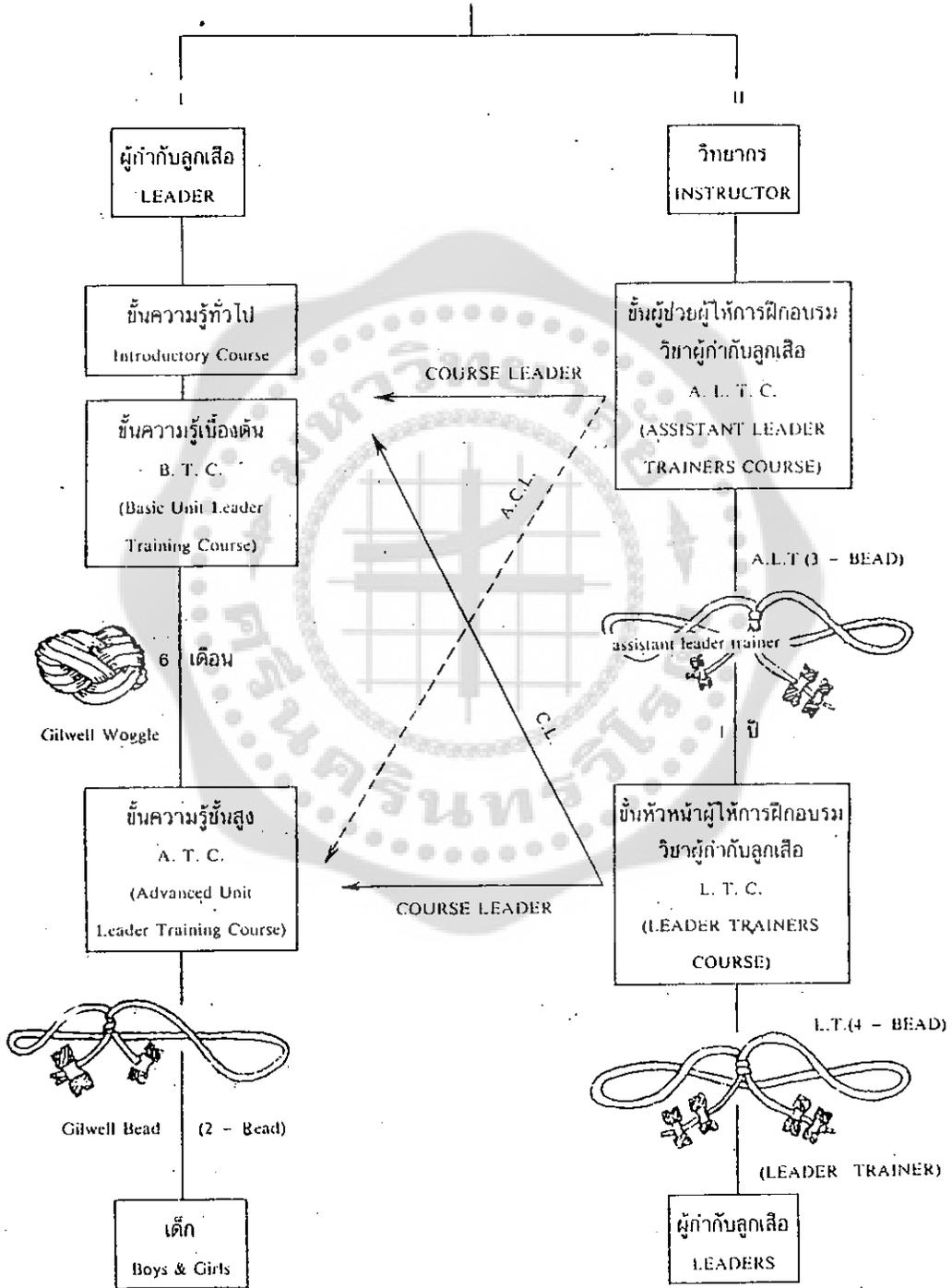
2.1 ขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ (A.L.T.C. 'Assistance Leader Trainers Course')

2.2 ขั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ (L.T.C. 'Leader Training Course')

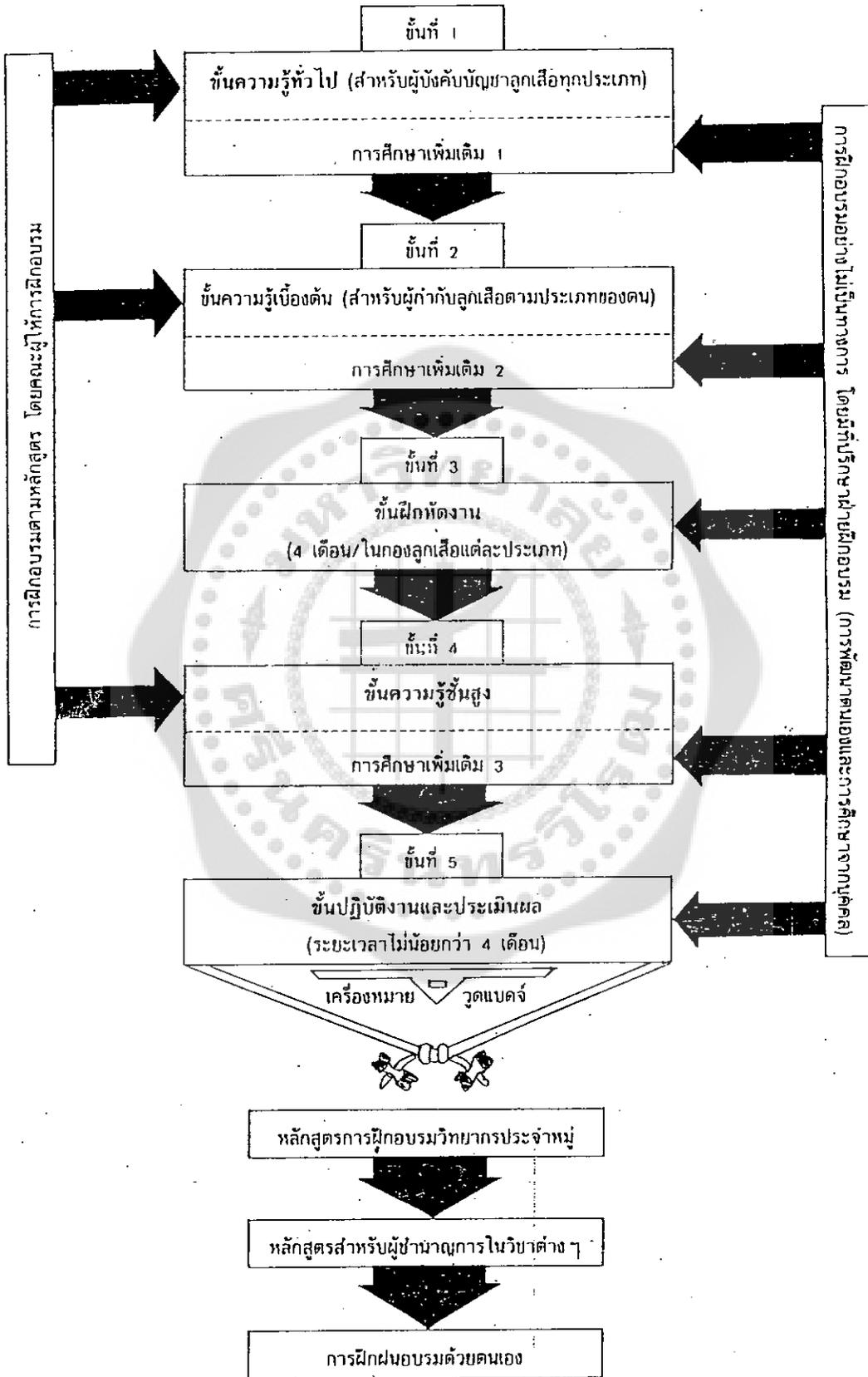
(ผังแผนภูมิแสดงขั้นตอนการฝึกอบรมหน้า 162)

แผนภูมิที่ 11 แผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 2 ระดับ

แผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 2 ระดับ
(2 - STAGE TRAINING SCHEME)

แผนภูมิที่ 12 ขั้นตอนการฝึกอบรมวิชาชีพผู้กำกับลูกเสือประเทศไทย

เป้าหมายและวัตถุประสงค์การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.)

ในการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือแต่ละประเภทมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้น, 2537:1)

1. ผู้กำกับลูกเสือสำรอง

การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นความรู้เบื้องต้นเป็นการจัดต่อเนื่องจากชั้นความรู้ทั่วไป เพื่อให้ผู้กำกับลูกเสือที่เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจว่ากิจกรรมลูกเสือสำรองมีความสำคัญที่จะตอบสนองความต้องการของลูกเสือในช่วงอายุ 8 - 11 ปี ได้อย่างดี และสามารถไปปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือสำรองได้อย่างถูกต้อง

เป้าหมาย เพื่อให้ฝึกอบรมให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นผู้กำกับลูกเสือสำรอง
วัตถุประสงค์

1. ชี้แจงกิจการลูกเสือได้
2. ปฏิบัติหน้าที่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. สาธิตทักษะทางลูกเสือสำรองได้
4. วางแผนการฝึกอบรมลูกเสือสำรองได้
5. ฝึกอบรมและบริหารงานในกองลูกเสือสำรองได้

2. ผู้กำกับลูกเสือสามัญ

การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้เบื้องต้น เป็นการจัดต่อเนื่องจากชั้นความรู้ทั่วไป เพื่อให้ผู้กำกับลูกเสือที่เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจว่า กิจกรรมลูกเสือสามัญมีความสำคัญที่จะตอบสนองความต้องการของลูกเสือในช่วงอายุ 11 - 15 ปี ได้อย่างดี และสามารถไปปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือสามัญได้อย่างถูกต้อง

เป้าหมาย เพื่อให้ฝึกอบรมให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นผู้กำกับลูกเสือสามัญ
วัตถุประสงค์

1. อธิบายวัตถุประสงค์ของขบวนการลูกเสือและวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในกิจการลูกเสือสามัญได้
2. บรรยายลักษณะนิสัย ความเจริญเติบโต ความต้องการของเด็กที่เป็นลูกเสือสามัญ และบอกวิธีที่จะตอบสนองความต้องการได้
3. อธิบายหลักการและแปลความหมายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้
4. อธิบายความสำคัญของระบบหมู่ในการปฏิบัติงานตามวิธีการของลูกเสือได้
5. อธิบายวิธีการฝึกอบรมนายหมู่และทำงานร่วมกับนายหมู่ในที่ประชุมนายหมู่ได้

6. ฝึกทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมของลูกเสือสามัญและสาริตวิธีสอนอย่างง่ายได้
7. อธิบายและให้เหตุผลเกี่ยวกับบทบาทความรับผิดชอบของผู้กำกับในฐานะที่เป็นผู้นำได้
8. วางแผนดำเนินการประเมินผลร่วมกับกองลูกเสือและบอกแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่จะให้การสนับสนุนได้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C), 2537 : 7)

3. ผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ขั้นความรู้เบื้องต้น เป็นการจัดต่อเนื่องจากขั้นความรู้ทั่วไป เพื่อให้ผู้กำกับลูกเสือที่เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจว่า กิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีความสำคัญที่จะตอบสนองความต้องการของลูกเสือในช่วงอายุ 15 - 18 ปี ได้อย่างดี และสามารถไปปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้อย่างถูกต้อง เป้าหมาย เพื่อฝึกอบรมให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

วัตถุประสงค์

1. ชี้แจงเกี่ยวกับกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้
 2. บอกแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่จำเป็นเกี่ยวกับการบริหารงานในกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้
 3. สามารถปฏิบัติงานและดำเนินการฝึกอบรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้
 4. สาริตการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะและพิธีการของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้
 5. บอกแนวทางพัฒนาตนเองของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
- (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ขั้นความรู้เบื้องต้น, 2537 :1)

ผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น (P.T.C) ตามขั้นตอนและเกณฑ์การประเมินผลของคณะลูกเสือแห่งชาติแล้ว ต้องการพัฒนาดตนเองต่อไป ก็สามารถเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C) ซึ่งจะ ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ คือ Gilwell Bead (2 ท่อน) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากภาคผนวก ก และ ข)

ผู้รับผิดชอบในการฝึกอบรม

1. ส่วนกลาง ได้แก่สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือกรุงเทพมหานคร สโมสรลูกเสือ และกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

2. ส่วนภูมิภาค ได้แก่สำนักงานศึกษาธิการเขต หรือสำนักงานคณะกรรมการบริหาร ลูกเสือจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสืออำเภอ และสโมสรลูกเสือ ซึ่งได้รับอนุญาต จากสำนักงานศึกษาธิการเขต โดยเสนอเรื่องผ่านสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือจังหวัด และ ให้สำนักงานศึกษาธิการเขตขอตามลำดับเลขรุ่น จากสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

การสอนลูกเสือ

การสอนลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องสามารถทำโครงการสอนในวิชาลูกเสือประเภทที่ ตนเองดำเนินการสอน โดยจัดทำเป็นแผนการสอนทั้งระยะยาวและระยะสั้นล่วงหน้า จะช่วยให้การทำงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดี

วัตถุประสงค์ในการวางแผนการสอน

1. เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์
2. เพื่อกำหนดเนื้อหาตามหลักสูตร
3. เพื่อกำหนดระยะเวลาการสอน
4. เพื่อจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา
5. เพื่อพิจารณากำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบการสอน
6. เพื่อกำหนดวิธีการสอนทั้งทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติทางทักษะลูกเสือ
7. เพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

แผนการสอนระยะยาว (กวี พันธุ์มีเชาวน์ และคณะ, 2535 : 130 - 133)

การจัดแผนการสอนระยะยาวเป็นการเตรียมการอย่างมีระบบ จะช่วยให้งานดำเนินไปอย่าง ชัดเจนและเรียบร้อย ซึ่งต้องกำหนดอย่างน้อยใน 1 ภาคเรียน หรือ 6 เดือน และต้องพิจารณาสิ่ง สำคัญที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1. วิชาที่กำหนดตามหลักสูตรของลูกเสือในประเภทที่ทำการสอน รวมถึงวิชาพิเศษด้วย
2. กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เพื่อฝึกฝนเพิ่มพูนความสามารถของลูกเสือที่เหมาะสมกับความ สนใจและความต้องการของลูกเสือ อาทิ ด้านศิลปะและการฝีมือ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
3. การกำหนดกิจกรรมให้ลูกเสือได้มีส่วนร่วมในวันสำคัญหรือเหตุการณ์พิเศษต่าง ๆ เช่น วันสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
4. กิจกรรมสัมพันธ์ของลูกเสือกับลูกเสืออื่น ๆ เพื่อผูกพันความเป็นพี่น้องลูกเสือ การร่วม ทำกิจกรรม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การแข่งขันกีฬาเพื่อความสามัคคี สนุกสนาน

แผนการสอนระยะสั้น

เป็นการวางแผนการสอนย่อยลงมา ต่อสัปดาห์และการสอนแต่ละวัน ซึ่งควรเตรียมความพร้อมล่วงหน้าทุกเดือน ช่วยทำให้การสอนเป็นไปได้อย่างสะดวกราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

หลักการที่พึงปฏิบัติในการวางแผนการสอน

1. กิจกรรมที่ทำให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัย ควรเน้นให้ปฏิบัติด้วยความตั้งใจทั้งก่อนทำการสอน ระหว่างสอนและเมื่อจะเลิกจากการสอนทุกครั้ง
2. ก่อนสอนวิชาใหม่ ควรได้ทบทวนวิชาที่ได้เรียนไปแล้วด้วย
3. กิจกรรมการสอนควรจัดหลายรูปแบบ เพื่อให้ลูกเสียตื่นตัว เพลิดเพลิน มีความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายกับเนื้อหาหรือทักษะกิจกรรมในวิชาที่เรียน
4. การวางแผนการสอนควรได้ร่วมปรึกษากัน และผู้บังคับบัญชาควรยอมรับความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการสอนไปตามลำดับ เช่น ผู้กำกับให้สิทธิรองผู้กำกับไม่ยึดความคิดของตนเองเป็นใหญ่
5. ผู้กำกับที่ทำการสอนลูกเสือ ควรเป็นแบบอย่างของการลูกเสือ เช่น แต่งเครื่องแบบในการสอน การปฏิบัติตนตามกฎของลูกเสือและแบบอย่างการประพฤติในสังคมโดยทั่วไป
6. การสอนเปิดโอกาสให้ลูกเสือเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้กำกับควรเป็นผู้กระตุ้น ชี้แนะให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เสมือนพี่เลี้ยงให้ความเป็นกันเองและเข้ากันได้กับลูกเสือ ให้มีความรู้อิสระ สนุกสนาน และพึงพอใจกับการเป็นลูกเสือ
7. การสอนเน้นคุณประโยชน์ที่ลูกเสือพึงได้รับจากวิชาลูกเสือ เกิดขึ้นกับตัวของลูกเสือเอง ให้สามารถนำไปปฏิบัติตนให้มีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างมั่นใจและกล้าหาญ
8. ในการสอน ผู้กำกับอาจใช้บุคคลอื่น ๆ ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ๆ มาเป็นวิทยากร ทั้งนี้ด้วยความศรัทธา เสียสละ และมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมส่วนร่วม

ขั้นตอนในการดำเนินการสอนของลูกเสือแต่ละประเภท

ในการสอนลูกเสือจะมีขบวนการดำเนินการเป็นขั้นตอน มีรูปแบบเป็นลักษณะของลูกเสือโดยเฉพาะ เรียกว่า “การประชุมกองลูกเสือ...(ตามประเภท)”

การประชุมกองลูกเสือสำรอง

แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้ (ตัวอย่างใช้เวลา 60 นาที)

1. พิธีเปิดประชุมกอง แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจแยก 20 นาที
2. เกมหรือเพลง เพื่อให้สนุกสนานและเน้นการออกกำลังกายไม่หนักเกินไป 10 นาที
3. การสอนวิชาตามหลักสูตร เนื้อหาและกิจกรรม 25 นาที
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์ เล่านิทานแมคคลี (แบ่งเป็นตอน ๆ) 5 นาที
5. พิธีปิดประชุมกอง นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ ชักธงลง เลิก 10 นาที

การประชุมกองลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ

แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้ (ตัวอย่าง 90 นาที)

1. พิธีเปิดประชุมกอง ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก 10 นาที
2. การเล่นเพื่อการออกกำลังกาย 5 นาที
3. การสอนวิชาตามหลักสูตร
 - ก. เรื่อง.....(หรือเป็นฐานที่ 1)
 - ข. เรื่อง.....(หรือเป็นฐานที่ 2)
 - ค. เรื่อง.....(หรือเป็นฐานที่ 3)
 - ง. เกม การเล่น เพื่อทบทวนเนื้อหา
4. ผู้กำกับเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ 10 นาที
5. พิธีปิด นัดหมาย ตรวจเครื่องแต่งกาย เชิญธงลง เลิก 10 นาที

สรุป การฝึกอบรมลูกเสือให้ได้ผลและเกิดประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับผู้ให้การอบรม ซึ่งหมายถึงผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้แก่ ผู้กำกับลูกเสือที่ทำหน้าที่ฝึกอบรมลูกเสือโดยตรง (Leader) และขณะเดียวกัน ผู้กำกับที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ ก็ต้องผ่านการฝึกอบรมจากวิทยากร (Instructor) ตามหลักสูตรเสียก่อน กล่าวคือ

ระดับที่ 1 ผู้กำกับลูกเสือ (Leader) อบรมลูกเสือในประเภทที่ตนปฏิบัติหน้าที่ มีทั้งระดับขั้นความรู้ทั่วไป ขั้นความรู้เบื้องต้น และขั้นความรู้ขั้นสูง

ระดับที่ 2 วิทยากร (Instructor) ทำหน้าที่ให้การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ มีระดับขั้นดังนี้คือ ขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรม และขั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ

ทั้งสองระดับต้องสามารถจัดทำโครงการสอนได้เป็นอย่างดี โดยการวางแผนการสอนตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนถูกต้อง

บรรณานุกรม

- กวี พันธุ์มีเชาว์ และคณะ. คู่มือลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ สามัญรุ่นใหญ่และวิสามัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.
- _____ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.
- _____ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.
- _____ คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- _____ คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ ขั้นความรู้เบื้องต้น B.T.C.. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- _____ คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ขั้นความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- _____ คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ดำรงขั้นความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- _____ คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2537.
- _____ คู่มือการจัดการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ พ.ศ. 2529. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, (ม.ป.ป.)
- _____ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารงานลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการตรวจชั้นที่ 3 ขั้นฝึกหัดงานและการตรวจชั้นที่ 5 ขั้นปฏิบัติการและประเมินผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.
- ฉัตรชัย วิจักขณะ. ผู้กำกับลูกเสือสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น. สถาบันราชภัฏพระนคร, 2539. (อัคราเนนา)
- บุญส่ง เอี่ยมละออ. วิชาลูกเสือ-เนตรนารี 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

พลศึกษา,กรม. คู่มือปฏิบัติการกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาดและการควบคุมความประพฤตินักเรียน
นักศึกษา. ม.ป.ป. (เอกสารอัดสำเนา)

_____ แผนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ลูกเสือตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,2531.

_____ แผนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ลูกเสือโท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,2537.

_____ แผนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ลูกเสือเอก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,2531.

พลศึกษา,กรม และกรมวิชาการ. หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.

วิชาการ,กรม. คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
(เครื่องหมายลูกเสือโลก). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.

_____ คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
(เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.

_____ คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
(เครื่องหมายลูกเสือหลวง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.

_____ คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (ลูกเสือสามัญ). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

_____ คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 (ลูกเสือสำรอง). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

_____ คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (ลูกเสือสามัญ). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

สมมาตร เขาวนชาติ. พิธีการลูกเสือสำรองสามัญ. นครศรีธรรมราช : ร้านเม็ดทราย, 2530.

สมรรถไชย ศรีกฤษณ์ และคณะ. คู่มือลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2521.

อภัย จันทวิมล. คู่มือเจ้าหน้าที่ลูกเสือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไพบูลย์การช่าง, 2519.

(ภาคผนวก ก)

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ว่าด้วย

การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือเพื่อรับเครื่องหมายวูดแบดจ์ พ.ศ. 2521

อาศัยอำนาจตามในมาตรา 18(8) แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเห็นควรวางระเบียบว่าด้วยการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานลูกเสือโลก ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือเพื่อรับเครื่องหมายวูดแบดจ์ พ.ศ. 2521”

ข้อ 2 การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือเพื่อรับเครื่องหมายวูดแบดจ์ แบ่งออกเป็น 5 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ชั้นความรู้ทั่วไป

ชั้นที่ 2 ชั้นความรู้เบื้องต้น

ชั้นที่ 3 ชั้นฝึกหัดงาน

ชั้นที่ 4 ชั้นความรู้ขั้นสูง

ชั้นที่ 5 ชั้นปฏิบัติการและประเมินผล

ข้อ 3 ชั้นที่ 1 ชั้นความรู้ทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจูงใจผู้บังคับบัญชาลูกเสือใหม่และผู้สนใจในกิจการลูกเสือให้มีความเข้าใจในขบวนการลูกเสือ อันเป็นวิธีการฝึกอบรมเด็กและคนหนุ่มให้มีประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนตัวเด็กและคนหนุ่มนั่นเอง

2. เพื่อให้มีความเข้าใจถึงจุดหมายและสาระสำคัญของการลูกเสือ
รายละเอียดในการฝึกอบรมมีดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาฝึกอบรม 1 วัน (ประมาณ 8 ชั่วโมง)

2. ผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้สนใจในกิจการลูกเสือ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป

3. ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

ส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือกรุงเทพมหานคร สโมสรลูกเสือ และกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด
สำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ และสโมสรลูกเสือ

4. ผู้อำนวยการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้ที่ได้รับวุฒิ A.L.T. หรือ L.T. แล้ว และได้รับแต่งตั้งให้
เป็นผู้ผู้อำนวยการฝึกอบรม
5. ผู้อำนวยการฝึกอบรมเป็นผู้ลงนามในวุฒิบัตร มอบให้เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม และให้
ผู้อำนวยการฝึกอบรมรายงานผลไปยังผู้อนุมัติให้มีการฝึกอบรม
6. อาจมีการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการฝึกอบรมตามสมควรเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร
ค่าอุปกรณ์ ค่าจัดพิมพ์เอกสาร และอื่น ๆ

ข้อ 4 ชั้นที่ 2 ชั้นความรู้เบื้องต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความเข้าใจว่ากำหนดการของลูกเสือแต่ละประเภทได้จัดขึ้นเพื่อสนองความ
ต้องการของเด็กและคนหนุ่ม กับทั้งสนองวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ
2. เพื่อให้มีความรู้ในการจัดวางแผน กำหนดการตามประเภทลูกเสือที่ตนเกี่ยวข้อง
3. เพื่อให้สามารถเป็นผู้กำกับ หรือรองผู้กำกับลูกเสือตามประเภทนั้น ๆ ทั้งสามารถนำ
กำหนดการวางแผนไว้แล้วไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดความสนใจ สร้างความกระตือรือร้นและมีความหมายแก่
ลูกเสือ

รายละเอียดในการฝึกอบรมมีดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาฝึกอบรม 3 วัน โดยอยู่ประจำ ณ ค่ายฝึกอบรม
2. การจัดการฝึกอบรมให้จัดแยกกันตามประเภทลูกเสือ
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ชั้นความรู้เบื้องต้นจะต้องได้รับการฝึกอบรมชั้นความรู้ทั่วไป

มาก่อน

4. ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

ส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือกรุงเทพมหานคร สโมสรลูกเสือ และกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับอนุญาต
จากสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการเขต หรือสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือ
จังหวัด สำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ และสโมสรลูกเสือ ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงาน
ศึกษาธิการเขต โดยเสนอเรื่องผ่านสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด

5. ผู้อำนวยการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้ที่ได้รับวุฒิ A.L.T. หรือ L.T. แล้ว และได้รับแต่งตั้งให้
เป็นผู้ผู้อำนวยการฝึกอบรม

คณะผู้ให้การฝึกอบรมประกอบด้วย ผู้ที่ได้รับวุฒิ A.L.T. หรือ L.T. ได้ผ่านการฝึกอบรมชั้น A.L.T.C หรือ A.L.T. มาแล้ว

ผู้อำนวยการอบรมอาจเชิญผู้ที่ได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะวิชามาเป็นวิทยากรพิเศษได้ตามที่เห็นสมควร

6. ผู้อำนวยการฝึกอบรมเป็นผู้ลงนามในวุฒิบัตร มอบให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมพร้อมด้วยห่วงสวมผ้าผูกคอแบบกิลเวลล์

7. การรายงานผล เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว ให้มีการรายงานผลภายใน 15 วัน

ส่วนกลาง ผู้อำนวยการฝึกอบรมรายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ส่วนภูมิภาค ผู้อำนวยการฝึกอบรม รายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดเพื่อเสนอไปยังสำนักงานศึกษาธิการเขต และสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติตามลำดับ

8. ให้มีการเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการฝึกอบรมตามสมควรเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร ค่าอุปกรณ์ ค่าจัดพิมพ์เอกสารและอื่น ๆ กับให้เก็บเงินสมทบทุน บี.พี. จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมคนละ 10 บาท แบ่งให้ผู้จัดการฝึกอบรมครึ่งหนึ่ง และให้นำส่งสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปใช้จ่ายในการส่งเสริมอบรมลูกเสือในโอกาสต่าง ๆ

ข้อ 5 ชั้นที่ 3 ชั้นฝึกงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ไปใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือ
2. เพื่อสนับสนุนให้มีการศึกษาหาความรู้ภาคปฏิบัติเพิ่มเติม โดยการไปดูงานแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์กับผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น

3. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่

รายละเอียดในการฝึกหัดงานมีดังนี้

1. กำหนดระยะเวลา 4 เดือน

2. ผู้เข้ารับการฝึกหัดงาน ได้แก่ ผู้ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมขั้นความรู้ทั่วไปและขั้นความรู้

เบื้องต้นแล้ว

3. การดำเนินการฝึกหัดงาน

3.1 ทำการฝึกอบรมลูกเสือในกองของตนอย่างน้อย 8 ครั้ง

3.2 เข้าร่วมในการวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การสะกดรอย การเดินทาง

สำรวจ การเดินทางไกล การอยู่ค่ายพักแรม ฯลฯ อย่างน้อย 1 ครั้ง

3.3 ไปดูกิจการลูกเสือของกองลูกเสืออื่นนอกเหนือจากกองลูกเสือของตน

4. ผู้รับผิดชอบในการรับรองการฝึกหัดงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้แก่ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ผู้กำกับกลุ่ม รองผู้กำกับกลุ่ม หรือผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์แล้ว

ข้อ 6 ชั้นที่ 4 ชั้นความรู้ชั้นสูง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการพัฒนาต่อเนื่องกันทั้งในด้านการเป็นผู้นำและทักษะในการฝึกอบรมเด็กและคนหนุ่ม

2. เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการฝึกอบรมและทักษะที่จำเป็นในการฝึกอบรมเด็กและคนหนุ่ม

3. เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ผู้กำกับหรือรองผู้กำกับลูกเสือได้
รายละเอียดในการฝึกอบรมมีดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาฝึกอบรม 7 - 8 วัน โดยอยู่ประจำ ณ ค่ายฝึกอบรม

2. การจัดการฝึกอบรมให้จัดแยกกันตามประเภทลูกเสือ

3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่ได้ผ่านการฝึกอบรมชั้นความรู้เบื้องต้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 เดือน และได้ผ่านการฝึกหัดงานชั้นที่ 3 มาแล้วด้วย

4. ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

ส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือกรุงเทพมหานคร สโมสรลูกเสือ และกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการเขต หรือสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการลูกเสืออำเภอและสโมสรลูกเสือ ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานศึกษาธิการเขต โดยเสนอเรื่องผ่านสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการเขตขอลำดับเลขรุ่นจากสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

5. ผู้อำนวยการฝึกอบรม ได้แก่ ผู้ที่ได้รับวุฒิ L.T. แล้ว และได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการฝึกอบรม

คณะผู้ให้การฝึกอบรมประกอบด้วย ผู้ที่ได้รับวุฒิ L.T. หรือ A.L.T. มาแล้ว

ผู้อำนวยการอบรมอาจเชิญผู้ที่ได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะวิชามาเป็นวิทยากรพิเศษได้ตามที่เห็นสมควร

6. ผู้อำนวยการฝึกอบรมเป็นผู้ลงนามในวุฒิบัตร มอบให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

7. การรายงานผล เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว ให้มีการรายงานผลภายใน 15 วัน

ส่วนกลาง ผู้อำนวยการฝึกอบรมรายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการบริหาร
ลูกเสือแห่งชาติ

ส่วนภูมิภาค ผู้อำนวยการฝึกอบรม รายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือ
จังหวัดเพื่อเสนอไปยังสำนักงานศึกษาธิการเขต และสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติตาม
ลำดับ

8. ให้มีการเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการฝึกอบรมตามสมควรเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร ค่า
อุปกรณ์ ค่าจัดพิมพ์เอกสารและอื่น ๆ กับให้เก็บเงินสมทบทุน บี.พี. จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมคนละ 10 บาท
แบ่งให้ผู้จัดการฝึกอบรมครึ่งหนึ่ง และให้นำส่งสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติอีกครึ่งหนึ่ง
เพื่อนำไปใช้จ่ายในการส่งเสริมอบรมลูกเสือในโอกาสต่าง ๆ

ข้อ 7 ชั้นที่ 5 ชั้นปฏิบัติการและประเมินผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาจากการฝึกอบรมตั้งแต่ชั้นที่ 1 - 4 ไปใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือ
2. เพื่อส่งเสริมการฝึกอบรมตนเองให้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อประเมินผลขั้นสุดท้ายว่าสมควรได้รับเครื่องหมายวุฒิบัตรหรือไม่

รายละเอียดในการปฏิบัติการและประเมินผลมีดังนี้

1. เมื่อผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้ผ่านการฝึกอบรม 4 ชั้น ดังกล่าวข้างต้นมาแล้วให้นำความรู้
และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปดำเนินการในกองลูกเสือของตน เป็นเวลาอย่างน้อย 4 เดือน นับจาก
วันสิ้นสุดการฝึกอบรมขั้นความรู้ชั้นสูง ในระหว่างนั้นให้เสนอรายงานขอให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมา
ตรวจและประเมินผลการปฏิบัติงาน การเสนอรายงานขอให้มีการตรวจชั้นปฏิบัติการและการประเมินผล
เช่นว่านี้จะต้องกระทำภายในกำหนดเวลา 2 ปี นับจากวันสิ้นสุดการฝึกอบรมขั้นความรู้ชั้นสูง
2. การตรวจและการประเมินผลนั้นจะเกี่ยวข้องกับภาคปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ในเรื่อง
การวางแผนกำหนดการ การปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง การฝึกสอนลูกเสือ การปฏิบัติตามพิธีการต่าง ๆ ของ
ลูกเสือ

3. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจชั้นปฏิบัติการและประเมินผล

ส่วนกลาง ได้แก่ ผู้อำนวยการกองลูกเสือ หรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจาก
เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ส่วนภูมิภาค ได้แก่ ศึกษาธิการเขต หรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากเลขาธิการคณะ
กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

4. ให้ผู้อำนวยการกองลูกเสือ ผู้อำนวยการลูกเสือกรุงเทพมหานคร ศึกษาธิการเขตหรือผู้
อำนวยการลูกเสือจังหวัด เสนอนามผู้บังคับบัญชาลูกเสือวุฒิ L.T. หรือ A.L.T. ที่มีคุณลักษณะสมควรได้รับ
การแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจชั้นปฏิบัติการและประเมินผล ไปยังเลขาธิการคณะ

กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแต่งตั้งต่อไป กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่านี้ให้มีอายุปฏิบัติหน้าที่ได้คราวละ 4 ปี นับแต่วันแต่งตั้ง

5. การเสนอรายงาน ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจชั้นปฏิบัติการและประเมินผล เสนอรายงานการตรวจประเมินผลต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปจนถึงสำนักงาน คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

6. ให้สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเสนอรายชื่อผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน และประกาศนียบัตร ไปยังผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายฝึกอบรมแห่งชาติเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ข้อ 8 ในกรณีที่เหมาะสมควรเพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของกิจการลูกเสือให้ผู้ตรวจการลูกเสือฝ่ายฝึกอบรมแห่งชาติ มีอำนาจผ่อนผันหลักเกณฑ์การฝึกอบรมตามชั้นต่าง ๆ ได้ตามควรแก่กรณี

ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 12 มกราคม 2521

ลงชื่อ บุญสม มาร์ติน

(นายแพทย์บุญสม มาร์ติน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(ภาคผนวก ข)

ตัวอย่าง

หลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้เบื้องต้น
(ประเภทลูกเสือสามัญ)

โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตรวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญขั้นความรู้เบื้องต้น

วิชาแกน

1. ประวัติและกิจการขององค์การลูกเสือโลก
2. ประวัติและโครงสร้างของกรลูกเสือไทย
3. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
4. วินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
5. การร้องเพลง
6. การเล่นเกม
7. ระบบหมู่
8. การวางแผนกำหนดการฝึกอบรม
9. การบริหารงานในกองลูกเสือสามัญ
10. การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ
11. การชุมนุมรอบกองไฟ

วิชาเฉพาะ

1. กิจการลูกเสือสามัญ
2. หลักสูตรลูกเสือสามัญ
3. วิธีการฝึกอบรมลูกเสือสามัญ
4. การเดินทางไกลและการอยู่ค่ายพักแรม
5. บทบาทผู้กำกับลูกเสือ
6. พิธีการลูกเสือสามัญ
7. การส่งเสริมกิจการลูกเสือสามัญ

วิชาพิเศษ

1. ทักษะลูกเสือสามัญ
2. การเปิด-ปิดประชุมกอง

กำหนดบทเรียนและเวลาในการฝึกอบรม
หลักสูตรวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ ขั้นความรู้เบื้องต้น

ลำดับที่	วิชา	เวลา/นาที
บทเรียนที่ 1	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	30
บทเรียนที่ 2	ประวัติและกิจการขององค์การลูกเสือโลก	45
บทเรียนที่ 3	ประวัติและโครงสร้างของการลูกเสือไทย	45
บทเรียนที่ 4	คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	60
บทเรียนที่ 5	กิจการลูกเสือสามัญ	60
บทเรียนที่ 6	หลักสูตรลูกเสือสามัญ	45
บทเรียนที่ 7	วินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย	60
บทเรียนที่ 8	วิธีการฝึกอบรมลูกเสือสามัญ	45
บทเรียนที่ 9	การร้องเพลง	30
บทเรียนที่ 10	การชุมนุมรอบกองไฟ	45
บทเรียนที่ 11	ระบบหมู่	60
บทเรียนที่ 12	การเล่นเกม	45
บทเรียนที่ 13	ทักษะลูกเสือสามัญ	105
บทเรียนที่ 14	การเดินทางไกลและการอยู่ค่ายพักแรม	240
บทเรียนที่ 15	การวางแผนกำหนดการฝึกอบรม	135
บทเรียนที่ 16	การบริหารงานในกองลูกเสือสามัญ	45
บทเรียนที่ 17	พิธีการลูกเสือสามัญ	30
บทเรียนที่ 18	บทบาทผู้กำกับลูกเสือ	60
บทเรียนที่ 19	การส่งเสริมกิจการลูกเสือสามัญ	45
บทเรียนที่ 20	การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ	30
บทเรียนที่ 21	พิธีเปิด-ปิดการประชุมกอง	60

รวมเวลา 26 ชั่วโมง 10 นาที

ตารางฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.)

ระหว่างวันที่.....

ณ

วันที่ 1 ของการฝึกอบรม (วันที่

เวลา 08.00 น.	รายงานตัว ลงทะเบียน	
เวลา 08.30 น.	ปฐมนิเทศ	(30 นาที)
เวลา 09.00 น.	พิธีเปิด(ในห้องประชุม)	(60 นาที)
	- ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย	
	- ถวายราชสดุดี	
	- กล่าวรายงาน	
	- ประธานในพิธีกล่าวเปิด	
	พิธีทางลูกเสือ	
	- พิธีรอบเสาธง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง)	
	- ผู้อำนวยการฝึกกล่าวต้อนรับ	
เวลา 10.00 น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	(30 นาที)
เวลา 10.30 น.	ประวัติและกิจการขององค์การลูกเสือโลก	(45 นาที)
เวลา 11.15 น.	ประวัติและโครงสร้างของการลูกเสือไทย	(45 นาที)
เวลา 12.00 น.	พัก รับประทานอาหาร	
เวลา 13.00 น.	คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	(60 นาที)
เวลา 14.00 น.	กิจการลูกเสือสามัญ	(60 นาที)
เวลา 15.00 น.	พัก เครื่องดื่ม	
เวลา 15.15 น.	หลักสูตรลูกเสือสามัญ	(45 นาที)
เวลา 16.00 น.	วินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย	(60 นาที)
เวลา 17.00 น.	พัก ประชุมวิทยากร	
เวลา 18:00 น.	ชักธงลง รับประทานอาหาร	
เวลา 19.00 น.	วิธีการฝึกอบรมลูกเสือสามัญ	(45 นาที)
เวลา 19.45 น.	การร้องเพลง	(30 นาที)
เวลา 20.15 น.	การชุมนุมรอบกองไฟ (ภาคทฤษฎี)	(45 นาที)
เวลา 21.00 น.	สวดมนต์	(60 นาที)

วันที่ 2 ของการฝึกอบรม (วันที่

เวลา 05.00 น.	ตื่น ทำความสะอาด	
เวลา 05.30 น.	การบริหาร ทบทวนระเบียบแถว	
เวลา 07.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	(60 นาที)
เวลา 07.30 น.	รับตรวจ	
เวลา 08.00 น.	ประชุมรอบเสาธง เกม	
เวลา 08.30 น.	ระบบหมู่	(60 นาที)
เวลา 09.30 น.	การเล่นเกม	(45 นาที)
เวลา 10.15 น.	การประชุมกองครั้งที่ 1 (ทักษะลูกเสือสามัญ)	(105 นาที)
เวลา 12.00 น.	พัก รับประทานอาหารเช้า	
เวลา 13.00 น.	การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม	(90 นาที)
เวลา 14.30 น.	การวางแผนกำหนดการฝึกอบรม	(60 นาที)
เวลา 15.30 น.	พัก เครื่องดื่ม	(15 นาที)
เวลา 15.45 น.	การประชุมกองครั้งที่ 2 (การผูกเงื่อน)	(75 นาที)
เวลา 17.00 น.	พัก ประชุมวิทยากร	
เวลา 18.00 น.	ซักธงลง รับประทานอาหารเช้า	
เวลา 19.00 น.	ชุมนุมรอบกองไฟ (ภาคปฏิบัติ)	
เวลา 21.00 น.	สวดมนต์	(60 นาที)

วันที่ 3 ของการฝึกอบรม (วันที่

เวลา 05.00 น.	ตื่น ทำความสะอาด	
เวลา 05.30 น.	การบริหาร ทบทวนระเบียบแถว	
เวลา 07.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	(60 นาที)
เวลา 07.30 น.	รับตรวจ	
เวลา 08.00 น.	ประชุมรอบเสาธง เกม	
เวลา 08.30 น.	การบริหารงานในกองลูกเสือสามัญ	(45 นาที)
เวลา 09.15 น.	พิธีการลูกเสือสามัญ	(30 นาที)
เวลา 09.45 น.	บทบาทผู้กำกับลูกเสือ	(60 นาที)

เวลา 10.45 น.	การส่งเสริมกิจการลูกเสือสามัญ	(45 นาที)
เวลา 11.30 น.	การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ	(30 นาที)
เวลา 12.00 น.	พัก รับประทานอาหาร	
เวลา 13.30 น.	การเดินทางไกล (เปิดการประชุมกองครั้งที่ 3) (พัก เครื่องดื่ม ในเวลา)	(150 นาที)
เวลา:16.00 น.	พิธีปิด	

- ผู้แทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล่าวในนามของรุ่น

- ผู้อำนวยการฝึกอบรมประกาศผลการฝึกอบรม

- มอบวุฒิบัตร

- ผู้อำนวยการฝึกกล่าวปราศรัยครั้งสุดท้าย

- ทบทวนคำปฏิญาณ

พิธีปิดทางการลูกเสือ

- พิธีรอบเสาธง (สวดมนต์ สงบนิ่ง ชักธงลง ร้องเพลง

สามัคคีชุมนุม จับมือลา)

เวลา 16.45 น. เดินทางกลับ

ตัวอย่าง

การประชุมกองลูกเสือสามัญ ครั้งที่ ... (60 นาที)

1. เปิด (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจแถว) 10 นาที
2. การเล่น 5 นาที
3. เนื้อหาตามหลักสูตร (พิจารณาจากบัญชีสำรวจทักษะที่ต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติม
ของผู้เข้ารับการอบรมนำมาจัดเป็นฐาน) 30 นาที
4. การเล่าเรื่องของผู้กำกับ 5 นาที
5. ปิด (นัดหมาย ตรวจเครื่องแต่งกาย เชิญธงลง เลิก)